

T.C.
NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ULUSLARARASI GÜVENLİK VE TERÖRİZM ANABİLİM DALI

MÉRIDA PLANI: ABD VE MEKSİKA’NIN YAKLAŞIMLARI

Yüksek Lisans Tezi

Diego Rodolfo CARBALLO LOPEZ

Danışman
Prof. Dr. İlhan ARAS

Nevşehir
Haziran 2024

T.C.
NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ULUSLARARASI GÜVENLİK VE TERÖRİZM ANABİLİM DALI

MÉRİDA PLANI: ABD VE MEKSİKA’NIN YAKLAŞIMLARI

Yüksek Lisans Tezi

Diego Rodolfo CARBALLO LOPEZ

Danışman
Prof. Dr. İlhan ARAS

Nevşehir
Haziran 2024

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğine beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Tezi Hazırlayan

Diego Rodolfo CARBALLO LOPEZ

TEZ YAZIM KLAVUZUNA UYGUNLUK

“Mérída Planı: ABD ve Meksika’nın Yaklaşımları” adlı Yüksek Lisans Tezi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Klavuzu’na uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan

Diego Rodolfo CARBALLO LOPEZ

Danışman

Prof. Dr. İlhan ARAS

Uluslararası Güvenlik ve Terörizm Ana Bilim Dalı

Başkanı

Prof. Dr. İlhan ARAS

KABUL VE ONAY SAYFASI

Prof. Dr. İlhan ARAS danışmanlığında Diego Rodolfo CARBALLO LOPEZ tarafından hazırlanan “Mérida Planı: ABD ve Meksika’nın Yaklaşımları” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası Güvenlik ve Terörizm Ana Bilim Dalı’nda **Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

..... / /

JÜRİ

Danışman : Prof. Dr. İlhan ARAS

Üye

:

Üye

:

İMZA

.....

.....

.....

ONAY :

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun / / tarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

..... / /

.....

Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Öncelikle, bu tezi yönetmeyi kabul ettiği için Prof. Dr. İlhan ARAS 'a teşekkürlerimi sunmak isterim. Bu süreçte gösterdiği özveri ve sabır için çok teşekkür ederim. Yardımlarınız sayesinde, birçok öğrencinin akademik hayatına hizmet edeceğinden emin olduğum bu projeyi nihayet tamamlayabildim. Bu tezin farklı aşamalarında bana ayırdığınız zaman, tavsiyeleriniz ve teşvikleriniz için çok teşekkür ederim.

Ayrıca, kurumda verilen farklı derslerde bana eşlik eden Uluslararası Güvenlik ve Terörizm Yüksek Lisans Programı hocalarına da teşekkür etmek isterim. Özel bir şekilde, sınıf arkadaşlarım Abdiwali, Evanilde, Victoria ve Ahmet'e de destek üssü olarak işlev gördükleri için teşekkür ederim. Ayrıca her zaman ve her koşulda yanımda olan Sosyal Bilimler Enstitüsü üyelerine de minnettarım.

Ayrıca başarıımı Türkiye Bursları ve Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı'na (YTB) armağan ediyorum. Bana yurtdışında yüksek lisans yapma fırsatı verdikleri ve bu ülkedeki tüm uluslararası öğrencilerle dostane ve profesyonel bir ilişki kurdukları için kendilerine teşekkür ediyorum. Bu kurumun sağladığı destek olmasaydı, bu başarıyı elde etmek imkânsız olurdu. Ayrıca bu çalışmayı bana her zaman sevgi, ilgi ve misafirperverliklerini sunan tüm Türkiye halkına ithaf ediyorum. Onların kalbimde özel bir yeri var.

Bu başarıyı aileme, ama her şeyden önce, fiziksel olarak bu dünyada olmasa da her gün düşüncelerimde, kalbimde ve ruhumda bana eşlik eden babam José Rodolfo CARBALLO BASTIDA'ya adıyorum. Sevgili babam eğitilmiş, saygılı ve bilge bir insandı. Onun oğlu olma şansına sahip olduğum için her gün minnettarım. Onun öğretileri, tavsiyeleri ve örnekleri beni bilgelikle doldurdu ve hayallerimin peşinden gitmemi sağladı.

Diego Rodolfo CARBALLO LOPEZ

Mérida Planı: ABD ve Meksika'nın Yaklaşımları

Diego Rodolfo CARBALLO LOPEZ

**Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası
Güvenlik ve Terörizm Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans, Haziran 2024**

Danışman: Prof. Dr. İlhan ARAS

ÖZET

Mérida Planı, Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Meksika arasında kabul edilen iki taraflı bir güvenlik stratejisidir. 2007 yılında imzalanan planın temel amacı, Meksika topraklarındaki suç örgütleriyle mücadele etmek ve ABD sınırındaki uyuşturucu kaçakçılığını engellemektir. Mérida Planı, hem ABD hem de Meksika suç gruplarının bir tehdit oluşturduğunu ve bu grupların kontrol ettiği alanların etkin bir şekilde azaltılması için ortak bir sorumluluğun hakim olması gerektiğini kabul etmektedir. Bu çalışmanın temel amacı, Mérida Planı'nın/ girişiminin Meksika sınırlarında yaşanan göç, sınır güvenliği ve insan hakları gibi olgular üzerindeki temel etkilerini 2008-2023 dönemini kapsayacak şekilde açıklamaktır. Bu bağlamda, ilk bölüm, Mérida Planı'nın 1990'lardaki arka planına, imzalanma ve yürürlüğe girme sürecine odaklanmaktadır. İkinci bölümde ise, Meksika'nın girişime bakış açısı detaylı bir şekilde anlatılmaktadır. Ayrıca 2007'den günümüze kadar Meksika hükümetinin kaydettiği ilerleme ve şeffaflık eksikliği ve uyuşturucu kaçakçılığı gibi zorluklar da tartışılmaktadır. Benzer şekilde, üçüncü ve son bölüm Mérida Planı'nın uygulanmasına yönelik ABD yaklaşımını açıklamaktadır. Bu bölümde ABD başkanlarının ve ilgili devlet kurumlarının sınır güvenliği ve uyuşturucu talebi konularında kaydettiği ilerleme ve eksiklikler gösterilmektedir. Sonuç olarak çalışmada, Mérida Planı'nın kısmen başarılı olduğu ancak genel olarak beklentileri karşılayamayan bir plan olduğu sonucuna varılmıştır. Meksika'dan kaynaklanan bu yaygın başarısızlığın nedenleri, i) adaleti sağlamakla görevli kurumları etkileyen yolsuzluk, ii) organize suça karşı faaliyet gösteren güçlerin profesyonellik eksikliği, iii) Meksika'nın hesap verebilirlik eksikliğidir. Diğer taraftan ABD kaynaklı sorunlara bakıldığında, i) ABD'den kaynaklanan uyuşturucu talebinin fazla olması, ii) Meksika'da suç örgütü liderlerini yakalamak için uygulanan standartlaştırılmış stratejinin uzun vadede suç gruplarının eylemlerini azaltmaması, iii), sorunun temelde Meksika kökenli olması nedeniyle ABD'nin kartellerin ortadan kaldırılmasında üstlendiği sorumluluğun çok az olmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Mérida Planı, ABD, Meksika, güvenlik, uyuşturucu kaçakçılığı

The Mérida Plan: United States and Mexican Approaches

Diego Rodolfo CARBALLO LOPEZ

**Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Institute of Social Sciences
International Security and Terrorism Department, M.A, June 2024
Supervisor: Prof. Dr. İlhan ARAS**

ABSTRACT

The Mérida Plan is a bilateral security strategy agreed between the United States (US) and Mexico. The main purpose of the plan, signed in 2007, is to combat criminal organizations in Mexican territory and prevent drug smuggling on the US border. The Mérida Plan accepts that both U.S. and Mexican criminal groups pose a threat and that a shared responsibility must prevail to effectively reduce the areas controlled by these groups. The main purpose of this study is to explain the main effects of the Mérida Plan/initiative on phenomena such as migration, border security and human rights at the Mexican border, covering the period 2008-2023. In this context, the first part focuses on the background of the Mérida Plan in the 1990s and the process of its signing and entry into force. In the second part, Mexico's perspective on the initiative is explained in detail. The progress made by Mexico government from 2007 to the present and challenges such as lack of transparency and drug trafficking are also discussed. Similarly, the third and final chapter describes the US approach to implementing the Mérida Plan. This section shows the progress and shortcomings of U.S. presidents and relevant government agencies on border security and drug demand. As a result, the study concluded that the Mérida Plan was partially successful, but overall it was a plan that did not meet expectations. The reasons for this widespread failure from Mexico are i) corruption affecting institutions tasked with administering justice, ii) lack of professionalism of the forces operating against organized crime, iii) Mexico's lack of accountability. On the other hand, when we look at the problems originating from the USA, these are i) the high demand for drugs originating from this country, ii) the standardized strategy applied to capture the leaders of criminal organizations in Mexico that does not reduce the activities of criminal groups in the long term, iii) the notion that the USA has little responsibility in eliminating the cartels, since the problem is mainly of Mexican origin.

Keywords: Mérida Plan, USA, Mexico, security, drug trafficking

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK	ii
TEZ YAZIM KLAVUZUNA UYGUNLUK.....	iii
KABUL VE ONAY SAYFASI	iv
TEŞEKKÜR.....	v
ÖZET.....	vi
ABSTRACT	vii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	x
HARİTALAR LİSTESİ	xiii
TABLolar LİSTESİ.....	xiv
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	4
MÉRİDA PLANI'NIN HAZIRLANMA VE UYGULANMA SÜRECİ	4
1.1. İlk Gelişmeler: Tehditten Stratejiye	4
1.3. Meksika'da PRI Hükümetinin Yaklaşımı (1976-2000)	8
1.4. Vicente Fox Dönemi	13
1.4.1. Vicente Fox Yönetimi ve 2000 Sonrası Gelişmeler	13
1.4.2. ASPAN Anlaşması (2005-2009)	16
1.5. Merida Planı'nın Öncülü Olarak Kolombiya Planı	18
1.6. Merida Planı'nın Ortaya Çıkışı ve İmza Süreci	20
1.6.1. Merida Planı: Hedefler ve Stratejiler	21
1.6.2. Finansman ve Uygulama Süreci	24
İKİNCİ BÖLÜM	28
MEKSİKA AÇISINDAN MÉRİDA PLANI	28
2.1. Meksika'nın Plana Yönelik Kurumsal Yaklaşımları.....	28
2.1.1. Dışişleri Bakanlığı	28
2.1.2. İçişleri Bakanlığı ve Diğer Kurumların Yaklaşımları.....	30
2.1.3. Hükümetlerin Yaklaşımları.....	33
2.1.3.1. PAN Hükümeti (2006-2012)	34
2.1.3.2. PRI Hükümeti (2012-2018)	39
2.1.3.3. MORENA Hükümeti (2018-)	41
2.2. Meksika'nın Planla İlgili Sorumlulukları/ Eksiklikleri	44
2.2.1. Uyuşturucu Kaçakçılığı	45
	viii

2.2.2. Güvenlik, Polis Reformu ve Yolsuzlukla Mücadele Çabaları	49
2.2.3. Sınır Güvenliği Kapasitesinin Geliştirilmesi	54
2.2.4. Göçü Önlemek için Yapılanlar	58
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	60
AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ AÇISINDAN MÉRİDA PLANI	60
3.1. ABD’de Plana Yönelik Kurumsal Yaklaşımlar	60
3.1.1. Dışişleri Bakanlığı	60
3.2.1. Kongre ve Diğer Bakanlıkların/ Yetkililerin Yaklaşımları	61
3.3.1. Başkanların Yaklaşımları.....	65
3.1.3.1. Bush Dönemi (2007-2008)	65
3.1.3.2. I. Obama Dönemi (2009-2012).....	73
3.1.3.3. II. Obama Dönemi (2013-2016)	78
3.1.3.4. Trump Dönemi (2017-2020).....	84
3.1.3.5. Biden Dönemi (2021-2023).....	88
3.2. ABD’nin Planla İlgili Sorumlulukları/ Eksiklikleri	92
3.2.1. Uyuşturucu Kaçakçılığı	94
3.2.1. Güvenlik ve İnsan Hakları	98
3.2.3. Sınır Güvenliği Kapasitesinin Geliştirilmesi	100
3.2.4. Göç.....	104
SONUÇ	71
KAYNAKÇA.....	76
ÖZGEÇMİŞ	107
EĞİTİM.....	107
YABANCI DİL.....	107

KISALTMALAR LİSTESİ

ABD	Amerika Birleşik Devletleri
AFI	Agencia Federal de Investigación/ Federal Soruşturma Dairesi
AI	Amnesty International/ Uluslararası Af Örgütü
ANAM	Agencia Nacional de Aduanas de México/ Ulusal Gümrük İdaresi
AMEXCID	Agencia Mexicana de Cooperación Internacional para el Desarrollo/ Meksika Uluslararası Kalkınma İşbirliği Ajansı
AMLO	Meksika Başkanı Andrés Manuel López Obrador
ASPAN	Alianza para la Seguridad y la Prosperidad de América del Norte/ Kuzey Amerika Güvenlik ve Refah İttifakı
BEST	Border Enforcement Security Task Force/ Sınır İcra Güvenliği Görev Gücü
BSI	Border Security Initiative/ Güvenli Sınır Girişimi
CBP	U.S. Customs and Border Protection/ ABD Gümrük ve Sınır Koruma
CISEN	Centro de Investigación y Seguridad Nacional/ Ulusal Güvenlik ve Soruşturma Merkezi
CNDH	Comisión Nacional de los Derechos Humanos/ Ulusal İnsan Hakları Komisyonu
COVID-19	Coronavirus disease 2019/ Koronavirüs hastalığı 2019
CRS	Congressional Research Service/ Kongre Araştırma Servisi
CPOT	Mexican Consolidated Priority Organization Target/ Meksika Konsolide Öncelikli Organizasyon Hedefi
DACA	Deferred Action for Childhood Arrivals / Çocukluk Çağında Gelenler için Ertelenmiş Eylem
DEA	United States Drug Enforcement Administration/ Uyuşturucu ile Mücadele Dairesi
DHS	U.S. Department of Homeland Security/ İç Güvenlik Bakanlığı
ESC	21st Century Border Bilateral Executive Steering Committee/ 21. Yüzyıl Sınır İkili Yürütme Komitesi
ESF	Economic Support Fund/ Ekonomik Destek Fonu

EZLN	Ejército Zapatista de Liberación Nacional/ Zapatista Ulusal Kurtuluş Ordusu
FAST	Free and Secure Trade for Commercial Vehicles/ Ticari Araçlar için Serbest ve Güvenli Ticaret
FBI	Federal Bureau of Investigation/ Federal Soruşturma Bürosu
FIU	Financial Intelligence Units/ (Mali İstihbarat Birimi
FMF	Foreign Military Financing Program/ Yabancı Askeri Finansman Programı
GAO	U.S. Government Accountability Office/ ABD Hükümeti Hesap Verbilirlik Ofisi
GPO	U.S. Government Publishing Office/ ABD Hükümet Yayın Ofisi
HLSD	High-Level Security Dialogue/ Üst Düzey Güvenlik Diyalogu
HRW	Human Rights Watch/ İnsan Hakları İzleme Örgütü
IACHR	Inter-American Commission on Human Rights / Amerikalılar Arası İnsan Hakları Komisyonu
ICE	U.S. Immigration and Customs Enforcement/ ABD Gümrük İcra Dairesi
INAMI	Instituto Nacional de Migración/ Göçün Ulusal Enstitüsü
INCLE	International Narcotics Control and Law Enforcement/ Uluslararası Narkotik Kontrol ve Kanun Uygulama
LAWG	Latin America Working Group/ Latin Amerika Çalışma Grubu
LAWGEF	Latin American Working Group Education Fund/ Latin Amerika Çalışma Grubu Eğitim Fonu
NAFTA	North American Free Trade Agreement/ Kuzey Amerika Serbest Ticaret Anlaşması
NACC	Consejo de Competitividad de América del Norte/ Kuzey Amerika Rekabet Edebilirlik Konseyi
NAMSI	Kuzey Amerika Deniz Güvenliği Girişimi/ North American Maritime Security Initiative
NII	Non-Intrusive Inspections/ Müdahalesiz Denetimler
OIA	Office of International Affairs/ Uluslararası İlişkiler Ofisine
PAN	Partido Acción Nacional/ Ulusal Eylem Partisi

POE	Port of Entry/ Giriş Noktası
PG	Procuraduría General/ Başsavcılık
PRI	Partido Revolucionario Institucional/ Kurumsal Devrimci Parti
SEDENA	Secretaría de Defensa Nacional/ Milli Savunma Sekreterliği
SEGOB	Secretaría de Gobernación/ İçişleri Bakanlığı
SENTRI	Secure Electronic Network for Travelers Rapid Inspection/ Yolcuların Hızlı Kontrolü için Güvenli Elektronik Ağ
SIEDO	Subprocuraduría Especializada en Investigación de Delincuencia Organizada/ Organize Suçların Soruşturulmasından Sorumlu Başsavcı Yardımcılığı Ofisi
SIMO	Sistemas de Inteligencia en Mercados y Opinión/ Piyasa ve Fikir İstihbarat Sistemleri
SOBOT	The Southern Border Telecommunications/ Güney Sınırı Telekomünikasyon
SRE	Secretaría de Relaciones Exteriores/ Dışişleri Bakanlığı
SSP	Secretaría de Seguridad Pública/ Kamu Güvenliği Sekreterliği
TLCAN	Tratado de Libre Comercio de América del Norte/ Kuzey Amerika Serbest Ticaret Anlaşması
TTF	Tunnel Task Forces/ Tünel Görev Güçleri
UNODC	United Nations Office on Drugs and Crime/ Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi
UNHCR	United Nations High Commissioner for Refugees/ Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği
USAID	U.S. Agency for International Development/ ABD Uluslararası Kalkınma Ajansı
USMCA	United States-Mexico-Canada Agreement/ ABD-Meksika- Kanada Anlaşması
WHA	Department of State's Bureau of Hemispheric Affairs/ Dışişleri Bakanlığı Yarım Küre İşleri Bürosu
WOLA	Washington Office on Latin America/ Washington Latin Amerika Ofisi

HARİTALAR LİSTESİ

Haritalar 2. 1. Kartellerin Farklı Yıllarda Meksika'daki Ana Etki Alanları.....	46
Haritalar 2. 2. ABD-Meksika Sınırı Haritası	55

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. 1. Meksika'da Uyuşturucuların Yok Edilmesi ve Ele Geçirilmesi 2000-2006	15
Tablo 1. 2. Meksika'da Uyuşturucuların Yok Edilmesi ve Ele Geçirilmesi 2000-2006	25
Tablo 1. 3. Kamu Güvenliği ve Kolluk Kuvvetleri Programı (milyon dolar).....	26
Tablo 1. 4. Kanunun Kurumsal Yapılanması ve Uygulanması (milyon dolar)	26
Tablo 1. 5. Destek Programı (milyon dolar)	27
Tablo 2. 1. Yıllara Göre Uyuşturucu Yakalamaları (2019-2023*) /(Kg)	48
Tablo 2. 2. ABD-Meksika Sınırındaki Köprüler ve Nöbetçi Kulüpleri	56
Tablo 2. 3. Meksika'da Meksika Ordusu Tarafından Ele Geçirilen Ateşli Silahlar (2018-2023).....	57

GİRİŞ

Meksika, Latin Amerika'da yer alan ve yaklaşık 130 milyon nüfusa ve yüz ölçümü olarak yaklaşık 2 milyon km²'lik geniş bir alana sahiptir. Kuzeyde ABD, güneyde ise Guatemala ve Belize ile sınırını paylaşmaktadır. Aynı zamanda dünyanın İspanyolca konuşulan en büyük ülkesidir. Meksika'nın imajını dış dünyaya bağlayan en önemli konulardan biri uyuşturucu kaçakçılığıdır. Meksika tarihinde uyuşturucu kaçakçılığı olgusunu anlamak için iki önemli nokta vardır. Birincisi, uyuşturucu konusunun Meksika'da yetiştirilen / üretilen bir ürün haline gelmesidir. İkincisi, coğrafi durumundan dolayı uyuşturucu ticaretinin /trafiğinin yoğun bir şekilde yapılabilmesidir.

Mérida Planı, Amerika Birleşik Devletleri ve Meksika hükümeti arasında kabul edilen iki taraflı bir güvenlik stratejisi olmuştur. 2007 yılında imzalanan bu girişimin temel amacı Meksika topraklarındaki suç örgütleriyle mücadele etmek olmuştur. Bu şekilde ABD, çeşitli devlet kurumları aracılığıyla, ABD sınırına yasadışı madde kaçakçılığını engellemek için Meksika devletine çeşitli konularda destek sağlamaktadır. Meksika ise uyuşturucu üretimi ve dağıtımını engellemeye yönelik stratejiler uygulama politikasında kararlı olmuştur. Sorun bu stratejilerin uygulanma biçiminde ortaya çıkmıştır. İnsan hakları örgütleri ve yerel yönetimlere göre, uyuşturucu kartelleri ile federal polis arasındaki savaş nedeniyle zorunlu göç ve kasıtlı cinayet vakaları artmıştır. Dolayısıyla her iki ülke için de uyuşturucu kaçakçılığı ortak mücadele edilmesi gereken ortak bir düşmanı temsil etmektedir.

Meksika'nın kuzey ve güney sınırlarının kontrolü bu planın ana kaygılarından biri olmuştur. Meksika'nın kuzey sınırı (ya da ABD'nin güney sınırı) turizm ve ticaret gibi alanlarda büyük bir etkileşimi temsil etmektedir. Bununla birlikte, bu bölgesel alan aynı zamanda başlıca kara yollarından birini temsil etmektedir. Coğrafi koşullardan faydalanan Meksika topraklarında faaliyet gösteren suç grupları, yasadışı

faaliyetler yoluyla gelirlerini artırmak için çeşitli rotalar kullanmıştır. Uyuşturucu ticareti veya insan kaçakçılığı gibi faaliyetlerden elde edilen gelir, suç örgütlerinin maddi imkanlarını artırmalarına olanak sağlamıştır. Buna ek olarak, uyuşturucu kartelleri geniş bir hiyerarşik yapıya sahip olmuş ve sık sık operasyon yerlerini ve liderlerini değiştirmiştir. Bu durumda, Meksika devlet yetkilileri ve kurumları üzerinde etki güçlerinin artmasına yol açmıştır. Bu şekilde, uyuşturucu kartelleri rüşvet ya da tehdit yoluyla hükümetin kendileriyle mücadele girişimlerinden kurtulmuştur.

Bu çalışma, Amerika Birleşik Devletleri ve Meksika'nın Merida Planı çerçevesinde uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadelede benimsedikleri yaklaşımları tartışmaktadır. İki ülke arasındaki ikili (sınır) güvenlik işbirliği çabalarının yanı sıra sınır ötesi suç örgütleriyle mücadelede kaydedilen ilerlemeyi olumsuz etkileyen zorluklar da tartışılmıştır. İlk bölümde Merida Planı'nın arka planı detaylı bir şekilde açıklanmıştır. Ayrıca, 1990'ların sonunda uygulanan Kolombiya Planı temel alınarak Merida Planı'nın nasıl ortaya çıktığı da değerlendirilmektedir. Girişimin müzakere ve imza süreci, uygulanması ve finansmanı da bu bölümde ele alınmaktadır.

İkinci bölüm, Merida Planı'na Meksika'nın bakış açısını analiz etmektedir. Meksika devlet başkanlarının uyuşturucu kaçakçılığını engellemek için gösterdikleri işbirliği çabaları detaylandırılmaktadır. Ayrıca Meksika'nın hukukun üstünlüğü ve şiddet oranları gibi konuları iyileştirmek için izlediği stratejiler de anlatılmaktadır. Ayrıca, ülkenin Merida Planı stratejilerini ilerletmekte karşılaştığı zorluklar da anlatılmaktadır. Silahlı kuvvetlerin profesyonelleşmemesi, yolsuzluk ve uyuşturucu kartellerinin siyasi ve ekonomik gücü gibi faktörlerin Meksika'nın uyuşturucu üretimi ve dağıtımını sorunuyla yüzleşme çabalarını etkilediği belirtilmiştir.

Üçüncü ve son bölümde ise, ABD'nin Merida Planı'na bakış açısı açıklanmaktadır. Uyuşturucu üreticisi olmaktan ziyade tüketicisi olan ABD'nin uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadele konusunda farklı bir yaklaşımı bulunmaktadır. Bu bölümde, güney sınırından yasadışı maddelerin girişini engellemek için Meksika ile güvenlik ve işbirliği çabaları anlatılmaktadır. Ayrıca ABD topraklarında silah kaçakçılığını veya uyuşturucu talebini engellemek için uygulanan politikalar da bu bölümde ele

alınmıştır. Bush'tan Biden'a kadar farklı ABD Başkanları, kültürel ve siyasi faktörler nedeniyle Meksika ile işbirliğinde iniş ve çıkışlar yaşamıştır. Bu durum, yönetime bağlı olarak Meksika ile işbirliğinin inişli çıkışlı olduğunu ve farklı derecelerde işbirliği yapıldığını göstermektedir.

Çalışmada, “Merida Planı hangi konularda başarılı/ başarısız olmuştur ve Merida Planı’nda ABD ve Meksika’dan kaynaklanan sorunlar nelerdir?” sorusuna cevap aranmıştır. Mevcut literatüre bakıldığında, Meksika’nın uyuşturucu kaçakçılığı ve göçle ilgili olarak ABD’ye yönelik dış politikası (Velázquez ve Schiavon, 2009; Alcocer, 2016; Chabat, 2009; Ramos, 2011; Medina, 2015 vb.), Meksika’nın uyuşturucu kaçakçılığı, yolsuzluk ve göçe bakış açısı (Hurtado ve Doria, 2020; Rodriguez, 2010; Contreras, 2008; Chalk, 2013; Hernandez, 2020; Durand, 2011; Benitez, 2007 vb.) güney sınırında uyuşturucu kaçakçılığına karşı mücadelede ABD’nin tutumu hakkında (Morales, 2016; Alcocer, 2016; Cuellar, Peschard-Svendrup, Brennan, 2008; Velázquez, 2011; O’Neil, 2010; Rangel, 2016; Gallaher, 2017; Gutierrez, 2007 vb.) çalışmalar görülmektedir. Bu bağlamda çalışma Merida Planına ABD ve Meksika açısından bakarak; Meksika ve ABD’nin Merida Planı ile ilgili sorumluluklarını ve eksiklerini, Meksika-ABD sınırlarında yaşanan “uyuşturucu kaçakçılığı”, “güvenlik ve insan hakları”, “sınır güvenliği” ve “göçün yönetilmesi” hedefleri/başlıkları altında incelemek suretiyle ilgili literatüre katkı sağlayacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

MERİDA PLANI'NIN HAZIRLANMA VE UYGULANMA SÜRECİ

1.1.İlk Gelişmeler: Tehditten Stratejiye

Soğuk Savaş sırasında, Latin Amerika siyasi değişimlerin sıklıkla görüldüğü bir yerdir. Bunların arasında diktatörlükler ve gerillanın yükselişine yol açan sol hareketler de önemli etkiler yaratmıştır (Hurtado ve Doria, 2020: 380). Bu devrimci hareketler, ABD'nin müdahaleci bir politika geliştirmesini teşvik ederek kıtada hareket etmeye başlamıştır. ABD'nin gerekçesi, kuzey yarımküreyi herhangi bir komünist tehdide karşı savunmak şeklinde ifade edilmiştir. Böylece, ABD devleti Latin Amerika'da daha fazla kontrol sağlamıştır (Benítez, 2007: 1).

ABD'nin Latin Amerika'daki stratejisi, bilgi yönetimini, yerel polise bilgi alışverişinde yardım etmeyi, düzeni sağlamayı ve halk isyanlarının sosyo-politik etkilerini en aza indirmeyi amaçlamıştır (Arteaga, 2009: 104). ABD'nin Latin Amerika'daki öncelikleri, aynı şekilde, Latin Amerika silahlı kuvvetlerinin ABD'nin askeri gelenekleri hakkındaki bilgisinin artırılmasını da içermiştir (Grimmett ve Sullivan, 2001: 1). Aslında, Amerikan Devletleri Örgütü (*Organization of American States/ OAE*) gibi uluslararası kuruluşlar, ABD'nin güvenlik tehditlerini etkili bir şekilde değerlendirme, önleme, bunlarla yüzleşme ve bunlara yanıt verme vizyonundan yana olmuştur (Organization of American States, 2023).

Bu amaca ulaşmak için 1960 yılında Amerikan Silahlı Kuvvetlerinin ilk konferansı "Güney Amerika'da Güvenlik" adı altında yapılmıştır. Başlıca hedefi, liberal hükümetlere sahip Latin Amerika ülkelerinin komünizmi ortak düşman olarak

algılamasıydı (Arteaga, 2009: 105). İki yıl sonra, Amerika Kıtası Devletleri Savunma Koleji askeri, polis ve hükümet yetkililerini savunma ve güvenlik programları aracılığıyla hazırlama misyonuyla Washington, D.C.'de kurulmuştur. (Inter-American Defense College, 2022). Daha sonra 1963'te United States Army School of the Americans (Amerika Birleşik Devletleri Amerikalılar Ordu Okulu) adıyla kurulan ve 2001'de adını Western Hemisphere Institute for Security Cooperation (Batı Yarımküre Güvenlik İşbirliği Enstitüsü) olarak değiştiren enstitü Latin Amerika genelinde komuta ve savaş operasyonları, isyanla mücadele teknikleri ve sorgulama yöntemleri öğretmeyi sürdürmüştür (Mattelart, 2007: 2).

1960'lardan sonra, komünist isyanla mücadele etmek için eğitilmiş askeri personel, Meksika ve Orta Amerika'daki uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadele için kullanılmıştır (Arteaga, 2009: 105). Uygulanan politikalardan bazıları gizli operasyonlar ve casusluk olmuştur. Bu uygulamaların amacı, suç örgütlerinin işleyişine ilişkin bilgileri artırmaktır. Amaçları aynı zamanda sınır kontrol yönetiminin iyi yönetildiği algısını pekiştirmektir (Lyon, 2003: 3).

ABD-Meksika sınırı her zaman en popüler uyuşturucu kaçakçılığı bölgelerinden biri haline gelmiştir. Bu durum uyuşturucu arz ve talep dinamiklerinin bir yansıması olmuştur. Uyuşturucu kaçakçılığının ekonomik etkisi, Meksika'da ekimin artmasında sebebidir (Ramos, 2011: 75). Yönetim ve kamu politikası sınırlamaları, Meksika'nın toplam esrar talebini ve ABD'deki yasadışı afyon ve eroin pazarının yaklaşık %15'ini tedarik etmesine neden olan bir üretim zincirine neden olmuştur (Serrano, 2007: 3). Her iki devletin ilgisizliği toplumda endişe verici bir tüketimi de yaratmıştır (Serrano, 2007: 3). Ana tüketiciler 18-25 yaş arası gençler olurken (Drugs Abuse Demographics, 2023), bu durumla karşı karşıya kalan ABD, 1960'lar ve 1970'lerde uyuşturucu kullanımını sosyal bir sorun olarak kabul etmiştir (Ramos, 2011: 75).

Sınır boyunca Meksika suç örgütlerinin kurulmasının bir sonucu olarak, ABD federal hükümeti komşusuyla birlikte bir uyuşturucu karşıtı politika geliştirmeye başlamıştır (Astorga, 2015: 200). ABD'nin güvenliği için stratejik bir önemi olan Meksika sınırı, coğrafi bir gereklilik olarak da önce sınır ötesi ve daha sonra da ulusal işbirliğinin

başlamasına neden olmuştur (Ramos, 2011: 75-77). İki devlet arasındaki ilk işbirlikleri bu nedenle gelişme göstermiştir. İşbirliği yapmak amacıyla, 1969'da ABD hükümeti Interception I Operasyonunu yapmış ve Meksika sınırını 20 gün süreyle kapatma kararı almıştır (Ramos, 2011: 75).

Söz konusu operasyon, ABD topraklarına uyuşturucu geçişini önlemek için sınırı kapatmayı amaçlamıştır (Contreras, 2008: 76). Bölgede anti-komünist bir plan uygulama fikri, uyuşturucu kaçakçılığıyla ilgilenecek bir bölgesel güvenlik politikasının geliştirilmesini engellemiştir. Ayrıca, güvenlik politikaları dağıtıcı-tüketici ilişkisine bağlı olmuştur. Bununla birlikte, her iki ülkenin de uyuşturucu kaçakçılığını kavramsallaştırması da birbirlerinden farklıdır. Buradan hareketle, mevcut sorunlar ve vizyonsuzluk, her iki ülkenin kurumsal kapasitesinin farklı bir şekilde analiz edilmesine ve etkisiz güvenlik politikalarına yol açmıştır (Velázquez ve Schiavon, 2009: 88).

1.2.Ulusötesi Güvenlik Çerçevesinde Meksika-ABD İkili İşbirliği

Coğrafi yakınlıkları nedeniyle, Meksika ve ABD uyuşturucu kaçakçılığını önlemek ve uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadele etmek amacıyla 1970'li yıllardan başlayarak çeşitli ikili girişimler yürütmüştür (Barrera, 2014: 45-46). Böylelikle sınırın her iki yakasında organize suçların yol açtığı yaygın sorunlar, güvenliğin ulusötesi güvenlik kavramı altında anlaşılmasını teşvik etmiştir (Chabat, 2009: 35).

ABD ve Meksika'nın birlikte Meksika'da uyuşturucu kaçakçılığı ve organize suçla mücadeleye yönelik en önemli operasyonlar ve anlaşmaları arasında aşağıdakiler öne çıkmıştır: Condor Operasyonu (1975), Birleşik Meksika Devletleri ile ABD Arasında Karşılıklı Hukuki Yardım Konusunda İşbirliği Anlaşması (1987), Birleşik Meksika Devletleri ile ABD Arasında Uyuşturucu Kaçakçılığı ve Uyuşturucu Bağımlılığı Anlaşması (1989), Sınır Müdahale Grubu (1990), Uyuşturucu Kontrolü için Üst Düzey Temas Grubu (1996) ve ABD ile Meksika Arasında Uyuşturucu Kaçakçılığıyla Mücadele Stratejisi (1997) (Barrera, 2014: 45-46).

İlk eylem olarak, 1977'de ABD, Meksikalı yetkililere büyük uyuşturucu mahsullerini yok etmek için hava ekipmanı, esrar ve haşhaş bitkisinin yapraklarını yok etmek için

kimyasal dökücüler sağlamıştır (Barreda, 2014a: 44). Bu strateji, Condor Operasyonu olarak duyurulmuş ve bu operasyonda Meksika'nın kuzey bölgelerinde, özellikle Chihuahua, Durango ve Sinaloa'da 70.000 kilometreden fazla marihuana tarlası yok edilmiştir. Operasyonun havadan gerçekleşmesi nedeniyle operasyona verilen isim olan yerel bir kuş adı “Condor” arasında da benzerlik kurulduğu dikkat çekmektedir. Buna karşın, ilk başta geliştirilen tedbirler etkili gibi görülse de, polis ve askeri kurumlardaki yolsuzluk geçmişi, şüphe ve güvensizlik ortamının oluşmasına neden olmuştur (Astorga, 2003: 49-52).

Yıllar süren işbirliğinden sonra, 1985'te bir DEA (*United States Drug Enforcement Administration/ ABD Uyuşturucu ile Mücadele İdaresi*) görevlisi, Meksika topraklarında kaçırılmış, işkence görmüş ve daha sonra öldürülmüştür. Muhtemelen bu olay, suç ağlarının uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadele eylemlerine verdiği bir yanıt olmuştur (Treverton, 1989:141-142). Bu olay, ABD hükümetinin Meksika güvenlik teşkilatlarına güven duymamasına yol açmıştır (Toro, 1998: 41). 1982-1988 arası dönemde ikili ilişkiler gergin olsa da, her iki ülke de uyuşturucu kaçakçılığı sorununu ortadan kaldırmak için işbirliğini sürdürmüştür (Contreras, 2008: 78).

1986'da Meksika'nın Puerto Vallarta kentinde düzenlenen bir konferansta ABD hükümeti, Meksika sisteminin uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadelede verimsiz olduğunu ilan etmiştir. Ayrıca, hükümetin yasa dışı uyuşturucu ticaretiyle doğrudan ilgili olduğunu belirtmiştir. Bu açıklamalardan sonra ABD, yolsuzluğa bulaştığını düşündüğü polisi değil, silahlı kuvvetleri kullanma fikrini Meksika'ya önermiştir. ABD, uyuşturucuyla mücadelede hesap veremeyen ülkelere mali yaptırım uygulayacağını açıkladığında sürtüşme daha da artmıştır (Valdez, vd. 1998: 153). Bu önlemlerin dayatılması, Meksika tarafından egemenliğine ve iç işlerine bir saldırı olarak görülmüştür (Toro, 1990: 369). Uyuşturucuyla mücadelede uzun vadeli sağlam bir strateji arayışında olan her iki ülke, 1987 yılında Treaty on Cooperation for Mutual Legal Assistance (Karşılıklı Hukuki Yardım Konusunda İşbirliği Anlaşması)'nı imzalamıştır (Barreda, 2014a: 45). Bu anlaşma ile Meksika, ABD'den lojistik, ekipman, istihbarat ve polis eğitim desteğini kabul etmiştir (Astorga ve Shirk, 2010: 6).

İlerleyen yıllarda, Meksika ve ABD güvenlik işbirliğinde yeni bir sayfa açmıştır. 1989'da her iki ülke Birleşik Meksika Devletleri ile ABD Arasında Uyuşturucu Kaçakçılığı ve Uyuşturucu Bağımlılığı Anlaşması'nı imzalamıştır (Rodríguez, 2010: 33). Bu belge, uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadelede ortak sorumluluğu kabul etmiştir. Aynı şekilde bağımlılık sorunu da her iki ulusun sosyal ve kurumsal yapıları için ciddi bir tehdit olarak algılanmıştır. İşbirliği yaklaşımı ayrıca önleme, talep azaltma ve mahsulün yok edilmesi için programların oluşturulmasını da öngörmüştür (Tello, 1997: 180).

1990'lı yıllarda, her iki hükümet de Sınır Müdahale Grubu'nun kurulmasını kabul etmiştir. Amaç, uyuşturucu kaçakçıları yakalayıp tutuklamak ve ayrıca suç gruplarının tasfiyesi için kanıt toplamak üzere soruşturmalar yürütmek olmuştur (United States Government Accountability Office, 1993: 93-152). Bunun önemli bir ifadesi, 1996'da uyuşturucu kaçakçılığı sorununun teşhisini detaylandıran ve bu olgunun Meksika'da büyümesiyle ilgili endişeleri kaydeden Uyuşturucu Kontrolü için Üst Düzey Temas Grubu'nun oluşturulmasıydı (Benítez ve Rodríguez 2009: 41).

Daha sonra 1997'de ABD ile Meksika Arasında Uyuşturucu Kaçakçılığıyla Mücadele Stratejisi aynı yönergelerle devam etmiştir (Chabat, 2010: 78). Önceki gelişmeler, Meksika-ABD ilişkilerinin uyuşturucu kaçakçılığı etrafında eklemlenmesini yaratacaktır. ABD, uyuşturucunun üretimi konusunda uyararak bunun ortadan kaldırılmasını vurgularken, Meksika buna uyum ve işbirliği vaatleriyle karşılık vermiştir (Ramos, 2011: 75).

1.3.Meksika'da PRI Hükümetinin Yaklaşımı (1976-2000)

1929'dan 2000 yılına kadar Meksika siyaseti, hegemonik bir siyasi parti olan PRI (*Partido Revolucionario Institucional/ Kurumsal Devrimci Parti*) tarafından yönetilmiştir (O'Neil, 2009). Bu dönemde uyuşturucu kaçakçılığı, kurumsal imalı bir ilişki aracılığıyla siyasi iktidara bağlanmıştır (Watt ve Zepeda, 2012). Uyuşturucu kartellerinin Meksikalı siyasi seçkinlere uyguladığı yolsuzluk, zulmün çok az olduğu bir işbirliği sistemi sağlamıştır. Bu politikanın bir sonucu olarak, uyuşturucu kaçakçılığı ile hükümet arasında yerleşik bir uyum oluşmuştur (Estrada, Duran ve Valbuena, 2016: 23).

PRI yönetimi döneminde Meksika’da uyuşturucu kaçakçılığı arasının iki ana özelliği olmuştur. İlki yerel veya bölgesel düzeyde rüşvet almak için sürekli tehditlerde bulunmak, ikincisi ise cezalandırıcı nitelikte eylemlerdir. Bu, küçük uyuşturucu baronlarının yakalanmasına dayanıyordu ve büyük uyuşturucu baronlarının gölge altında hareket etmesine neden olmuştur (Poppa, 2010: 11). Meksika hükümeti, suç gruplarının üyelerini yakalayıp onay almaya ve halkın güvenini oluşturmaya çalışmıştır (Lupsha, 1991: 9). Ancak bu dönemde Meksika federal hükümetinin kurumlarının meşruiyet krizleri tüm zamanların en yüksek seviyesine ulaşmıştır (Olvera, 2018: 481).

Meksika'daki suç örgütleri güçlenerek sadece sınırda değil, ülkenin çeşitli bölgelerinde faaliyet göstermiştir. Ek olarak, Meksika'daki suç grupları ile Kolombiya kartelleri arasındaki bağlantı giderek daha belirgin hale gelmiştir (Rodríguez, 2010: 33). Ülkede yedi büyük kartel oluşmuştur: Tijuana Karteli (Arellano Félix Karteli olarak da bilinir); Sinaloa Karteli; Juárez Karteli; Körfez Karteli; Zetalar; Michoacan Ailesi ve Beltrán Leyva Karteli (Beittel, 2017: 29). Hükümetin müdahale etmemesi nedeniyle, adı geçen kartel suçluları üretim sahaları geliştirebildiler ve ABD pazarına kolaylıkla hakim hale geldiler (Alvarado ve Serrano, 2010: 116-117). Bu şartlar altında Meksika'daki suç gruplarının eylemleri sürekli devam etmiştir (Bagley, 2012a: 9; Cook, 2007).

Uyuşturucu kartellerinin yürüttüğü yasa dışı faaliyetlerin bir sonucu olarak hükümet, uyuşturucu kaçakçılığı sorunuyla yüzleşmek için alternatif arayışlara girmiştir. ABD'nin baskısı altında, Başkan José López Portillo'nun (1976-1982) hükümeti iki politikanın uygulanmasına başlamıştır. Önceki uygulama, Meksika topraklarında uyuşturucu ekiminin tamamen durdurulması ve böylece narkotik üretiminin kontrol altına alınması için fümigasyon programlarına (ilaçlama) müdahale edilmesine olanak tanımaktaydı (Tello, 1997: 179).

İlaçlamaların sonucu başlangıçta ABD yönetimi tarafından alkışlanmıştır. Ancak daha sonra fümigasyonun özellikle bağımlı oldukları ürünler üzerindeki olumsuz etkileri nedeniyle binlerce Meksikalı ülkenin diğer eyaletlerine göç etmesine neden

olmuştur (Astorga, 1999: 80). Esrar tarlalarını ilaçlama yönteminin daha sonra Kolombiya Planı çerçevesinde kullanıldığı belirtilebilir (Contreras, 2008: 77).

Başbakan Miguel de la Madrid'in (1982-1988) yönetiminde, uyuşturucu kaçakçılığı Meksika'da ulusal güvenlik için ciddi bir tehdit olarak sınıflandırılmıştır. Bu yıllarda Meksika hükümeti, uyuşturucu mahsullerini ortadan kaldırmak için büyük kampanyalar yürütmeye devam etmiştir. 1983'e gelindiğinde, bu stratejinin ana başarısı Meksika eroininin ABD pazarına girişinin azaltılmasıdır (Toro, 1995: 35). Meksika, uyuşturucu kaçakçılarının hem kara hem de deniz yoluyla yasa dışı yollardan ABD'ye uyuşturucu göndermesinin Meksika toprak bütünlüğünü ve güvenliğini etkilediğini savunarak uyuşturucuyla mücadeleyi ulusal güvenlik ve dış politika gündemine dahil etmiştir (Tello, 1997: 181). Bununla birlikte, uyuşturucuyla mücadelenin Meksika ulusal güvenlik gündemine dahil edilmesi, büyük ölçüde iki dış olaya bağlı olmuştur: afyon tüketimindeki artış ve ABD'nin uyuşturucu karşıtı politikaları (Medina, 2015: 162).

Başbakan Carlos Salinas de Gortari'nin (1988-1994) görev süresinde, uyuşturucu kaçakçılığı için İstatistik Sistemi oluşturulmuştur (Tello, 1997: 177-178). Ortak bir çabayla, 1992'de Ulusal Uyuşturucu Kontrol Programı başlatılmıştır. Kanunun uygulanması ve halk sağlığı, bu altı yıllık dönemin ve daha önce bahsedilen planın ana ilgi konularıydı. Aynı yıl, İlaç Kontrolü Planlama Merkezi'nin (*Centro de Planeación para el Control de Drogas*) kurulması kararlaştırılmıştır. Bu organ, uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadeleye katılan farklı kurumların faaliyetlerini koordine etmekten sorumlu olmuştur. 1993 yılında, konuyla ilgili federal eylemleri planlamak, yürütmek, denetlemek ve takip etmekten sorumlu Ulusal Uyuşturucu Kaçakçılığıyla Mücadele Enstitüsü (*Instituto Nacional de Lucha contra el Narcotráfico*) de kurulmuştur (Cuéllar, del Río ve Yáñez, 2010: 103).

1990'larda, halk ayaklanmaları Meksika Devletinin meşruiyetini ve otoritesini zorlamıştır. Bu senaryo, 1994 yılında NAFTA'nın (*Tratado de Libre Comercio de America del Norte/ Kuzey Amerika Serbest Ticaret Anlaşması*) onaylanmasına kadar devam etmiştir. Bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle birlikte, ülkeler arasındaki ticarete olumlu düzenlemeler yapılmış ancak uyuşturucuyu engellemek için atılan

adımlar yetersiz kalmıştır. Meksika'daki neoliberal çağın bir sonucu olarak, rejime meydan okuyan çok sayıda aktör ortaya çıkmıştır. Örneğin, EZLN (*Ejército Zapatista de Liberación Nacional/ Zapatista Ulusal Kurtuluş Ordusu*), Meksika hükümetinin elindeki neoliberal küreselleşme politikalarına bir yanıt olarak ortaya çıkmıştır (Morton, 2002: 27-28).

Bu grup, dış ekonomik müdahaleden kaynaklanan sosyal eşitsizliği ve esas olarak madencilik gibi faaliyetlerin bir sonucu olarak güney Meksika'daki yerli halkların geri kalmışlığını göstermeye çalışmıştır (Pérez-Ruíz, 2009: 790-794). Bu hareket aynı zamanda yerli halkların kendi işlerinde kendi kaderini tayin hakkını da savunmuştur (Baronnet, 2009: 5). Hükümet, 1994'te başlayan yerli halklar ve hükümet arasında bir dizi çatışma ve müzakere ile karakterize edilmiştir (Pérez-Ruíz, 2009: 790-794). Bu dinamikle karşı karşıya kalan Meksika hükümeti, ikili güvenlik gündemini sınırlamaya ve Zapatista ayaklanmasından kaynaklanan sosyopolitik çatışmayla yüzleşmeye karar vermiştir (Medina, 2015: 162). Bu, Meksika'dan ABD'ye uyuşturucu girişi için koşulları sağlamıştır (Ramos, 2011: 28). Bu olay, ulusal topraklar içinde uyuşturucu kaçakçılığına karşı operasyonların kontrolünün sürdürülmesine neden olmuştur.

Başbakan Ernesto Zedillo Ponce de León (1994-2000) hükümeti ise, Meksika'da “Tekila Etkisi” olarak da adlandırılan ekonomik krizle damgasını vurmuştur. Bu dönemdeki ekonomik kriz, Meksika pezosunun devalüasyonunu ve ihracat ile sanayi faaliyetlerinde düşüşü tetiklemiştir (Moreno-Brid ve Ros, 2009: 214). Ulusal Kamu Güvenliği Planında (*Plan Nacional de Seguridad Pública*), ekonomik istikrar, güvenlik açısından temel bir bileşen olarak kabul edilmiştir (Sáenz, 2008: 3).

Zedillo yönetimi, hukukçular ve kamu güvenliği uzmanları tarafından Meksika'da kamu güvenliği kurumlarında temel reformların başladığı dönem olarak gösterilmiştir (Alcocer, 2016: 162). Bu, 1994 yılında düzenleyici çerçeveye girmiş ve üç alana odaklanmıştır: polis, organize suç ve kolluk kuvvetleri. Kamu güvenliği, Ulusal Kamu Güvenlik Sistemi aracılığıyla hükümetin her kademesinde düzenlenmeye başlanmıştır (Forné, 2012: 4).

Ernesto Zedillo yönetimi sırasında sistemin öne çıkan hedeflerinden bazıları şunlardır: suçlular ve polis güçleri hakkında ulusal bir bilgi veri tabanının entegrasyonu; suçun önlenmesi ve suçla mücadelede hükümetin farklı seviyeleri arasındaki unsurların koordinasyonu; ortak eylem ve operasyonların yürütülmesidir (Moloeznik, 2008: 22). Bu konudaki koordinasyonun temellerini atan bir diğer kanun ise 1995 yılında çıkarılan Milli Asayiş Sisteminin Koordinasyon Esaslarını Belirleyen Genel Kanun'dur. Bu yasa, genel hatlarıyla, polis eğitimi ve profesyonelleşmesi için bir öneri oluşturmuştur (Forné, 2012: 6-7).

1996 yılında Başbakan Ernesto Zedillo “Organize Suçlara Karşı Yasa”yı imzalamıştır. Bu yasa, silah kaçakçılığı, göçmenler, adam kaçırma ve kara para aklamayı soruşturmak, kovuşturmak ve cezalandırmak amacıyla oluşturulmuştur. Ancak güvenlik işbirliği çabaları, ordu ve polisteki yolsuzluk suçlamalarının gölgesinde kalmıştır. Ertesi yıl, 1997'de yuşturucu kaçakçılığıyla mücadeleden sorumlu General Gutiérrez Rebollo, yolsuzluk ve organize suçla bağlantılı olduğu suçlamasıyla tutuklanmıştır (Sáenz, 2008: 4). Başkan Ernesto Zedillo'nun yönetiminin sonunda, 7.000'den fazla Adli Polis memuru, suç gruplarıyla bağlantıları nedeniyle meslekten atılmıştır (Ramos, 2011, 79). Ayrıca, en güçlü karteller siyasi alana girerek etkili olmaya devam etmiş ve böylece daha fazla yolsuzluğa karışma gücü elde etmiştir (Carpenter, 2012: 27).

1999'da Federal Önleyici Polis Yasası (*Ley de la Policía Federal Preventiva*) çıkarılmıştır. Temel olarak, bu yasanın çıkarılması, polisin örgütlenmesi ve birleşmesi üzerinde odaklanmıştır. Bu kanunun temel işlevi, kamu güvenliği konularına müdahale etmek, kamu düzenini ve barışını garanti altına almak, korumak ve yeniden tesis etmektir. Aynı şekilde, Ulusal Asayiş Sistemine uygun olarak diğer federal, yerel veya belediye polis kuvvetleriyle işbirliği yapmak ve ortak operasyonlara katılmak izlenecek ana hatlar olarak belirlenmiştir (*Ley de la Policía Federal Preventiva*, 1999: 1-3).

Kamu Güvenliği Ulusal Sistemi (*Sistema Nacional de Seguridad Pública*) çerçevesinde operasyonel koordinasyon stratejisinin geliştirilmesinde temel araçlardan biri olmayı amaçlayan 1999'da Federal Önleyici Polis Yasası, Zedillo

yönetiminin en ünlü girişimi olmuştur (Alcocer, 2016: 168). Aynı yıl, Federal Önleyici Polisin (*Policía Federal Preventiva*) 11.000'den fazla personeli barındırmıştır. Çoğunluğu: Federal Karayolu Polisinden 4.000; İçişleri Bakanlığı Ulusal Güvenlik ve Soruşturma Merkezi'nde 5.000 asker, 700 ajan. Polis görevleri de ağırlıklı olarak ordu tarafından yürütülmeye başlanmıştır (Moloeznik, 2008: 27). Kamu Güvenliği Ulusal Sistemi'nin yukardaki belirtilen stratejileri, 1995-2000 dönemine bakıldığında, kötü uygulama ve kaynak yönetimindeki yetersizlikler nedeniyle beklentileri karşılayamamış ve başarısız olmuştur. Ayrıca, Uluslararası Af Örgütü (*Amnesty International*) ve İnsan Hakları İzleme Örgütü (*Human Rights Watch*) gibi uluslararası kuruluşların çeşitli raporları, Meksika'daki işkence, yargısız infazlar, keyfi gözaltılar ve polis ve askeri unsurlar tarafından zorla kaybetme gibi insan hakları ihlallerini belgelemiştir (Human Rights Watch, 2001).

1.4. Vicente Fox Dönemi

1.4.1. Vicente Fox Yönetimi ve 2000 Sonrası Gelişmeler

2000 yılı Meksika'da siyasi değişim yılı olarak bilinmektedir. Başbakan Vicente Fox'un (2000-2006) PAN (*Partido Acción Nacional/ Ulusal Eylem Partisi*) partisinden seçilmesi ilk güç münavebesini doğurmuştur. Bu olay PRI'nin hegemonyasını sona erdirmiştir (Paniego, 2009: 27). Çünkü demokratikleşme süreci, suç örgütleri ile önceki siyasi aktörler arasında varılan dengeyi ortadan kaldırmıştır (Beittel, 2017: 8). Önceki yönetimin sağladığı korumanın ortadan kalkmasıyla birlikte hükümet doğrudan uyuşturucu kaçakçılığına saldırmaya başlamıştır (Alvarado ve Serrano, 2010: 116-117).

Geçiş aşaması, Meksika ekonomik modelinde bir değişiklik çağrısında bulunmuştur. Hükümetin ekonomik ve sosyal politikaları, kamu kaynaklarının tahsisi için kriterlerin yenilenmesinden oluşmuştur (Plan Nacional de Desarrollo, 2001: 20). Fox hükümeti, kamu güvenliği ve adalet kurumlarının askerileştirilmesini benimsemiştir. Meksika polisinin profesyonelleşmesinde yaşanan sorunlar ve suç oranlarındaki artış ordunun organize suçla mücadele görevlerine dahil edilmesinin gerekçeleri olarak gösterilmiştir (Alcocer, 2016: 171). Ordunun iç nitelikteki tehditlere dahil edilmesi yaygın ve sistematik bir uygulama haline gelmiştir (Moloeznik, 2008: 27).

Uyuşturucu kaçakçılığı ve ulusal güvenlik konularına müdahale etmek için Federal Soruştırma Dairesi (*Agencia Federal de Investigaci3n*) oluşturulmuştur (Treviño, Salgado ve Kuri, 2005: 14).

Fox'un liderliğinde, uluslararası ter3rizmle ve vatandaşların güvensizliğine karşı mücadele 3ncelikli konular olarak g3rlmştr (Benitez, 2010: 9). 11 Eylül olaylarından sonra sınırlarda daha fazla denetim sağlanmıştır (Arteaga, 2009: 103-110). ABD devleti, Meksika topraklarında daha fazla g3zetim sağlamak için diplomasi yoluyla anlaşmalar yapılmasına karar vermiştir (Hardt ve Negri, 2000: 12). B3lgedeki işbirliği mekanizmalarını yeniden harekete geçirmek ve aynı zamanda suç ve ter3re karşı kamu güvenliğini garanti altına alacak ekipman sağlamak amacıyla bu anlaşmalar yapılmıştır (Arteaga, 2009: 103-110). B3ylece, uyuşturucu kaçakçılığı sorunu ter3rizmle ilişkilendirilmiştir. Suç gruplarının eylemlerinin ter3rizmdekine benzer şekilde toplum üzerinde olumsuz etki yaratabileceği ifade edilmiştir. 11 Eylül sonrası d3nem için uyuşturucu kaçakçılığı ve organize suçların yeni tehditler olarak g3rldğn belirtmek de mümkündür (Benítez y Rodríguez 2009: 39).

Sonraki d3nemde ABD-Meksika arasındaki g3rşmelerde uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadele mekanizmaları kurulmaya başlanmıştır (Estrada, 2012: 172). Genel olarak, her iki hükümet de silah kaçakçılığını, uyuşturucu talebini ve hükümet yolsuzluğunu engellemek için ortak sorumluluk kabul etmiştir. Yeni d3nemin amacı da, uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadelede destek sağlamak olmuştur. Bu destek, Meksika topraklarındaki ve daha az 3lde Orta Amerika'daki ordu ve polis güçleri için istihbarat ve ulaşım ekipmanı anlamına gelmiştir (Estrada, 2012: 268).

2002 yılında “Akıllı Sınırlar Anlaşması” olarak da bilinen ABD-Meksika Sınır İttifakı Eylem Planı imzalanmıştır. Bu plan  stratejik hedef içermiştir: güvenli altyapı, güvenli insan akışı ve güvenli mal akışı (Rodríguez, 2010: 42-43). Temel amaç, iki ülke arasındaki mal ve insan geçişini çok daha fazla izlemektir. Bu sistemler aynı zamanda olası ter3ristler veya iki uluslu güvenliği tehdit eden eylemler hakkında uluslar arasında bilgi alışverişini de kapsayacaktır (Contreras, 2008 :84). Aynı yıl, 6.200'den fazla Meksikalı güvenlik g3revlisi, ABD hükümeti tarafından desteklenen yaklaşık 120 eğitim kursuna katılmıştır. Amerika Okulu'nda FBI

tarafından her yıl yaklaşık 1.000 güvenlik görevlisinin yolsuzluk, soruşturma, kriz yönetimi ve diğer konularda eğitildiği tahmin edilmektedir (Youngers ve Rosin, 2005: 275). Ancak adaleti dağıtmakla görevli kurumlardaki yolsuzluklar ve siyasi partiler arasındaki mücadele, Fox'un altı yıllık görev süresinin “kayıp altı yıl” olarak sınıflandırılmasına neden olmuştur (Pastor ve Wise, 2005: 35).

Tablo 1.1, 2000-2006 yılları arasında Fox yönetimi sırasında Meksika'da uyuşturucuların yok edilmesi ve ele geçirilmesinin ayrıntılarını vermektedir. Ekinlerin yok edilmesindeki artış ile uyuşturucu ele geçirme vakalarındaki artış arasındaki ilişki “istikrarlı tüketici pazarı” şeklinde tek bir faktöre bağlanmıştır. Vicente Fox hükümeti döneminde, ekinlerin yok edilmesinin yanı sıra esrar ve kokain ele geçirilmesinde değişken sonuçlar göstermiştir (Rodríguez, 2010: 43).

Tablo 1. 1. Meksika'da Uyuşturucuların Yok Edilmesi ve Ele Geçirilmesi 2000-2006

Hektarlar			Uyuşturucu Ele Geçirme			
Yıl	Esrar	Haşhaş	Esrar (ton.)	Kokain (ton.)	Afyon Sakızı (kg)	Eroin (kg)
2000	31,061.4	15,717.9	2,050.8	23.2	469.4	299.1
2001	28,735.1	19,116.5	1,839.4	30.0	516.5	269.6
2002	30,774.9	19,157.9	1,633.3	12.6	309.9	282.7
2003	36,585.3	20,034.0	2,247.8	21.2	198.5	306.2
2004	30,852.5	15,925.6	2,208.4	26.8	464.7	302.4
2005	30,856.9	21,609.2	1,795.7	30.8	276.0	461.7
2006	31,161.5	16,889.9	1,902.1	21.3	123.5	333.8

Kaynak: Tercer Informe de Gobierno, 2009: 76.

Devlet güvenlik kurumlarının zayıflaması ve plazaların ve uyuşturucu kaçakçılığı yollarının kontrolü için verilen mücadele sonucunda özellikle Fox hükümetinin son yıllarında şiddet olayları artmıştır (Flores, 2009: 34). Uyuşturucu kaçakçısı Joaquín "El Chapo Guzmán"ın hapisanesinden kaçması ve Sinaloa Kartelinin en büyük uluslararası organize suç ağı olarak sağlamlaştırılması, yönetimin karşılaştığı başlıca zorluklardan olmuştur. Buna ek olarak, Los Zetas ve La Familia Michoacana, mevcut

suç örgütlerinin düşmanları olarak ortaya çıkmıştır. Yasa dışı uyuşturucu ticaretine ek olarak, adam kaçırma ve şantaj gibi başka faaliyetlere de başvurmuştur. Bu nedenle, uyuşturucu kartellerinin yarattığı şiddet, Meksika'daki ana güvenlik sorunu haline gelmiştir (Rosen ve Zepeda: 2015: 158).

1.4.2.ASPAN Anlaşması (2005-2009)

2005 yılında Kanada'nın dahil edilmesiyle üçlü bir şekilde yeni bir girişim üretilmiştir (Contreras, 2008: 85). Kuzey Amerika'nın Güvenliği ve Refahı İçin İttifak (*Alianza para la Seguridad y la Prosperidad de América del Norte/ ASPAN*), NAFTA-Plus veya ASPAN, ABD, Kanada ve Meksika hükümetleri tarafından kurulmuş bir işbirliği mekanizmasıydı. Üçlü işbirliğini yoğunlaştırmak amacıyla Başkan George W. Bush, Meksika Devlet Başkanı Vicente Fox ve Kanada Başbakanı Paul Martin tarafından Teksas'ın Waco şehrinde yayınlanan ortak bildiride bir dizi soruna işaret edilmiş ve bölgeyi etkileyen ana sorunları çözmek için uygulanacak bir dizi eylem geliştirilmiştir (Medina, 2015: 168-169).

Bu ittifakın iki ana hedefi, vatandaşlarının güvenliğini ve yaşam kalitesini artırmaktır. ASPAN, iki öneriye dayalı olarak ekonomik ve güvenlik sorunlarıyla yüzleşmeye çalışmıştır. Birincisi, Kuzey Amerika'daki endüstrilerin ekonomik olanaklarını genişletmek, ikincisi ise ortak sınırlardan verimli mal ve insan akışını hızlandırarak bölgesel güvenlik standartlarını iyileştirmektir (Gaceta del Senado, 2005: 1). ASPAN, Kuzey Amerika'nın güvenliğini hem iç hem de dış tehditlere karşı ele almıştır. Ekonomik bir ölçüt, NAFTA'nın (*Kuzey Amerika Serbest Ticaret Anlaşması*) bir devamıydı. Aradaki fark, katılımcı ülkeler arasında bağlayıcı bir araç değil, ortak sorunlara yönelik tavsiye niteliğinde olmasıydı (La Jornada, 2007a).

Yukarıda belirtilenler, bu anlaşmanın amacının ekonomik meseleler olmasına rağmen (dolayısıyla adı NAFTA-Plus), anlaşmanın uygulamada daha çok Kuzey Amerika'nın güvenliği ile ilgili olduğunu göstermektedir (Becerra, 2006: 923). Böylece, Kuzey Amerika ülkeleri üçlü ticareti ve sınırlarının güvenliğini güçlendirme sözü vermiştir. Bu önceliklerin 11 Eylül 2001 terör saldırılarından bu yana ABD gündeminin bir parçası olduğunu belirtmekte fayda vardır (Red Mexicana de Acción Frente al Libre Comercio, 2023).

Kuzey Amerika üçlü ilişkisinde iki faktör belirleyici olmuştur. Birincisi, ekonomik küreselleşme sürecidir. Bu çabanın yaratılması, bariz küreselleşme sürecine bir yanıt olarak görülmüştür. Ticari rekabet gücünü artırmak ve diğer ülkelere destek ve işbirliği almak için Meksika, en sanayileşmiş ekonomilerden ikisinin entegrasyonuna başvurma kararı almıştır. İkinci faktör, uluslararası düzeyde güvensizliğin artmasıdır. Bu güvensizliği ortadan kaldırmak için, bu üç ülkede yaşam koşullarının ve kalitesinin iyileştirilmesine yönelik stratejilerin geliştirilmesi, kurumların kurulması ve aralarındaki ilişkilerin artması hedeflenmiştir (Cámara de Diputados, 2006: 1-3). Kuzey Amerika hükümetleri arasındaki coğrafi yakınlık ve ticari ilişkiler, özellikle insan akışının iç güvenliği tehdit eden faaliyetlere uyum sağlayabileceği sınır noktalarında daha iyi iç kontroller oluşturmak için gerekli olmuştur. Bilgi alışverişi ve karşılıklı tavsiyelerle sürdürülen ortak bir güvenlik modeli oluşturulmaya çalışılmıştır. Bildiri daha sonra, yurt dışından gelen tehditleri tahmin etme ve bunlara yanıt verme kapasitesini artırmak için hava ve kara çalışmalarını güçlendirmeyi amaçlamıştır (Medina, 2015: 169).

23 Mart 2005'te Teksas'ta yapılan ilk toplantıyı, Mart 2006'da Meksika'nın Cancun kentinde yapılan toplantı izlemiştir. Kuzey Amerika Güvenlik ve Refah İttifakı'nın II. toplantısında liderler, bir önceki yıla göre kaydedilen ilerlemeyi değerlendirmiştir. Toplantının en önemli mutabakatı, ticari ve yolcu hareketliliğini hızlandırmak için Kuzey Amerika Rekabet Edebilirlik Konseyi'nin (*Consejo de Competitividad de América del Norte/ NACC*) oluşturulması ve güvenli sınırların oluşturulmasıdır (Gouvernement du Canada, 2006). Kanada'nın Quebec kentinde düzenlenen III. ASPAN Toplantısı'nda, sınırlarda güvenli mal ve insan hareketini kolaylaştırıcı önlemlerin artırılmasına yönelik tavsiyelerde bulunulmuştur (Congressional Research Service, 2009). 2008 yılında gerçekleştirilen IV. ASPAN Toplantısında, şirketlerin ve ekonomilerin rekabet edebilirliklerinin artırılması ve daha uyumlu düzenlemeler yapılması konusunda mutabakata varılmıştır (ShareAmerica, 2023).

Nisan 2009'da, Kuzey Amerika Liderlerinin V. Toplantısının gerçekleştirilmesinden birkaç ay önce, Meksika, ABD ve Kanada hükümetleri terör tehdidi adı altında desteklenen ASPAN'a son verme konusunda anlaşmıştır (Medina, 2015: 169-170).

Ancak taraf ülkeler, daha sınırlı bir gündem ve ele alınması gereken sorunlarla NAFTA Liderler Zirvesi'ni düzenleme kararı almıştır (Morales, 2009: 1). 2009 yılındaki bir sonraki toplantı önceki toplantılara göre sınırlı kalmıştır. Ekonomik alanda korumacı önlemleri azaltma niyeti ve “uyuşturucu kaçakçılığı” suç şebekelerine karşı mücadelede artan işbirliği özellikle vurgulanmıştır (The White House: National Drug Control Strategy Annual Report 2009, 2009: 1).

Meksika'daki suç örgütlerinin yakın dönemde güçlenmesi nedeniyle, 2007'den beri ABD ile Meksika arasında bir güvenlik işbirliği programının oluşturulması, şiddet ve iç güvensizlik gibi uyuşturucu kaçakçılığından kaynaklanan sorunları ortadan kaldırmak için tasarlanmıştır. Bir sonraki güvenlik anlaşması, ABD'nin güvenliğini ve güney komşusunun istikrarını riske atabilecek iç güvenlik sorunlarını düşünmek zorunda kalmıştır (Medina, 2015: 169-171).

1.5.Merida Planı'nın Öncülü Olarak Kolombiya Planı

2008'de başlatılan Merida Planı'nı daha iyi anlamak için 1999'da Kolombiya'da başlatılan Kolombiya Planı'nı anlamak gerekmektedir. İki plan arasındaki benzerlikler nedeniyle, Merida Planı'nın öncülü olarak kabul edilen Kolombiya Planı bu nedenle bu başlık altında açıklanacaktır. Kolombiya Planında, Kolombiya kartellerini ortadan kaldırmak için kullanılan stratejiler, Meksika'da bir kartopu veya balon etkisi (*ballon effect*) yaratmıştır (Paniego, 2019: 27).

1990'larda uyuşturucu kaçakçılığından kaynaklanan şiddet, Kolombiya'nın sosyo-ekonomik dokusunun çoğuna nüfuz etmiştir. Medellin Karteli gibi uyuşturucu kartelleri, uyuşturucu üretimi ve dağıtımı için geniş alanları kontrol etmiştir (Crandall, 2002b: 193; Crandall, 2012a: 159). Buna ek olarak, ortaya çıkan gerilla gücü, faaliyetlerini finanse etmek için uyuşturucu kaçakçılığı işine girmiştir (Rosen ve Zepeda, 2014: 186). Gerillalar, kokain ve haşhaş ekimi için bölgeleri şiddetle ele geçirmiştir (United States Government Accountability Office, 2009). Sonuç olarak, cinayetlerin, adam kaçırmaların ve yasa dışı madde kaçakçılığının sayısı önemli ölçüde artmıştır. Örneğin afyon ekimi %75 artarken koka yaprağı ekimi %300 artmıştır (Tapias, 2016: 56).

İlk başta, Kolombiya hükümetinin stratejisi, gerilla savaşı modeli gibi çeşitli savaş modellerini benimsemek şeklindeydi (Tapias, 2016: 56). Daha sonra, Kolombiya hükümeti uyuşturucu kartelleriyle, bu suç örgütlerinin liderlerini yakalayıp ortadan kaldırmaktan oluşan, baronlar stratejisi (*estrategia del capo*) adı verilen bir stratejiyle savaşılmaya çalışmıştır (Crandall, 2002b: 3). Bu strateji, yeni suç gruplarının/ hücrelerinin yaratılmasıyla sonuçlanmıştır. Bu durumla karşı karşıya kalan Kolombiya Silahlı Kuvvetleri ve polisi, yasa dışı silahlı gruplara karşı koyamamıştır (Paniego, 2019: 7).

1998-2002 Ulusal Kalkınma Planı, Kolombiya hükümetinin ana hedeflerinin barışın korunması ve sosyal uyumun sürdürülebilir büyümesi olduğunu öngörmesine rağmen (Ley N° 508. Diario Oficial No. 43.651, 1999), yine de başarısız bir devlet algısı ve devlet gücünün zayıflaması nedeniyle, şiddeti azaltmak için daha fazla strateji arayışı girmiştir. Bu nedenle Kolombiya, toplumun organize suçla ilgili temel sorunlarının çözümü için ABD'den destek arayışına girmiştir (Rosen ve Zepeda, 2014: 186). İşbirliği yapmak amacıyla, Ağustos 1999'da ABD Dışişleri Bakanlığı yetkilisi Thomas Pickering Kolombiya'yı ziyaret ederek şunları söylemiştir: “Uyuşturucuyla mücadele ve askeri güçlendirme odaklı bir plan formüle edilirse, ülkenizin hükümeti Kolombiya'ya verilen yardımı artırmaya istekli olacaktır” (García, 2017: 169).

Kolombiya Devlet Başkanı Andrés Pastrana'nın ABD'ye yaptığı birkaç ziyaretten sonra, önceki Ulusal Kalkınma Planı yeniden düzenlenmiştir ve Eylül 1999'da “Kolombiya Planı Metni: Barış, Refah ve Devletin Güçlendirilmesi Planı (*Texto del Plan Colombia: Plan para la paz, la prosperidad y el fortalecimiento del Estado*)” yayımlanmıştır (Daza, 2012: 40). Planla Kolombiya'da belirlenen hedefler şunlardır: uyuşturucu ve organize suçla mücadele, ekonomik ve sosyal yeniden canlandırma, silahlı çatışmaya karşılık müzakere edilmiş siyasi çözüm ve kurumsal güçlendirme (Rubio, 2001: 22).

Kolombiya hükümetinin yıllarca süren çabaları ve ABD'nin desteğinden sonra, uyuşturucu kaçakçılığı ülkede barış ve demokrasi için istikrarı bozan bir güç olmaya devam etmiştir (Gobierno de la República de Colombia, 1999). Ekonomik

kazanımlar ve istikrarsız bir ulusal güvenlik sistemi, giderek daha fazla suç örgütünün yasa dışı maddelerin üretimi ve dağıtımına dahil olmasına yol açmıştır (Rodríguez, 2010: 43). Örneğin, 1999'da ABD'de tüketilen kokainin yaklaşık %80'i yalnızca Kolombiya'dan gelmiştir (United States Government Accountability Office, 1999). Kolombiya Plan'ında uygulanan stratejiler, yasadışı maddelerin satışı için ana kuruluşların dağılmasıyla sonuçlanmış ve kartellerin uyuşturucuyla mücadele operasyonlarından kaçmak için Güney Amerika'dan diğer bölgelere taşınmasına neden olmuştur (Carpenter, 2003, 84).

Cezalandırıcı politikalar ve bu grupların silahlı kuvvetlere direnme becerileri, uyuşturucu kaçakçılığı yollarının yeniden yapılandırılmasına yol açmıştır. Bu, para, silah ve suç teknikleri alışverişini işbirliği biçimlerinin bir parçası haline getiren Kolombiyalı uyuşturucu kartelleri ile Meksikalı suç gruplarının işbirliğini teşvik etmiştir (Cadena, 2011: 163). 1990'ların sonlarında, Kolombiya'dan ABD'ye gönderilen kokain, uyuşturucunun %90'ının Meksika topraklarından geçmesine ve sonunda sınıra ulaşmasına neden olmuştur. Örneğin, 2006 yılında ABD'ye 275 ton kokain girmiş ve Meksika'da sadece 36 ton ele geçirildiği tahmin edilmiştir (Benitez, 2007: 1).

1.6.Merida Planı'nın Ortaya Çıkışı ve İmza Süreci

Felipe Calderón, uyuşturucu kaçakçılığına karşı savaşın hükümetinin yerine getirmesi gereken en büyük görev olduğunu savunarak 2006'da cumhurbaşkanlığını devralmıştır. O zamanki cumhurbaşkanı stratejisi esas olarak kısa ve uzun vadeli iki hedefe odaklanmıştır (Rodríguez, 2010: 44). Kısa vadeli strateji, kamu güçlerinin ve ordunun seferber edilmesi yoluyla Devlet otoritesini yeniden tesis etmektir. Bu hedefin amacı, karteller tarafından uyuşturucu ekimi, dağıtımı ve kaçakçılığı gibi faaliyetleri yürütmek için kullanılan ulusal toprakların geri alınmasıydı. İkinci hedef, yeni bir yasal kurumsal çerçeve oluşturmaktır. Bu, polis güçlerinin saflaştırılması ve güçlendirilmesi ve yeni bilgi ve istihbarat sistemlerinin oluşturulması anlamına gelmiştir (Zepeda Patterson, 2009: 17-18).

Bu senaryoya göre, Meksika hükümeti ABD ile ortak strateji arayışına girmiştir (Paniego, 2019: 28). Böylece, 2006 yılında, Meksika'nın ABD eski büyükelçisi

Arturo Sarukhán, iki ülke arasında bir işbirliği programı oluşturmaının önemini açıklamak için ABD Kongresi ve Senatosu üyelerine toplamda on beş hafta boyunca ziyaret düzenlemiştir (Corchado ve Connolly, 2008: 9). ABD Kongresi'ndeki uzun bir lobicilik sürecinden sonra, Amerikalılar ve Meksikalılar, uyuşturucu kaçakçılığına karşı mücadelede her iki ülkenin vizyonunu içeren ikili bir plan formüle etmek için birlikte çalışmıştır. Ardından Meksika ve ABD, güvenlik konularında işbirliği için bir çerçeve oluşturmaının temellerini atmıştır (Estrada, 2012: 267).

Bu şekilde anlaşma, uyuşturucu kaçakçılığı ve bununla ilgili faaliyetleri ortak bir sorumluluk olarak ele alma kavramını oluşturmuştur (Barreda, 2014a: 47). Böylece, 13 Mart 2007'de eski Başkan George W. Bush ile dönemin Meksika Cumhurbaşkanı Felipe Calderon'un Yucatan eyaletinde Mérida şehrinde yaptığı görüşmede Mérida Planı (veya Merida Girişimi) doğmuştur. 22 Ekim 2007'de ABD, Meksika, Orta Amerika, Dominik Cumhuriyeti ve Haiti için Mérida Girişimi olarak bilinen Güvenlik İşbirliği Programı resmen ilan edilmiştir (Rodríguez, 2010: 44). Bir yılı aşkın müzakerelerin ardından, Haziran 2008'de ABD Kongresi'nde onaylanmış ve Aralık ayında Girişim üzerine ilk Anlaşma Mektubu imzalanmıştır (Alvarado ve Serrano, 2010: 33).

Meksika-ABD ikili ilişkisinde daha önce işbirliği örnekleri olmasına rağmen, Mérida Planı (Iniciativa Mérida) ilk kez eski Başkan Calderon'un kurumsal kapasiteyi güçlendirmek ve organize suçla yanıt vermek için yardım talebini işaret etmiştir (Alcocer, 2016: 233). Merida Girişimi ile Meksika hükümeti ve ABD arasındaki diğer ikili eylemler arasındaki fark, bunun Meksika hükümeti tarafından teşvik edilen bir tedbir olmasıdır.

1.6.1. Merida Planı: Hedefler ve Stratejiler

Mérida Planı veya Mérida Girişimi, ABD ve Meksika arasında kurulan bir güvenlik anlaşmasıdır. Temel amacı, Meksika topraklarında uyuşturucu kaçakçılığı ve organize suçla mücadele etmektir (Arteaga, 2009: 103). Amacı, Meksika silahlı kuvvetlerinin operasyonel yeteneklerini güçlendirmek ve modernize etmektir.

Anlaşma aynı zamanda Orta Amerika ülkelerine (Belize, Kosta Rika, El Salvador, Guatemala, Honduras, Nikaragua ve Panama) teknolojik yardım sağlamayı da öngörmüştür (US Embassy in Mexico, 2021).

Mérida Planı'nda özetlenen stratejiler, farklı güvenlik endişelerini ele alan kısa vadeli ve uzun vadeli hedefler olarak tasarlanmıştır. Kısa vadeli çabalar ilk iki aşama üzerinde yoğunlaşmıştır. Bunlar temel olarak suç ağlarını ortadan kaldırmaya, ana liderleri tutuklamaya ve para ve silah akışını ele geçirmeye odaklanmıştır. Uzun vadeli hedefler ise, üçüncü ve dördüncü aşamada yoğunlaşmıştır. Bunlar, ABD-Meksika sınırına ve onu önlemek için şiddetin kökenlerini ele almaya odaklanmıştır (Olson, 2017: 1). Hedefler dört aşamaya ayrılmıştır ve aşağıda ayrıntıları verilen stratejilere dayandırılmıştır.

Birincisi, üç stratejiye dayalı olarak organize suçun zayıflamasıdır. Birincisi, suç gruplarının liderlerini yakalamak ve hapse atmak için daha fazla istihbarat çalışması yapmaktır. Aynı şekilde, suçluların Meksika sınırları dışında faaliyet göstermesini önlemek ve daha fazla ulusötesi güç elde etmektir (US Embassy in Mexico, 2015). (ii) Yasadışı finansmanla mücadele de bu ayağın bir parçasıdır. Suç grupları yasa dışı faaliyetlerinden kazanç sağlamaktadır. Bu nedenle Meksika hükümeti, varlıklara el konulması yoluyla yasa dışı finansmana karşı Meksika Maliye ve Kamu Güvenliği Bakanlığı ile el ele çalışmaktadır. ABD hükümeti, ABD Hazine Bakanlığı ve ABD Adalet Bakanlığı gibi ilgili kurumlar arasındaki ikili işbirliğini güçlendirmektedir. Üçüncü strateji, sınırın her iki tarafında silah kaçakçılığının önlenmesidir. Çeşitli programlarda (örneğin, eTrace) elektronik silah takip sistemi bulunmaktadır (Paniego, 2019: 29).

İkinci aşama, hukukun üstünlüğünün kurumsallaşması ve yaratılmasına bağlıdır. Bu aşamanın temel amacı, iktidar yapılarını demokratik olarak güçlendirmektir. Birinci strateji, hukukun üstünlüğünü korumak ve Meksika hükümetinin hesap verebilirliği, profesyonelliği ve dürüstlüğü teşvik etme çabalarını desteklemek için güvenlik ve adalet kurumlarının ve personelinin kapasitesini geliştirmektir (U.S. Embassy & Consulates in Mexico, 2021: 1-2). Bununla kurum ve sekreterliklerin düzenli ve şeffaf bir şekilde çalışması amaçlanmaktadır. Bunun için, polisle birlikte yerel

makamların geliştirilmesi, tespit ve iade süreçlerinde daha fazla işbirliği için mevcut araçlar geliştirilecektir. Bu hedef, vatandaş güvenliğini iyileştirmek için kamu güvenliğini ve yargı sistemini kullanmakla görevli kurumları güçlendirmenin anahtarı olmuştur (Paniego, 2019: 29). Ek olarak, Mérida Planı programları polis akademileri, adli tıp laboratuvarları ve ıslah kurumları gibi çeşitli departmanları eğitmekte ve geliştirmektedir (U.S. Embassy & Consulates in Mexico, 2021: 1-2).

Üçüncü aşama, 21. yüzyıla ait bir sınır yapısının oluşturulmasıdır. Sınırdaki birlikte çalışma fikrini savunmak ve “ortak sınır” kavramını anlamak her iki ülke arasında paylaşılan bir sorumluluktur. Ele alınacak ana strateji (i) giriş limanlarında vatandaş güvenliğini ve küresel rekabet gücünü artırmaktır. Benzer şekilde, sınır bölgesinde şiddet ve suçla mücadele, yasa dışı faaliyetlerin tespit edilmesine yardımcı olacak daha fazla teknolojiye dayanmaktadır (Paniego, 2019: 29). Sınır altyapılarının iyileştirilmesi, 21. Yüzyıl İkili İcra Komitesi İcra Müdürlüğü’nün sorumluluğundadır. Kara, hava veya deniz yoluyla sınır geçişlerini modernize etmek için altyapı ve teknolojinin geliştirilmesini desteklemek, sınır yöneticilerinin bilgi ve becerilerini genişletmektedir. Ayrıca yasa dışı faaliyetlerin tespit edilmesini kolaylaştırmaktadır (U.S. Embassy & Consulates in Mexico, 2021: 1-2).

Son aşama, güçlü topluluklar oluşturmaktır. Suç grupları, öncelikle yetersiz kaynaklara sahip bölgelerden asker toplama eğilimindedir. Ne yazık ki, bu gruplara katılmak birçok aile için bir gelir kaynağını temsil etmektedir. Her iki hükümet de suç gruplarının toplum için oluşturabileceği tehlike konusunda farkındalık yaratmak için birlikte çalışmaktadır. Bunun için strateji (i) kısa ve orta vadeli çalışma programları oluşturmaktır. Uyuşturucu kaçakçıları için kolay kandırılabilir hassas durumdaki gençler için ayrıca bilgilendirici atölye çalışmaları, konuşmalar ve entegrasyon seansları düzenlenecektir. Gençleri kendi topluluklarına dahil eden programlar uygulanarak, uyuşturucu talebi ve tüketiminde bir azalma olması beklenmektedir. Aynı şekilde vatandaşların güvenliğini sağlamakla görevli kamu kurumlarına da toplumun güvenini oluşturmak hedeflenmiştir (U.S. Embassy & Consulates in Mexico, 2021: 1-2). Sosyal koruma için belirlenen kurumlar, ABD Uluslararası Kalkınma Ajansı (*U.S. Agency for International Development*) ve

Meksika Sosyal Kalkınma Sekreterliği'dir (*Secretaría del Desarrollo Social*) (Paniego, 2019: 29).

1.6.2. Finansman ve Uygulama Süreci

Merida Planı'na yönelik başlangıçta bazı şüpheler söz konusuydu. Meksika'da hukukun üstünlüğü, Merida Planı'nın uygulanmasının ana endişelerinden biridir. Bazı ABD Kongre üyeleri, Meksika'ya yardım sağlama fikrini reddetmiştir. En büyük endişeler, Meksika Silahlı Kuvvetlerinin davranışı ve Meksika'nın sağlanan kaynakları nasıl yöneteceği olmuştur. Hukukun üstünlüğünün doğru uygulanması, planın başarısını garanti etmiştir. Bununla birlikte, güvensizlik göz önüne alındığında, ABD hükümeti, Meksika polisi ve ordusuna ait unsurların bilgilerini izlemek için bir ihtiyati tedbir talep etmiştir. Bu aşamada Meksikalı yargıçlar ile ABD'li savcılar arasında bu süreçlerin yürütülmesi için bilgi alışverişi başlamıştır (Muñoz, 2009).

Ekim 2007'de ABD ve Meksika, üç yıla yayılacak 1.4 milyar dolarlık bir uyuşturucuyla mücadele ve suçla mücadeleye yardım paketi üzerinde anlaşmıştır (Unites States Government Accountability Office, 2009). 2008 mali yılı için 500 milyon dolara eşdeğer bir miktar açıklanmıştır (Benítez, 2007: 1). 2008 tarihli Tamamlayıcı Tahsisler Kanunu Orta Amerika, Haiti ve Dominik Cumhuriyeti'ni de kapsamış ve toplamda 65 milyon dolarlık bir miktar verilmiştir (Paniego, 2019: 30). Bush yönetimi başlangıçta finansmanın Uluslararası Narkotikle Mücadele ve Kolluk İşleri Bürosu (*International Bureau of Anti-Narcotics and Law Enforcement Affairs*) kurumu aracılığıyla yapılmasını talep etmiştir. Ancak ABD Kongresi, finansmandan sorumlu üç kurum olacağını belirlemiştir: Uluslararası Narkotikle Mücadele ve Kolluk İşleri Bürosu, Yabancı Silahlı Kuvvetlerin Finansman Programı (*The Foreign Military Financing*) ve Ekonomik Destek Fonu (*Economic Support Fund*) (Paniego, 2019: 30).

Alınan destek, ABD hükümetinin transferlerinden veya fonlarından gelmemiştir. ABD'den Meksika'ya yardım, esas olarak askeri teçhizatın transferinden ve eğitim programlarının oluşturulmasından ve bilgi alışverişinden oluşmaktadır (Benítez ve Rodríguez, 2009: 48). Tüm projeler ABD ve Meksika hükümetleri tarafından kararlaştırılmıştır. ABD Dışişleri Bakanlığı daha sonra ABD devlet kurumları ve

ilgili Meksika hükümeti birbirleriyle yakın işbirliği içinde projeler uygulamaktadır. Sağlanan destek, çeşitli aktörleri ve kurumları eğitmektedir. Polis memurları, müfettişler, bilgi analistleri, kamu savunucuları ve göçmenlik ve gümrük görevlileri, kanun uygulama operatörlerinden bazılarıdır. Merida Planı ayrıca adli ve bilimsel laboratuvarlar ve cezaevi personeli için eğitimler de tasarlamaktadır. Meksika silahlı kuvvetleri (Ulusal Savunma, Deniz Kuvvetleri, Başsavcılık Ofisi ve Kamu Güvenliği Sekreteri), uyuşturucu kaçakçılığına karşı mücadelede güvenlik stratejilerinin işletilmesinden ana faydalanıcılardır (U.S. Mission to Mexico, 2021: 1-12).

Tablo 1.2, 1.3, 1.4 ve 1.5, Amerika Birleşik Devletleri Kongresi tarafından 2008'de onaylanan yardımı göstermektedir. 500 milyon \$'lık katkının ilk yılında üç destek kaynağı (Uluslararası Narkotikle Mücadele ve Kolluk İşleri Bürosu, Yabancı Silahlı Kuvvetlerin Finansman Programı ve Ekonomik Destek Fonu) üzerinden yapılmıştır.

Tablo 1. 2. Meksika'da Uyuşturucuların Yok Edilmesi ve Ele Geçirilmesi 2000-2006

<i>Sekreteri</i>	<i>Ekip</i>	<i>Milyon dolar</i>
SEDENA (Milli Savunma Bakanı)	Lojistik ekipman, parça ve eğitim paketi ile 8 adet Bell 412 helikopteri 87 el tipi iyon tarayıcı 2 Uçak CASA CN-235-300	208, 3 + 24 - 100
INAMI (Göçün Ulusal Enstitüsü)	Sayısallaştırılmış göç biçimleri ve kurtarma ve kurtarma tekniklerinde personelin eğitimi ve ekipmanı	31,3
Farklı Ajanslar	Ulusal güvenlik kurumlarının tesislerinde güvenli bir iletişim sistemi kurmak ve e-posta kodlarını incelemek için ekip bağlantılı	25,3
	X-ray tarayıcılar için ekipman, tespit köpekleri için eğitim ve giriş noktalarında gümrük görevlileri için eğitim	31,5
	İstihbarat servisleri veritabanlarının birbirine bağlanabilirliğini genişletmek için ekipman	7,9
PG (Başsavcılık)	Kaçakçılara Operasyon. ABD-Meksika sınırındaki insan kaçakçıları tespit etmek ve kovuşturmak için Sağlık ve Güvenlik Girişimi (OASIS)	2

Kaynakça: (Elcano Royal Institute, 2007).

Tablo 1.2.'de görüldüğü gibi ilk sütun, narkotikle mücadele, terörle mücadele ve sınır güvenliği programlarını içermiştir. Bütçe toplam 306,3 milyon dolar olarak

kabul edilmiştir (Contreras, 2008: 91). Tespit edilenlere göre, Meksika Silahlı Kuvvetleri için teçhizat alımına ayrılan miktarın yaklaşık %15'inin Meksika Devletinin insan hakları açısından ilerlemesine tabi olduğunu belirtmek gerekir (Paniego, 2019: 30).

Tablo 1.3'e göre, ikinci sütun, kamu güvenliği ve yasa uygulama programlarına odaklanmıştır (Contreras, 2008: 91-92). Bunun için kanunu uygulayan personeli suç örgütlerine karşı korumaya çalışmıştır. Ayrılan bütçe 56,1 milyon dolardır.

Tablo 1. 3. Kamu Güvenliği ve Kolluk Kuvvetleri Programı (milyon dolar)

SSP (Kamu Güvenliği Bakanı), FIU (Mali İstihbarat Birimi)	Kesintisiz inceleme ekipmanı (x-ray tarayıcı)	30
	Güvenlik ekipmanı (kurşun geçirmez yelekler ve kasklar, radyolar, ilgili ekipman ve eğitim.	6
	Bilgi işlem altyapısını ve bilgi analiz araçlarını iyileştirmeye yönelik ekipman	5
Sağlık Bakanı	Ulusal bir veri tabanı oluşturmak ve talebi ve tüketimi azaltmak için bilgisayar sistemlerini iyileştirecek donanımlar	15,1

Kaynakça: (Elcano Royal Institute, 2007).

Tablo 1.4'teki üçüncü aşama, kurumsal yapının ve kanunun uygulanmasının iyileştirilmesidir. Suçla mücadele birimlerinin desteklenmesine ek olarak, yolsuzlukla mücadele programlarının uygulanması kullanılmıştır. Ayrılan bütçe, 100.6 milyon dolardır.

Tablo 1. 4. Kanunun Kurumsal Yapılanması ve Uygulanması (milyon dolar)

PGR (Cumhuriyet Başsavcılığı)	Adli bilişim sistemlerinin yenilenmesi, mahkeme yönetimi, cezaevi yönetimi ve polisin profesyonelleştirilmesi konularında eğitim vermenin yanı sıra suçla mücadele birimlerini, mağdur ve tanık koruma programlarını ve iade eğitimini destekler.	60,7
	Hakemlerin tüm işlevlerinin dijitalleştirilmesi, yönetim sistemlerinin verilmesi ve veritabanlarının yeniden oluşturulması.	19,9
	Yolsuzlukla mücadele, şeffaflık ve insan hakları programları	15
Ulusal Adli Bilimler Enstitüsü	Enstitüye Destek	5

Kaynakça: (Elcano Royal Institute, 2007).

Son aşama için diğerlerinin yanı sıra ABD personel yönetimi maliyetlerini karşılamak amacıyla 37 milyon dolar tahsis edilmiştir.

Tablo 1. 5. Destek Programı (milyon dolar)

Farklı Ajanslar	ABD personelinin yönetim maliyeti, destek programlarına yönelik bütçe hizmetleri ve yardım paketiyle ilgili ekipmanın Meksika'ya teslimi.	37
------------------------	---	----

Kaynakça: (Elcano Royal Institute, 2007).

İKİNCİ BÖLÜM

MEKSİKA AÇISINDAN MÉRİDA PLANI

2.1. Meksika'nın Plana Yönelik Kurumsal Yaklaşımları

2.1.1. Dışisleri Bakanlığı

Meksika ile ABD arasında imzalanan 2007 Ortak Deklarasyonu Mérida Planı'nın başlangıcı olmuştur. Bu, Meksika'nın organize suça karşı operasyonel yeteneklerini geliştirmek için çok somut eylemlere işaret etmiştir (Rodríguez, 2013: 87-88). Planın doğası göz önüne alındığında, Dışisleri Bakanlığı'nın (Secretaría de Relaciones Exteriores) iki ülke arasındaki ilişkileri iyileştirmenin bir yolu olarak Mérida Planı'nı kabul etmesi beklenmiştir. Ayrıca Meksika hükümeti, organize suçla mücadeleye ulusötesi bir bakış açısıyla yaklaşılması gerekçesiyle planı kabul etmiştir. Böylece Meksika, yabancı bir Devletle (ABD'yle) birlikte hareket ederek uyuşturucuyla mücadeleye iki devletin aynı şekilde yaklaşacağına ve mücadele edeceğine güvenmiştir. Bu anlamda Mérida Planı, kökeni Meksika topraklarında bulunan bir fenomeni ele almak için Meksika ve yurt dışı arasında bir işbirliği programının kabul edildiği ilk anlaşmayı temsil etmiştir (Manaut, 2009: 222).

ABD ile güvenlik açısından yeni bir aşamanın açılması, esas olarak Meksika'nın bölgedeki ABD çıkarları lehine çalışacak olmasından kaynaklanmıştır. Dolayısıyla Kuzey Amerika devletleri arasında (ABD-Meksika-Kanada) ilişkilerin derinleşmesi şu nedenlerle anlaşılabilir: i) Kuzey Amerika Serbest Ticaret Anlaşması'nın (*North American Free Trade Agreement* veya *TLCAN* /NAFTA) imzalanmasının bir sonucu olarak daha büyük ticaret açılımı sağlamak ii) doğrudan yabancı yatırıma bağımlılık ve ABD ile artan dış borç; iii) Meksika'da sadece kendi nüfusunun ve topraklarının güvenliğini değil, aynı zamanda Kuzey Amerika'nın güvenliğini etkileyen

durumların meydana gelmesiyle ulusal güvenlik kavramının genişlemesidir. (Arellanes, 2009: 53).

Meksika hükümeti Nisan 2008'de, Mérida Planı'nın içeriğini ortaklaşa analiz etmek ve değerlendirmek için, Kuzey Amerika Dış İlişkiler Komisyonu, Kamu Güvenliği Komisyonu, Adalet Komisyonu ve İki Meclisli Ulusal Güvenlik Komisyonu'nun bazı senatörleriyle birlikte bir istişare mekanizması oluşturmaya başlamıştır (Senado de la República, 2008: 1). Birkaç oturumdan sonra, senatörler bir kez daha Dışişleri Bakanlığı'ndan girişimin üstlendiği taahhütleri netleştirmesini istemiştir (Senado de la República, 2008: 1).

Temmuz 2008'de dönemin Dış İlişkiler Bakanı Patricia Espinosa Cantellano, Meksika federal hükümetinin ABD Kongresi tarafından izin verilen yardımı almak ve kullanmak için uygulayacağı kriterleri bildirmek üzere Birlik Kongresi'ne davet edilmiştir (Senado de la República, 2008: 1). Yapılan görüşmelerde, uygulamada net sonuçların olmaması ve şeffaf bilgi yönetimi üzerinde durulmuştur. Ayrıca bazı yorumlar, ABD hükümetinin şartlar ve kaynakların tahsisi konusunda tek taraflı olarak karar verdiği yönünde olmuştur. Dış ilişkiler açısından ise Mérida Planı'nın faaliyet ve anlaşmalarının ekonomik çıkar ekseninde odaklandığına dikkat çekilerek özgün içeriğin Senato'nun incelemesine sunulması talep edilmiştir (Gaceta del Senado, 2010: 1).

Patricia Espinosa Cantellano'nun Senato'ya müdahalesi çeşitli durumlarda gerekli olmuştur. Castellano'nun girişimiyle ABD Kongresindeki uygulamaya benzer olarak Meksika'da da Senato üyelerinin daha derin analiz ve tartışmayla planı kabul etmesi söz konusu olmuştur (Gaceta del Senado, 2008: 1). Patricia Espinosa Cantellano'nun ve yürütme organının gerekçesi, Mérida Planı'nın Meksika ve ABD başkanları arasında müzakere edilen ikili bir anlaşma olmadığı, sadece bir işbirliği olduğuna dayanmıştır. Bu süreçte diğer hükümet organlarına danışılmaması ve onaylarının alınmaması Mérida Planı'nın bir anlaşma gibi görülmemesi düşüncesini haklı çıkarmıştır (Rodríguez, 2013: 91). Mérida Planı'nın Meksika ile Amerika Birleşik Devletleri arasındaki bir anlaşmayı temsil ettiği iddiasıyla ilgili olarak, gerçekten de yürütme organı böyle bir yorumu haklı gösterebilmektedir. Genel olarak, Meksika ile

başka bir ülke arasındaki bir anlaşmanın onaylanması ve yürürlüğe girmesi Senato'nun onayını gerektirmesine rağmen Mérida Planı'nda böyle birşey olmamıştır (Rodríguez, 2013: 92-93).

Belirsizlikten türetilen yorumlar, Meksika hükümetinde bir bilgisizlik atmosferini beslemiştir. Planın uygulanma sürecinde hükümetin konuyla ilgili bilgisi çok sınırlı olmuştur Meksika tarafı, ABD'nin narkotikle mücadele politikalarını sertleştirirmesinin uyuşturucu kaçakçılığına karşı mücadelesini de güçlendireceğine inanmıştır (Riva, 2007: 1). Aynı zamanda ABD'nin Meksika'ya vereceği toplam maddi destek miktarının ilk başta tam olarak bilinmemesi; kaynakların hangi koşullarda ve ne şekilde teslim edileceğinin de belli olmaması sorun olmuştur (Chanona, 2009: 2). Bir diğer sorun da Meksika topraklarında gerçekleştirilen eylemler için herhangi bir denetim mekanizmasının olup olmayacağının belirsizliğidir (Rodríguez, 2013: 91). Ancak bu algılara rağmen Mérida Planı'nı onaylanmış ve sonraki yıllarda da Meksika ile ABD arasındaki güvenlikte önemli bir ilerlemeyi temsil etmiştir (Velázquez, Schiavon, 2009: 16).

Milliyetçi çizgide olan söylemler, Meksika egemenliğinin tehlikede olabileceğini savunmuştur. Bu eleştiriler karşısında Patricia Espinosa Cantellano, ABD'nin Meksika'ya asker göndermeyeceğini veya Meksika silahlı kuvvetlerinden talimat almayacağını açıklamıştır (Rodríguez, 2010: 44). Dışişleri Bakanlığı, Mérida Planı'nın amacının özellikle sınırda olmak üzere uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadele stratejileri aramak olduğunu yinelemeye çalışmıştır. Her iki ülkenin egemenliğine saygı ve her ülkenin yasal çerçevesine bağlı olunacağı vurgulanmıştır (Arámbula, 2008: 72).

2.1.2. İçişleri Bakanlığı ve Diğer Kurumların Yaklaşımları

Başlangıçta, Meksika İçişleri Bakanlığı (Secretaría de Gobernación, SEGOB), Mérida Planını Meksika güvenlik kurumlarının modernizasyonuna bir destek olarak sınıflandırmıştır (Chabat, 2010: 5). SEGOB, kovuşturma ve adaletin idaresine ek olarak, ülkedeki “yönetim koşullarını” ilerletmeye çalışmıştır (Rodríguez, 2013: 88). Öte yandan Meksika İçişleri Bakanlığı Plana desteğini şu şekilde ifade etmiştir: *“Mérida Planı (...), her ülkenin egemenliğine, bölgesel yargı yetkisine ve yasal*

çerçevesine tam saygıya dayanmaktadır, bu nedenle önerilen stratejilerin her birine karşılıklı güven, ortak sorumluluk ve karşılıklılık ilkeleri rehberlik etmektedir” (SEGOB, 2011).

Uzun müzakere süreci nedeniyle Plan Mérida, daha önce planlandığı gibi 2007'de değil, 2008'de faaliyete geçebilmiştir (Merida Initiative for Mexico and Central America: Funding and Policy Issues, 2010: 3). Bu ülke çapında tartışmalara neden olmuştur. Örneğin Senatör Silvano Aureoles Conejo, Mérida Planı'nın “Meksika'nın hem egemenliği hem de ulusal güvenliği üzerindeki tüm etkileri nedeniyle Cumhuriyet Senatosu için en yüksek önceliğe sahip olması gerektiğine” işaret etmiştir (Gaceta del Senado, 2008).

Meksika Kongresi yetkililerinin endişelerine yanıt vermek için Meksika İçişleri Bakanlığı, Mérida Planını incelemeye ve bir belge hazırlamaya karar vermiştir. Böylece yetkili organlar, Mérida Planı'nın uygulanmasını motive eden gerekçeleri ve argümanları dile getirmiştir. Ardından, ABD'den alınacak desteğin dağılımına ek olarak, Federal Yürütme (o zamanki Cumhurbaşkanı Felipe Calderón), Dışişleri Bakanlığı ve Başsavcılık (*Procuraduría General de la República*, PGR) toplamıştır. (Senado de la República, LXLL Legislatura, 2014: 1-11).

Meksikalı yetkililer, ABD'nin müdahaleci olduğunu düşündükleri dili değiştirmemesi halinde anlaşmayı ileriye taşımamakla bile tehdit etmiştir (Velázquez, Schiavon, 2009: 16). Böyle bir senaryo ile karşı karşıya kalan İçişleri Bakanı Juan Camilo Mouriño, ülkenin bu alanda yardım almadığını iddia ederek, Meksika hükümetine uygulanan koşulları kabul edilemez olarak nitelendirmiştir (Arámbula, 2008: 5-6).

Mérida Planı'nın müzakeresinde yasama organının rolü çok sınırlı olmuştur (Rodríguez, 2010: 51-53). Başlangıç aşamasında, yetersiz bilgi Meksika Kongresi'nin çeşitli siyasi gruplarının girişimi reddetmesine yol açmıştır. Ayrıca, Mérida Planı'nı incelemek için birçok bakanlığın temsilcisi arasında toplantılar da yapılmıştır. Plan ile ilgili gerekli bilgiler alındıktan sonra, Meksika Kongresi üyeleri olumlu veya olumsuz yaklaşımlarını ifade etmiştir (Gaceta del Senado, 2008: 1). Diğer taraftan Mérida Planı'nı eleştirenler, organize suç devirmek için polis gücü

yerine silahlı kuvvetlerin kullanılmasından da endişe duymuşlardır. Bu senaryo karşısında dönemin Meksika Ulusal İnsan Hakları Komisyonu Başkanı José Luis Soberanes Fernández (CNDH México, 2023), “maalesef militarizasyon insan hakları ihlalleri üretiyor” ve ordunun eğitilmediği konularda faaliyet yürüttüğüne dair ifadelerini kullanmıştır (Vanguardia, 2010).

Bu noktada, Meksika yasama meclisi ABD’ye kıyasla plan sürecinde aktif bir şekilde yer almamıştır. Meksika’da yürütülen tartışma, Mérida girişiminin yasama organı dikkate alınmadan müzakere edilmesi etrafında dönmüştür (Rodríguez, 2010: 51-53). Yasama organının girişimle ilgili önemli karar verme sürecinden dışlanması, Meksika Kongresi’nde hoşnutsuzluk yaratmıştır. Yasama organının bir diğer iddiası da, Mérida Planı’nın içeriğinin gizli tutulmasıdır. Meksika Kongresi, dönemin Cumhurbaşkanı Felipe Calderón’dan, üzerinde aynı anlaşmaya varılan kaynakların amaçları ve dağıtımına ilişkin açıklamalar talep etmiştir (Rodríguez, 2010: 51-53).

Bilgilendirmenin ihmal edilmesi, Meksika parlamento üyelerinde güvensizliğe yol açmıştır. Meksika Kongresi, Felipe Calderón’un Mérida Planını ABD’li mevkidaşı George W. Bush’un görev süresinin sonlarında (2007 yılında) imzalamasına sessiz kalmasını eleştirmiştir. Ayrıca, bir sonraki ABD Başkanının (Barack Obama) girişime süreklilik kazandıracağı konusundaki belirsizlik de söz konusu olmuştur. Ancak Barack Obama Mérida Planına desteğini açıkladığında, Mérida Planı stratejilerinin uygulanmasına ilişkin belirsizlikler de ortadan kalkmıştır (Rodríguez, 2013: 87-88).

Öte yandan, Planı destekleyenlere bazılarına göre, planı desteklemek, uyuşturucu kaçakçılığıyla başa çıkmanın tek etkili yolu olacaktır. Bu anlamda, güvenlik entegrasyonunun derinleştirilmesi, ulusötesi işbirliğinde ileriye doğru bir adım anlamına gelmiştir (Arellanes, 2009: 54). Mérida Planı’nın önerdiği şekilde organize suçla mücadele etmek, verimsiz ve yozlaşmış olarak kabul edilen polis ve Meksika yargı sisteminin müdahalesinden kaçınmak anlamına gelmiştir (Ochoa, Rodríguez, 2009: 101).

Ancak Meksika siyasetinin çeşitli birimleri Mérida Planı'nın uygulanmasını temelde Plan'ın Kolombiya'daki plana benzerliğinden dolayı eleştirmiştir. Ayrıca “Plan Mérida” adının, daha önce o ülkede yürütülen Plan Kolombiya'ya göndermeler yapması da soru işaretlerini artırmıştır. Eleştiriler, uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadelenin militarize edildiği ve gelecekte insan hakları ihlallerine yol açacağı korkusunu körüklemiştir (Velázquez, Schiavon, 2009: 16).

ABD Kongresi, Meksika hükümetine verilecek maddi destek için bazı koşullar sunmuştur. Bu anlamda, ABD'den destek almaya devam etmek için ABD'nin şartlarını üstlenmek Meksika'ya düşmüştür (Wolf, 2011: 699-670). ABD bu koşullarla esas olarak Meksika ordusu tarafından gerçekleştirilen insan hakları ihlallerine atıfta bulunmuş ve bunların olmaması durumunda maddi destek verileceğini belirtmiştir. Meksika Kongresi, Milli Savunma Bakanı ve Deniz Kuvvetleri Bakanı bu durumu reddetmiş ve ABD'nin bu tür koşulları ortadan kaldırmasını istemiştir (Gaceta del Senado, 2008:1).

2.1.3. Hükümetlerin Yaklaşımları

2006 seçimlerinden sonra Meksika'daki siyasi bağlam, Meksika'nın Mérida Planı'nın uygulanması konusundaki tutumunu etkilemiştir. Bu dönemde yürütmenin meşruiyetinin olmaması, uyuşturucu kaçakçılığına karşı önceden tasarlanmış önlemlerin alınmasını gerekli kılmıştır (Estrada, 2012: 272). Girişimin imzalanmasından sonra, Meksika'da en fazla temsil edilen siyasi partiler (Rodríguez, 2010: 58) bu konuda farklı görüşlere sahip olmuştur. PRI'den (*Partido Revolucionario Institucional/ Kurumsal Devrimci Parti*) Adolfo Mota Hernández, “Mérida Planı dikkatli bir şekilde analiz edilmelidir, çünkü egemenlik kavramına göre Meksika, yalnızca Meksikalıların karar vermesi ve yapması gerekenler konusunda dışarıdan birinin fikir beyan etmesine izin vermemelidir” şeklinde bir tepki göstermiştir (El Informador, 2008).

Böylece Mérida Planı, birlikte çalışmak için kurulmuş bir anlaşmayı temsil etmiştir. Meksika, bu işbirliği stratejisini benimseyerek ABD ile birlikte karar vermiştir ve bir dayatmayı kabul ettiğini düşünmemiştir (Pellicer, 2007: 2). Girişim, başlıca uyuşturucu tacirlerinden bazılarının yakalanması, çeşitli işbirliği programlarının

oluşturulması gibi kısmi ilerlemeler sağlasa da Meksika'nın en büyük soru işareti politika düzenlemesi ve yürütülmesi olarak kalmaya devam etmiştir (El Universal, 2015).

2.1.3.1. PAN Hükümeti (2006-2012)

Mérida Planı'nın uygulanması, Felipe Calderón'un hükümetinin meşruiyet sağlamaya çalıştığı en önemli araç olmuştur (Meyer, 2009: 113). Çünkü bu planla Calderón, “vatandaşların istek ve özlemlerine daha yakın olmayı” hedeflemiştir. Girişim farklı medya organlarına sunulduğunda vatandaşlar girişimi şiddetle reddetmiştir. Mérida Planı'nın uygulanması hakkında o dönemde Meksika halkının yeterli bilgiye sahip olmaması plana yönelik güvensizlik duygusunu yaratmıştır (Estrada, 2012: 275). Bu, hükümetin halkın bilgisini sorgulamak için kamuoyu yoklamaları yapmasına yol açmıştır. Ankete katılanlardan bazıları uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadeleyi topluma yabancı bir önlem olarak nitelendirmiştir. Bu nedenle, bazı insanlar Meksika'da organize suçla mücadeleyi “Calderón'un savaşı” olarak nitelendirmeye başlamıştır (Ochoa ve Rodríguez 2009: 103-108). Bu yorum hem empati eksikliğini hem de konu hakkındaki bilgisizliği göstermiştir.

Yaklaşık 2.000 anket Eylül 2008 ile Ekim 2009 arasında Ulusal Güvenlik ve Soruşturma Merkezi (*Centro de Investigación y Seguridad Nacional*, CISEN) ve Piyasa ve Fikir İstihbarat Sistemleri (*Sistemas de Inteligencia en Mercados y Opinión*, SIMO) aracılığıyla gerçekleştirilmiştir (Chaidez, Valle, 2010: 100-101). Bu anlamda yapılan araştırmalar, ülkedeki güvenlik algısı konusunda farklı görüşlerin olduğunu göstermiştir. Ayrıca, iç ve dış tehditlerin sınıflandırılmasında da benzerlikler bulunmuştur. Örneğin, içsel veya ulusal güvenliğe yönelik bir sorun olarak algılanan tehditler arasında organize suçlar ve kamusal güvensizlik ön plana çıkmaktadır. Dış tehdit olarak da uyuşturucu kaçakçılığı ve silah kaçakçılığı öne çıkmıştır (INEGI, 2009).

Felipe Calderón Hinojosa'nın (2006-2012) altı yıllık görev süresi boyunca, ulusal güvenlik kavramının öncelikli bir alan olarak tanımlanmasına vurgu yapılmıştır. Calderón döneminde uyuşturucu kaçakçılığı, ulusal güvenlik ve savunma konuları sürekli tartışma konusu haline gelmiştir. Calderón hükümeti ABD ile yürüttüğü

güvenlik stratejisinde, ABD'yi uyuşturucu kaçakçılığının terörizmle eşleştirilmesi gereken bir tehdit olduğuna ikna etmeye çalışmıştır. AB ile ortak stratejik gündeminde Meksika, uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadelenin ortak bir sorumluluk olduğunu, ABD'nin maddi desteğinin önemli olduğunu vurgulamayı seçmiştir (Sáenz, 2008: 4-5).

Cumhurbaşkanı Felipe Calderón, 2006 seçimlerinde kendisini galip ilan ettikten sonra ABD-Meksika ilişkilerini ön plana çıkarmanın yollarını aramıştır. Calderón, uyuşturucu kartellerini sona erdirmek için koordineli eylemler uygulamayı tercih etmiştir. Böylece uyuşturucu kartellerinin yarattığı şiddeti ortaya çıkarma fırsatı bulmuştur. İki ülke arasındaki iletişim belirleyici bir faktör olmuştur. Dönemin Meksika'nın ABD'deki büyükelçisi Tony Garza, Meksika başkanları ile ABD'li mevkidaşı George W. Bush arasında arabuluculuk yapmıştır (Medina, 2015: 171-172).

Sonuç olarak, 9 Kasım 2006'da uyuşturucuyla mücadelede daha derin bir işbirliği oluşturmak amacıyla ikili arasında bir görüşme kararlaştırılmıştır. Nihayetinde, Felipe Calderón Meksika cumhurbaşkanlığını üstlenmesinden birkaç ay önce George W. Bush ile görüşmüştür (Medina, 2015: 172). Bu görüşme, Felipe Calderón'un önümüzdeki yıllarda uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadeleyi her iki ülkenin gündemine oturtmak istemesinden kaynaklanmıştır. Toplantıda Cumhurbaşkanı Felipe Calderón, “ülkenin güvenliğine yönelik bu tehdide yalnızca Meksika Devletinin yetenekleriyle karşı çıkılamayacağını” savunmuştur (Benítez: 2010: 9).

Yeni iki uluslu güvenlik programı (daha sonra Mérida Planı'nın yaratılmasıyla sonuçlanmıştır) bölgesel koşulları da dikkate almıştır. Suç gruplarına karşı mücadele, daha önce Kolombiya Planı'nda yürütülen bazı unsurları hatırlatmıştır. Ekim 2006'da Kolombiya Devlet Başkanı Álvaro Uribe ile yaptığı görüşmede Calderón, Kolombiya Planı çerçevesinde Kolombiya deneyimini benimseme ve bunu Meksika bağlamına uyarlama fikrini vurgulamıştır. Álvaro Uribe, Felipe Calderón'a Mérida Planı'nın yapısının kamu güvenliği ve ceza adaleti gibi önemli konulara dayanması gerektiği önerisini vermiştir (Presidencia de Colombia, 2006: 1). Bu durumla karşı karşıya kalan Calderón, en iyi çözümün ülkenin militarizasyonu olduğuna inanmıştır

(Velázquez ve Prado: 2009). Calderón'un ABD'ye yardım çağrısı, Mérida Girişimi veya Mérida Planı adlı organize suça karşı işbirliği programına yol açmıştır (Benítez, 2010: 9).

Felipe dönemindeki Ulusal Kalkınma Planında (2007-2012), hukukun üstünlüğü ve güvenlik o dönemde yapılacak faaliyetlerin ana eksenini olarak ele alınmıştır. Burada Felipe Calderón, Meksika Silahlı Kuvvetlerini suç gruplarıyla mücadele etmesi için görevlendirmiştir. Böylece Kolombiya'ya benzer bir militarizasyon kampanyası uygulanmıştır. Amaç, suç grupları örgütlerine saldırarak tasfiye etmektir. Meksika Silahlı Kuvvetleri'nin katılımı, kamu güvenliğinde baskın bir rol oynamıştır (Medina: 2015: 172-173).

Calderón'un uyuşturucu kaçakçılığına karşı mücadelesinin lojistiği ve operasyonu, uyuşturucu kaçakçılığının yakın bir tehdit olarak algılanmasıyla büyük ölçüde şekillenmiştir. Felipe döneminde silahlı kuvvetler daha fazla desteklenmiş, uyuşturucuyla ve organize suçla mücadelede polise kıyasla daha önemli bir hale gelmiştir. Altı yıllık görev süresi boyunca uyuşturucu karşıtı söylemlere "onlar [suç grupları] bize karşı" ifadesi hakim olmuştur (Magaloni, Magaloni ve Razu, 2018: 223-225).

2006 yılında karteller arasındaki rekabet, Meksika'nın güneyindeki Michoacán'da 500'den fazla kişinin öldürülmesiyle sonuçlanmıştır (El Mundo, 2007). Buna yanıt olarak Felipe Calderón, bölgedeki kartellerin kontrolünü ele geçirmek için yaklaşık 6.500 asker göndermeye karar vermiştir. Diğer Meksika eyaletlerinin eyalet başkanları da aynı stratejiyi benimsemiş ve uyuşturucu kaçakçılığından etkilenen bölgelere benzer operasyonlar yapılmıştır. Operasyonlar, esas olarak Chihuahua, Durango, Sinaloa, Nuevo León, Tamaulipas ve Tijuana gibi ABD ile sınır bölgelerine genişletilmiştir (Cadena, 2011: 180-181).

En önemli gelişmelerden biri Adalet ve Kamu Güvenliği Reform Girişimi'nin onaylanması olmuştur. Felipe Calderón tarafından 2007'de Meksika Kongresi'ne gönderilen Adalet ve Kamu Güvenliği Reform Girişimi, esas olarak bir kanıtı gerek duymadan sözlü olarak birini suçlamanın yeterli olduğu yargılama sisteminin

uygulanmasını içermektedir. Reform aynı zamanda güvenlik güçlerine telekomünikasyona müdahale etme ve casusluğu meşrulaştırma yetkisi de vermiştir.

2008 yılına, hükümetin organize suçla mücadele kabiliyetini tehlikeye atan bir dizi olay damgasını vurmuştur. Haziran ayında işadamı Alejandro Marti'nin oğlu kaçırılmış ve 53 gün sonra ailesi fidye için 6 milyon dolar ödemiş olmasına rağmen ölü bulunmuştur (Méndez, 2015: 139; RadioFormula, 2022). Meksika'nın merkezinde 24 kişi ve Michoacán'ın Morelia kentinde bir kutlama sırasında patlayan iki el bombasıyla 8 kişi öldürülmüştür. Kasım ayında İçişleri Bakanı Juan Camilo Mouriño'nun seyahat ettiği uçak düşürülerek kendisinin ve uçaktaki tüm insanların ölümüne neden olmuştur. Bu kayıp, Cumhurbaşkanı'nın "en güvendiği isim" olduğu için önemlidir (Méndez, 2015: 139). Ayrıca, 2007 yılına kıyaslandığında tüm ülkedeki cinayet sayısında 2008'de % 57 artış gerçekleşmiştir (INEGI, 2018: 5).

2010 yılına kadar, %71'i uyuşturucu ticaretinde bulunann yaklaşık 17 bin kişi karteller ve suç grupları tarafından öldürülmüştür. Bu dönemde, 2007'den 2010'a kadar 68.000'e yakın organize suç üyesi yakalanmıştır. Bunların en önemli kısmı Michoacán'da ve ABD ile sınır bölgelerinde bulunan Sinaloa Karteline ait yaklaşık 16.500 kişi olmuştur (Benítez, 2010: 9-14). Milli Savunma Bakanı'na göre, ülkedeki sekiz ana kartel, ABD'ye kokain ticareti için sevkiyatları ve rotaları kendi aralarında bölüştürmek üzere iki önemli gruba ayrılmıştır. İki grup şu şekildedir: Blok 1, Sinaloa Karteli, La Familia Michoacana, El Cártel Mileno ve Tijuana Kartelinden oluşmuştur. 2. Blok ise Beltrán Leyva, Juárez Karteli, Zetas (Körfez Karteli olarak da bilinir) ve Arellano Félix'ten oluşmuştur (Excélsior, 2010: 1-9). Karteller arasındaki bölgelerin paylaşımlarıyla alakalı anlaşmazlık, kartellerin Guatemala, El Salvador ve Honduras gibi geniş alanlara yerleşmesine ve ulusal topraklar dışında nüfuz sahibi olmasına yol açmıştır (Benítez: 2010: 14-15).

Silah kaçakçılığının Meksika'da ulusal güvenliğe yönelik bir tehdit olarak sınıflandırılmaması dikkat çekici olmuştur. Meksika'da silah kaçakçılığı, bunların bulundurulmasını engelleyecek düzenleyici mekanizmaların sınırlı olması nedeniyle zamanla artmıştır. Suç örgütleri böylece çok sayıda silah biriktirmiştir. Silah bulundurmanın artmasıyla Meksika'da meşru müdafaa eğilimi güçlenmiş, bu durum

da halkın adaleti dağıtmaktan sorumlu makamlara duyduğu güvensizliğin bir yansıması olarak yorumlanmıştır. Meksika hükümetinin 2009 yılına kadar Milli Savunma Bakanlığı Silah İmha Programı kapsamında toplam 79.074 adet silah imha etmesi de bu durumu yansıtmaktadır (Excélsior, 2010: 1).

Meksika'nın farklı bölgelerinde uyuşturucuyla mücadele operasyonlarında yaklaşık 50.000 asker seferber olmuş ayrıca 10.000 asker Federal Önleyici Polis'e katılmıştır. Suç örgütlerini parçalama eylemlerinin yürütülmesi, Felipe Calderón'a bu eylemleri "uyuşturucuyla savaş" olarak adlandıracak unsurları vermiştir. Bu durum, tüm medyada ulusal düzeyde geniş yer bulmuştur. PAN hükümetinin uyuşturucu kaçakçılığına saldırma söylemi, Meksika toplumunda meşruiyet aramayı amaçlamıştır (Medina: 2015: 173).

Ancak birçok ulusal gazetede yer alan cinayetlere karışan gençlerin sayısının fazla olması da önemli bir gelişme olmuştur. Örneğin, 2010 yılında Ciudad Juárez'de silahlı bir komando 60 gence saldırarak 14 kişiyi öldürmüş ve 14 kişiyi yaralamış, Ekim ayında 13 genç organize suç örgütü tarafından öldürülmüştür (Méndez, 2015: 150-151). Ancak şiddet sarmalı ve politikacılar ile uzmanların eleştirilerindeki artış, kullanılan stratejilerin yeniden yapılandırılması ihtiyacını doğurmuştur (Barreda, 2014b: 44).

Aylarca süren çatışmalardan sonra, polis operasyonları şiddetin artmasını tetiklemiştir. Ulusal İnsan Hakları Komisyonu'nun (*Comision Nacional de los Derechos Humanos*) ordu tarafından işlenen ihlallerle ilgili şikayetleriyle karşı karşıya kalan Birlik Kongresi Daimi Komisyonu, Başkan Felipe Calderón'u uyuşturucu kaçakçılığına karşı mücadelede Silahlı Kuvvetlerin kullanılmasını durdurmaya çağırmıştır. Başkan, “zafere ulaşana kadar bu mücadeleye bağlı kalmaya devam edeceklerini” söylemiştir (Cadena, 2011: 180).

Felipe Calderón hükümetinde gerçekleştirilen eylemlerin siyasi doktrini ve ideolojisi daha sonra “Calderonismo” olarak adlandırılmıştır. Felipe Calderón'un tüm girişimlerine rağmen dönemindeki oranlarda iyileşme olmamıştır. 2011'de cinayetlerde %5,7'lik bir artış olmuş; 2012 yılı için ülke genelinde toplam 25.967

cinayet bildirilmiştir (INEGI: 2018: 5). Başkan'a verilen destek oranı 2009'da %66 ile başlamış ve 2012'yi %45 ile kapatmıştır. Calderón hükümeti döneminde, uyuşturucu kaçakçılığına karşı yürütülen savaşın "karar verenlerin beklediği sonucu vermediği" ve bu "hareketin hiçbir zaman iyi düşünülmediği veya tasarlanmadığı", güç kullanımının yetersiz kaldığı görülmüştür (Ortega ve Somuano, 2015: 6).

2.1.3.2. PRI Hükümeti (2012-2018)

Enrique Peña Nieto'nun (2012-2018) Meksika cumhurbaşkanı olarak seçilmesi, PRI'nin (Kurumsal Devrimci Parti) hükümete dönüşünü işaret etmiştir. Bir önceki döneminin militarizasyon politikasına bağlı yüksek sayıdaki ölüm ve kayıplar, toplumsal değişim taleplerinin artmasına neden olmuştur (Rodrigues ve Caiuby, 2019: 54). Başkanlıktaki ilk aylarından itibaren Peña Nieto, Felipe Calderón'un güvenlikle ilgili sahip olduğu imajdan uzaklaşmaya çalışmıştır. Bu nedenle, hükümetinin ekonomik yönüne daha fazla vurgu yapmıştır (Santa Cruz, 2019: 705).

Meksika cumhurbaşkanı, ilk örnek olarak, ekonomik kalkınma için programların oluşturulmasıyla toplumsal şiddeti azaltmaya odaklanmıştır. Yolsuzluğu engellemeye yönelik önlemlerin yanı sıra, hükümet programı istihdam ve eğitim kaynaklarının yaratılmasına yardım etmeyi içermektedir (Rodrigues ve Caiuby, 2019: 54). Bu önlemler, önceki altı yıllık dönemde kullanılan askeri eylemleri telafi edecektir (Felbab-Brown, 2014). Benzer şekilde, 2013 yılında hakimler, savcılar ve polis için yeni ceza adaleti sistemi gibi kurumsal yapıları güçlendirmeye yönelik faaliyetler gerçekleştirilmiştir (Gobierno de México, 2014: 1-2).

Hükümetinin ilk iki yılında cinayetlerdeki düşüş eğilimi, uyuşturucu kaçakçılığı faaliyetindeki artışın ardından tersine dönmüştür. Bu artış, Meksika'nın kuzey sınırında faaliyet gösteren suç gruplarının merkezi bölgelerine ve Meksika Eyaleti, Jalisco, Guerrero ve Michoacán gibi Meksika Pasifik kıyılarına göçünü temsil etmiştir (Heinle, Rodríguez Ferreira ve Shirk, 2017).

Bununla birlikte, Peña Nieto "uyuşturucuya karşı savaşı militarize etmeyeceğine söz vermesine" rağmen, 2013'te orduyu Michoacán'a konuşlandırmıştır (Rosen ve Zepeda, 2016: 62). Peña Nieto, Mérida Planı'nın militarizasyonuna devam etmeye

karar vermiş ancak bunu medyada sergilemekten hoşlanmamıştır (Rodrigues ve Caiuby, 2019: 54). Ancak uyuşturucu kartellerini dağıtmak yerine ana liderlerini ele geçirme taktiği, "Pax Sinaloa" olarak bilinen dönemi sona erdirmiştir. 2010'dan 2014'e uzanan bu dönemde Meksika'da şiddet önceki yıllara göre görece bir düşüş yaşamıştır. Bu durum, cumhurbaşkanının seferberlik ve operasyonda orduya tanıdığı yetkilere bağlanmıştır (Magaloni ve Razu, 2016). Bu yıllarda ayrıca Meksika'nın en büyük uyuşturucu kartel lideri Joaquín "El Chapo" Guzmán kendisini uyuşturucu kaçakçılığında rakipleri Los Zetas'ın üzerinde ana figür olarak konumlandırmayı başarmıştır (Felbab-Brown, 2014).

2014 yılında "El Chapo"nun ele geçirilmesi, Peña Nieto yönetiminin en önemli başarılarından biri olarak görülmüştür. Ancak 2015 yılında hapishaneden kaçması, federal hükümetin müdahalesi ve etkinliği hakkında soru işaretleri uyandırmıştır. Bu, Meksika hükümetinin, kontrol ve yasadışı madde kaçakçılığı alanlarına ilişkin anlaşmazlıkların gündemde olduğu bir dönemde kontrolü yeniden ele geçirmeye başlamasına neden olmuştur. Ayrıca, Jalisco Nueva Generación Cartel gibi yeni ortaya çıkan yapılar, eroin üretimi alanlarında kalıcı olmak ve Asya'dan amfetamin gibi uyuşturucuların Meksika'ya getirilmesi için savaşmıştır (Heinle, Rodríguez Ferreira y Shirk 2017; Rodrigues, Kalil, Zepeda, Rosen 2017). Ancak "El Chapo" 2016'da yeniden ele geçirildi ve daha sonra 2017'nin başlarında hapishaneden tekrar kaçmasını önlemek için ABD'ye gönderilmiştir (Rodrigues ve Caiuby, 2019: 55).

Diğer taraftan bu dönemde yaşanan bazı sorunlar da söz konusudur. Peña Nieto yönetimi çok sayıda kayıp vakasıyla karşı karşıya kalmış ve kimliği belirsiz cesetlerin bulunduğu mezarlar sürekli olarak uluslararası haberlere konu olmuştur. En fazla yankı uyandıran olay, 26 Eylül 2014'te Ayotzinapa, Guerrero şehrinden kırsalda yaşayan 43 öğrencinin ortadan kaybolmasıydı. Bu öğrencilerin kaçırıldığına ve daha sonra Guerreros Unidos suç örgütüne teslim edildiğine inanılmıştır (Rodrigues ve Caiuby, 2019: 55). Yüksek düzeydeki güvensizlik, yalnızca Mérida Planı'nda uygulanan politikaların sürekliliğini sorgulamakla kalmamış ayrıca güvenlik açısından ABD ile sağlanan işbirliği de sorgulanmıştır.

Bununla birlikte, ABD'deki Göçmenlik ve Gümrük İcra Dairesi (*Immigration and Customs Enforcement*) tarafından yürütülen Sınır İcra Güvenliği Görev Gücü (*Border Enforcement Security Task Force*) gibi çabalar, ABD-Meksika sınırındaki suç örgütlerini tespit ve tasfiye etmek gibi önemli başarılar elde etmiştir. 2015 yılında, her iki yönetim de bir biyometrik sistem aracılığıyla suçlular ve göçmenler hakkında bilgi toplamak ve paylaşmak için 75 milyon dolarlık bir anlaşma yapmıştır (Senado de la República, 2017b: 8).

Aynı yıl, Meksika Federal Polisi ICE ile birlikte Ulusötesi Suç Soruşturma Birimi programı ile insan kaçakçılığıyla mücadele etmek için birlikte çalışmıştır. Ayrıca Peña Nieto yönetimi, İçişleri Bakanlığı'nı Kamu Güvenliği Bakanlığı ve Federal Polis'in sorumlu birimi olarak atamış bu birimlere ABD desteği ve eğitimi verilmiştir (Senado de la República, 2017a: 8).

Mérida Planı'nın üçüncü ayağı (21. Yüzyıl Sınır Yapısını Oluşturmak) kapsamında sınır güvenliğini güçlendirmeye yönelik eylemlerden bazıları, San Isidro-Tijuana sınır yaya köprüsü gibi yeni tesisleri içermektedir. Bu üçüncü ayak, aynı zamanda Meksikalı gümrük birimlerinin profesyonelleşmesini de öngörmektedir. Ek olarak, ABD göçmenlik görevlilerinin Meksika topraklarında silah taşımaya izin verilmiştir (Senado de la República: 2017: 10-12). PRI hükümetinin ilk yıllarında Mérida Planının "son aşamada" olduğu söylenmiş olsa da, (Santa Cruz, 2019: 705, López, 2017), Peña Nieto yönetimi sırasında Mérida Planı'nda çalışmalar, ilerlemeler yapılmaya devam edilmiş son aşama gerçekleşmemiştir (Guevara, 2016: 1-69).

2.1.3.3. MORENA Hükümeti (2018-)

Şubat 2019'dan bu yana, Meksika'nın mevcut başkanı Andrés Manuel López Obrador'un (2018'den günümüze kadar) güvenlik stratejisi, organize suçtan kaynaklanan şiddeti yönlendiren sosyoekonomik değişkenlere odaklanmıştır (Congressional Research Service, 2021a: 1-3). "Uyuşturucu kaçakçılığına karşı savaşı" merkeze alan yönetimlerin aksine, López Obrador hükümeti Mérida Planı'nın ulusötesi suç örgütleriyle mücadelesindeki hedeflerini bir "savaş" olarak görmeyi reddetmiştir (Navarro, 2021b).

López Obrador, Meksika federal polisinin aldığı ABD eğitimini pekiştirmek yerine, yeni bir polis gücünün oluşturulması için ABD Kongresi'nin onayını almıştır. Ordu ve eski polis memurlarından oluşan Ulusal Muhafızlar, "sivil bir polis teşkilatı" gibi operasyon yapma yetkisine sahip olmuştur (Navarro, 2021a). Durum böyle olunca López Obrador, Meksika anayasasında beş yıl boyunca askerin kamu güvenliğine katılımına izin veren reformları desteklemiştir (Congressional Research Service, 2021a: 2). Ulusal Muhafızlar, öncelikle sınır bölgeleri ve petrol boru hatları gibi “suçun yüksek olduğu bölgelerde bölgesel kontrolü yeniden sağlamak” (Mexico: Evolution of the Mérida Initiative, 2007-2021, 2021: 2) için görevlendirilmiştir.

Mevcut hükümet, 2017'den bu yana anayasal reformlarda belirlenen yolsuzluk ve güçlü sosyal statülerinden dolayı suça karışanların ceza almamalarıyla mücadele edeceğini taahhüt etmiştir. Ancak, Petróleos Mexicanos'da (PEMEX) eski yöneticisinin dahil olduğu skandallar veya eski Savunma Bakanı Salvador Cienfuegos'un 2020'de tutuklanması gibi skandallar, polis işbirliğinin ve kanunların uygulanmasının zorluğunu göstermiştir (Congressional Research Service, 2021a: 2-3).

2021'de Meksika ve ABD, “2008 Mérida Planı'nda yeni bir sayfa açmak için Güvenlik Konusunda Üst Düzey Diyalog'un (*Dialogo de Alto Nivel de Seguridad*) oluşturulmasını kutlamış, şiddet ve az gelişmiş ekonomik şartlar gibi uyuşturucu kaçakçılığına neden olan değişkenleri dikkate alan bir plan geliştirmiştir. Meksika Dışişleri Bakanı Marcelo Ebrard'ın İki Yüzyıl Anlaşması'nın oluşturulmasını, Mérida Planı çerçevesinde ABD ile yönetilen "yardıma dayalı" dinamiği geride bırakmak için "yeni bir aşama" olarak nitelendirdiğini de belirtmek gerekir (Quintana, 2021).

Morena hükümeti döneminin önemli bir gelişmesi de Meksika ve ABD arasındaki Güvenlik, Halk Sağlığı ve Güvenli Topluluklar üzerine İki Yüzüncü Yıl Anlaşması (*Entendimiento Bicentenario sobre Seguridad, Salud Pública y Comunidades Seguras entre México y los Estados Unidos*) olmuştur (Secretaría de Relaciones Exteriores, 2021:1). Bu yeni strateji, Meksika ile ABD arasındaki 200 yıllık ikili ilişkilerin tamamlandığı 2022 yılında yürürlüğe girmiştir (Quintana, 2021). İki Yüzüncü Yıl Anlaşması'nın ana hedefleri insan haklarının korunması ve refahın

teşvik edilmesidir. Ek olarak, bu yeni vizyon, şiddetin yapısal nedenlerine ve güvensizliğin kökenine yönelik kapsamlı bir yaklaşımı merkeze almıştır (Gobierno de México: 2021: 1-3).

Bu anlaşma, her iki ülkenin güvenlik önceliklerini bütünleştiren bir dizi uzun vadeli eylem ve program oluşturmuştur. Kolluk kuvvetlerine ek olarak, vatandaşların korunmasının temel bir parçası olarak halk sağlığına vurgu yapmaktadır. Suçun toplumsal nedenlerini ele almayı amaçlayan İki Yüzyıl Anlaşması üç stratejik hedef sunmaktadır: Hedef I: Çalışanlarımızı korumak; Hedef II: Sınır ötesi suçları önlemek; Hedef III: Suç ağlarını takip etmektir (Secretaría de Relaciones Exteriores, 2021: 1).

Hedef I, daha iyi sağlık hizmetleri sunarak daha güvenli ve daha sürdürülebilir topluluklar yaratmayı amaçlamıştır. Başlıca görevi yasa dışı maddelerin kötüye kullanımını önlemek ve azaltmak ayrıca tedavi, iyileşme ve hapsedilmeye alternatifler sağlamaktır. Benzer şekilde, bu hedef, eğitime erişim ve daha iyi ekonomik fırsatlar sağlayarak toplulukları suç gruplarından korumayı amaçlamaktadır (Congressional Research Service, 2021a: 1-3). Diğer bir amaç da Meksika'daki cinayet sayısını azaltmaya önem vermektir. Plana göre, mevcut sistemlerin ve protokollerin profesyonelleştirilmesi, ceza adaleti ve kolluk kuvvetlerinin düzgün ve etkili bir şekilde uygulanmasını sağlamak için büyük önem taşımaktadır (Secretaría de Relaciones Exteriores: 1-3).

Hedef II, suç örgütlerinin kapasitelerinin azaltılmasına ve uyuşturucu kaçakçılığı, flora ve fauna gibi suçların önlenmesine odaklanmaktadır. Silah kaçakçılığı ile ilgili olarak, ateşli silahlara el konulmasını sağlamak için soruşturmalarda işbirliğine ve bilgi paylaşımına öncelik vermektedir. Bu anlamda, “her iki ülkenin farklı güvenlik ve kolluk kuvvetlerini içeren” Silah Kaçakçılığına Karşı İki Uluslu Grup kurulmuştur (U.S. Mission to Mexico, 2022: 1). Ayrıca, insan kaçakçılığına adanmış örgütleri belirlemek ve tasfiye etmek için işbirliği ve koordinasyonu vurgulamayı amaçlamıştır (Secretaría de Relaciones Exteriores, 2021: 2-3).

Hedef III, ulusötesi ve siber uzayda yasa dışı faaliyetlerden kâr elde eden suç ağlarını ortadan kaldırmayı amaçlamıştır. Bunun için güvenlikle ilgili aktörlerin organize suçları soruşturma ve azaltma kapasitelerinin güçlendirilmesi elzemdir. Bu doğrultuda tasarlanan stratejilerle, ABD-Meksika arasındaki bilgi paylaşımı, kara para aklamayla mücadele etmek ve suçluların varlıklarına el koymak amaçlanmıştır. Benzer şekilde, suçluların iadesi konusunda artan işbirliği, Meksika ve ABD arasında ortak bir görev haline gelmiştir (Secretaría de Relaciones Exteriores, 2021: 3).

2.2. Meksika'nın Planla İlgili Sorumlulukları/ Eksiklikleri

Mérida Planı, Meksika ve ABD arasındaki güvenlik işbirliği modellerinde yeni bir paradigmayı temsil etse de Meksika devletinin uyuşturucu kaçakçılığı ve güvenlik sorunuyla mücadeledeki sorumluluklarının yerini almaya hazır olmamıştır. Mérida Planında önerilen stratejiler, Meksika kuvvetlerinin organize suçla mücadele kapasitesini tamamlamaktadır. Bu açıdan bakıldığında, ABD'nin verdiği eğitim, Meksika hükümetinin örgütsel ve istihbarat yeteneklerini pekiştirmektedir (Chabat, 2010: 9). Bu anlamda, ikili işbirliği programına ilişkin tasarlanan ve uygulanan stratejiler, daha önce yapılan çalışmalarla aynı cezalandırıcı çizgide devam etmektedir. Uyuşturucunun sadece bir suç konusu olarak görülmesi, askeri güçle bu sorunu çözmeye çalışılması ve uyuşturucuyla mücadelenin sonuçlarının etkisizliği, Meksika'daki gibi ulusötesi nitelikteki bir durumla mücadele etmekte yetersiz kalınmasına neden olmaktadır (Rodríguez, 2010: 66).

İlgi alanlarında benzerlikler olmakla birlikte farklılıkların da olduğu söylenebilmektedir (Paniego, 2019: 43). Meksika bakış açısı, uyuşturucu kartellerinin ürettiği şiddeti ve bunların yarattığı olumsuz etkileri ortadan kaldırmayı odaklanmaktadır; ABD'nin yaklaşımı uyuşturucu kullanımını azaltmaya, yasa dışı göçü ve silah kaçakçılığını engellemeye ve kurumlarda tam şeffaflık sağlamaya odaklanmaktadır (Benítez, 2007).

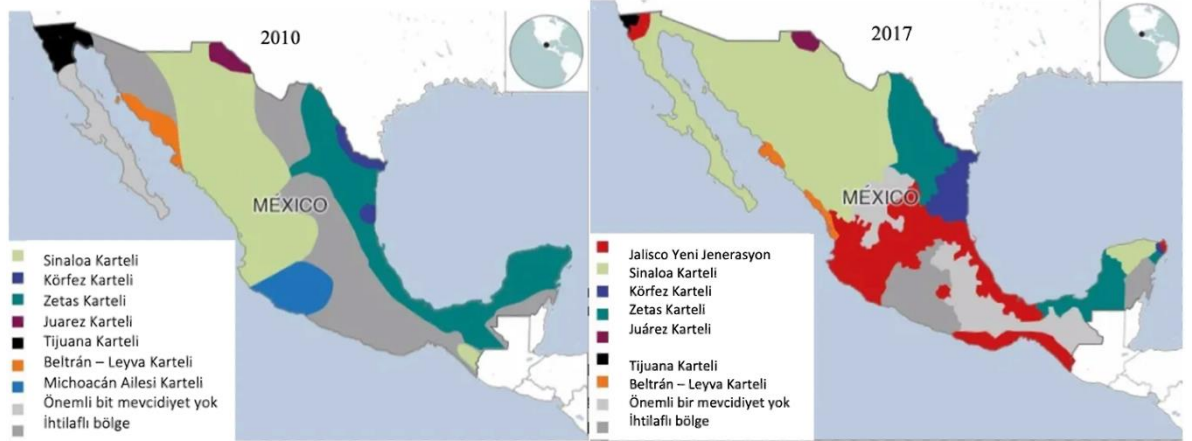
Bütçe açısından, mali paketin Meksika'nın katkılarının küçük bir bölümünü oluşturduğu belirtilebilir. Meksika hükümeti, Mérida Planının "harcanan her ABD doları için Meksika'nın ortak hedeflere on üç dolar katkıda bulunduğunu tahmin etmektedir" (Alcocer, 2016: 235-237). Projenin Meksika'daki savunucuları, Mérida

Planı'nın "Meksika'da adaletin idaresinden sorumlu sivil makamlara büyük bir destek teşkil ettiği" konusunda ortak görüşe sahip olmuşlardır (Contreras, 2008: 95). Buna karşın plana yönelik bazı eleştiriler de olmuştur. Örneğin, Meksika Dışişleri Bakanı Marcelo Ebrard kısa süre önce "Mérida Planı'nın öldüğünü" açıklamıştır (El Economista, 2021b).

2.2.1. Uyuşturucu Kaçakçılığı

Uzun yıllardır, uyuşturucu kaçakçılığı ve organize suçla mücadele, Meksika Devletinin hayatta kalmasına yönelik en büyük tehditlerden biridir. Uyuşturucu kartelleri, toprak kazanma, intikam alma ve düşman kartellerini alt etme arayışlarında, vatandaşları o kadar kötüleştirdi ki, ülke neredeyse "genel şiddet ortamı nedeniyle başarısız bir devlet olmaya" mahkum olmuştur (Hurtado ve Doria, 2020: 385).

Haritalar 2. 1. Kartellerin Farklı Yıllarda Meksika'daki Ana Etki Alanları

2021

Kaynakça: British Broadcasting Corporation, 2017; Bosworth, J. Hxagon LLC, Congressional Research Service, 2022: 10.

Figür 1, kartellerin Meksika'daki ana etki alanlarını göstermektedir. Üç harita, suç gruplarının bölgesel kontrolündeki radikal değişiklikleri göstermektedir. Haritada bazı kartellerin nasıl güç kaybettiği ve diğer suç örgütlerine yer açtığı görülebilmektedir. Bu iki ana faktörle açıklanmaktadır: Meksika devletinin askeri varlığının ve karteller arasındaki mücadelenin artmasıdır.

Uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadeleye cezai politikalar entegre etme kararı, Mérida Planı'nın uygulanması sırasında, özellikle girişimden önceki hükümetlerin kartellerle yüzleşmemeyi tercih etmesi nedeniyle sert bir şekilde eleştirilmiştir (Del Alizal,

2012). Bununla birlikte, yirmi yıldan fazla bir süredir organize suç örgütleri, yozlaşmış devlet kurumları ve yetkililerle bağlantılar kurarak Meksika'daki devlet kurumlarının suç ortaklığı ve zayıflıkları sayesinde siyasi güç elde etmiştir (Valdés, 2013). Uyuşturucu kaçakçılığıyla ilgili durum, eski Başkan Felipe Calderón'un uyuşturucu kaçakçılığı ve organize suçla mücadele edeceğini duyurmasıyla daha da kötüleşmiştir (Gutiérrez, Magdaleno del Río, Yáñez, 2010: 111). Bu şekilde, organize suçla mücadeleye yönelik yaklaşım, hükümetin "uyuşturucu devleti" olarak sınıflandırılmaktan kaçınmak için aldığı acil bir duruma yanıt vermiştir (Hurtado ve Doria, 2020: 386).

Orijinal Mérida Planı'nın "ulusaşırı suç örgütleriyle mücadele" önerisinin ilk ayağı, uyuşturucu kartellerine karşı yürütülen görevler sırasında kazalarda kaybedilmesine rağmen, narkotikle mücadele operasyonlarında özel ekipman ve eğitim imkanlarını içermektedir (Nájar, 2015). Başlıca yararlanan kurumlar, Milli Savunma Bakanı (*Secretaría de Defensa Nacional*), Meksika Deniz Kuvvetleri (*Secretaría de Marina*), Federal Polis (*Policia Federal*), Başsavcılık (*Procuraduría General de la República*); yanı sıra Yargı ve devlet düzeyindeki bazı kurumlardır (Nájar, 2015).

Meksika ise, uyuşturucu kaçakçıları ve organize suçlarla daha etkili bir şekilde mücadele etmek için operasyonel yeteneklerini güçlendirmiştir. Bunun için federal hükümetin ve kurumlarının maddi ve organizasyonel kaynaklarını kullanmıştır. 2008'in ilk mali yılında Mérida Planı'nın kaynağı 500 milyon dolara ulaşmıştır. Girişimin ilk ayağındaki beklentileri karşılamak için federal polis ve askeri personelin donanımının iyileştirilmesi gibi stratejiler değerlendirilmiştir (The Mérida Initiative: United States - Mexico - Central America Security Cooperation, 2007: 1). Bu kuruluşlara için yapılan güvenlik harcamaları, önceki iktidarın 2006 yılı için hazırladığı bütçedeki seviyeye göre %24 artışla yıllık 2,5 milyar dolara yükseltilmiştir (Joint Statement on the Mérida Initiative: A New Paradigm for Security Cooperation, 2007: 1).

Tablo 2.1, 2019'dan 2023'e kadar Milli Savunma Bakanlığı (SEDENA) tarafından ele geçirilen uyuşturucu miktarlarını göstermektedir. Esrar, kokain, afyon sakızı, eroin ve metamfetam Meksika'da üretilip ABD pazarına sunulmaktadır. Dışışleri

Bakanlığı'nın 2010 Uluslararası Narkotik Kontrol Stratejisi Raporu'na (*Department of State's 2010 International Narcotics Control Strategy Report*) göre, ABD'de tüketilen kokainin yaklaşık %90'ı Meksika'dan gelmiştir (Congressional Research Service, Mérida Initiative for Mexico and Central America: Funding and Policy Issues, 2010: 2). 2022 yılına gelindiğinde Meksika, fentanil ve eroin üretiminin yanı sıra ilk tedarikçi olmaya devam edecektir. Oldukça bağımlılık yapıcı olan fentanil tablet yapımında kullanılabilmektedir (Congressional Research Service, Mexico: Organized Crime and Drug Trafficking Organizations, 2022: 18).

Tablo 2. 1. Yıllara Göre Uyuşturucu Yakalamaları (2019-2023*) /(Kg)

	2019	2020	2021	2022	2023
Esrar	182, 298	173, 033	69, 126	59, 705	31, 724
Kokain	10, 746	15, 403	7, 641	11, 780	5, 964
Afyon sakızı	338	97	192	113	55
Eroin	300	323	330	173	24
Metamfetamin	15, 044	17, 101	37, 496	33, 379	17, 099

* 2023 yılı değerleri ise 31 Temmuz tarihine denk gelmektedir.

Kaynakça: Secretaría de Defensa Nacional (SEDENA), Gobierno de México, 2022.

Örneğin uyuşturucu kaçakçılığına karşı operasyonları yürütmekle görevli kurumlardan biri de Milli Savunma Bakanlığı'dır. Bu, uyuşturucu ele geçirme sonuçlarının yer aldığı raporlar ve grafikler aracılığıyla, Mérida Planı stratejileri kapsamında kaydedilen ilerlemeyi göstermektedir. Bunlar arasında uyuşturucuları, “ticareti yapılan malları denetleyen ve yasaklayan muadil güvenlik kuruluşlarını destekleyecek ekipman ve varlıklar” da yer almaktadır (The Merida Initiative: United States - Mexico - Central America Security Cooperation, 2007). Aşağıdaki grafiğe göre uyuşturucu yakalamalarında sürekli bir azalma görülmektedir. Bunun büyük bir kısmı Meksika hükümetinin ortak çabaları ve operasyonlarından kaynaklanmaktadır (SEDENA, 2023).

Meksika'da uyuşturucu kaçakçılığı suçu Genel Sağlık Kanunu, Federal Ceza Kanunu ve Federal Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu tarafından düzenlenmektedir ve sağlığa karşı suç olarak kabul edilmektedir (Conceptos Jurídicos, y.y.). Peña Nieto'nun 2012'de göreve gelmesinden sonra uyguladığı süreklilik politikası, kartellere ve suç çetelerine karşı aynı savunma modelini izlemiştir (Benítez ve

Rodríguez: 2013: 148). Ayrıca sentetik uyuşturucu üretimine karşı mücadeleyi de vurgulamıştır (Padinger, 2021). Mevcut cumhurbaşkanı ile ilgili olarak, kamu güvenliği görevlerinin Ulusal Muhafızlar tarafından yürütülmeye devam edilmesini desteklemiştir. Katılımlarından elde edilen sonuçlar, “kendilerine karşı eylemlerinin bir parçası olarak, ülke çapında sınırsız bir şiddet artışı olmasına rağmen” uyuşturucu kartellerini kontrol altına almak ve zayıflatmak açısından olumlu olmuştur (Hurtado ve Doria, 2020: 387).

Meksika yönetimi, Meksika'daki yasadışı haşhaş mahsullerini izlemekten sorumlu olan Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi (*United Nations Office on Drugs and Crime*) programı MEX-K54'ü finanse etmektedir (Oficina de las Naciones Unidas contra la Droga y el Delito, 2019a: 66). Bu program, Milli Savunma, Dış İlişkiler, Cumhuriyet Başsavcısı ve Meksika Donanma-Donanma Sekreteri ile koordinasyon içinde yürütülmektedir (Revista Armas, 2023). 2019 yılında 30.400 hektar olan haşhaş ekimi 2020 yılında %24 azalarak 23.200 hektara gerilemiştir. Benzer şekilde, Güney Sınırı Telekomünikasyon (*The Southern Border Telecommunications/ SOBOT*) programı aracılığıyla ABD'ye giden 58.000 kilogramdan fazla kokain ele geçirilmiştir (U.S. Embassy & Consultates in Mexico, 2021: 1).

2.2.2. Güvenlik, Polis Reformu ve Yolsuzlukla Mücadele Çabaları

Felipe Calderón'un hükümeti sırasında binlerce askerin ve federal polisin uyuşturucu tarlalarını ortadan kaldırmak, uyuşturucu sevkiyatını engellemek ve uyuşturucu kaçakçılarını tutuklamak için seferber edilmesi öne çıkmıştır. Suçluların iadesi ABD ile ana ortak stratejilerden biri haline gelmiştir. Örneğin 2008'de 95 kişi iade edilirken, 2009'da 107 kişi iade edilmiştir (Mérida Initiative for Mexico and Central America: Funding and Policy Issues, Congressional Research Service, 2010: 19). ABD kolluk kuvvetleriyle ortak çabaların bir kısmı, Arturo Beltrán Leyva'nın öldürülmesi ve Teodoro Garcia Simental'in yakalanması gibi üst düzey kartel liderlerine yönelik büyük saldırılarla sonuçlanmıştır (The Ledger, 2010).

Calderón'un hükümeti tarafından pekiştirilen uyuşturucu karşıtı politika, kartel liderlerinin ortadan kaldırılmasına ve büyük miktarda uyuşturucunun ele

geçirilmesine katkıda bulunsa da, özellikle ABD ile sınır bölgelerinde bir şiddet sarmalının ortaya çıkmasına neden olmuştur. (Chalk, 2013: 16). Altı yıllık görev süresi boyunca kartellerle yetkililer arasındaki kavgada 40.000 ila 60.000 kişi mağdur hale gelmiştir (The New York Times, 2012). En kritik anda, Calderón'un stratejisi 95.000'den fazla muharip birliğin, yani aktif personelin yaklaşık %40'ının seferber edilmesini içermiştir (Chalk, 2013: 16). Mérida Planı kapsamında ABD hükümeti Calderón'un güvenlik stratejilerini aktif olarak desteklemiştir. 2008'den 2012'ye kadar narkotikle mücadele yardım bütçesi 1,4 milyar dolar olmuştur (U.S. Department of State, FY2008-FY2010, 111-117). Calderón'nun hükümetinde uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadeleye ayrılan bütçe 2006'da 2 milyar dolardan 2009'da neredeyse 9 milyar dolara çıkmıştır. Ancak ertesi yıl bütçe neredeyse 7 milyar dolara düşürülmüştür (Fainaru ve Booth, 2009).

Felipe Calderón hükümeti bu şekilde "güvenlik politikalarının başarısını ve suç örgütlerini ortadan kaldırmanın başarısını kamuoyuna göstermeye çalışmıştır" (Congressional Research Service, 2010: 19). Ancak organize suçla mücadeledeki stratejiler federal hükümete yönelik eleştirilere yol açmıştır. Uyuşturucu kartellerinin yaygın şiddeti, hükümetin kartellerle mücadele etme ve onları ortadan kaldırma yönündeki baskısının bir sonucu olarak yorumlanmıştır. Calderón'un hükümetinin uyuşturucuyla mücadele stratejisinin "agresif" olarak nitelendirilmesine neden olmuştur (Castañeda, 2010).

Polis reformları söz konusu olduğunda, Calderón hükümeti Meksika'nın federal, eyalet ve belediye polis güçlerinde reform yapmak için adımlar atmıştır (Mérida Initiative for Mexico and Central America, 2010: 20). 2009 yılında, federal polis güçleri Kamu Güvenliği Sekreterliği'nden (*Secretaría de Seguridad Pública*, SSP) sorumlu olacak ve Cumhuriyet Başsavcılığı (*Procuraduría General de la República*, PGR) bünyesinde bir bakanlık federal polisi oluşturulmuştur. İkincisi aynı yıl AFI'nin yerini almıştır. Aynı zamanda federal düzeyde polis eğitimini de geliştirmiş ve kapsamlı bir federal polis veri tabanı uygulamaya koymuştur (U.S. Department of State, 2010a).

Calderón'un altı yıllık hükümeti boyunca, altı bölünmeyle sonuçlanan kurumsal bir yeniden yapılanma gözlemlenmiştir (División de Investigación, División de Inteligencia, División Científica, División Antidrogas, División de Fuerzas Federales y, División de Seguridad Regional). Polisin profesyonelleşme derecesi de artmıştır. 2009 tarihli Federal Polis Yasası standartlarına göre yerine getirilmesi gereken profil ve becerilere yeterince uymaları gerekmiştir (Oficina de las Naciones Unidas contra la Droga y el Delito, 2019b: 43).

Calderón'un stratejisinin yolsuzlukla mücadeleye katkısı çok azdır. Ayrıca, yasanın uygulanmasından sorumlu yetkililerin ve hükümetin yolsuzluk vakaları, Mérida Planı'nda önerilen stratejilerin düzgün işlememesine neden olmuştur. Örneğin, 2008 yılında Başsavcılık Organize Suçlarla İlgili Özel Soruşturma Bürosu'ndan (*Subprocuraduría Especializada en Investigación de Delincuencia Organizada*, SIEDO) 35 memur, uyuşturucuyla mücadele operasyonları hakkında bilgi karşılığında rüşvet kabul ettikten sonra tutuklanmıştır veya işten çıkarılmıştır (La Jornada, 2008a). Kasım 2008'de SIEDO'nun eski başkanı tutuklanmıştır ve uyuşturucu kartellerinden rüşvet almakla suçlanmıştır ve PGR ile birlikte çalışan Federal Soruşturma Ajansı (*Agencia Federal de Investigaciones*, AFI), 2009'daki yolsuzluk skandallarının ardından feshedilmiştir (Donnelly, Shirk, 2010: 228). Ulusötesi suç örgütlerinin yetkililere rüşvet verdikleri ve belediye, eyalet ve federal düzeylerde kolluk kuvvetleri üzerinde nispeten nüfuz sahibi oldukları görülmüştür (Chalk, 2013: 17).

Eski Cumhurbaşkanı Enrique Peña Nieto, önceki hükümetin eksikliklerini gidermek amacıyla Aralık 2012'de "Meksika Paktı"nı (Pacto por México) ilan etmiştir (Senado de la República, 2013). Bu, narkotikle mücadele operasyonlarında ordunun rolünü ortadan kaldırmaya yönelik bir öneriden oluşmuştur. Peña Nieto, kurumların verimsizliğinin ve az şeffaflığının nedeninin ordunun bu tür operasyonlara müdahalesi olduğunu düşünmüştür. Bu nedenle yolsuzluklardan arınmış, donanımlı ve eğitilmiş bir yapı yaratmaya çalışmıştır. Ama onun için en önemli şey güvenilir olmasıdır. Bu nedenle hükümet, Ulusal Jandarma (*Gendarmería Nacional*) olarak bilinen çok sayıda paramiliter birimi ülke çapında konuşlandırmıştır (Senado de la República, 2017b).

Cumhuriyet Senatosu'na göre Jandarma'nın 2013 yılında 10.000 personeli varken ve Peña Nieto'nun altı yıllık görev süresi sonunda 40.000'e yakın personeli olmuştur (Senado de la República, 2013). 2013'te yaklaşık 90 milyon dolarlık bir başlangıç bütçesi varken, 2014'te önemli ölçüde artarak neredeyse 270 milyon dolara çıkmıştır (Cárdenas, 2018: 899-904). Görevleri arasında "kurumsal zayıflığın en fazla olduğu kırsal belediyelerin yanı sıra havaalanları, limanlar ve sınırlar gibi stratejik yerlerde bölgesel kontrolün uygulanmasından sorumlu olmak" öne çıkmıştır (Chalk, 2013: 17). Ulusal Jandarma, Haziran 2013'te faaliyete geçmiş ve farklı çatışma bölgelerinde görev yapan 14 komando birliğine bölünmüştür. Personellerin gelişmiş ekipmanları, zırhları ve helikopterlere erişimi olmuştur. Ulusal Jandarma, uyuşturucu kartellerine karşı faaliyet göstermenin yanı sıra, Soruşturma ve Ulusal Güvenlik Merkezi ile de çalışmıştır (Centro de Investigación y Seguridad Nacional, CISEN) (Chalk, 2013: 17).

Ancak 2013'te Michoacan eyaletinde bir grup insan silaha sarılıp kendilerini meşru müdafaa grubu ilan etmiştir. Suç gruplarıyla yüzleşmeye ve adaleti kendi ellerine almaya çalışmışlar, bu da federal hükümetin müdahalesine yol açmıştır (El Economista, 2023a). "El Chapo" Gúzman'ın 2014'te yakalanması ve 2016'da yeniden yakalanmasıyla şiddet artmış ve çok büyük yolsuzluk ve cezasızlık skandalları Meksika toplumunda endişe yaratmıştır (Forbes Mexico, 2016). Ölümcül çatışmalarla sonuçlanan toplumsal protestolar başlamıştır. Ayrıca, güvenlik güçleri tarafından tekrarlanan insan hakları ihlalleri uluslararası ilgiyi çekmiştir. Peña Nieto, cezai adalet sektörünün güçlendirilmesine düşük öncelik verirken çatışma bölgelerine personel yerleştirmeye devam etmiştir (Congressional Research Service, 2017: 4). Peña Nieto'nun görev süresi boyunca toplam güvenlik bütçesi neredeyse 3 milyar dolar olmuştur (El País, 2020). Ancak federal hükümet, sayısız kaybolma vakasını ele almak amacıyla suç önleme ve bilgi toplamaya yönelik 2017 bütçesini azaltma kararı almıştır (U.S. Department of State, 2016a).

Peña Nieto hükümeti döneminde 2016 yılında yargı sistemi ve ceza sisteminde iki önemli reform gerçekleştirilmiştir (U.S. Department of State, 2016c). Mahkeme sisteminde, Haziran 2016'da Meksika, bir hakime sunulan yazılı argümanlara dayalı,

“kapalı kapılar ardında yürütülen soruşturma sürecinden, sözlü argümanların ve masumiyet karinesinin yer aldığı çekişmeli bir sisteme geçiş yapmıştır” (Congressional Research Service, 2017: 7). Temmuz 2016'da Meksika Kongresi, yetkililerin yolsuzlukla mücadele, şeffaflık ve insan haklarına saygı konularında Meksika yetkililerine daha fazla güven duyacağı umulan Ulusal Yolsuzlukla Mücadele Sistemini onaylamıştır (Sistema Nacional Anticorrupción, 2023).

Meksika 2019'un ilk yarısında 2018'e kıyasla %94 artışla 157,3 kilo fentanil ele geçirmiştir. Ayrıca fentanil üretimi diğer uyuşturuculara kıyasla daha ucuzdur. Dolayısıyla fentanile olan talepteki artış, ana üretimlerini bu opioide dayandıran uyuşturucu kartellerinin yapısını değiştirebilmektedir (Congressional Research Service, 2020: 13-16). Özellikle, geniş kıyı şeridinde sahip Meksika topraklarında bulunan Sinaloa Karteli veya Jalisco Karteli Yeni Nesil, fentanil öncüllerini büyük ölçüde Asya'dan, özellikle de Çin'den sağlıyor gibi görünmektedir (Congressional Research Service, 2022: 15).

Fentanil üretimi ile ilgili olarak Uyuşturucu ile Mücadele İdaresi (*Drug Enforcement Administration/ DEA*) şunları bildirmektedir: Meksika'nın eroinden 30-50 kat daha güçlü olan fentanil üretimindeki rolünün kapsamı, Meksika'nın giderek daha iyi belgelenen fentanil kaçakçılığındaki rolünden daha az anlaşılmaktadır. Bilinen şey, güneybatı sınırı boyunca ele geçirilen fentanil, fentanil analogları ve metamfetamin (ABD yasadışı uyuşturucu pazarına giren başlıca laboratuvar üretimi sentetik uyuşturucular) artış gösterdiği (U.S Department of Justice, 2017).

2020 yılında, COVID-19 salgını ve Meksika'daki ekonomik durgunluk, birçok çiftlik işçisinin haşhaş üretimine yeniden başlamasına neden olmuştur (Congressional Research Service, 2020: 15). Ancak artık uyuşturucu arzında bir değişim söz konusudur. Tasarımcı ya da sentetik uyuşturucular yavaş yavaş eroïn ve kokain üretiminin yerini almaktadır. Daha az çalışan ve eksik kontrol mekanizmaları sayesinde, kaçakçıların uyuşturucuları tarlalarda yetiştirmek yerine giderek daha fazla laboratuvarlarda üretmeyi planlamalarına sebep olmuştur (Congressional Research Service, 2022: 20-21). Tasarım uyuşturucunun saflığı ve etki gücü 2021 yılında 32.537 can almıştır (National Institute on Drug Abuse, 2022). Bu arada,

eskiden tüketici değil üretici bir ülke olan Meksika'da metamfetamin talebi 2017'den bu yana iki katına çıkmıştır (Congressional Research Service, 2022: 20-21).

2.2.3. Sınır Güvenliği Kapasitesinin Geliştirilmesi

Meksika'nın üç ülkeyle kara sınırı vardır: ABD, Guatemala ve Belize. ABD-Meksika sınırı (kuzey sınırı) çöl ve yarı çölden oluşan bir alanı kapsamıştır. Ülkenin bu bölgesinde Atlantik Okyanusu ve Meksika Körfezi'ne akan Rio Grande (Río Bravo) bulunmaktadır. Bölgesel açıdan sınır yaklaşık 3.200 kilometrekarelik bir alanı kapsamaktadır. ABD'nin Meksika sınırında Teksas, New Mexico, Arizona ve Kaliforniya vardır. Meksika tarafında Baja California, Sonora, Chihuahua, Coahuila, Nuevo León ve Tamaulipas bulunmaktadır (Hernández, 2020: 60-61).

13 milyondan fazla insan Mexicali, Ciudad Juárez, Nogales, Reynosa ve Tijuana gibi sınır şehirlerinde dağılmış durumda. Aslında Tijuana ile San Diego arasındaki sınır dünyanın en işlek sınırı olma özelliğini taşımaktadır. Meksika Dışişleri Bakanlığı'nın 2017 yılında hazırladığı raporda, her gün bir milyondan fazla kişinin düzenli geçiş yaptığı ve 300 bin aracın sınırı geçtiği belirtilmiştir (Senado de la República, 2017b).

Figür 2.2, Meksika ile ABD arasındaki sınırın haritasını göstermektedir. Sınır ötesi eyaletlerin ve şehirlerin konumları görülebilmektedir. Harita aynı zamanda benzer ekonomik ve kültürel dinamiklere sahip kardeş şehirleri de göstermektedir. NAFTA'nın uygulamaya konmasından bu yana, iki yönlü ticaret neredeyse üç katına çıkmış ve sınır ötesi ticaretin ortalama değeri günde 650 milyon dolardan fazla olmuştur; bunun üçte ikisi Teksas giriş limanından gelmektedir (The White House, y.y.(a)).

Haritalar 2. 2. ABD-Meksika Sınırı Haritası

Kaynak: The White House, y.y.b

19 Mayıs 2010'da Meksika, ABD ile birlikte Mérida Planı'nın üçüncü aşamasının bir parçası olarak sınırın iyileştirilmesi için işbirliği yapma niyetini açıklamıştır. O tarihten bu yana, 21. Yüzyıl İkili Sınır Yürütme Komitesi (*21st Century Border Bilateral Executive Steering Committee/ ESC*), iki uluslu eylem planları geliştirmek ve bunların uygulanmasını denetlemek için arka arkaya toplanmıştır (U.S.-Mexican Security Cooperation, 2017: 19). Mérida Planı'nın üçüncü ayağı olan "Meksika ile ABD arasında 21. yüzyılda bir sınır oluşturmak", Meksika'daki göçmenlik yasası uygulamalarını iyileştirmeyi amaçlamıştır (Congressional Research Service, 2021a: 1). Güvenlik, Halk Sağlığı ve Güvenli Topluluklar için ABD-Meksika İki Yüzüncü Yıl Çerçeve Eylem Planı Özeti (2022), Meksika'daki ABD Büyükelçiliği tarafından hazırlanmıştır. Bu plan, güvenlik hedeflerine ulaşmayı amaçlayan dört işbirliği alanı sunmuştur.

Sınır ötesi suçların önlenmesine yönelik hedefler uyuşturucu, silah, bitki ve hayvan kaçakçılığının azaltılmasını amaçlamıştır. Aynı şekilde, Meksika ile ABD arasındaki insan kaçakçılığına karşı mücadele de takip edilmesi gereken bir hedef olmaya devam etmektedir. Hedefler şu şekilde bölünmüştür: İşbirliği Alanı 2.1: Güvenli Seyahat ve Ticaret Modları, İşbirliği Alanı 2.2: Yasa Dışı Ateşli Silah Kaçakçılığının Azaltılması, İşbirliği Alanı 2.3: Ulusötesi Suç Örgütlerinin ve Bunların Yasa Dışı

Tedarik Zincirlerinin Kapasitelerinin Sekteye Uğratılması ve İşbirliği Alanı 2.4: İnsan Ticareti ve Göçmen Kaçakçılığı Azaltılmasıdır (Embajada y Consulados de Estados Unidos en México, 2022c: 1).

İşbirliği Alanı 2.1: Güvenli Seyahat ve Ticaret Modları, gümrük bilgi sistemlerinin entegrasyonunu iyileştirmeyi, ABD-Meksika sınırı boyunca havalimanları, limanlar ve ulusötesi paket postaları gibi giriş limanlarında denetim ve koordinasyonu güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Mérida Planı, ABD Gümrük ve Sınır Koruma Ofisi (*US Customs and Border Protection/ CBP*) ile Meksika Ulusal Gümrük İdaresi'nin (*Administración Nacional de Aduanas de México/ ANAM*) verimliliğini artırmanın yanı sıra kara geçişlerini, limanları ve havalimanlarını modernize etmek için tasarlanmıştır. Ayrıca bu plan kapsamında, yasadışı ticareti tespit etmek için vücut tarayıcılarının ve diğer ekipmanların geliştirilmesi de tasarlanmaktadır (U.S. Embassy & Consulates in Mexico, 2021: 1-2).

Tablo 2.2, Meksika ile ABD arasındaki 53 köprü ve kontrol noktasını göstermektedir. Bu köprüler ve kontrol noktaları sayesinde Meksika, kendi tarafındaki altyapıyı modernleştirmeyi başarmıştır. Ancak Meksika'dan ABD'ye giriş süreci ile ABD'den Meksika'ya giriş süreci arasında büyük bir fark bulunmaktadır. Meksika tarafında sınırdaki gözetim minimum düzeyde tutulduğu ve denetim neredeyse yok denecek kadar az olduğu için, bölgeye yasa dışı maddelerin girişi artmaktadır (Hernández, 2020: 62).

Tablo 2. 2. ABD-Meksika Sınırındaki Köprüler ve Nöbetçi Kulübeleri

Meksika'daki Eyalet	Miktar	ABD'deki Eyalet
Nuevo León	1	Texas
Chihuahua	3	Nuevo México
Chihuahua	9	Texas
Coahuila	6	Texas
Baja California	7	California
Sonora	10	Arizona
Tamaulipas	17	Texas

Kaynak: Texas Department of Transportation, 2015: 1-6.

İşbirliği Alanı 2.2: Ateşli Silahların Yasa Dışı Ticaretini Azaltması. İşbirliği Alanı, ateşli silahlar ve patlayıcı cihazların yasa dışı ticaretini azaltmaya yönelik mevcut çabaları artırmayı amaçlamıştır. İzlenecek strateji sınırın her iki tarafında bilgi

alışverişine devam etmektir. Ayrıca silah kaçakçılığının sınır ötesi toplumda bir gerçeklik olarak ortaya çıkmaması için soruşturma ve kovuşturma kapasitesinin geliştirilmesi de amaçlanmaktadır (Embajada y Consulados de Estados Unidos en México, 2022b: 1).

Tablo 2.3, Meksika hükümeti tarafından ulusal topraklarda ele geçirilen silah miktarını göstermektedir. Görüldüğü gibi silah kaçakçılığında her geçen yıl artış yaşanmaktadır. Ulusal hükümetin ABD'den Meksika'ya silah girişini durdurma çabası, Milli Savunma Bakanı gibi çeşitli kurumlar tarafından değerlendirilse de artış gözlemlenmektedir. Sadece 2023 yılının ortasında ele geçirilen silah miktarı neredeyse geçmiş yılların yıllık miktarına eşitlenmiştir.

Tablo 2. 3. Meksika'da Meksika Ordusu Tarafından Ele Geçirilen Ateşli Silahlar (2018-2023)

Yıl	Ateşli Silah Sayısı
2018*	479
2019	5, 593
2020	5, 833
2021	5, 314
2022	7, 911
2023*	5, 140
Toplam	30, 270

Not: 2018 yılı değeri sadece Aralık ayını kapsamaktadır. 2023 yılı değerleri ise 31 Temmuz tarihine denk gelmektedir.

Kaynakça: Operaciones contra el Narcotráfico, Gráfica de Resultados: Tráfico de Armas. Secretaría de Defensa Nacional (SEDENA), Gobierno de México, 2022.

İşbirliği Alanı 2.3: Ulusötesi Suç Örgütlerinin ve Bunların Yasa Dışı Tedarik Zincirlerinin Kapasitesini Bozmak için ana hedef narkotik üretimini engellemektir. Benzer şekilde, ulusötesi suç örgütlerinin dağıtım kapasitesi azaltılmalıdır. Bunun için ulusal güçlerin yasanın uygulanmasına uygun olarak uyuşturucu kaçakçılığına karşı mücadele etme kapasitesinin genişletilmesi gerekmektedir. İşbirliği Alanı 2.4: İnsan Ticareti ve Göçmen Kaçakçılığının Azaltılması, “soruşturmalar, yasaklama ve kovuşturma yoluyla insan ticareti ve göçmen kaçakçılığı örgütlerini tespit etmek, hedeflemek ve ortadan kaldırmak” konusuna odaklanmaktadır. Bütün bunlar, bilgi alışverişi ve göçmenlerin ve insan ticaretinin yasal olarak korunmasına yönelik program ve araçların güçlendirilmesi yoluyla gerçekleştirilmektedir (Embajada y Consulados de Estados Unidos en México, 2022a: 1)

Aralık 2015'te San Isidro-Tijuana limanında insanların, malların ve hizmetlerin geçişini daha iyi kontrol etmek için yeni tesisler oluşturulmuştur. Buna ek olarak, Tijuana havaalanında sınır ötesi bir yaya köprüsü yapılmıştır. Brownsville-Matamoros Uluslararası Demiryolu Köprüsü limanının açılışı yapılmış ve bir "Kargo Ön Denetim Programı" oluşturulmuştur. Bu programın amacı, malları Meksika veya ABD'ye ulaşmadan önce durdurmak ve incelemektir (Congressional Research Service, 2017: 19-20).

Mérida Planı kapsamında Meksika Gümrüğünün kendi topraklarındaki denetim sistemini profesyonelleştirmesi için bir eğitim akademisi kurulmuştur. Girişime göre, "Meksika, denetimleri yürütmek için işgücüne ve teknolojiye yatırımlarını artırmış, ancak bu yatırımlar bazı giriş limanlarında trafiği yavaşlatmıştır ve henüz büyük miktarda ele geçirme vakasına yol açmamıştır (Congressional Research Service, 2017: 19-20).

2.2.4. Göçü Önlemek için Yapılanlar

Göç, onlarca yıldır ABD-Meksika ilişkilerinde tartışmalı bir konu olmuştur. Vicente Fox hükümeti döneminde, Meksika ve ABD arasındaki ikili ilişkilerde kapsamlı bir göçmenlik reformu oluşturulması teşvik edilmiştir, ancak bunun teşviki için gösterilen çabalar 11 Eylül'ün bir sonucu olarak boşa çıkmıştır. Başka bir deyişle göç, ulusal güvenlik ve terörizm gibi konularla ilişkilendirilmeye başlanmıştır (Durand, 2011: 751).

Mérida Planı'nın müzakere edilmesinden sonra Felipe Calderón, göçmenlik meselesini, çözümü istihdam kaynaklarının yaratılması olan tamamen ailevi bir mesele olarak gündeme getirmiştir. Ancak, bazı "sınır olayları" dışında göç, uyuşturucu kaçakçılığı gibi diğer önceliklerle aynı düzeyde değerlendirilmemiştir. Meksika, kendisini Göç ve Kalkınma Küresel Forumu'nun başkanlığına yerleştirmeyi ve bir "ortak sorumluluk" politikası önermeyi amaçlamıştır. Ancak, altı yıllık görev süresi boyunca, ABD topraklarına ulaşmak için Meksika topraklarını geçen Orta Amerikalı göçmenlerin insani ve güvenlik krizi dünya çapında kötü bir üne kavuşmuştur (Durand, 2011: 751-754).

Peña Nieto'nun altı yıllık görev süresi boyunca yaklaşık 400.000 Meksikalı ABD'de gözaltına alınmış ve 240.000'den fazlası sınır dışı edilmiştir. Ancak, 2017'nin sonunda belgesiz göç azalmış ve 128.000 civarı Meksikalı sınır dışı edilmiştir (Ortega ve Yunuen 2019: 748-749). PRI döneminde Meksika, göç politikasını iyileştirmek için ABD ile birlikte düzensiz göçe çözüm aramıştır. Paisano Programı, Yurt Dışındaki Topluluklar, Konsolosluk Kaydı vb. gibi önceki hükümet programları uygulanmaya devam edilmiştir. Ayrıca, ABD'deki Meksika topluluğu ile çeşitli konsolosluk koruma programları ve eylemleri ile destek ağı genişletilmiştir (Durand, 2011: 752).

Daha öncekiler, bu tür yığılmaların giderek daha yaygın hale gelmesine yol açmıştır. Meksika hükümeti, Meksika'daki sığınma başvurularını yönetmek için Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nden (BMMYK) yardım istemiştir. Eski Başkan Peña Nieto'nun "Estás en tu casa" programı kapsamında, göçmenlere geçici çalışma vizeleri ve tıbbi hizmetler verilmiştir (Ortega ve Yunuen, 2019: 749-750). Meksika ile ABD arasındaki göç gündemi, yabancı düşmanı bir söylemle (Canales ve Lizárraga, 2018: 128) vurgulanırken López Obrador yönetimi, göçmen olgusunu, yoksulluk ve şiddet karşısında menşe ülkelerdeki ekonomik ve sosyal yatırım garantilerine ve ayrıca Meksika topraklarındaki göçmenlerin haklarına yönelik insani muameleye dayalı olarak değerlendirmiştir (Jara ve Morales, 2021: 188).

Ayrıca, Orta Amerika'da sosyal yatırım yoluyla kitlesel göçle mücadele etmeyi amaçlayan "Sembrando Vida" ve "Jóvenes Construyendo el Futuro" programının başarılarını da kutlamıştır (AMLO, 2023). 2022'ye gelindiğinde sınır dışı edilenlerin sayısı önemli ölçüde düşerek yaklaşık 72.000'e düşmüştür (U.S. Immigration and Customs Enforcement, 2023: 20). Meksika'dan gelen göç azalmış olsa da, Orta Amerika göçündeki artışın Meksika sınırlarındaki baskıyı artırması ihtimali gündeme kalmaya devam etmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ AÇISINDAN MÉRİDA PLANI

Bu bölümde 2007 yılından itibaren ABD'nin Merida Planı'na yaklaşımı, ikinci bölümdeki Meksika'nın yaklaşımının anlatıldığı içerikle benzer bir şekilde aktarılacaktır.

3.1. ABD'de Plana Yönelik Kurumsal Yaklaşımlar

3.1.1. Dışişleri Bakanlığı

İkinci Bölümde daha önce de belirtildiği üzere, Başkan George Bush ve Başkan Felipe Calderón'un Mart 2007'de Mérida'da yaptıkları görüşme sembolik bir öneme sahip olmuştur. Mérida'daki bu toplantının ardından yayınlanan özel bildiride, ABD Kongre üyeleri Felipe Calderón'a silah kaçakçılığını önlemek için sınır gözetimini derinleştirmesi gerektiğini vurgulamıştır (Morales, 2016: 159). Buna ek olarak, Dışişleri Bakanı Patricia Espinosa Meksika'nın sınırı güçlendirmek gibi bir niyeti olmadığını söylemiştir. Bununla birlikte, organize suçlardaki artışla birlikte Meksika'nın sınır aşan suçlarla mücadele etmesinin gerekli olduğu öne sürülmüştür. Espinosa, ortak eylemler yoluyla olduğu sürece Meksika'nın operasyonel kapasitesini güçlendireceği yanıtını vermiştir (Senado de la República, 2010).

Ekim 2007'de ABD'nin eski Meksika Büyükelçisi (1993-1997) James R. Jones Mérida Planı ile ilgili çeşitli açıklamalarda bulunmuş, ABD askerlerinin Meksika topraklarına girmesini reddetmiş ve Meksika devletine eşit şekilde davranılması gerektiğine işaret etmiştir. Açıklamalarında ABD devletinin “çok hassas” olması ve Meksika'nın egemenliğine saygı göstermesi gerektiğini ifade etmiştir. İki ülkenin 19. yüzyılda yaptığı savaşlara vurgu yaparak “sorunlu tarihin” dikkate alınması gerektiğini de sözlerine eklemiştir (La Jornada, 2007b). Ayrıca kaliteli ekipman

sevkiyatının yanı sıra her iki ülkenin temsilcileri arasında sürekli iletişim kurulmasını da desteklemiştir (Morales, 2016: 155-156).

Öte yandan, ABD'nin eski Meksika Büyükelçisi (2002-2009) Tony Garza Merida Planı'nı "Meksikalı uyuşturucu kartelleri ve her iki ülkenin vatandaşlarını hedef alan şiddetle mücadele için şimdiye kadar önerilen "en agresif proje" olarak tanımlamıştır (Gómez, 2007). Ayrıca Meksika'daki güvensizliğin gelecekte her iki ülkedeki iş ve ticareti (yatırımın yanı sıra) etkileyebileceğine dair endişelerini de dile getirmiştir (Morales, 2016: 159).

Dönemin ABD Dışişleri Bakanı Condoleezza Rice, Meksika ve Orta Amerika'daki suç gruplarının varlığını azaltmak için çalıştığını ve bunun tüm taraflar için yakın bir tehditle mücadele ve bu ülkeler arasında ortak bir sorumluluk olduğunu ifade etmiştir (United States Department of State, 2008b). Şubat 2008'de Rice, ABD Kongresi Uluslararası İlişkiler Komitesi'nde yaptığı konuşmada, uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadele eden ülkelere yardım başlığı altında (Meksika dahil) Merida Girişimini desteklemek üzere 550 milyon dolar tutarındaki yardımdan bahsetmiştir Mérida Planı'nın (George W. Bush döneminde) uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadelesinin yoksullukla mücadele programlarını içermediğinin de altını çizmiştir (United States Department of State, 2008a).

3.2.1. Kongre ve Diğer Bakanlıkların/ Yetkililerin Yaklaşımları

ABD Kongresi'nin Meksika ile işbirliği içinde uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadele konusundaki yaklaşımı, Mérida Planı'nın uygulama aşamaları ilerledikçe değişmiştir. Ancak güvensizlik bazı ABD Kongre yetkililerini de harekete geçirmiştir. Başlangıçta, bazı ABD kongre üyeleri Meksika güvenlik güçlerini suç örgütlerinin genişlemesi ve direnç kazanmasının arkasındaki ana sorumlular olmakla suçlamıştır. Her ne kadar Bush, ABD Kongresinin Calderón tarafından önerilen girişimleri desteklemesi gerektiğini ifade etse de Kongre, Meksika'yı destekleme konusunda gönülsüz davranmıştır. Kısa bir süre sonra, ABD Kongresi yayınladığı belgede, kabinenin Meksika'daki şiddet olaylarına ilişkin endişelerini dile getirmiştir (Morales, 2016: 153-159).

Kongre üyeleri Ekim 2007'de ABD Kongresi'nde Temsilciler Meclisi Batı İşleri Alt Komitesi'ndeki tartışmalara odaklanmıştır. Toplantı, Meksika'nın içişlerine karışmadan işbirliğini vurgulayan akademisyen ve uzmanların katılımını öne çıkarmıştır. Meksika'ya desteğin ifade edilmesi için çeşitli girişimler geliştirilmiştir. Temel bakış açısının, Meksika'nın egemenliğine saygı gösterilmesi ve Merida girişiminin bir müdahale gerekçesi olarak değil, uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadele planı olarak görülmesi olduğu belirtilmiştir. Ayrıca Meksika'daki federal reformların detaylandırılması da toplantılarda en çok tartışılan konulardan biri olmuştur. ABD, Meksika'da güçlü bir güvenlik sistemine sahip olmanın Meksika adalet kurumlarıyla daha şeffaf bir işbirliği sağladığını düşünmüştür. Ayrıca ABD, Meksikalı yasa koyucuların planın koordinasyonuna dahil edilmesinin ve sadece yardım alıcıları olarak görülmemelerinin önemli olduğunu düşünmüştür (Morales, 2016: 153-159).

Kasım 2007'de, ABD Kongresi Dış İlişkiler Komitesi'nin son oturumlarında, Mérida Planı'nın beklenen sonuçları konusunda çelişkili görüşler öne çıkmıştır. Tartışılan ana konulardan bazıları Meksika'nın yardımı nasıl alacağı ve bu yardımın şiddeti engellemek için yeterli olup olmayacağıydı. ABD Dışişleri Bakan Yardımcısı David Johnson, Merida girişiminin gerçek eylemlerden oluştuğunu ve sonuçları izleyecek donanımına sahip olduğunu sözlerine eklemiş, konuşmasında kongre üyeleri arasında güven oluşturmaya çalışmıştır. 14 Kasım 2007 tarihinde Temsilciler Meclisi Uluslararası İşler Komitesi'nin toplantısı yapılmıştır. Bu toplantıda komite üyeleri Dışişleri Bakanlığı'nın Yarım Küre İşleri (Department of State's Bureau of Hemispheric Affairs) Bürosu'ndan Thomas A. Shannon'a “Meksika ile yeni güvenlik işbirliği programının” durumunu sormuştur (Rodríguez, 2010: 50-52). Shannon, yardımın çeşitli stratejiler altında sağlanacağını açıklamıştır (González ve Reyes, 2017: 57).

Shannon'a göre Meksika sadece uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadelede değil, aynı zamanda yasalarında reform yapma, iç ve sınır güvenliğini geliştirme konularında da yardım istemektedir (U.S. Department of State, 2009c). Bunda Meksika'nın suçluların iadesi, uyuşturucu ve uyuşturucu kaçakçılarının tutuklanması gibi eylemlerin yanı sıra yolsuzlukla mücadele taahhüdü de yatmaktadır (Johnson, 2007). Shannon, Meksika'nın bir müttefik olduğunu ve ortak bir sorun olan uyuşturucu

kaçakçılığına karşı iki ülke arasındaki ilişkide bir ‘‘ortaklık’’(*partnership*) duygusu bulunduğunu kabul etmiştir (Morales, 2016: 153-159).

Benzer şekilde, dönemin İç Güvenlik Bakanı (2005-2009) Michael Chertoff da Mérida Planını Meksika devletinin işbirliği yapma ve uyuşturucu kaçakçılığıyla ortak mücadele etme yönündeki samimi niyeti olarak değerlendirmiştir (Federal Information & News Dispatch Inc., 2008). Washington Office on Latin America'dan (WOLA) John M. Walsh uyuşturucu üretimi ve tüketiminin gelişimine dikkat çekmiştir. Meksika'nın uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadelede yaptığı çalışmaların altını çizmiştir. Buna ek olarak, kartellerle olan çatışmalar nedeniyle Meksika tarafındaki polis ve unsurların kaybını vurgulamıştır. Ayrıca M. Walsh ABD'yi uyuşturucu kaçakçılığını sorununun bir parçası olarak göstermiştir. Meksika'da karteller tarafından gerçekleştirilen yaygın şiddet olaylarının ele alınmamasının ABD'nin güvenliğini tehdit edebileceğini ifade etmiştir. Bu nedenle ABD, askeri çözüme başvurmadan Meksika'daki uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadele etme çağrısı yapmıştır (US Government Printing Office, 2008).

Daha sonra, İç Güvenlik Bakanı Janet Napolitano (2009-2013) uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadelede ortak sorumluluğun önemini vurgulamıştır (Rodríguez, 2013: 95). Buna ek olarak, Meksika devletindeki mevkidaşlarıyla "azami dikkat" ve işbirliği gerektirdiğini söylediği bir dizi öncelik sıralamıştır: sınırda yaşanan şiddet olayları, hukukun üstünlüğü, silah kaçakçılığı, narkotikle mücadele operasyonları, kara para aklama ve nakit kaçakçılığı ile insan kaçakçılığı ve yasadışı göçtür. Bu öncelikler İç Güvenlik Bakanlığı (*Department of Homeland Security*) aracılığıyla Uluslararası İlişkiler Ofisine (*Office of International Affairs*, OIA) iletilmiştir (Department of Homeland Security, 2017).

Birçok ABD'li yetkiliye göre Calderón'un destek talebi, geçmiş yönetimler tarafından on yıllardır geçirilen bir güvenlik sorununu ele almıştır (Astorga, 2015: 99-101). 2007'nin sonlarına doğru ABD Kongresi, girişimin beklenen sonuçları konusunda karışık görüşler dile getirmiştir. Hem Demokratlar hem de Cumhuriyetçiler yorumlarında Merida Planının özellikleri ve ABD için uygulanabilirliği ile ilgili lobi sürecine odaklanmıştır. Ayrıca insan haklarına saygının yanı sıra Meksika'daki

hükümet ve kamu güvenlik kurumlarındaki yolsuzluğun azaltılması ihtiyacına yönelik endişelerini de dile getirmiştir (Rodríguez, 2013: 95).

Her iki ülkenin gösterdiği ilgi ve işbirliğine rağmen, hem Temsilciler Meclisi hem de Senato'daki tartışmalar kaynakların başka yöne çekilmesi ihtimalini gündeme getirmiştir. Ancak ekonomik desteği savunan argümanlardan biri de Mérida Planı'nın uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadeleye yönelik üç yıllık bir projeden daha fazlası olduğu ve iki uluslu işbirliğinde yeni bir dönemin başlangıcına işaret ettiğiydi (U.S. Department of State, 2009a). Diğer bir argüman da, ABD'nin Meksika'ya olan yakınlığıydı. Meksika, ABD'nin yardımını kabul etmiş ve iş dünyası ve turizm gibi diğer alanları tehlikeye attığı için uyuşturucu kaçakçılığı sorununu gerçekten çözmeyi ummuştur (La Jornada, 2008b). Buna ek olarak, bir diğer argüman da özellikle ABD ile sınır bölgelerinde Meksika adalet kurumlarının güçlendirilmesi ihtiyacıydı (Committee on Foreign Affairs, 2008).

Aralarında Washington Latin Amerika Ofisi (*Washington Office on Latin America/ WOLA*), Deniz Sınırı ve Küresel Terörizm Alt Komitesi'nin de bulunduğu bazı hükümet kuruluşları ve diğer analistler Mérida Planı'nın Meksika'da kolluk kuvvetlerinin güçlendirilmesine odaklanması gerektiğini savunmuştur. Dolayısıyla ABD tarafı için girişimin önerilen hedeflerinin tartışılması son derece önemli olduğundan, Meksika'nın sağlayacağı kaynaklar konusunda şeffaflık ve hesap verebilirlik, ABD'nin plana güvenmesi koşuluna bağlı olmuştur (Alcocer, 2016: 236).

Örneğin, Federal Soruşturma Bürosu (*Federal Bureau of Investigation, FBI*) müdür yardımcısı Kenneth W. Kaiser 2008 yılında Batı Yarımküre Alt Komitesi (*Subcommittee on the Western Hemisphere*) önünde şunları söylemiştir: “*Mérida Planı'nın desteği ve finansmanı sayesinde FBI, Meksika ve Orta Amerika ile sınır ötesi işbirliğine odaklanarak bu ülkelerin organize suç ve uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadele kapasitelerini güçlendirmiş ve böylece bölgesel güvenlik ve istikrarı arttırmıştır*” (Federal Bureau of Investigation (FBI), 2008).

ABD Temsilciler Meclisi'nde Teksas'ın 28. bölgesini temsil eden Henry Cuellar, Meksika'nın güçlü narkotikle mücadele tedbirleri uyguladığını savunmuştur. Ayrıca, alınan tedbirlerin yakalama ve iadelerde sonuç verdiğini, bu nedenle Meksika hükümetinin kararlılığını desteklediğini açıklamıştır. Ayrıca Merida Planının onaylanması gerektiğini çünkü bu planın sadece büyük bir mali taahhüt anlamına gelmediğini, aynı zamanda Meksika'ya şiddete karşı gerekli araçları sağladığını ifade etmiştir. Ayrıca sınırdaki şiddetin azalmasıyla sınır ötesi şehirlerin artan ekonomik akıştan faydalanacağını belirtmiştir (CRS Report for Congress 2008a Cuellar, Peschard-Svendrup, Brennan, 2008: 2).

Örneğin, Batı Yarımküre İşleri Bürosu'nda Kanada, ABD, Meksika ve NAFTA'dan (*Secretary of State for Canada, U.S., Mexico and NAFTA Affairs*) sorumlu Dışişleri Bakan Yardımcısı Roberta Jacobson, Mérida Planı'nda ana hatlarıyla belirtilen program ve stratejilerin sayısını vurgulamıştır. Ayrıca Meksika'nın yönetim kurumlarının güçlendirilmesi gibi uzun vadeli hedeflerini de ortaya koymuştur. Jacobson ayrıca suç örgütlerinin faaliyetlerini yürütmek için zayıf ve yozlaşmış kurumlardan faydalandığını söylemiştir. Bunların ortadan kaldırılması için şeffaf ve güçlü kurumlar gerekli olmuştur. Ayrıca birlikte çalışmanın, Meksika topraklarındaki tehditlerin ABD topraklarına ulaşmadan önce tespit edilmesinde kilit rol oynadığını belirtmiştir (CRS Report for Congress 2008a Cuellar, Peschard-Svendrup, Brennan, 2008: 4-5).

3.3.1. Başkanların Yaklaşımları

Bir başlık altında, ABD başkanlarının (George W. Bush, Barack Obama, Donald Trump ve Joe Biden) Mérida Planı kapsamında organize suçla mücadele konusundaki algıları ve çabaları ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

3.1.3.1. Bush Dönemi (2007-2008)

Nisan 2008'de Bush ve Felipe Calderón New Orleans'ta bir araya gelmiştir. ABD Başkanı Meksika'nın içinde bulunduğu zor durumu vurgulamıştır. Bush, uyuşturucu arz ve talebinin kamu güvenliği sorunlarının nedeni olduğunu ve uyuşturucu kaçakçılığını gerçekten engellemek için Meksika'nın önceliklerini tanıması

gerektiğini belirtmiştir. Güven duygusunun tesis edilmesi için de ortak kamu güvenliği stratejilerinin akılcıca seçilmesi gerektiğini söylemiştir (House of Representatives 110th Congress, 2008).

Genel olarak, ABD Başkanı George W. Bush'un Meksika'ya yönelik dış politikası (2001-2008) iniş ve çıkışlara sahne olmuştur. Kabinesine hakim olan realist vizyon, onu ülkesinin ulusal çıkarlarını tek taraflı olarak zorlamaya yöneltmiştir (Cordovez, 2001: 1). Bush'un Meksika algısı kişisel geçmişi ve karakterinin bir sonucu olmuştur. Cumhuriyetçi ve Teksas'tan gelen biri olarak Meksika'yı iyi biliyordu (de la Paz, 2002: 15-18) ancak Meksika ile ikili gündemde yer alan göç, uyuşturucu kaçakçılığı ve sınır güvenliği gibi konular Bush'un komşusuyla daha yakın bir dinamik arayışına girmesine neden olmuştur. Görev süresi boyunca “ABD-Meksika ilişkileri özel olarak nitelendirilmiş ve eşzamanlı bir çatışma ve işbirliği modeli sunulmuştur” (Velázquez, 2011: 86).

Bush'un seçim zaferi, 21. yüzyılın başında Meksika ile işbirliğinde yeni bir döneme girildiğinin sinyallerini vermiştir. O dönemde dış politika önceliğinin Meksika olduğunu açıklamıştır (Castañeda, 2008: 126). Böylece Bush'un ilk uluslararası ziyareti Şubat 2001'de Meksika'ya olmuştur. ABD için bu ziyaretin, PRI dışında bir hükümet tarafından Meksika'ya yapılan ilk ziyaret olduğu belirtmek gerekmektedir. Bush, Meksikalı mevkidaşı Vicente Fox (2000-2006) ile birçok kişisel ve ideolojik özelliği paylaşmıştır. İkili arasındaki fikir yakınlığı, samimi bir ilişkiyle sonuçlanmıştır (Perlez, 2000). Ancak 11 Eylül saldırılarının ardından Meksika ile ilişkiler değişmiştir. ABD'nin gündeminde güvenlik ve özellikle terörle mücadele öncelik kazanırken, Meksika ikinci plana atılmıştır (Velázquez, 2011: 93).

Potansiyel teröristleri tespit etmek amacıyla 2002 yılında imzalanan 'Akıllı Sınır' ve 2005 yılında imzalanan Kuzey Amerika Güvenlik ve Refah Ortaklığı (*Security and Prosperity Partnership of North America*, ASPAN) gibi çeşitli güvenlik anlaşmalarının ardından ABD güvenlik politikaları Meksika'nın iç işleriyle daha uyumlu hale gelmiştir. Suçla mücadele ana ilgi konusu olurken, Meksika'da uyuşturucu kartellerinin neden olduğu şiddet sarmalı ve bunların ülke genelinde hızla

yayılması nedeniyle her iki ülke de Mérida Planı'nın oluşturulmasını desteklemiştir (Velázquez, 2011: 94).

Ekim 2007'de Sözcü Ofisi, Merida Girişimi Ortak Bildirisini kamuoyuna: Güvenlik İşbirliği için Yeni Bir Paradigma (*Joint Statement on the Merida Initiative: A New Paradigm for Security Cooperation*) açıklamıştır. Bu belgede ABD Meksika ile işbirliğini genişletmek ve suç örgütlerine karşı mücadelede çabaları en üst düzeye çıkarmak için ortak hedefler belirlemeyi bir öncelik olarak tanımlamıştır. Ayrıca her iki ülkeden yetkililer, başta uyuşturucu kaçakçılığı olmak üzere yasadışı mali faaliyetler ve insan kaçakçılığına karşı etkili stratejiler geliştirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. ABD yönetimi için ABD-Meksika ilişkilerinin bir kez daha "önemli" olarak sınıflandırıldığını belirtmek gerekmektedir (U.S. Department of State, 2009a).

Stratejiler, “her ülkenin egemenliğine, bölgesel yargı yetkisine ve yasal çerçevesine tam saygıya dayanmakta ve karşılıklı güven, ortak sorumluluk ve mütakabiliyet ilkeleri tarafından yönlendirilmektedir” (U.S. Department of State, 2009b). Girişim, çabaların her iki ülkenin kolluk kuvvetleri arasındaki mevcut ulusal stratejiler üzerine inşa edileceğini belirtmektedir (U.S. Department of State, 2009b). Bu alanda ABD, Meksika'da iç hukukun uygulanmasını destekleme ve sınır aşan suçlarla mücadele etme taahhüdünde bulunmuştur. Ayrıca ABD'nin, federal kurumları aracılığıyla ve Meksika ile birlikte, üç strateji aracılığıyla suç örgütleriyle mücadele çabalarını artırmıştır: Güneybatı Sınırı Narkotikle Mücadele Stratejisi, Ulusal Uyuşturucu Kontrol Stratejisi ve ABD'nin Orta Amerika ve Meksika'daki Suç Çeteleriyle Mücadele Stratejisi (U.S. Department of State, 2009b).

Yukarıdaki stratejilerin ABD'nin kendi stratejileri olduğunu ve Plan Mérida'nın oluşturulmasından önce uygulandığını belirtmek gerekmektedir. Dahası, bu stratejiler Merida Girişimi'nin bir parçası değildir, ancak Merida Girişimi'nin ilkeleriyle ortak hedefleri bulunmaktadır. Bu nedenle Mérida Planı, Meksika ile birlikte ABD'nin mevcut ulusal çabalarını tamamlayıcı bir eylem olarak değerlendirilmektedir. Örneğin, Mérida Planı kapsamında ABD, Meksika ile ortak uyuşturucu karşıtı çabalarını beş hedef temelinde geliştirmiştir: 1) ABD'ye uyuşturucu sokan suç şebekelerini çökertmek, 2) Meksika'ya yasadışı silah akışını engellemek, 3)

Meksika'ya büyük miktarda para akışını durdurmak, 4) kaçakçılığı engellemek için sınırı suç örgütlerinden korumak ve 5) hem Amerikalıların hem de Meksikalıların güvenliğini ve refahını sağlamak (Office of National Drug Control Policy, 2011: 55).

Bu şekilde, Ulusal Güneybatı Sınırı Narkotikle Mücadele Stratejisi, bilgi toplama ve bilgi alışverişi konusunda her iki ülkenin federal hükümetlerinin koordinasyonunu içermektedir. Bu şekilde, ABD-Meksika sınırı boyunca çalışan federal kurumlar giriş noktalarını izledi ve kaçak uçakları ve potansiyel suçluları yakalamak için hava, kara ve deniz gözetimi gerçekleştirmiştir (Office of National Drug Control Policy, 2011: 55). Ekim 2007 itibarıyla ABD federal hükümeti, Mérida Planı'na yapılan katkılarla ek olarak bu stratejiyi ilerletmek için yaklaşık 2 milyar dolar harcamaktadır. Aynı yıl Ulusal Uyuşturucu Kontrol Politikası Ofisi (*Office of National Drug Control Policy*) Direktörü John Walters, bu stratejiyi demokrasi ve hukukun üstünlüğünü baltalamak isteyenlere karşı etkili bir yanıt olarak nitelendirmiştir (U.S. Department of State, 2009c).

Ulusal Uyuşturucu Kontrol Stratejisi, ABD hükümetinin Amerika kıtasında uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadele etme niyetini vurgulamaktadır. Bu stratejinin temel amacı uyuşturucu kaçakçılığı tehdidini engellemek ve uyuşturucu talebini azaltmaktır. Meksika'da uyuşturucu karşıtı kurum ve kuruluşlara program geliştirme ve destek sağlama yoluyla faaliyet göstermektedir. Bu strateji kapsamında ABD sadece Meksika'yı değil, Kanada, Guatemala ve Honduras gibi bölgedeki diğer ülkeleri de bir ortak olarak görmektedir. “Amerikalı komşulara” verilen destek ekipman, eğitim ve teknoloji yükseltme anlamına gelmektedir (The White House: National Drug Control Strategy Annual Report 2008, 2008: 46-48).

2007'de bu stratejinin en önemli başarısı, 2006'dakinden 20 fazla olmak üzere 83 uyuşturucu kaçakçısı ve suçlusunun Meksika'dan ABD'ye iade edilmesi olmuştur (The White House: National Drug Control Strategy Annual Report, 2008: 47). Bunun nedeni Meksika hükümetinin yolsuzlukla mücadele girişimleri ve kurumsal reformları olmuştur. Bunlar, Uyuşturucuyla Mücadele İdaresi'nin (*Drug Enforcement Administration*, DEA) ortak operasyonlar yürütmek için istihbarat toplama kapasitesini geliştirmiştir. Örnek olarak, İmparator Operasyonu Victor Emilio

Cázares-Salazar ve kız kardeşi Blanca Margarita'nın yakalanmasıyla sonuçlanmıştır. DEA tarafından Meksika Konsolide Öncelikli Organizasyon Hedefi (Mexican Consolidated Priority Organization Target, CPOT) olarak listelenmişlerdi ve 2 yıl boyunca ayda 5 ton kokain ve 400 kilo metamfetamin kaçakçılığından sorumlu tutulmuştur (The White House: National Drug Control Strategy Annual Report, 2008: 48). Ayrıca, büyük suç örgütlerindeki uyuşturucu kaçakçıları Joaquín "El Chapo" Guzmán ve "El Mayo" Zambada-García ile bağlantıları olduğuna inanılmaktadır (Drug Enforcement Administration, 2015).

DEA liderliğindeki Double Track Operasyonu, Sinaloa Karteli, Körfez Karteli ve Tijuana Karteli gibi büyük uyuşturucu kartellerinin üyelerinin yakalanmasını ve tutuklanmasını sağlamıştır. Operasyon, silah kaçakçılığı ve ABD'den Meksika'ya para akışı ile Meksika'dan ABD'ye uyuşturucu kaçakçılığına odaklandığı için bu şekilde adlandırılmıştır (Drug Enforcement Administration, 2015). Bu ortak operasyon, insan tacirlerinin geri çekilmelerine ya da rotalarını çok az bilinen bölgelere çevirmelerine yol açarak yakalanmalarını kolaylaştırmıştır (The White House: National Drug Control Strategy Annual Report, 2008: 47-48).

Silah kaçakçılığıyla ilgili olarak, ABD Göçmenlik ve Gümrük Muhafaza (U.S. Immigration and Customs Enforcement, ICE), Geniş Alıcının Çalışması'nı (Operation Wide Receiver) uygulamaya koymuştur. eTrace gibi programlar aracılığıyla Sınır Muhafaza Güvenlik Görev Güçleri (Border Enforcement Security Task Forces/ BESTs) Meksika sınır ajanslarıyla birlikte yasadışı silah geçirmeye çalışan kişileri tespit etmek ve kovuşturmak için çalışmıştır. Ayrıca Meksika hükümeti ülke genelinde yaklaşık 12.000 asker konuşlandırmış ve 2,5 milyar dolardan fazla yatırım yapmıştır (The White House: National Drug Control Strategy Annual Report, 2008: 47).

ABD'nin Orta Amerika ve Meksika'daki Suç Çeteleriyle Mücadele Stratejisi, öncelikle Orta Amerika ülkeleri ve Meksika ile suç çeteleri sorununu ele almak üzere bölgesel bir güvenlik stratejisi oluşturmayı amaçlamaktadır (The White House, 2007a). Çeteler çoğunlukla yasadışı faaliyetlerde bulunan ve genellikle uyuşturucu kaçakçılığı örgütleriyle birlikte hareket eden savunmasız gençlerden oluşmaktadır.

Çete sorununu ele almak için Mérida Planı beş eylem hattına dayanmıştır: diplomasi, geri dönüş, kanun uygulama, kapasite geliştirme ve önleme (The White House, 2007b). Merida Planı'nın stratejilerinin bir parçası olarak, daha sağlıklı bir alanın ve şiddetten uzak güvenli bir ortamın teşvik edilmesi gençlerin çetelere katılmasını önlemektedir (The White House, 2007c).

Merida Planını hızla ilerletmek için 30 Haziran 2008 tarihinde Başkan George W. Bush, Merida Girişiminin ilk yılı için finansman onayını imzalamıştır (Congressional Research Service, 2012: 7). Başkan Kongre'den üç yıl içinde 1.4 milyar dolar sağlanmasını istemişti. 2008'in ilk mali yılında ABD hükümetinin Meksika ve Orta Amerika'ya 500 milyon dolar sağlaması kararlaştırıldı (CRS Report for Congress, 2008b). Meksika hükümetinin benzer güvenlik programlarına yılda yaklaşık 4 milyar dolar yatırım yapmayı planladığı düşünüldüğünde, yukarıdaki miktarın küçük olduğunu belirtmek gerekmektedir (Olson, Shirk, Selee, 2010: 32). Bush yönetimi Meksika'ya yönelik desteğin üç kurum arasında dağıtılmasından sorumlu olmuştur: "Uluslararası Narkotik Kontrol ve Kanun Uygulama (*International Narcotics Control and Law Enforcement*, INCLE)", "Yabancı Askeri Finansman Programı (*Foreign Military Financing Program*, FMF)" ve "Ekonomik Destek Fonu (*Economic Support Fund*, ESF)" (USAID From the American People, 2019: 5).

INCLE en büyük katkısı sağlayan kurum olmuş ve narkotik ve terörle mücadele operasyonlarına destek sağlamıştır. Bunların başında organize suçlarla mücadele için ekipman gönderilmesi ve Meksika'da adaletin sağlanmasından sorumlu yapıların modernize edilmesi gelmiştir (Olson, 2017: 5). İkinci ajans olan FMF, kamu güvenliği ve kolluk kuvvetleri programlarını içermiştir. Ayrıca Meksika kurumlarının verimliliği için eğitim ve yönetim programları da bulunmuştur. Son ajans olan ESF, hukukun üstünlüğünün inşası ile ilgili programları içermiştir. Bunlardan bazıları Meksika'daki yargı reformu süreci, insan haklarının güçlendirilmesi ve özellikle gençler arasında uyuşturucu kullanımının önlenmesine yönelik programların oluşturulması sağlanmıştır (Olson, 2017: 5).

Miguel Agustín Pro Juárez İnsan Hakları Merkezi ve Uluslararası Af Örgütü-Meksika (Amnesty International, AI) gibi Meksikalı insan hakları örgütleri, karteller

ve Meksika polisi arasındaki anlaşmazlıklar nedeniyle sivillerin kaybolması ve öldürülmesinden duydukları endişeyi dile getirmiştir. Hatta AI, ABD Kongresi'ni Meksika'daki insan hakları durumunu değerlendirmek üzere özel bir bölüm açmaya çağırdığı bir belge hazırlamıştır (Amnistía Internacional México, 2008). Latin Amerika Çalışma Grubu Eğitim Fonu (*Latin American Working Group Education Fund*, LAWGEF) gibi diğer kuruluşlar da Meksika federal politikasının insan haklarını ihlal etmesini kınamıştır. Ayrıca Meksika kuvvetlerinin narkotikle mücadele operasyonlarında profesyonellik ve protokolden yoksun olduğunu savunmuştur (Latin America Working Group (LAWG) and Latin American Working Group Education Fund (LAWGEF), 2007).

Meksika'daki insan hakları gruplarının ve uluslararası basının baskısı, ABD Dışışleri Bakanlığı'nın Mérida Planı'nın stratejilerinin şeffaflığı konusunda rapor hazırlamasına yol açmıştır (Human Rights Watch, 2009a). Bu nedenle ABD hükümeti, Meksika hükümetinin şeffaflık ve hesap verebilirliği geliştirmeye daha fazla önem vermesi gerektiği konusunda ısrar etmiştir (House of Representatives 110th Congress, 2008: 17). Buna ek olarak, ABD Kongresi federal ve eyalet düzeyindeki Meksikalı yetkililerden istismar vakalarına soruşturulma açılmasını talep etmiştir. Fakat, insan hakları gerekliliklerine uyulmaması nedeniyle ABD Kongresi, Meksika'ya yönelik Mérida Planı fonlarının %15'ini kesme kararı almıştır (Human Rights Watch, 2009b).

2008 yılına gelindiğinde Kongre, Dışışleri Bakanlığı'ndan Meksika'ya sağlanan üçüncü finansman kalemini, yani %15'i şartlı hale getirmesini talep etmiştir. Böylece ABD hükümeti Meksika'dan çok sayıda polis istismarı vakasını ele almasını ve bu alandaki ilerlemeyi rapor etmesini talep etmiştir (Human Rights Watch, 2008). ABD Kongresi'ne göre Meksika'nın iyileştirmesi *gereken* alanlar arasında (Olson, 2017: 7): şunlar yer almıştır: 1) Federal, eyalet ve belediye olmak üzere her düzeyde şeffaflık ve hesap verebilirliğin geliştirilmesi, 2) Meksika insan hakları kurum ve kuruluşlarıyla düzenli toplantılar yapılması ve Mérida Planı'nın uygulanmasına ilişkin rapor hazırlanması, 3) polis ve askeri güçler tarafından gerçekleştirilen ihlallerin cezasız kalmamasının sağlanması ve 4) işkence altında itiraf vakalarının ortadan kaldırılması (U.S. Government Publishing Office (GPO) , 2008: 17-19).

Kongre'nin tartişılan 500 milyon ABD Doları yerine toplam 465 milyon ABD Dolarını onaylamıştır (U.S. Government Publishing Office (GPO), 2008: 17-18). Sonunda 400 milyon Meksika'ya, kalan 65 milyon ise Orta Amerika, Dominik Cumhuriyeti ve Haiti'ye gitmiştir. 2008 mali yılında (FY2008), ABD Kongresi ilk kalem için 544.623.000 \$ tahsis etmiştir ki bu neredeyse %63'e tekabül etmektedir; ikinci kalem 194.607.000 \$ veya yaklaşık %22 ve son olarak 130.910.000 \$ veya %15 üçüncü kaleme gitmiştir (Whithers, Isacson, Haugaard, Olson ve Fyke, 2008: 3). Bu miktar “ekipman ve eğitimin yanı sıra teknik yardım sağlamak ve kolluk kuvvetlerinin uzun vadeli profesyonelleşmesini desteklemek” için ayrılmıştır (U.S. Department of State, 2009c).

Meksika için ayrılan 400 milyon doların 116.5 milyon doları Meksika ordusunun ekipman ve eğitimi için ayrılmıştır (Latin America Working Group (LAWG) and Latin American Working Group Education Fund (LAWGEF), 2007). 73.5 milyon dolar yolsuzlukla mücadele tedbirlerini, yargı reformlarını ve hukukun üstünlüğünü garanti altına almaya yönelik stratejileri destekleyen programlara harcanmıştır. Diğer bileşenler arasında Meksika'da federal, eyalet ve belediye düzeylerinde ulusal bir polis sicilinin geliştirilmesi için 3 milyon dolar ve Mexico City'deki BM İnsan Hakları Yüksek Komisyonu Ofisi (*UN High Commission for Human Rights Office in Mexico City*) için 1 milyon dolar bulunmaktadır (U.S. Government Publishing Office (GPO), 2008: 17-18).

Yasayı imzaladıktan sonra Bush, Beyaz Saray'da Dışışleri Bakan Yardımcısı (*Deputy Secretary of State*) John Negroponte, Savunma Bakanı (*Defense Secretary*) Robert Gates, Gazi İşleri Bakanı (*Secretary of Veteran Affairs*) James Peake ve Ulusal Uyuşturucu Kontrol Politikası Ofisi Direktörü (*Director of the Office of National Drug Control Policy*) John P. Walters'ın huzurunda kısa bir konuşma yapmıştır. Konuşmasında, ABD ulusal güvenliğini tehdit etmekle suçladığı suç örgütleriyle mücadele için Meksika kurumlarıyla işbirliği yapma taahhüdünde bulunmuştur (U.S. Department of State, 2009a).

İlk yılında bazı analistler Mérida Planı'nın ABD ve Meksika güçleri ve kurumlarının ortak işbirliği sayesinde sonuç verdiği konusunda hemfikir olmuştur (U.S.

Department of State, 2007). Şeffaflık ve kanun uygulama programları yoluyla Meksika kurumlarının güçlendirilmesi iki ülke arasında sistematik bir ortaklık sağlamış, karşılıklı güveni artırmıştır. Ayrıca Başkan Bush ve Meksikalı mevkidaşı uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadele çabalarını güçlendirme taahhütlerini yinelemiştir (U.S. Department of State, 2008a).

Uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadelede ve kaçak malların tespitinde Meksikalı kurumlarla işbirliği yapılması bunun önemli bir kanıtı olmuştur. ABD hükümeti büyük miktarlarda para akışını ve silah kaçakçılığını engellemeyi başarmıştır (U.S. Department of State, 2009b). 2008 yılında Meksika, suç gruplarının gelişimini durdurmak ve sınır bölgelerine hareket etmelerini önlemek için başta orta ve güney Meksika olmak üzere ülke genelinde polis birimleri konuşlandırmıştır. Bu, Arellano-Felix suç örgütünden Eduardo Arellano-Felix, Gulf Cartel'den Jaime Gonzalez ve Sinaloa Cartel'den Alfredo Beltran Leyva'nın tutuklanması gibi büyük uyuşturucu kaçakçılarına büyük bir darbe vurmuştur (The White House: National Drug Control Strategy Annual Report 2009: 28-29).

3.1.3.2. I. Obama Dönemi (2009-2012)

2008, George W. Bush'un ABD başkanı olarak son yılı olmuştur. Plan Mérida'nın oluşturulmasını tartışıp imzalamasına rağmen, girişimin devamlılığı Barack Obama yönetimine bırakılmıştır. 2009 yılında Barack Obama'nın (2009-2016) ABD Başkanlığına gelmesi, Meksika'da dış politika açısından büyük beklentileri de beraberinde getirmiştir. Demokratların dış politikası, müttefikleriyle müzakere ve işbirliği yoluyla ilişkiler kurmasına olanak sağlayacak çok taraflı bir gündemi birleştirme amacını taşımıştır (Velázquez, 2011: 86). Obama, seçim kampanyasından bu yana uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadelede Meksika'yı destekleme sözü vermiştir. Dahası, Bush'un Meksika ile olan karmaşık ilişkisinin ardından Obama bu ülke ile ilişkilerini daha olumlu bir yöne kaydırmaya çalışmıştır (El Universal, 2009). Üst düzey Meksikalı yetkililer durumu Meksika için olumlu olarak nitelendirmiş ve Mérida Planı ile ilgili olarak Obama'nın bu girişimi destekleme ve devam ettirme olasılığının bulunduğunu belirtmiştir (Congressional Research Service, 2019: 1).

Hatta Meksikalı gazeteci Jorge Ramos, Obama henüz başkan adayı iken 2009 yılında kendisiyle röportaj yapma fırsatı bulmuştur (Ramos, 2009). Röportajda kendisine Meksika'daki konumu ve vizyonu sorulduğunda şu yorumu yapmıştır:

"...kesinlikle doğru olan şey, ortak olmamız gerektiğidir. Meksika uyuşturucunun kuzeye gelmesini engellemek konusunda daha iyi bir iş yapmak zorunda; ABD de silah ve paranın güneye akmasını engellemek konusunda daha iyi bir iş yapmak zorunda; "Uyuşturucu talebi sorununu çözmemiz gerekiyor." (Ramos, 2009).

Yukarıdaki yorum, Obama'nın Meksika'yı uyuşturucu kaçakçılığı sorunuyla mücadelede birlikte çalışmak zorunda olduğu bir ortak olarak gördüğünü açıkça ortaya koymuştur. Obama aynı zamanda bir önceki yönetime hakim olan 'ortak sorumluluk' vizyonunu da paylaşmıştır. Nitekim Barack Obama Ocak 2009'da, başkan olarak göreve başlamadan önce Calderón'u ziyaret etmiştir. Calderón, yönetiminin uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadele ettiğine dair bir sinyal göndermeye çalışmıştır. Obama'yı ziyareti sırasında ABD'yi uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadelede Meksika'ya desteğe öncelik vermeye, özellikle de Mérida Planı'nı desteklemeye devam etmeye ikna etmeye çalışmıştır (Velázquez, 2011: 96).

Ancak asıl niyeti Meksika'yı ABD için bir öncelik haline getirmektir ki bu Obama yönetimi döneminde gerçekleşmemiştir. ABD gündemini 2008 ekonomik krizi ve ABD'nin Orta Doğu'daki askeri varlığı meşgul etmiştir. Meksika ile işbirliği ABD için önemli görülsede, yıllar içinde Mérida Planı daha çok diplomatik bir angajman haline gelmiştir (Velázquez, 2011: 96).

Obama, Başkan olarak ilk yılında Meksika ile Yönetiminin ortaklaşa ele almaya çalıştığı konuları gündeme getirmiştir. İkili gündemde yer alan konular arasında ticaret (özellikle NAFTA anlaşmasının yeniden müzakere edilmesi), göç (yasadışı göçün vurgulanması ve kapsamlı reform arayışı) ve güvenlik yer almıştır (La Jornada, 2020). Bu son iki konu, Obama'nın yönetimi boyunca ABD-Meksika ilişkilerinin merkezinde yer almıştır. Güvenlik konusunda Obama'nın vizyonu uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadeleye odaklanmıştır. Yönetimi, uyuşturucu kullanımını iç gündemden uzak tutmak için uyuşturucu karşıtı politika reformlarını teşvik etmeye çalışmıştır (The White House: Office of National Drug Control Policy, 2010: 5).

Başlangıçta Mérida Planı, Meksika ve Orta Amerika için üç yıllık bir destek girişimi olmuştur. 2007 yılında başlatılan bu girişimin 2009 yılında sona ermesi planlanmıştır (U.S. Department of State, 2009c). Ancak sonraki yıllarda ABD, Meksikalı personele ekipman ve eğitim sağlamaya devam etmiştir. Programın başlangıcından Obama yönetiminin sonuna kadar ABD, ağırlıklı olarak helikopterler gibi askeri teknolojinin satın alınması için 1.3 milyar dolar sağlamıştır (O'Neil, 2010: 4).

Obama yönetimi sırasında ABD ve Meksika, İç Güvenlik Bakanlığı (*Department of Homeland Security/ DHS*) ve ABD Göçmenlik ve Gümrük Muhafaza (*U.S. Immigration and Customs Enforcement/ ICE*) gibi çeşitli kurumlar aracılığıyla uyuşturucu kaçakçılığı ve suç şebekeleriyle mücadele etmeye devam etmiştir. ABD hükümeti ayrıca sınır güvenliği bütçesini de önemli ölçüde artırmıştır. ABD, Gümrük ve Sınır Koruma'yı (*Customs and Border Protection, CBP*) genişleterek personel ve devriye sayısını artırmıştır. Buna ek olarak, ABD-Meksika sınırında güvenlik ajanı, istihbarat analisti, memur ve polis olarak görev yapan personel sayısı 2006 yılında 12.000 iken 2010 yılında yaklaşık 20.000'e yükselmiştir (O'Neil, 2010: 4).

2010 yılında ABD, "Meksika ile Stratejik Ortaklıkların Güçlendirilmesi" stratejisi çerçevesinde uyuşturucu kaçakçılığı ile mücadelede Meksika ile işbirliğini yoğunlaştırmıştır. Bu ikili işbirliği, 23-25 Şubat 2010 tarihlerinde Washington DC'de düzenlenen ABD-Meksika İkili Talep Azaltma Konferansı (*United States-Mexico Demand Reduction Bi-National Conference*) gibi bir dizi etkinliği içermektedir. Bu konferansta her iki taraf da silah kaçakçılığı ve uyuşturucu kullanımı gibi sorunların ele alınmasına yönelik girişimleri teşvik etmiştir (The White House: National Drug Control Strategy, 2010: 88). INCLE Ofisi Sekreter Yardımcısı David T. Johnson bilgi alışverişinin önemine dikkat çekerek Calderón'un kartellerle mücadeledeki çabalarını övmeye fırsatı bulmuştur. Johnson ayrıca hem Meksika'nın hem de ABD'nin uyuşturucu talebini azaltmaya yönelik programlar oluşturma konusunda kararlı olduklarını belirtmiştir (U.S. Department of State, 2010a).

Obama yönetiminin Meksika ile en kayda değer işbirliği çabalarından biri, "21. yüzyıl Sınır Yönetimi Deklarasyonu (*21st Century Border Management*

Declaration)” olmuştur. Meksikalı ve ABD'li liderler tarafından imzalanan bu Deklarasyon, kamu güvenliğini teşvik etmek, ticareti artırmak ve kültürel yakınlaşmayı teşvik etmek için ABD-Meksika sınırının yeniden yapılandırılması ihtiyacını ifade etmektedir (U.S. Embassy & Consulates in Mexico, 2020). Bu stratejinin beş ana hedefi bulunmaktadır (1) ekonomik rekabet gücünü arttırmak, (2) yasadışı malların geçişini önlemek, (3) insanların iki ülke arasında dolaşımını kolaylaştırmak, (4) bilgi paylaşmak ve (5) suç örgütlerini dağıtmak ve üyelerini adalete teslim etmek (The White House: Office of the Press Secretary, 2010).

Bu hedeflere ulaşmak için, sınır trafiğinin azaltılmasına odaklanan programlar gibi farklı işbirliği alanları belirlenmiştir. Diğer programlar arasında veri tabanlarının ortak bir şekilde kullanımı, malların, kişilerin ve ürünlerin ön denetimi ve tehlikeli kişilerin ve ürünlerin durdurulması yer almaktadır (The White House: Office of the Press Secretary, 2010). Buna ek olarak, Ticari Araçlar için Serbest ve Güvenli Ticaret (Free and Secure Trade for Commercial Vehicles/ FAST), Global Entry veya Yolcuların Hızlı Kontrolü için Güvenli Elektronik Ağ (*Secure Electronic Network for Travelers Rapid Inspection/ SENTRI*) gibi programları içeren “güvenilir gönderici” (trusted shipper) programı genişletilmiştir. Bu programlar düşük riskli veya güvenilir olarak sınıflandırılan yolcuların daha etkin ve daha kolay kontrol edilmesini sağlamıştır (U.S. Customs and Border Protection, 2023).

23 Mart 2010 tarihinde ABD Dışişleri Bakanı Hillary Clinton ve Meksikalı mevkidaşı Patricia Espinosa, Mexico City'de Üst Düzey Grup tarafından düzenlenen bir toplantıya katılmıştır (U.S. Department of State, 2010b). Bunlardan ilki Mexico City'de Merida Girişimi İkili Uygulama Ofisi'nin (*Merida Initiative Bilateral Implementation Office, BIO*) açılışının duyurulması olmuştur. Bu ofis, Merida Planı kapsamında ekipman transferi ve eğitim programlarıyla ilgili olarak her iki ülkenin temsilcileri arasındaki iletişimi kolaylaştırmakla görevlendirilmiştir (U.S. Department of State, 2010b). İkinci amaç ise Merida Planı'nın “Merida'nın Ötesinde” (*Beyond Merida*) başlıklı yeni bir versiyonunu sunmak olmuştur (Office of National Drug Control Policy, 2011: 61).

Önceki yönetimlerden farklı olarak Obama döneminde Meksika'da sosyal programlara ve adalet sektörü reformuna yönelik finansman sağlanmasına askeri yardımdan daha fazla öncelik verilmiştir (Benítez, 2018: 149). Örneğin, yurtdışındaki ordulara fon sağlayan FMF, 2012 mali yılına kadar Meksika'ya kaynak tahsis etmiştir. Kaynaklar ağırlıklı olarak helikopterler gibi askeri teçhizatı kapsamıştır. FMF, Mérida Planı'nın finansmanının önemli bir parçasıydı, ancak ABD'nin bu kuruma yaptığı katkılar giderek azaldı ve yerini Beyond Mérida programına bıraktı. Bu noktadan itibaren FMF alternatif bir finansman kurumu olarak değerlendirilmiştir (Congressional Research Service, 2017: 11). 2011 ve 2012 yıllarında ABD, Mérida Planı aracılığıyla, Meksika yargısına teknik yardım, eğitim ve danışmanlık sağlamak için Dışişleri Bakanlığı, DHS, CPR, ICE gibi kurumlar aracılığıyla Meksika ile çalışmaya devam etmiştir (The White House: National Drug Control Strategy, 2011: 31).

ABD ayrıca Meksika'da ülke genelinde kovuşturmaların standart hale getirilmesi için gerekli olan yargı ve ceza reformlarını destekleme çabalarını da sürdürmüştür (Hernández de Gante, 2017: 2). Başkanlar Barack Obama ve Felipe Calderón tarafından desteklenen 2010 tarihli Yirmi Birinci Yüzyıl Sınır Yönetimi Deklarasyonu aracılığıyla sınır altyapısının modernizasyonu ve geliştirilmesi desteklenmeye devam etmiştir. Sınırdaki, ticaretin genişletilmesi ve Meksika'dan ABD'ye ve ABD'den Meksika'ya geçişlerin kolaylaştırılmasına yönelik ikili çabalar desteklenmiştir (The White House: National Drug Control Strategy, 2011: 31). Buna ek olarak, Kuzey Amerika Deniz Güvenliği Girişimi (*North American Maritime Security Initiative*, NAMSI) ABD, Kanada ve Meksika'nın denizde narkotikle mücadele operasyonları yürütmesi ve koordine etmesi amacıyla oluşturulmuştur (United States Navy, 2023).

Her iki ülke de Mérida Planı'nın ikili gündeminde yer alan hedeflere ulaşılması için çaba göstermeye devam etmiştir (Congressional Research Service, 2011: 19). Calderón ve Meksika Dışişleri Bakanı Patricia Espinoza 2009'dan 2011'e kadar ABD'yi toplam 16 kez ziyaret etmiştir. ABD ise Meksika'yı sadece beş kez ziyaret etmiştir. Bu durum ABD'nin Meksika'ya verdiği önemi yansıtırken, ABD hükümeti için Meksika en önemli önceliklerinden biri olmamıştır (Velázquez, 2011: 97-99).

Yukarıdaki olaylar, ulaşılmış olan işbirliği düzeyini tehlikeye atmıştır (Congressional Research Service, 2011: 19).

Görüldüğü üzere, uyuşturucu kaçakçılığı Obama'nın görev süresi boyunca ABD'nin ikili gündeminin büyük bir bölümünü oluşturmuştur. Ancak Calderón ve Obama'nın görüşmeleri, iki ülkenin daha fazla yakınlaşma arayışında olduğu bir dönemde ortaya çıkan olaylar nedeniyle gergin bir atmosferde gerçekleşmiştir. Bu gerilimlere rağmen, hem ABD hem de Meksika, Mérida Planı stratejilerini ilerletmek için birlikte çalışmaya devam etmiştir. Örnek olarak, birkaç ay süren istişareler ve incelemelerden sonra, 2011 yılında her iki ülkeden yetkililer uyuşturucu kaçakçılığından etkilenen toplulukları geliştirmeyi amaçlayan stratejileri Mérida Planı kapsamına dahil etmeyi kabul etmiştir. Bu stratejiler Meksika'da, özellikle de ABD-Meksika sınırı boyunca uygulanan ekonomik kalkınma ve sosyal programlara dayandırılmıştır (Congressional Research Service, 2017: 9).

3.1.3.3. II. Obama Dönemi (2013-2016)

Barack Obama ve Meksika'nın 2013 yılında yeni seçilen başkanı Enrique Peña Nieto arasında yapılan taahhütler sayesinde 2013-2016 yılları arasında Mérida Planı kapsamındaki ikili işbirliği yoğunlaşmıştır. Mayıs 2013'te iki başkan Obama'nın Meksika ziyareti sırasında bir araya gelmiştir. Toplantıda Obama, Mérida Planı'nın bazı yönlerinin değiştirilmesi, özellikle de daha sosyal bir odağın eklenmesi gerektiğini vurgulamıştı. Bu nedenle her iki devlet de 'Mérida'nın Ötesinde' adı verilen ve ekipman transferinden ziyade kurumların güçlendirilmesine odaklanacak yeni bir güvenlik stratejisinin uygulanmasını teşvik etmektedir (Congressional Research Service, 2011: 19).

Bir önceki strateji 2010 yılında müzakere edilip ilan edilmiş olsa da ABD'nin niyeti, eski Başkan Calderón'un görev süresinin sona erdiği 2012 yılından itibaren bu stratejiyi uygulamaktı (U.S. Department of State, 2013b). Böylece Ağustos 2013'te her iki ülke de Meksika'da eyalet ve federal düzeyde yargı sektörü ve cezaevi sistemi reformu gibi konulara odaklanmayı kabul etmiştir. Ayrıca polisin profesyonelleşmesi ve uyuşturucu kaçakçılığından kaynaklanan şiddetin nedenleri de ele alınmıştır (Congressional Research Service, 2017: 10). "Mérida'nın Ötesinde"nin hayata

geçirilmesi ABD'nin Meksika Büyükelçisi Earl Anthony Wayne'in en önemli önceliklerinden biri olmuştur (Congressional Research Service, 2011: 20).

Obama, yeniden başkan seçildikten sonra Merida Planı'nı devam ettirmiş, sadece stratejiyi dört ayaklı olarak değiştirmiştir (Expansión, 2017). I. Aşama: Organize Suçların Operasyonel Kapasitesinin Bozulması, sınır aşan organize suçlarla mücadeleyle odaklanmıştır. Bu ayak kapsamında ABD, istihbarat toplama ekipmanı ve eğitim desteği göndererek Meksika'yı teknolojik olarak desteklemeye devam etmiştir. Buna ek olarak, telekomünikasyonun profesyonelleşmesi Meksika'nın suç örgütlerinin üyelerini yakalamak için daha büyük çabaları koordine etmesini sağlamıştır (U.S. Embassy & Consulates in Mexico: 2021). Sonuç olarak, iki ülke arasındaki bilgi paylaşımı, suçluların gelirlerine ve bu gelirlerin operasyonlarını finanse etmek için nasıl kullanıldığına daha yakından bakılmasını da sağlamıştır (Congressional Research Service, 2011: 20). Bu stratejinin en önemli başarılarından biri Joaquín "El Chapo" Gúzman'ın 2016 yılında yakalanması olmuştur (BBC News Mundo, 2016a).

II. Aşama: Meksika'da Hukukun Üstünlüğünün Kurumsallaştırılması: Bunun için iki ana hedef belirlenmiştir. Meksika'da polis reformu ve ceza ve yargı sisteminde reformdur. Meksika'nın kısa bir süre içinde tüm adalet sistemini çeşitli reformlarla değiştirmesi gerektiğinden, bu federal düzeyde Meksika için büyük bir zorluk yaratmıştır. Ayrıca, bu reform yolsuzlukla mücadelede kilit bir rol oynamıştır (Congressional Research Service, 2021b).

İlk hedef, polis komutanlıklarını tek bir güç altında birleştirmek için federal düzeyde bir reform oluşturmuştur. Başkan Peña Nieto'nun polis reformu, Federal Polis Jandarmasının kurulmasıyla sonuçlanmıştır (Gobierno de México, 2014). Bu reform Kamu Güvenliği Bakanlığını da ortadan kaldırmıştır. Daha sonra bunun yerini Ulusal Kamu Güvenliği Sistemi almıştır. Bu bakanlık "iç güvenlik, suçun önlenmesi ve cezaevi sistemine ilişkin politikaların yürütülmesinden sorumlu olmuştur. Ayrıca sınır gözetimi ve sivil koruma görevlerini yerine getirme ve Federal Polis üzerinde komuta etme kabiliyetine sahiptir" (El Economista, 2018).

Öte yandan, Meksika'da 2016 yılında gerçekleştirilen ceza reformu, yargılamaların ilkelerini, usullerini ve yapılarını değiştirmiştir. Böylece Meksika adalet sistemi cezalandırmaya dayalı olmaktan çıkıp uzlaşmaya dayalı bir adalet sistemine dönüşmüştür (Gobierno de México, 2016). Bu ayak aracılığıyla ABD kurumları Meksika'ya 400 milyon dolardan fazla eğitim, yapı ve teknik yardım sağlamıştır. Nihayetinde Meksika, eyalet ve federal düzeylerde standartlaştırılmış çekişmeli bir adalet sistemine geçmiştir (Congressional Research Service, 2021b).

Mérida Planının III. Aşaması olan "21. Yüzyıl Sınırının" oluşturulması, iki ABD kurumu olan DHS ve CBP tarafından yürütülmektedir. Bu iki uzman kurum, ABD-Meksika sınırındaki giriş limanlarından insanların, ticaretin, malların ve hizmetlerin geçişini kolaylaştırmaktan sorumlu olmuştur. Mérida Planı kapsamındaki uygulama çabaları, silah ve tehlikeli maddeler gibi ticaret yoluyla ABD'ye yönelik potansiyel risklerin önlenmesine de hizmet etmiştir (Congressional Research Service, 2018: 15). Bu sütunda her iki ülkenin de temel kaygıları yasadışı göç ve sınır ötesi suçlar olmuştur. Ancak son yıllarda sınır altyapısının daha entegre hale gelmesiyle birlikte uluslararası ticaret her iki ülkenin de gündeminde daha üst sıralara yükselmiştir (Congressional Research Service, 2018: 15).

ABD ile Meksika arasındaki ticaretin yaklaşık %80'i güneybatı sınırından geçtiğinden, Giriş Noktası (Port of Entry, POE) altyapısının iyileştirilmesi önemli bir görev olarak görülmüştür. Bu şekilde, 21. yüzyıl Sınır İkili Yürütme Komitesi (*21st Century Border Bilateral Executive Steering Committee*, ESC) iki uluslu eylem planları geliştirmek ve gözetim yapmak üzere çok sayıda toplantı gerçekleştirmiştir. Altyapı geliştirme ve mal alışverişi ile insan geçişinin daha hızlı koordinasyonu gibi hedeflerin hayata geçirilmesi sayesinde bekleme süreleri azaltılarak daha verimli bir alışveriş sağlanmıştır. Örnek olarak, 2014 yılında Tijuana ve San Diego arasındaki bekleme süreleri üç saatten otuz dakikaya indirilmiştir (Congressional Research Service, 2018: 15). Ayrıca, Sonora-Arizona POE'nin modernizasyonu, havaalanları ve sınır geçişlerindeki güvenlik hatlarında zamandan tasarruf sağlayan güvenilir bir taşıyıcı programının oluşturulmasına olanak sağlamıştır (EPA, 2023).

Sınır güvenliğinin üçüncü ayağının bir diğer unsuru da denetimdir. Her iki ülke de sınırdan geçen insanları, araçları ve malları denetlemek için işbirliğine dayalı bağlar kurmuştur. ABD, düzenli denetimler gerçekleştirmenin yanı sıra, ABD topraklarına giriş ve çıkışlarda denetim süreçlerini iyileştirmek için adımlar atmıştır. Örneğin, DHS Meksika'ya giden demiryolu sevkiyatlarını ve konteynerleri tam olarak taramaktadır. Buna ek olarak, yasadışı silahların, büyük miktarlarda nakit paranın ve uyuşturucunun tespit edilmesinden de görevlidir. CBP, otomatik plaka okuyucuları kullanarak güneybatı sınırı boyunca plakaları taramaktadır. Ayrıca yolcuların ve sevkiyatların incelenmesine ve işlenmesine yardımcı olmak için hem büyük ölçekli hem de mobil müdahalesiz denetim (Non-Intrusive Inspections, NII) sistemlerini kullanmaktadır (U.S. Customs and Border Protection, 2013).

2013 yılı itibarıyla ABD'nin tüm POE'lerinde 309 Müdahaleci Olmayan Teknoloji (Non-Intrusive Inspection Technology/ NII) bulunmaktadır. Bunlar, 1.500'den fazla tutuklama ve 212.000 pounddan fazla uyuşturucu maddenin yakalanmasıyla sonuçlanan 7 milyondan fazla denetimin gerçekleştirilmesine yardımcı olmuştur (U.S. Customs and Border Protection, 2013). Buna ek olarak CBP, Meksika Gümrüğüne denetim ve acente eğitim programlarının geliştirilmesinde yardımcı olmuştur. Ayrıca, ABD Dışişleri Bakanlığı denetimlere yardımcı olmak üzere 400'den fazla köpek sağlamıştır (United States Government Accountability Office, 2013).

IV. Aşama: Güçlü ve Dirençli Topluluklar İnşa Etmek, suç ve şiddetin temel nedenlerini ele almaya odaklanmaktadır. Bu ayak, güvenliğini ve sosyal kalkınmayı teşvik etmekten ve organize suçun neden olduğu şiddet karşısında güçlü ve dirençli toplumlar inşa etmekten sorumludur (U.S. Embassy & Consulates in Mexico: 2021). Bu ayak, diğer üç ayağın tersine, toplum programlarına odaklanan tek ayak olmuştur. Meksikalı ve ABD'li yetkililer suç oranının yüksek olduğu bölgelerde sosyal programların tasarlanması ve uygulanmasında yer almıştır (USAID From the American People, 2023).

Bu ayak 2011 yılında Obama yönetimi sırasında onaylanmıştır ve üç ana stratejiye dayanmaktadır: 1) suçun önlenmesi ve azaltılmasına yönelik federal planlamanın

güçlendirilmesi, 2) başta gençler olmak üzere hassas toplulukların desteklenmesine yönelik taahhüdün artırılması ve 3) suçun önlenmesi ve uyuşturucu kullanımının azaltılmasına yönelik eyalet ve yerel kapasitenin güçlendirilmesi. Bu stratejiler için tasarlanan faaliyetler Meksika Hükümet Bakanlığı (*Secretaría de Gobierno de México*) tarafından Meksika Ulusal Suç Önleme ve Vatandaş Katılımı Merkezi (*Centro Nacional para la Prevención del Delito y Participación Ciudadana*) aracılığıyla desteklenmektedir (USAID From the American People, 2023).

Bu ayak için verilen 100 milyon doların %90'ı Meksika'da suç ve şiddeti önleme programlarının oluşturulması için ayrılmıştır. Geri kalanı ise Meksika federal hükümetinin organize suçtan etkilenen topluluklara fayda sağlayan programlar tasarlamasını ve denetlemesini desteklemek için kullanılmıştır. Bu alandaki programlar arasında Kanunla İhtilaf Halindeki Gençler (*Youth in Conflict with the Law*), Çocukların Gelişiminin Genişletilmesi (*Broadening the Development of Children*) veya Gençlik: Çalış Meksika (*Youth: Work Mexico*) yer almaktadır (USAID From the American People, 2016).

Uygulanan stratejiler arasında vatandaşlar, polis, kamu ve özel sektör ortaklıkları arasında işbirliği ve güvenin geliştirilmesi yer almaktadır. Ayrıca ruh sağlığı desteği sağlayarak hapsedilmiş gençleri desteklemiştir. Kurumlar ayrıca toplumda üretken olabilmeleri için beceri ve olumlu sosyal bağlantılar kurmalarına yönelik kaynaklar da sağlamıştır (USAID From the American People, 2016). Bu programlardan Ciudad Juarez, Monterrey ve Tijuana gibi şehirlerde yaklaşık 9.000 genç yararlanmıştır (Congressional Research Service, 2017: 22).

Buna ek olarak, eğitim ve teknik yardım için ABD'den fon alan Amerikan Uyuşturucu Kontrol Komisyonu (*American Drug Control Commission*), Meksika'ya ülke çapında bir uyuşturucu tedavi mahkemeleri ağı kurmasında yardımcı olmuştur. Yaklaşık 25 mahkeme araştırma yapmış ve uyuşturucu danışmanlarını eğitmiştir. Buna ek olarak, Meksika'daki yaklaşık 10.000 ortaokulun müfredatında artık yasallıkla ilgili zorunlu bir bileşen bulunmaktadır. Mexico City'deki bölge savcılıklarının içinde ve çevresinde vatandaş gözetim kabinleri de kurulmuştur (USAID From the American People, 2016). Yukarda bahsi geçen stratejilerin

uygulanmasıyla, Meksika toplumunun kamu kurumlarına güven duyması, hukuka saygı kültürünün gelişmesi ve uyuşturucu kaçakçılığı örgütlerinin üye sayısının azalması hedeflenmiştir (Rangel, 2016: 87).

Ancak 2013 yılı boyunca bu stratejilerin uygulanması iki faktör nedeniyle gecikmiştir. Bunlardan ilki Meksika'da Peña Nieto'nun yeni seçilmiş olmasıydı. Peña Nieto hükümet planını geliştirmekle ve ulusal güvenlik stratejisini desteklemek için gereken bütçeyi denkleştirmekle uğraşıyordu (Gobierno de México, 2013). İkinci faktör ise, Meksika hükümetinin Mérida Planı için ABD'den daha fazla destek almak istemesi ve Plan'ın uygulanmasının daha fazla gözden geçirilmesini talep etmesidir (Senado de la República, 2014a: 1). Buna ek olarak Meksika hükümeti, girişim için tüm finansman taleplerinin Senato aracılığıyla işleme konulmasını ve Plan Mérida'ya ilişkin raporların ve ilerlemenin de Senato'ya sunulmasını istemiştir (Senado de la República, 2014b: 7). Ancak Kasım 2013'te her iki hükümet de yeni projelerin onaylanması süreçlerini kolaylaştırma konusunda anlaşmıştır. Bu sayede, onlarca proje hayata geçirilmiştir (Congressional Research Service, 2017: 13).

Çok sayıda yolsuzluk vakası ve Meksika federal polisinin sivillere karşı güç kullanması nedeniyle, yeni Obama yönetimi Mérida Planı çerçevesindeki mali yardımlara koşullar getirmeye çalışmıştır. 2014 yılında Obama yönetimi, Orta Amerika'daki insan hakları ihlalleri ve yolsuzlukla mücadele çabalarını genişletmiş ve bunlar için sağlanacak mali desteklere de koşullar getirmiştir (Congressional Research Service, 2017: 10-11). Ayrıca, ABD hükümeti 2015 mali yılında adalet sektörü programları için 28.6 milyon dolar ek fon sağlamayı kabul etmiştir (Congressional Research Service, 2017: 10-11).

2016 yılında ABD Dışişleri Bakanlığı, Meksika'nın adalet sisteminde yapılan reformalarla insan haklarına saygıyı geliştirmek için adımlar attığını belirten bir rapor sunmuştur (U.S. Department of State, 2016d: 22). Aynı yılın Kasım ayında ABD ve Meksika, Güvenlik İşbirliği Grubu'nun beşinci toplantısını Washington'da gerçekleştirilmiştir (U.S. Department of State, 2016e). Bu toplantıda Meksika'da afyon üretimiyle mücadele gibi yeni işbirliği çabaları Mérida Planı'nın gündemine dahil edilmiştir (The White House, 2016). Ayrıca, 2016 yılında ABD Kongresi,

Meksika sınırı için Meksika'ya fazladan 20 milyon dolar vermeye karar vermiştir (Congressional Research Service, 2017: 12 ve House of Representatives 114th Congress, 2016).

3.1.3.4. Trump Dönemi (2017-2020)

Başkanlık kampanyasının ilk günlerinden itibaren Donald Trump'ın (2017-2021) milliyetçi söylemi, Meksika'nın ve vatandaşlarının imajını dünya çapında aşağılamaya çalışmıştır. (Ortega ve Yunuen, 2019: 735). Ünlü “’Amerika'yı Yeniden Büyük Yapmak” (*Make America Great Again*) konuşması, politikalarının yabancı düşmanlığı, ırkçılık ve Meksika'ya karşı duyulan kızgınlıktan kaynaklandığını göstermiştir (Amnistía Internacional, 2019).

Trump yönetimi sırasında ABD'nin Meksika ile güvenlik ilişkisi belirsiz bir süreç yaşamıştır. İşbirliği çabaları, özellikle ABD Başkanı'nın Meksika'ya yönelik yorumları nedeniyle inişli çıkışlı bir seyir izlemiştir. Fiziksel bir duvarın inşası, Meksika ve Kanada ile yeni bir ekonomik anlaşma arayışı ve göçmen karşıtı politikalar Meksika'nın Mérida Planı'nda işbirliğine devam etme niyetini zayıflatmıştır. Örnek olarak Trump, NAFTA'yı “belki de herhangi bir yerde imzalanmış en kötü ticaret anlaşması” olarak tanımlamıştır. Yukarıdaki olaylar göz önüne alındığında, geçmiş yönetimlerde Mérida Planı ile elde edilen ikili işbirliği azalmıştır. Ayrıca Meksika'nın ABD'ye olan güvensizliği de girişimin olumsuz yönünü ortaya çıkarmıştır (Gallaher, 2017: 179).

ABD Dışişleri Bakanlığı, Trump yönetiminin öne çıkan başarıları arasında ilk olarak, yüksek profilli göçmenlerin yakalanmasına yardımcı olan istihbarat paylaşımı ve kolluk kuvvetleri işbirliğini saymaktadır. İkinci olarak Meksika polisi, müfettişleri, savcılar ve yargıçları eğitilmiştir. Bir sonraki sonuç ise suçlu iadelerindeki artış olmuştur. Bu kapsamda, 2017 yılında iade edilen ve 2019 yılında ABD'de ömür boyu hapis cezasına çarptırılan Joaquín "El Chapo" Guzmán'ın yakalanması vurgulanmaktadır. ABD Dışişleri Bakanlığı ayrıca Meksika hükümetinin 4 milyar dolar değerindeki yasadışı uyuşturucunun ele geçirilmesindeki rolüne de dikkat çekmektedir. Düzensiz göç konusunda ABD, Meksika'nın 2015-2018 yılları arasında

ABD-Meksika sınırını geçmeye çalışan 520.000 göçmeni yakalama performansından övgüyle söz etmektedir (Congressional Research Service, 2019: 2).

Trump yönetiminin büyük bir bölümünde Meksika, Obama'nın uyuşturucu ticaretine saldırma vizyonunu takip etmiştir (Ortega ve Yunuen, 2019: 744-745). Ancak Meksika ekipman gönderme ile kamu güvenliğini artırma arasında bir bağlantı kuramamıştır. Trump'ın Meksika hükümetine yönelik tutumu nedeniyle Meksika, ABD'nin FMF'ye daha fazla fon sağlamaya karar vereceğinden korkmuştur. Bu da Meksika'nın organize suçlarla daha agresif bir şekilde mücadele etmesi gerektiği gerekçesine dayandırılmıştır (Conference of Latin America Geography, 2017). 2017 yılında Trump, Merida Planı'nın finansmanının yeniden değerlendirilmesini ve Meksika'ya yapılan yardımların kaldırılmasını önermiştir. Açıklamalarında, 5.000 sınır ajanı ve 10.000 ICE ajanının kurulmasının yanı sıra Meksika sınırına duvar inşası için kaynak ayrılmasından bahsetmiştir (Stephen, 2017: 22).

Buna ek olarak Trump, uyuşturucu kaçakçılığına karşı daha sert tedbirler alınması için Meksikalı yetkililere baskı yapmıştır. Bir noktada, defalarca uyuşturucu kartellerini terörist örgütler olarak etiketlemeye çalışmıştır. Aralık 2019'da ABD ve Meksika'nın *“bu kötü niyetli ... büyüyen örgütlerle kararlı bir şekilde mücadele etmek için ortak çabalarımızı yoğunlaştırması”* nedeniyle böyle bir kararın *“geçici olarak ertelenebileceğini”* belirttiğinde yaklaşımı değişmiştir (The Progressive Magazine, 2020).

Bu nedenle Meksika hükümeti 2018'den itibaren ABD'ye güvenlik ve uyuşturucuyla mücadeleden farklı alanlara da kaynak ayırmasını önermiştir (El Economista, 2021a). Trump 2018'de Kongre'den ESF'nin (*Economic Support Fund*) USAID (*United States Agency for International Development*) ile birleştirilerek Ekonomik Destek ve Kalkınma Fonu (*Economic Support and Development Fund*) ya da ESDF'nin oluşturulmasını istemiştir. 2018 bütçesinde Trump, ABD Kongresinden Meksika'ya Mérida Planı yardımı için 85 milyon \$ talep etmiştir. Bu miktar 2017 yılına kıyasla %38 veya 54 milyon dolarlık bir azalmaya tekabül etmektedir. Ancak Kongre o yıl için 139 milyon dolar ödenek verilmesine karar vermiştir (Congressional Research Service, 2017: 12).

Tablo 3.1, 2008-2019 yılları arasında Mérida Planı'nı finanse etmek üzere ABD Kongresi tarafından sağlanan kaynakları göstermektedir. Katkılar üç finansman kurumu olan ESF, INCLE ve FMF arasında paylaştırılmıştır. Burada ABD Kongresi dağıtım kararında ve kaynakların nihai miktarında belirleyici bir rol oynamıştır. Trump yönetiminde kaynaklarda ciddi bir azalma görülmüştür.

Tablo 3.1. Mérida Planı 2007-2019 fonları (milyon dolar)

Mali Yıl	ESF	INCLE	FMF	TOPLAM
2008	11.4	36.7	0.0	48.1
2009	20.0	263.5	116.5	400
2010	15.0	406.0	39.0	460.0
2011	18.0	117.0	8.0	143.0
2012	33.3	248.5	*	281.8
2013	32.1	190.1	*	222.2
2014	35.0	143.1	*	178.1
2015	33.6	110.0	*	143.6
2016	39.0	100.0	*	139.0
2017	40.9	90.0	*	130.9
2018	39	100	*	139
2019	+	+	+	149.0

Kaynakça: U.S. Agency for International Development (USAID), 2016, Congressional Research Service, 2017: 15; El Economista, 2021b.

Not: FY: Fiscal Year (Mali Yıl).; +: veri yok; *: para verilmedi

Meksika ile işbirliği yapan ABD kurumlarına gelince Savunma Bakanlığı, ABD Sahil Güvenlik (*US Coast Guard*) ve CBP arasında güçlü bir stratejik ve operasyonel ilişki bulunmaktadır. İki ülke 2017-2019 yılları arasında ağırlıklı olarak sınır güvenliği ve uyuşturucunun ortadan kaldırılması konularında işbirliği yapmaya devam etmiştir. O zamandan bu yana, narkotikle mücadele kurumları ile Deniz Kuvvetleri ve Milli Savunma Bakanı (*Secretaría de Defensa Nacional/ SEDENA*) arasındaki işbirliğinin ön plana çıkmasıyla istihbarat değişimleri önemli bir rol üstlenmiştir (Benítez, 2018: 149). Örnek olarak Meksika ordusu 2017 yılında Guerrero, Meksika'da yaklaşık bir milyon haşhaş bitkisini imha etmiştir (Noticieros Televisa, 2017).

Ocak 2018'de Trump organize suçlarla mücadele için bir kararname yayınlamıştır. 13773 sayılı icra emri, ABD Dışışleri Bakanı, Başsavcı (Attorney General) ve DHS gibi federal kurumların koordinasyonunu geliştirme taahhüdünden bahsetmiştir. Bu, organize suç örgütlerinin ve bunların ABD içindeki ve dışındaki faillerinin tespit edilmesi, soruşturulması, kovuşturulması ve ortadan kaldırılması amacına dayanmaktadır (Office of the Federal Register, National Archives and Records Administration, 2017: 1-3). Trump yönetimi tarafından alınan diğer tedbirler 13767 sayılı kararnamede yer almıştır. Sınır Güvenliği ve Göçmenlik Uygulamalarının İyileştirilmesi (*Border Security and Immigration Enforcement Improvements*) adı verilen bu emir, Meksika sınırına fiziksel bir duvar inşa edilmesini talep etmiştir. Ayrıca yasadışı göç, uyuşturucu kaçakçılığı, insan ticareti ve terör eylemlerinin önlenmesi için yeterli personelin izlenmesi ve gönderilmesi çağrısında bulunmuştur (Federal Register, 2017).

Bu iki eylem Trump'ın Meksika'ya yönelik söyleminin çoğuna hakim olmayı başarmıştır. Yasadışı göçü kontrol altına almak yönetiminin birinci önceliği haline gelirken, Mérida Planı'nın temel hedefi sentetik uyuşturucu üretimini durdurmak olmuştur (Congressional Research Service, 2023b: 1-2). Meksika devletinin çabalarının bir parçası olarak Trump, Meksika'nın düzensiz göçe karşı alınan tedbirleri destekleyen tutumunu memnuniyetle karşılamıştır. Ancak ABD, Meksika'nın uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadelesindeki performansından memnun kalmamıştır (Congressional Research Service, 202a1: 1).

Meksika Cumhurbaşkanı López Obrador (AMLO olarak bilinir), Aralık 2018'deki başkanlık seçimlerini kazanmasından bu yana Mérida Planı'nı eleştirmiştir. Konuya ve önceki yönetimler döneminde sağlanan güvenlik işbirliğine olan ilgisini azaltmıştır. Yönetimindeki en önemli değişikliklerden biri 2019 yılında Meksika federal polisini kaldırması olmuştur. Federal polisin Mérida Planından aldığı desteğin büyük bir kısmını kestiğini belirtmek gerekmektedir. Yolsuzluk skandalları ve yetkiyi kötüye kullanma nedeniyle Başkan, bunun yerine Ulusal Muhafızları (*Guardia Nacional*) getirmeye karar vermiştir. Ulusal Muhafızlar çoğunlukla emekli askeri personelden oluştuğu için birçok gözlemciye göre, sivil soruşturma

kapasitesinden ve operasyonlar üzerinde kontrole sahip değillerdi (Congressional Research Service, 2023b: 1-2).

Covid-19 salgını ikili işbirliğini ve Mérida Planı faaliyetlerini 2020 yılının büyük bir bölümünde durdurmuştur. Meksika devleti 2020 yılına kadar kamu güvenliği programları için yaklaşık 3 milyar dolar ayırmıştı (El País, 2020). Aynı yılın Ekim ayında eski Meksika Savunma Bakanı Salvador Cienfuegos Los Angeles havaalanında uyuşturucu suçlamasıyla tutuklanmıştır. Eski bakanın ABD topraklarında gözaltına alınması Meksika hükümetinin öfkesine neden olmuştur. Sonuç olarak Meksika, uyuşturucuyla mücadele önlemlerine verdiği desteği daha da azaltmıştır. Bu durum karşısında ABD hükümeti Cinfuegos'u Meksika'ya iade etmeye karar vermiştir. Burada López Obrador yönetimi Cinfuegos'u aklamayı ve ABD'nin Cinfuegos'u suçlayan kanıtlarını “hayal ürünü” olarak tanımlamayı başarmıştır (Congressional Research Services, 2020: 1-2).

Meksika ve ABD arasındaki güvenlik gerilimlerinin ardından Meksika hükümeti bir yasa çıkarmıştır. Yasaya göre, yabancı ajanların temaslarını kaydetmeleri ve elde ettikleri bilgileri Meksika'daki federal kurumlarla paylaşmaları gerekmektedir. Mérida Planı programlarının birçoğu artık Meksika hükümeti tarafından desteklenmediğinden, ikili işbirliği azalmış ve önemli ölçüde engellenmiştir (Congressional Research Service, 2023b: 1-2).

3.1.3.5. Biden Dönemi (2021-2023)

Başkan Joe Biden (2021-2024) yönetimi, ABD-Meksika ilişkilerinde yeni bir söylemi gündeme getirmiştir (Felbab-Brown, 2021: 2). Son birkaç yıl, ABD-Meksika-Kanada Anlaşması'nın (*United States-Mexico-Canada/ USMCA*) 1 Temmuz 2020'de yürürlüğe girmesi, ticaret ilişkisi gibi alanların güçlendirilmesi için bir fırsat teşkil etmiştir (U.S. Customs and Border Protection, 2023). Trump'tan Biden'a geçiş, Meksika ile gergin bir güvenlik ilişkisini miras bırakmış, ancak işbirliği çabaları eyalet ve yerel düzeyde devam etmiştir. Biden, Trump'ın Meksika'ya yönelik politikalarını tersine çevirmeyi planlamıştır. Ayrıca Meksika ile güvenlik konularında gerilimi azaltarak ve güveni yeniden inşa ederek bir değişime işaret etmeye çalışmıştır (Zepeda, 2021: 248).

Başkan Biden ve Meksika Başkanı AMLO, göç konularında birlikte çalışma ve COVID-19 salgınının ardından ekonomik toparlanma için çalışma sözü vermiştir (Embajada y Consulados de Estados Unidos en México, 2020). Önceki başkanın aksine Biden, daha insani bir yaklaşımla göçmen akışını kontrol altına almaya çalışan bir göç politikasının benimsenmesinden yana görüş bildirmiştir (Zepeda, 2021: 259). Bu konular hem ekonomik hem de güvenlik çıkarları açısından ikili ilişkilere egemen olmaktadır (U.S. Department of State, 2019). Ancak ABD'nin temel kaygılarından biri, şimdiye kadar başarısızlıkla sonuçlanan güvenlik işbirliğine ilişkin üst düzey görüşmeler olmaya devam etmektedir (Congressional Research Service, 2021a: 2).

Dışişleri Bakanlığı'nın Eylül 2021 tarihli bilgi notu, Mérida Planı çabalarının Obama dönemindeki bu çerçeveye olası bir dönüşe işaret ettiğini göstermektedir (Congressional Research Service, 2021a: 2). Örnek olarak USAID programları, Meksika'nın vatandaş güvenliği gibi temel zorlukları ele alma çabalarını desteklemektedir (U.S. Department of State, 2017). Bu nedenle, Desarrollo Comunitario de Ciudad Juárez (Ciudad Juárez Toplum Kalkınması) veya Youth: Work Mexico gibi programlar, Meksika'daki toplulukların suç ve şiddetin etkilerine direnmelerine yardımcı olmuştur. Aynı zamanda bu programlar, her iki ülkenin vatandaşlarının haklarını koruyan anayasadaki ceza hukuku alanındaki madde reformlarının uygulanmasını da desteklemektedir (U.S. Department of State, 2020).

Ekim 2021'de Meksika, 2016'dan bu yana gerçekleşmeyen Üst Düzey Güvenlik Diyalogu'na (*High-Level Security Dialogue*, HLSD) ev sahipliği yapmıştır. ABD Dışişleri Bakanı Anthony Blinken'in de katıldığı bu toplantıda pandemi sonrası ikili hedefler belirlenmiştir (Reuters, 2021). Blinken toplantıda ayrıca Mérida Planı kapsamındaki önceki çabaların "güvenlik güçlerine çok fazla, araç setimizdeki diğer araçlara ise çok az bel bağladığı" yorumunda bulunmuştur. Meksika Dışişleri Bakanı Marcelo Ebrard ise işbirliğinin bir sonraki aşamasının Merida'dan "daha üstün" olacağını çünkü daha çok "saygı, ortak sorumluluk ve karşılıklılık" üzerine kurulu olacağını sözlerine eklemiştir (Foreign Policy, 2021).

Böylece her iki ülke de İki Yüzyıl Anlaşması olarak da bilinen Güvenlik, Kamu Sağlığı ve Güvenli Topluluklar için İki Yüzüncü Yıl Çerçevesi'nin (*Bicentennial Framework for Security, Public Health, and Safe Communities*) oluşturulmasını kutlamıştır. Bu anlaşma kamu güvenliği, kamu sağlığı ve uyuşturucu politikası gibi önceliklere dayanan kapsamlı ve uzun vadeli bir yaklaşım olarak tanımlanmıştır. Buna ek olarak, Biden-Harris yönetimi altında ABD, daha adil bir yaklaşım temelinde suçun önlenmesini garanti altına alma çabalarına katılmaya devam etmiştir (The White House, 2021).

Aralık 2021'de Meksika ve ABD, iki ülkenin yeni ortak güvenlik vizyonunu hayata geçirmek üzere Mexico City'deki Dışişleri Bakanlığı'nda bir araya gelmiştir. ABD'li katılımcılar arasında ABD'nin Meksika Büyükelçisi Ken Salazar ve ABD'nin Meksika Büyükelçiliği Misyon Şefi Stephanie Syptak-Ramnath da yer almıştır (Gobierno de México, 2022). Ebrard, Mérida Planı'nı tekrarlamayı amaçlayan “ABD'nin de katılımıyla kamu güvenliğinde yeni bir döneme girildiğini” vurgulamıştır (Gobierno de México, 2022). Ayrıca Mérida Planı'nın sona erdiğinden ve hatta “öldüğünden” bahsetmiştir (Reuters, 2021). Toplantıda elde edilen ilerlemeler arasında, İki Yüzyıl Anlaşması'nın önümüzdeki üç yıl için faaliyet takvimini belirleyen Eylem Planı da yer almıştır. Anlaşmanın 2024 yılında sona ermesi planlanmaktadır (Gobierno de México, 2022).

Bu anlayış üç ana ayak üzerine odaklanmıştır: 1) Uyuşturucu kullanımını azaltmaya yönelik çözümlere yatırım yaparak insanları korumak. Bu ilk ayak aynı zamanda cinayetler ve diğer yüksek etkili suçlar gibi yüksek düzeyde şiddetten etkilenen toplulukları desteklemeyi amaçlamaktadır. 2) Sınır aşan suçların önlenmesi. İkinci ayak, seyahat ve ticaret yöntemlerini daha güvenli hale getirmeye odaklanmıştır (House of Representatives 117th Congress, 2021). Dolayısıyla, uyuşturucu tedarik zincirlerinin engellenmesi ve insan kaçakçılığının azaltılması öncelikleri arasındadır. 3) Suç şebekelerine saldırmak, organize suçlar gibi suçların işlenmesinden sorumlu aktörlerin mali olarak çökertilmesini amaçlamaktadır. Buna ek olarak siber güvenlik ve istihbarat işbirliğinin güçlendirilmesi ve suçluların iadesi de hedeflenmektedir (Congressional Research Service, 2023b: 2).

Biden yönetimi, ABD'nin Meksika'ya silah kaçakçılığıyla mücadelesini bir öncelik haline getirmeye devam etmektedir (Congressional Research Service, 2021a: 2). Mart 2023'te ABD Başkanı, ABD'de silah satışlarını kısıtlayan bir kararname yayınlamıştır. Bu karar Meksika devleti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır. AMLO, Meksika'da suç örgütleri tarafından kullanılan silahların % 80'inin ABD kökenli olduğunu belirtmiştir (El Heraldo de México, 2023). Sonuç olarak, SEDENA tarafından toplanan bilgilere göre, Meksika topraklarında ele geçirilen yasadışı silah sayısı 2020'de 5.879'dan 2021'de 4.561'e düşmüştür (Proceso, 2022).

ABD Kongresi, İki Yüzyıl Anlaşması için ayrılan ödenekleri ve destek koşullarını etkilemiştir. 2022 yılında Meksika toplam 127.1 milyon dolar mali yardım almıştır. 64 milyon dolar INCLE tarafından tahsis edilirken 32 milyon dolar ESF tarafından tahsis edilmiş ve bu sonuncusu iklim değişikliği ile mücadele programlarını desteklemek için ayrılmıştır. Buna ek olarak, aynı kanun Meksika'ya FMF tarafından askeri finansman sağlanmasının yasaklandığını da belirtmiştir. Ayrıca, askeri güçlerin kolluk kuvvetlerine katılımı için hiçbir fonun kullanılmamasını zorunlu kılmıştır. Konsolide Ödenek Yasası 2023 (*The Consolidated Appropriations Act 2023*) mali yılı için Meksika'ya yapılacak yardımın önceki ödeneklerle orantılı olacağını belirtmiştir. ABD hükümeti 2023 yılında Meksika için 141.6 milyon dolar talep etmiştir (Congressional Research Service, 2023b: 2-3).

Biden, 2024 mali yılı için toplam 111.4 milyon dolar talep etmiştir. Ancak 2023 bütçesiyle finanse edilen programların birçoğu halen devam ettiği için ABD Kongresi bu talebi henüz tamamlamamıştır (Congressional Research Service, 2023b: 2) Ancak Dışişleri, Dış Operasyonlar ve İlgili Programlar Ödenek Tasarısı (*State, Foreign Operations, and Related Programs Appropriations Bill*) ABD Dışişleri Bakanlığı'nın Meksika'ya yapılan uluslararası yardımların %15'ini kesmesini gerektirecektir (House of Representatives 117th Congress, 2022a). Buna, Meksika sınır aşan suç örgütlerini engellemek için adımlar attığını kanıtlayana kadar INLCE fonları da dahildir. H.R. 4665 ayrıca Dışişleri Bakanlığı ve diğer ABD kurumlarının Meksika yargı ve güvenlik kurumlarının suçla mücadele kapasitesini güçlendirmeye odaklanması gerektiğini de belirtmektedir (House of Representatives 117th Congress, 2022b: 64-71).

2024 mali yılı ödenek tasarısı, S. 2438 daha sonra Ödenek Komitelerine sunulmak üzere ABD Dışışleri Bakanı'na bir rapor sunmaması halinde Meksika için zorunlu INCLE ödeneğini yasaklamaktadır. Bu rapor Meksika'nın 2021 ve 2022 yıllarındaki narkotikle mücadele operasyonlarının değerlendirilmesine hizmet etmektedir. Raporda ABD'nin fentanil ve diğer uyuşturucuların kaçakçılığını azaltmayı amaçlayan programlara en fazla 125 milyon dolar hibe edeceği belirtilmektedir. ABD, bu uyuşturucuların birçoğunun ABD-Meksika sınırına Çin gibi ülkelerden geldiğini belirtmektedir. Kararda ayrıca Meksika'nın insan hakları konularındaki performansını içeren ikinci bir rapor sunulması gerektiği de belirtilmektedir (House of Representatives 118th Congress, 2023). Son olarak, ABD fonlarının İki Yüzyıl Anlaşması hedefleri için kullanımının ayrıntılı olarak gerekçelendirilmesi gerektiği de eklenmiştir (House of Representatives 118th Congress, 2024: 56-60).

3.2. ABD'nin Planla İlgili Sorumlulukları/ Eksiklikleri

2020li yıllarda da Meksika ve ABD İki Yüzyıl Anlaşmasının stratejileri üzerinde çalışmaya devam etmektedir. Bu yeni anlaşma ile her iki ülkenin de engelleri aşması ve önceki işbirliği çabalarında yapılan hataları telafi etmesi beklenmektedir. İki Yüzyıl Anlaşması sadece Joe Biden ve AMLO yönetiminin iki uluslu güvenlik politikasını şekillendirmekle kalmamıştır. Aynı zamanda ortak bir düşman olan uyuşturucu kaçakçılığı ile mücadelede ortaklığın ilişkilerini de geliştirmiştir. Ancak bu anlaşma diplomatik ağırlığı açısından değil, uyuşturucu politikası, güvenlik ve kamu sağlığının iyileştirilmesi üzerindeki gerçek etkisi açısından değerlendirilmelidir (Advocacy for Human Rights in the Americas, 2021).

2020li yıllarda Kongre'de ABD desteğinden dolayı Kongre'nin Meksika'ya yönelik finansmanı kesmesi pek olası gözükmemektedir. Şubat 2020'de çeşitli yönetimler Mérida Planı'nın uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadelede ortaklık için bir platform sağlayan araç olduğunu savunmuştur. Örneğin, ABD Dışışleri Bakanlığı yetkilisi Richard Glenn, girişimin kaydettiği ilerlemenin “... *tam da bu nedenle Meksika ile yakın çalışmaya devam etmemiz gerektiğini*” savunmuştur. Mérida Planı'ndan fon alan bir kuruluş olan *Justice in Mexico*'nun direktörü David Shirk, “... *Amacımızın bir parçası da iki hükümet arasında işbirliğini sağlamak üzere Meksika ile daha*

etkin bir ortaklık kurmaktı... Bu anlamda Mérida Planı büyük bir başarı elde etti” yorumunda bulunmuştur (The Progressive Magazine, 2020).

Ancak Kongre'nin kendi içinde de iki partili bir atmosfer bulunmaktadır. Kongre üyeleri, Meksika'nın organize suç ve şiddetle mücadelede başarısız olduğunu savunarak Blinken'ı ABD yardımını yeniden değerlendirmeye çağırmıştır. Buna ek olarak, Mérida Planı'nın ABD'nin Meksika hükümeti ve silahlı kuvvetleri üzerindeki etkisini sürdürmesi için bir araç olarak hizmet ettiğini de savunmuştur (The Washington Post, 2021b). Girişime karşı çıkanlar yıllarca yorumlarını kartellere yönelik cezalandırıcı eylemlerin Meksika'da şiddeti nasıl hızlandırdığına odaklanmıştır (The Washington Post, 2021b). Benzer şekilde, Meksika hükümetinin şeffaflığı ve hesap verebilirliği, kaynakların verilmesi için her zaman bir koşul olmuştur (Alcocer, 2016: 236).

Örneğin, ABD Hükümeti Hesap Verbilirlik Ofisi (*Unites States Government Accountability Office*, GAO), Mérida Planı'nın uygulanmasındaki ilerleme hakkında ABD Kongresi'ne düzenli olarak rapor sunmaktadır. GAO, raporlarında birçok kez programın başarısı hakkında özlü bilgi sağlamak için yetersiz unsurlar bulmuştur. Meksika silahlı kuvvetlerinin narkotikle mücadele operasyonlarındaki ilerlemesini gösterecek değerlendirme, performanslarını değerlendirmek için yeterli veri sağlamamaktadır. Buna karşılık, ABD makamları ve kurumları stratejilerin sonuçlarının ölçülmesine yardımcı olacak göstergelerin dahil edilmesini önermiştir. Ayrıca GAO, ABD'nin Meksika'ya yaptığı yardımların daha etkin bir şekilde ulaştırılmasını sağlamak üzere zaman çizelgeleri eklenmesini tavsiye etmiştir. ABD Dışişleri Bakanlığı ise, fonların durumunu açıklamak için raporlara “harcanan fonlar” ifadesinin eklenmesini önermiştir (Abu-Hamdeh, 2011: 40-41).

Ancak Mérida Planı'nın finansmanının ilk yıllarında Meksika'ya sadece ekipman ve eğitim sağlanmıştır. Yardımın şeffaf bir şekilde kullanıldığını göstermek için hiçbir zaman çizelgesi ya da rapor dikkate alınmamıştır. Ayrıca, ekipman ve eğitim teslimatları da sürekli olarak gecikmiştir. Bunun nedeni eğitimli personel sayısının yetersizliği gibi faktörler olmuştur. Ayrıca kurum ve kuruluşların bürokrasisi ve sınırın her iki tarafındaki hükümet değişiklikleri gibi faktörler de etkili olmuştur. Bir

diğer sorun da fonların mevcudiyeti ve dağılımı olmuştur. Mérida Planı'nın ilerleyişi hakkında bilgi eksikliği, Meksikalı yetkililere ve kurumlara karşı bir güvensizlik ortamının oluşmasına yol açmıştır (United States Government Accountability Office, 2010b). Buna karşılık olarak ABD, Meksika fonların kullanımı hakkında rapor verene kadar fonların bir kısmını durdurmuştur. ABD kurumları, Meksika'nın çabalarını daha büyük bir mevcudiyetle koordine etmek için mekanizmalar geliştirmiş ve uyarlamıştır (United States Government Accountability Office, 2010a: 1-9).

ABD, Mérida Planı aracılığıyla on yılı aşkın bir süredir Meksika'yı uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadelesinde desteklemek için kaynak sağlamaktadır. ABD hükümeti 2008-2023 döneminde Meksika'ya 3,5 milyar dolar sağlamıştır (Congressional Research Service, 2023b, 1-3). Milyonlarca dolarlık bu plan, Meksika'daki (ve Orta Amerika'daki) mevcut şiddet ortamı nedeniyle giderek daha fazla sorgulanır hale gelmiştir. Ancak ABD'nin Mérida Planı'na yönelik temel eleştirisi, kaynakların başka bir ülkeye verilmesinde değil, bu kaynakların verilmesinin ulusal çıkarlara hizmet etmesi gerektiğinden kaynaklanmaktadır. Bu şekilde, Mérida Planı'nı desteklemeye devam etmek isteyen destekçiler, yeni stratejilerin uygulanmasını isteyen eleştirmenler ve girişimi sonlandırmak isteyen muhalifler birarada bulunabilmektedir. Benzer şekilde, bu alandaki eleştirmenler Mérida Planı'nın ABD ulusal güvenliğindeki mevcut işlevselliğini yeniden düşünmekte ısrar etmektedir (Just Security, 2018).

3.2.1. Uyuşturucu Kaçakçılığı

Şubat 2010'da Washington DC'de 8. ABD-Meksika İkili Uyuşturucu Talebini Azaltma Politikası Toplantısı gerçekleştirilmiştir. Bu toplantının amacı, iki uluslu güvenlik stratejisinin silah akışını ele almanın veya suç örgütlerini dağıtmanın ötesinde desteğe ihtiyacı olduğunu göstermiştir. Bunun üzerine eski Dışişleri Bakanı Hilary Clinton şu yorumu yapmıştır: *“Birçok faktör bu ortak sorumluluğu çok açık bir şekilde ortaya koymaktadır, ancak bunların hiçbiri ABD'deki yasadışı uyuşturucu talebinin oynadığı itici güçten daha ağır basmamaktadır. Dolayısıyla bu toplantı, iki ulusa yönelik ortak bir tehdide karşı koyma yönündeki ortak çabalarımızın ayrılmaz bir parçasını oluşturmaktadır”* (U.S. Department of State, 2013b).

Her iki ülkenin yetkilileri de Mérida Planının ayrılmaz bir parçası olarak ABD'de uyuşturucuya olan talebin nasıl azaltılabileceği konusunda beyin fırtınası yapmaya başlamıştır (U.S. Department of State, 2013a). Meksika, madde bağımlılığını önlemek ve madde kullanımı riskini kolaylaştıran çevresel faktörlere odaklanmak için Meksika Sağlık Bakanlığı ile birlikte çalışma sözü vermiştir (Comisión Nacional Contra las Adicciones, 2022). ABD, uyuşturucu kullanıcılarına yönelik kanıta ve sonuca dayalı programları teşvik etmeye devam etmiştir. Ayrıca Meksika ve Latin Amerika'da yasadışı uyuşturucu üretimini engellemek için Uyuşturucudan Arındırılmış Toplum Koalisyonu Programı (*Drug-Free Community Coalition Program*) gibi çeşitli programlar uygulamıştır (Bureau of International Narcotics and Law Enforcement Affairs (INL), 2013: 1).

Daha sonra 2016 Uluslararası Narkotik Kontrol Stratejisi, yasadışı madde kullanımının ABD halk sağlığı için ciddi bir tehdit olduğunu kabul etmiştir (U.S. Department of State, 2016f). Ayrıca, uyuşturucu bağımlılığının önlenabilir ve tedavi edilebilir bir hastalık olarak ele alınması gerektiğini belirtmiştir (U.S Department of State: International Narcotics Control Strategy Report, 2016: 21). Bu durum karşısında ABD hükümeti Meksika ile bağımlılığı önleme, tedavi ve takip programları oluşturmuştur (U.S. Department of State, 2016b). Bu alanda ABD, Meksika'nın ABD sınırına eroin, marihuana ve kokain kaçakçılığında önemli bir geçiş bölgesi olması nedeniyle Meksika'dan suç örgütleriyle aktif bir şekilde mücadele etmesini istemiştir (U.S Department of State: International Narcotics Control Strategy Report, 2016: 221).

2016 yılında Meksika ve ABD arasında uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadeleye yönelik ortak çalışmalar önemli ölçüde artmıştır. Obama yönetimi sırasında ABD, eroin ve afyon üreten gizli laboratuvarları tespit etmeye yönelik faaliyetler yürütmüştür. Buna ek olarak, ABD ve Meksikalı yetkililer tehlikeli kimyasalların güvenli kullanımı, istihbarat toplama ve opioid üretimine yönelik yeni yaklaşımlar konusunda işbirliği yapmıştır. Bu çabalar gelecekteki işbirliği için zemin hazırlamıştır (The White House: National Drug Control Strategy, 2016: 46-47).

Bununla birlikte, Meksika'daki uyuşturucu mahsulü imha programları Mérida Planı'nın öncelikli odak noktası olmamıştır. Meksika önemli bir haşhaş üreticisi olmaya devam etmektedir. İkincisi eroin üretmek için kullanılmaktadır. ABD verilerine göre afyon üretimindeki artış, afyonun esrar yerine tercih edilmesinden kaynaklanmaktadır. Çabalara rağmen ABD 2016 yılı itibariyle Meksika'da 32,000 hektar alanda haşhaş ekimi yapıldığını tahmin etmektedir. Bu rakam 2015 yılında 28,000 hektar olmuştu. Bu durum, Meksika hükümetinin öncül kimyasalların ithalatına getirdiği kısıtlamalara veya gizli laboratuvarların ortadan kaldırılmasına rağmen amfetamin ve eroin gibi uyuşturuculara olan talebin hala yüksek olduğunu göstermektedir (Congressional Research Service, 2017: 26-27).

ABD'li yetkililer marihuana kullanımında düşüş beklerken kokain ve opioid gibi diğer uyuşturucu maddelere yönelik talebin artmasını beklemektedir. ABD 2012'den 2015'e kadar opioid aşırı doz ölümlerinde %264'lük bir artış yaşamıştır (National Center for Drug Abuse Statistics, 2023). Bu olgunun bir kısmı, Kanada'da ve daha yakın zamanda Meksika'da 2021 yılında marihuananın yasallaştırılmasıyla cesaretlendirilmiştir (The New York Times, 2021).

ABD Dışişleri Bakanlığı son yıllarda uyuşturucuyla mücadele stratejilerinin uygulanmasında öncü bir rol üstlenmiştir. Biden yönetimi, geçmişteki uyuşturucu karşıtı politikaların bireylere ve topluluklara odaklanması gerektiğini belirtmektedir. ABD'nin bu konudaki taahhüdü reçeteli uyuşturucu kullanımını ele almak ve opioid salgınlarıyla mücadele etmektedir (U.S. Department of State, 2023). Bu şekilde orta ve uzun vadeli hedeflerini belirlemektedir. Aşırı dozdan kaynaklanan ölümleri azaltmayı, uyuşturucu kullanımını azaltmayı ve sonuçları hakkında farkındalık yaratmayı amaçlamaktadır (The White House, 2022c).

ABD, federal kurumlar aracılığıyla uyuşturucu politikasını geliştirmeye rehberlik eden veri ve araştırma sistemlerini geliştirmeye devam etmektedir. Örneğin, federal kurumlar önleme stratejileri oluşturmak üzere okullara bilgi sağlamak için çalışmaktadır. ABD hükümeti, çocukların ve ergenlerin, bağımlılığa karşı daha savunmasız olabileceğine inanmaktadır (The White House, 2022a). Ayrıca ABD, topluma dahil olma, gıda güvenliği, konuta erişim, istikrarlı istihdam veya eğitim

gibi sosyal belirleyicilerin uyğururucu bağımlılığı için hazırlayıcı faktörler olabileceğini belirtmektedir (The White House: National Drug Control Strategy, 2022: 17).

İki Yüzyıl Anlaşması kapsamında ABD, sentetik uyuşturucularla mücadeleyi koordine edecek mekanizmaların kurulması için Meksika'yı desteklemiştir. Ortak eylemler arasında fentanil kaçakçılarını hedef alan mali yaptırımlar da yer almaktadır. Opioid salgınıyla mücadele hava, kara ve deniz giriş limanlarında Meksikalı kurumlarla işbirliği içinde yürütülmektedir. Bu eylemlerle birlikte ABD'nin, el koyma kayıtlarının oluşturulması ve merkezi bir veri bankası kurulması konusunda Meksikalı yetkililerle işbirliğine devam etmesi beklenmektedir (Congressional Research Service, 2023a: 16).

2023 yılının başlarında ABD Kongresi bir dizi teklif sunmuştur. Bunlar arasında Temsilciler Meclisi Dışişleri Komitesi (*House Foreign Committee*) tarafından rapor edilen ve Meksika'daki Çin fentanil operasyonlarını engellemek için Meksika ile işbirliği çağrısında bulunan bir önlem de bulunmaktadır (Congressional Research Service, 2023a: 17). Bir diğer öneri ise ABD'ye Meksika'daki fentanil kaçakçılarıyla mücadele için askeri güç kullanma yetkisi veren tartışmalı H.J.RES.18 kararıdır (Library of Congress, 2023: 1-3). Belki de hükümetten en olumsuz tepkileri alan teklif H.R. 2600'dür. Bu tasarı Meksikalı uyuşturucu kartellerini terör örgütü olarak tanımlamayı amaçlamaktadır (Library of Congress, 2021: 1-4).

Bununla birlikte, İki Yüzyıl Anlaşması kapsamında fentanil ile mücadele çabaları, sentetik uyuşturucuların arttığı iki ülke arasındaki gergin ilişkileri de yeniden canlandırmıştır. DEA ile Meksika hükümeti arasındaki gerilimlerden biri, fentanil üretiminde kullanılan öncül kimyasalların aktarımına karışan 50 Meksikalı şirketin tespit edilmesi olmuştur (El Financiero, 2023b). DEA tarafından sunulan kanıtlara rağmen, Mali İstihbarat Birimi (*Unidad de Inteligencia Financiera*, UIF) direktörü Pablo Gómez, ABD'nin müdahalesini onaylamamıştır. Ayrıca, bu şirketlerin hesaplarını bloke etme eyleminin resmi bir ABD talebi gerektirdiğini ve sadece “*potansiyel olarak dahil olan birkaç kişinin eylemlerinin*” şirketleri etkilediğini belirtmiştir (El Financiero, 2023b).

Meksika'nın ABD'yi eleştirdiği bir diğer nokta da Sinaloa Operasyonu (*Operación Sinaloa*) adı verilen ABD istihbarat operasyonları olmuştur. Bu operasyonlar, aralarında "El Chapo" Gúzman'ın "Chapitos" olarak bilinen oğullarının da bulunduğu 27 kişinin ABD'de suçlanmasına yol açmıştır (El Financiero, 2023a). 9 Mayıs 2023 tarihinde Biden, mevkidaşı AMLO ile silah kaçakçılığı ve ticaretini görüşmek üzere bir toplantı gerçekleştirmiştir. Aynı gün ABD Hazinesi Gúzman'ın oğullarına laboratuvar işletmek ve uyuşturucu kaçakçılığı yapmaktan yaptırım uygulamıştır (El Financiero, 2023a). AMLO, ABD'nin kasıtlı olarak casusluk yaptığı ve Meksika'ya müdahale ettiği yorumunda bulunmuştur. DEA'nın eski başkanı Mike Vigil, AMLO'nun yorumlarının asılsız olduğunu çünkü ABD'nin topladığı bilgilerin ABD topraklarında gözaltına alınan şüphelilerden geldiğini savunmuştur (Associated Press, 2023). 2023'de Felipe Calderón yönetimi döneminde Soruşturma ve Ulusal Güvenlik Merkezi'nin (CISEN) eski başkanı olan Guillermo Valdéz, Meksika'nın ABD ile daha aktif bir işbirliği yapması gerektiğini savunmuştur. "Her iki ülkenin güvenlik kurumları arasında onarılması uzun zaman alacak derin bir güven krizi olduğunu" de eklemiştir (El Financiero, 2023b).

3.2.1. Güvenlik ve İnsan Hakları

ABD-Meksika güvenlik işbirliği AMLO'nun 2018'deki zaferinden bu yana düşüş göstermektedir. Bu düşüşün birinci nedeni AMLO'nun önceki başkanların uyuşturucuyla mücadele stratejisini izlemeyi kararlılıkla reddetmesi olmuştur. AMLO'nun ulusal güvenlik stratejisi sosyal politikaların desteklenmesi etrafında dönmektedir. Uyuşturucu düzenleme politikalarının değiştirilmesini, kurumsal yeniden yapılanmayı ve Ulusal Muhafızların oluşturulmasını desteklemektedir (Serrano, 2019: 215-216). İkincisi, insan hakları grupları tarafından eleştirilmiştir. Kuruluşundan bu yana, çoğunlukla çok az profesyonel eğitime sahip emekli askeri personelden oluştuğu için eleştirilmektedir. Bu bağlamda CNDH, 2020'den 2023'e kadar ordu tarafından yapılan taciz, işkence ve cinayet şikayetlerinin %43 oranında arttığını belirtmektedir (El Economista, 2023c).

Ancak hem ABD hükümeti hem de insan hakları örgütleri Meksika'da devam eden insan hakları ihlallerine ilişkin endişelerini dile getirmiştir. Örneğin, İnsan Hakları

İzleme Örgütü 2022 Dünya Raporu'nda Meksika'da işkence, zorla kaybetmeler, göçmenlere yönelik ihlaller ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin devam ettiğinden bahsetmektedir. Ayrıca, bağımsız gazetecilerin ve insan hakları örgütlerinin sürekli tehdit edildiğini ve hatta öldürüldüğünü savunmaktadır. Meksika'da 2017 ve 2018 yıllarında yapılan yasal reformlara rağmen gereken cezaların verilmemesi norm olmaya devam etmektedir. Adalet, ülkedeki durumu ele almada yavaş ve etkisiz kalmıştır (Human Rights Watch, 2023). 2021 yılında Meksika Kongresi, ABD'nin kolluk kuvvetleri operasyonlarını ve istihbarat paylaşımını sınırlayan bir yasa çıkarmıştır. Buna ek olarak 2018'den sonraki Meksika devleti, Meksika'daki operasyonlarını engellemek amacıyla DEA ajanlarına vize vermeyi durdurmuştur. Ayrıca suçluların Meksika'dan ABD'ye iadelerini geciktirmiş ve Mérida Planını "ölü" olarak ilan etmiştir (The Washington Post, 2021a).

Çeşitli müzakerelerin ardından 31 Ocak 2022 tarihinde ABD ve Meksika İki Yüzyıl Anlaşması'nın eylem planını tanımlamıştır. Uygulanacak stratejiler çoğunlukla Meksika'daki fentanil krizi ve silah kaçakçılığına yönelik olmuştur. Bununla birlikte, hukukun üstünlüğünü güçlendirme ve insan haklarını koruma çabaları da bu anlaşmada yer almıştır (Congressional Research Service, 2023a: 13-14). Bu noktada ABD, insan kaçakçılığı ve ticaretini ele almak üzere somut adımlar atmanın önemini kabul etmektedir. İki Yüzyıl Anlaşması'nın bu alandaki odak noktalarından biri (aslında ilk odak noktası) sağlık, güvenlik ve insan hakları kurumlarına yapılan yatırımların genişletilmesidir (The White House, 2022b).

ABD Kongresi, 2024 mali yılı için Meksika'ya 114 milyon dolar yardım sağlamayı düşünmektedir. Bu miktar, 127.1 milyon dolar olan 2023'e göre %14 daha azdır. Ayrıca, 2022 mali yılı ile karşılaştırıldığında, İki Yüzyıl Anlaşması için Meksika'ya 141.6 milyon dolar yardım sağlandığı 2022 mali yılından bile daha düşüktür (Congressional Research Service, 2023a: 16). 2023 mali yılı Konsolide Ödenek Yasası, ABD Dışişleri Bakanlığı'nı insan hakları ihlalleri davalarının kovuşturulmasına odaklanmaya yönlendirmiştir. Bir başka tavsiye de adli tıp sektörünün kapasitesinin geliştirilmesi ve adalet sektörü yetkililerinin eğitilmesidir (U.S. Government Publishing Office, 2023).

Bazı gözlemciler göre, İki Yüzyıl Anlaşması'nda özetlenen stratejiler, Meksika'da yolsuzlukla mücadele ve adaletin güçlendirilmesi için yeterli ABD desteğinden yoksundur. ABD kurumları şeffaflığın sağlanmasına yönelik tedbirlerin alınması için baskı yapsa da Meksika'da süregelen gereken cezalandırmanın yapılmaması durumu bu çabaları sekteye uğratmaktadır. Buna ek olarak Meksika, kamu güvenliği görevlerini yerine getirmek için “güvenlik güçlerine giderek daha fazla güvenmekte” ve bu durum aktivistlerin dikkatini çekmektedir (Congressional Research Service, 2023b: 2).

3.2.3. Sınır Güvenliği Kapasitesinin Geliştirilmesi

ABD Kongresi üyeleri için İki Yüzyıl Anlaşması, ikili güvenlik işbirliğinin yeniden başlatılmasını temsil etmektedir. ABD Kongresi üyeleri için İki Yüzyıl Anlaşması, ikili güvenlik işbirliğinin yeniden başlatılmasını temsil etmektedir. Bu anlaşma, sınır güvenliği de dâhil olmak üzere iki ülke arasındaki sorunlara daha "kapsamlı" ve koordineli bir yaklaşım sağlamaktadır. ABD-Meksika sınırı boyunca güvenliğin korunması, silah kaçakçılığı ve insan ticareti gibi konuların ele alınması anlamına gelmektedir. İki Yüzyıl Anlaşması, ikinci stratejisinde sadece yasadışı tedarik ağlarını dağıtmayı değil aynı zamanda kaçakçılığı azaltmayı da hedeflemektedir. Ayrıca sınırın ticaret ve turistler için güvenli bir yer olmasını sağlamayı amaçlamaktadır (Congressional Research Service, 2023b: 2).

Ancak ABD Kongresi mevcut Meksika işbirliği düzeyine ilişkin endişelerini dile getirmiştir. Bazı gözlemciler, her iki ülkenin de anlaşmanın ana gündem maddesi olarak sınır güvenliğine öncelik vermeyi ne ölçüde kabul edeceğini sorgulamıştır (Congressional Research Service, 2023b: 2). Bu şekilde, güncel anlaşma geçmiş işbirliği stratejilerini ele almıştır. Örnek olarak, yolsuzluk yapan aktörlerin soruşturulması ve kovuşturulması ve iadeler verilebilmektedir. Meksika 2022 yılında uyuşturucu kaçakçılığıyla suçlanan 24 Meksika vatandaşını iade etmiştir. DEA Yöneticisi Anne Milgram, Şubat 2023 itibarıyla 232 sanığın kovuşturulmayı ve iade edilmeyi beklediğini ifade etmiştir (Congressional Research Service, 2023a: 17).

Ancak, özellikle yolsuzluk davalarında kanunların uygulanma şekli iki ülke arasında hassas bir konu olmaya devam etmektedir (Congressional Research Service, 2023a:

17). Meksika, Meksikalılar tarafından işlenen suçların Meksika'da yargılanması gerektiğini savunmaktadır. Meksikalı suçluların ABD'ye iadesi ile ilgili olarak Meksika, davaların bireysel adalet mahkemeleri tarafından incelenmesi gerektiğini savunmaktadır. Meksika vatandaşlarının teslimi için “hızlı bir yol” olmadığını belirtmektedir (Labardini, 2002: 147).

Sınır güvenliği konusunda ABD, suç örgütlerinin dağıtılması ve devlet kurumlarının güçlendirilmesi çabalarına katılmıştır. 2008 yılında ABD Kongresi, Mérida Planı'nın bir parçası olarak Proaktif Sınır Güvenliği (*Proactive Border Security*) girişimini başlatmıştır. Bu girişimin en önemli başarılarından biri, ABD hükümetinin sınır boyunca organize suçla mücadele için orduya güvenlik ekipmanı sağlaması olmuştur (U.S. Department of State, 2008c). Mart 2009'da DHS Bakanı Janet Napolitano, Meksika hükümetinde yolsuzluk olduğunu ve "...bunun Meksika'da istihbarat paylaşımı açısından bir sorun teşkil ettiğini" belirtmiştir (Department of Homeland Security, 2009c). Uluslararası İlişkiler Ofisinden Müsteşar Yardımcısı Mark Koumans (*Deputy Assistant Secretary from the Office of International Affairs*), Güvenli Sınır Girişimi (*Security Border Initiative*, SBI), Kara Sınırının Kontrolü (*Control of the Land Border*) ve DHS'nin Meksika Sınırındaki Şiddete Müdahalesi (*DHS Response to Violence on the Border with Mexico*) hakkında yorumlarda bulunmuştur (Department of Homeland Security, 2009a). Koumans, "... Tijuana, Ciudad Juarez ve Nogales gibi Meksika sınır şehirlerindeki şiddet olaylarının özel vatandaşları, turistleri, çalışanları ve işletmeleri tehdit ettiğini" ifade etmiştir (Department of Homeland Security, 2009b).

2009 yılından bu yana, Birleşik Devletler Sınır Devriye Ajanlarının (*United States Border Patrol Agents*) uyuşturucuyla mücadele teknolojisi ve faaliyetleri, gizli sınır tünellerinin tespit edilmesini ve ortadan kaldırılmasını sağlamıştır. Meksika'dan ABD'ye uzanan tünellerin uzunluğu, sayısı ve inşası, kaçakçıların bunları alternatif bir uyuşturucu kaçakçılığı yöntemi olarak kullandığını göstermektedir. 2010 yılında Tünel Görev Güçleri (*Tunnel Task Forces*, TTF) iki büyük tünel keşfetmiştir. Bunlardan biri El Paso Teksas'ta, diğeri ise San Diego Kaliforniya'da Meksika'nın Tijuana kentindeki bir eve bağlanmıştır (Office of National Drug Control Policy, 2011: 59).

Öte yandan, bir GAO raporunda 2005-2012 yılları arasında 144 CBP çalışanının yolsuzluk ve uyuşturucu kaçakçılığı nedeniyle suçlandığı belirtilmiştir. GAO bir soruşturma yürütmüş ve kurum içindeki yolsuzlukla mücadele için ek önlemlerin uygulanması gerektiğini tespit etmiştir (United States Government Accountability Office, 2012). Sınır bölgesinde, Kaliforniya'daki Imperial ve San Diego ilçelerinde organize suç faaliyetleri azalmıştır. Ancak, Teksas'taki Cochise ve Laredo gibi ilçelerde şiddet olaylarında artış yaşanmıştır (Robinson, 2014: 41).

Mayıs 2010'da ABD ve Meksika sınırdaki operasyonel süreçleri iyileştirme niyetlerini açıklamıştır. O tarihten bu güne 21. Yüzyıl Sınır Yönetimi Süreci Yürütme Komitesi (*21st Century Border Management Process Executive Steering Committee*, ESC) altında düzenli toplantılar yapılmaktadır (U.S. Department of State, 2021). 2020 toplantısına ABD Dışişleri Bakanlığı'ndan ABD'nin Meksika Büyükelçisi Christopher Landau ve ABD İç Güvenlik Bakanlığı'ndan Müsteşar James W. McCament (*Under Secretary of the U.S. Department of Homeland Security*) katılmıştır. Burada ticari malların ve yolcuların dolaşımının kolaylaştırılması çağrısında bulunmuştur. Ayrıca gümrük kontrollerinin basitleştirilmesi ve giriş noktalarındaki bekleme sürelerinin azaltılması ihtiyacına da değinilmiştir (U.S. Embassy & Consulates in Mexico, 2020). Toplantıda ayrıca Birleşik Kargo İşleme Programı (*Unified Cargo Processing Program*) ve Kuzey Amerika'nın Güvenilir Gezgin Programları (*Trusted Traveler Programs of North America*) (Viajero Confiable Mexico, Global Entry ve NEXUS gibi) da yer alarak kontrollerin daha verimli hale getirilmesi hedeflenmiştir (U.S. Customs and Border Protection, 2023).

2021 yılına gelindiğinde ESC'nin 13. toplantısı gerçekleştirilmiştir. Bu toplantıda Dışişleri Bakanlığı'nın Batı Yarımküre İşlerinden Sorumlu Müsteşar Yardımcısı (*The Department of State's Assistant Secretary for Western Hemisphere Affairs*) Brian A. Nichols ve İç Güvenlik Bakanlığı'nın Uluslararası İşlerden Sorumlu Müsteşar Yardımcısı (*The Department of Homeland Security's Assistant Secretary for International Affairs*) Serena Hoy, sınır güvenliğinin iyileştirilmesi ve ekonomik rekabetçiliğin desteklenmesine yönelik ortak çabaları vurgulamıştır. Ayrıca organize suçlarla mücadelede devam eden işbirliğine de vurgu yapılmıştır. Katılımcılar, önlem

olarak Tijuana-San Ysidro giriş limanının modernize edilmesine yönelik üç aşamalı projenin tamamlanmasıyla ilgili yorumlarda bulunmuştur (U.S. Departmen of State, 2021).

Biden ve AMLO'nun altyapı gelişimini koordine etme, güvenilir yolcu ve kargo programlarını genişletme konusunda anlaştığı en son toplantı 2022 yılında yapılmıştır. Ticareti ve sınır ötesi bağlantıları geliştirme ve kolluk kuvvetleri arasında bilgi paylaşımını güçlendirme konusunda anlaşmıştır. Fentanil kaçakçılığı krizi karşısında her iki ülke de hem yolcu hem de ticari araçların daha titiz bir şekilde denetlenmesi konusunda da anlaşmıştır. Ayrıca, özellikle bu alana yönelik daha gelişmiş teknolojiler uygulamaya başlamıştır (Congress Research Service, 2023a: 23).

ABD-Meksika sınırının modernizasyonu da İki Yüzyıl Anlaşması kapsamında tartışılan konulardan biri olmuştur. Bugün ABD-Meksika sınırı, özellikle de Tijuana-San Ysidro giriş noktası, dünyanın en yoğun kara sınır kapısıdır (El País, 2021a, El País, 2021b). Her gün yaklaşık 100.000 kişi iş, turizm, tıbbi randevu vb. nedenlerle bu sınırı geçmektedir (BBC News Mundo, 2016b). Kara giriş noktaları genellikle sıkışiktır ve bu da araçların tek tek denetlenmesinde gecikmelere yol açmaktadır. Önceki çabalar bekleme sürelerini azaltmış ve özellikle teknolojik açıdan daha entegre süreçlerle sonuçlanmıştır (Congressional Research Service, 2023a: 23).

Örnek olarak 2016 yılında ABD Kongresi, Meksika ile kara giriş noktalarındaki altyapının modernizasyonu ve bakımı için kamu ve özel şirketler arasında finansman anlaşmalarına izin veren bir yasayı yürürlüğe koymuştur (U.S. Government Publishing Office, 2023). Bir başka gelişme de Cross Border Xpress yaya köprüsünün kurulması olmuştur. Bu köprü Tijuana Uluslararası Havalimanı ile San Diego'yu doğrudan birbirine bağlamaktadır (Cross Border Xpress, 2014). Ancak ABD Kongresi, sınırın her iki tarafındaki personel eksikliği ya da altyapı sorunları ile ilgili olarak hata bulmaya devam etmektedir (Congressional Research Service, 2023a: 23).

3.2.4. Göç

Göç, ABD-Meksika ilişkilerini derinden şekillendirmektedir. Örnek olarak, Başkan Bush yasadışı göçü "ülkede büyüyen bir sorun" olarak görmüştür. Defalarca göçmenlik reformu yapmanın öneminden bahsetmiştir. Ancak Meksika ile işbirliği ilk konuşmalarında yer almamıştır (Mohar, 2004: 188-189). Bush yönetimi sırasında Meksika ile göç konusu tartışmalı bir konu olmuştur. Bir yandan Meksika, ABD'deki belgesiz Meksikalı göçmenlerin, özellikle de işçilerin durumunu düzenlemek için anlaşmalar yapmaya çalışmıştır (Velázquez, 2011: 104). Bush, 11 Eylül terör saldırılarının ardından ABD sınırlarının korunmasına yönelik baskıları arttırmıştır. Kongre, Meksika sınırı boyunca 700 millik bir fiziksel duvar inşası için 1.2 milyar dolarlık bir bütçeyi onaylamıştır. Bu karar Cumhuriyetçi Parti üyeleri tarafından takdirle karşılanmıştır. Kongre daha sonra Meksika sınırına bir yıl süreyle 6.000 asker gönderilmesini öngören yasayı kabul etmiştir (Gutiérrez, 2007: 7).

Obama'nın Beyaz Saray'a gelişi daha kapsamlı göçmenlik yasaları için bir fırsat olarak görülmüştür. Obama ise kendisinden öncekilerin yetersiz gördüğü yasalarına katılmadığını ifade etmiştir. Binlerce belgesiz gence fayda sağlayan Rüya Yasası (*Dream Act*) veya Çocukluk Çağında Gelenler için Ertelenmiş Eylem (*Deferred Action for Childhood Arrivals, DACA*) gibi programların oluşturulması kısa sürede Latin toplumunun sempatisini kazanmıştır (Velázquez, 2011: 105). Ancak Obama'nın göçmen yanlısı söyleminin ötesinde, görev süresine Sınır Devriyesi (*Border Patrol*) ve ICE unsurlarındaki artış damgasını vurmuştur. Sonuç olarak, Meksika sınırı boyunca güvenliğin güçlendirilmesi artmıştır. Dahası, sadece sınır güvenliği bütçesi artmakla kalmadı, aynı zamanda gözaltı ve sınır dışı etme sayıları da yükselmiştir (Villafuente, García, 2017: 41). Obama döneminde yaklaşık 3 milyon kişi sınır dışı edilmiştir (The New York Times, 2021a).

2011'den 2017'ye kadar Mérida Planı'nın üçüncü ayağı olan 21. Yüzyıl ABD Meksika Sınırının Oluşturulması, Meksika devletinin yasadışı göçü kontrol altına almak için aldığı önlemlerin geliştirilmesine odaklanmıştır (Congressional Research Service, 2023b: 1). Bu önlemlerden biri de Meksika'nın güney sınırlarının askerileştirilmesiydi. Meksika'nın Belize ve Guatemala ile paylaştığı güney sınırı, sözde "Amerikan rüyasına" ulaşma amacıyla Meksika üzerinden geçiş yapan

göçmenler için önemli bir giriş noktasıdır. ABD Dışişleri Bakanlığı Meksika'nın Guatemala ve Belize ile olan sınırlarını güçlendirmek için 24 milyon dolarlık ekipman ve yardım sağlamıştır. Daha sonra, Ulusal Göç Enstitüsü (*Instituto Nacional de Migración*, INAMI) ve Meksika askeri güçlerinin ajanlarını eğitmek, köpek ekipmanı ve mobil kiosklar göndermek için 75 milyon dolar daha sağlamıştır (Congressional Research Service, 2017: 22).

2013 yılından bu yana Meksika, ABD'nin de yardımıyla güney sınırı boyunca 12 deniz askeri üssü ve üç güvenlik kordonu konuşlandırmıştır. INAMI üyeleri, federal ve eyalet polisiyle birlikte, göç yollarının kontrolünü arttırmak için ordu ajanlarından eğitim almıştır (Congressional Research Service, 2017: 22). Federal polis ve silahlı kuvvetlerin konuşlandırılması sürekli tekrar eden bir faaliyet olmuştur. Bu etkinlik kısa süre içerisinde göç konusunda Meksika ile işbirliğinin ana eksenlerinden biri haline gelmiştir. 2014 yılında Meksika (ABD'nin desteğiyle) Güney Sınırı Programı (*Programa Frontera Sur*) stratejisini uygulamaya koymuştur (Secretaría de Gobernación, 2014). Meksika silahlı kuvvetlerinin, INAMI ajanlarının ve Meksika Federal Polisinin (*Policía Federal Mexicana*) varlığı arttırılmıştır. Göçmen karşıtı politikaların agresifliği, göçmenlerin reddedildiği ve kriminalize edildiği bir atmosfere yol açmıştır. Özellikle karayolları ve demiryollarında göçmenlerin ve sığınmacıların aniden gözaltına alınması, Amerikalılar Arası İnsan Hakları Komisyonu'nun (*Inter-American Commission on Human Rights*, IACHR) dikkatini çekmiştir (Moncada ve Rojas, 2022: 24). Bu organ, güç kullanımının uluslararası alanda belirlenmiş standartlara uygun olarak uygulanmasını talep etmiştir (OEA, 2015).

Belgesiz göç Trump'ın imza attığı konulardan biri olmuştur. Yönetimi sırasında göç akımlarının kontrol altına alınması ve belgesiz göçmenlerin sınır dışı edilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Bir başkanlık emri ile Obama döneminde yürürlükte olan DACA programını ortadan kaldırmıştır. Trump döneminde, ICE tarafından belgesiz göçmenlerin tutuklanma sayısı %42 oranında artmıştır (Ortega ve Yunuen, 2019: 749). 2018 yılında 396.579 göçmen tutuklanırken, 2019 yılında bu sayı 851.508 belgesiz göçmene yükselmiştir (Pew Research Center, 2020). COVID-19 salgını nedeniyle tutuklamalarla ilgili durum azalmıştır. Mart 2020'de Hastalık Kontrol ve

Önleme Merkezleri (*Centers for Disease Control and Prevention*), Meksika ve Kanada sınırlarından zorunlu olmayan yolcuların girişini askıya alan bir emir yayınlamıştır. Bu emre ve virüsün yayılmasının yarattığı riske rağmen, ICE göçmenleri sınır dışı etmeye devam etmiştir (Center for Migration Studies, 2021). Aynı yıl ABD hükümeti ICE'nin göçmenlik yasalarını ihlal ettiği gerekçesiyle 103.603 tutuklama yaptığını bildirmiştir (U.S. Immigration and Customs Enforcement, 2023: 4). Ayrıca 2020 yılında 185.884 kişi ABD'den sınır dışı edilmiştir (Forbes, 2020).

Trump'ın sert söylemleri, Meksika'yı göç politikası konusunda askeri bir duruş sergilemeye mecbur hale getirmiştir (Moncada, Rojas, 2022: 28). Nitekim ABD Dokuzuncu Daire Temyiz Mahkemesi (*U.S. Court of Appeals for the Ninth Circuit*), Trump'ın “Meksika'da Kal” (*Remain in Mexico*) politikası olarak bilinen göçmen karşıtı politikasını reddetmiştir. Bu politika, uyruklarına bakılmaksızın tüm mültecilerin Meksika'ya gönderilmesini ve göçmenlik statüleri düzenlenene kadar Meksika'da kalmalarını gerektirmiştir. Meksika'da çok sayıda mülteci kamplarda ya da içler acısı koşullara sahip barınaklarda gözaltında tutulmuştur. Buna ek olarak, birçok göçmen ayrımcılık, taciz ve hatta ölüm tehditlerinin kurbanı olmuştur (Government Accountability Project, 2020). Öte yandan ABD Kongresi, refakatsiz göçmen çocukların sayısındaki artıştan duyduğu endişeyi dile getirmiştir (Migration Policy Institute, 2014).

ABD, göçün yarattığı zorlukların üstesinden gelmek için Meksika'da en yüksek göç oranlarına sahip eyaletlerdeki sosyo-ekonomik koşulları iyileştirmeye çalışmıştır. Her iki ülke de “Hayat Ekim (Sembrando Vida)” Programı ve Gençlik Geleceği İnşa Ediyor (*Jóvenes Construyendo el Futuro*) Programı, sosyal kalkınma programlarında daha fazla koordinasyon ve işbirliği sağlayabilmiştir. Yaşam Ekimi Programının uygulanması, El Salvador, Guatemala ve Honduras gibi Orta Amerika ülkelerindeki küçük çiftçilerin çalışma koşullarını iyileştirmeyi amaçlamaktadır. Gençlik Geleceği İnşa Ediyor Programı, genç öğrencilere eğitim, girişimcilik ve profesyonelleşme sağlamaya odaklanmaktadır. 2022 yılında her iki ülke de Ekim Fırsatları Programının (*Programa Sembrando Oportunidades*) kuruluşunu kutlamıştır. Bu program Meksika Uluslararası Kalkınma İşbirliği Ajansı (*Agencia Mexicana de Cooperación*

Internacional para el Desarrollo, AMEXCID) ve USAID tarafından finanse edilmektedir. Programın temel amacı Meksikalı gençlerin ABD'de kalış ve eğitim programlarından faydalanmalarını sağlamaktır. Bu sayede gençlerin mesleki açıdan gelişmeleri ve kalışları sona erdiğinde bilgilerini Meksika'da uygulamaları beklenmektedir (Velasco, 2022: 106-107).

Bu bağlamda İki Yüzyıl Anlaşması'nın II. Hedefi, (diğer hususların yanı sıra) göçmen kaçakçılığı ve insan ticaretinin azaltılmasına odaklanmaktadır. Hedef II: "Sınır Ötesi Suçların Önlenmesi" iki eylem hattına dayanmaktadır. Hedef II için birinci amaç, "soruşturmalar, engellemeler ve kovuşturmalar yoluyla göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti organizasyonlarının tespit edilmesi ve dağıtılmasına odaklanmaktadır". (U.S. Department of State, 2022a). İnsan kaçakçılığıyla mücadeleye yönelik ikili çabalara ilişkin olarak Başkan Yardımcısı Kemala Harris 2021 yılında Meksika'yı ziyaret etmiş ve burada çeşitli ABD kurumlarının bu konuda çalıştığını açıklamıştır (The Texas Tribune, 2021). Sentinel Operasyonu ve Joint Task Force Alpha, göçmenleri maddi kazanç için kullanan sınır aşan suç örgütleriyle mücadele eden operasyonlara örnek teşkil etmektedir (U.S. Department of Justice, 2021).

Amaç, göçmen kaçakçılığı ve insan ticaretine ilişkin yasal rejimi güçlendirmek ve bölgede biyometrik bilgi alışverişini yaygınlaştırmaktır (U.S. Department of State, 2022b). Bu konuda ABD, 2019'dan 2021'e kadar Meksika'yı 29 finansman projesiyle desteklemiştir. Bunların büyük çoğunluğu denetim kabiliyetlerinin geliştirilmesine odaklanmıştır. Tarayıcılar gibi teknolojilerin yardımıyla, yasadışı malların, yasadışı göçün veya göçmen kaçakçılığının taranması daha etkili bir şekilde koordine edilmiştir (United States Government Accountability Office, 2023: 20). Mayıs 2023'te, göçteki potansiyel artış göz önünde bulunduran Biden, Meksika sınırına 1.500 askerin gönderilmesi emrini vermiştir (El País, 2023). ABD'nin Meksika Büyükelçisi Ken Salazar, Meksika SRE'de düzenlenen bir toplantıda iki ülke arasındaki çabalar hakkında konuşma yapmıştır. Salazar'ın açıklamaları arasında en dikkat çekici olanı şu sözlerdi: "Bunu birbirimizin egemenliğine saygı duyan ortaklar olarak birlikte yapıyoruz. Bizler iyi niyetle ve sürprizlere yer vermeden çalışacak ortaklarız" (Gobierno de México, 2022).

SONUÇ

Tarihsel olarak Meksika ile ABD arasındaki ilişki çatışma ve işbirliği arasında gidip gelmiştir. ABD, Meksika ile ticaretini geliştirmek için Meksika ile "özel" bir bağ oluşturmuş, ABD'nin ulusal güvenliğinin garanti altına alınması ve çıkarlarının korunması da merkeze alınmıştır. ABD gündeminde sınırın "güvenlikleştirilmesi" ve sınıraşan organize suçlarla mücadele Meksika'nın güvenlik algısıyla örtüşmüştür. Mérida Planı, Meksika-ABD diplomatik ilişkilerinde yeni bir dönemi temsil etmiştir. Güvenlik ve organize suçla mücadele konusundaki çıkar ve algılardaki örtüşmeler, senaryonun daha yenilikçi fikirler ve işbirliği planları oluşturmaya olanak sağlamıştır. Uyuşturucu kaçakçılığı ve silah kaçakçılığı gibi yeni tehditlerin ortaya çıkması göz önüne alındığında, ulusötesi güvenlik konusundaki ilişkinin düzeyi bir öncelik haline gelmiştir.

ABD bu anlamda uyuşturucuyla mücadelede ortak sorumluluğun bulunduğunu ifade ederek Meksika ile işbirliği yapma kararı almıştır. İlk işbirliği planı olmasa da ABD'nin Meksika'ya karşı tutumu yeni olmuştur. Normalde, Meksika-ABD (ve ayrıca ABD-Latin Amerika) ilişkilerine Batı Yarımküre'deki müdahalecilik ve sosyalist rejimlere karşı mücadele damgasını vurmuştur. Aynı zamanda işbirliği çabaları arasında Meksika, Meksika'daki uyuşturucu kaçakçılığı sorununun bir kısmının ABD'nin ortak sorumluluğunda olduğunu açıkça ortaya koymuştur. Ayrıca Meksika müdahaleciliğini reddederek ulusal egemenliğinin savunulacağı yeni işbirliği mekanizmalarını tercih etmiştir. Bu bağlamda, Meksika daha bağımsız bir duruş sergilemeye çalışmış ve ABD'yi soruna birlikte müdahale etmeye çağırmıştır. Bu nedenle, Mérida Planı çerçevesinde hem Meksika hem de ABD, ortak bir düşman olan uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadeleye yönelik stratejilerin geliştirilmesini teşvik etmek amacıyla ikili işbirliğini güçlendirmeyi ve genişletmeyi taahhüt etmiştir.

ABD ve Meksika'nın ortak sınırı olması nedeniyle sınır güvenliği iki ülke arasındaki ilişkilerin ekseni haline gelmiştir. Örnek olarak, 1970'lerde esrar gibi uyuşturucuların yetiştirildiği bölgeleri ortadan kaldırmak için Condor programının uygulanması, uyuşturucu kaçakçılığından elde edilen kazançlarla mücadele çabalarına yol açmıştır. Meksika ve ABD arasındaki diğer işbirliği anlaşmaları şunları içerir: Amerika

Birleşik Devletleri ile Amerika Birleşik Devletleri arasındaki Karşılıklı Hukuki Yardım İşbirliği Anlaşması (1987), Birleşik Meksika Devletleri ile ABD Arasında Uyuşturucu Kaçakçılığı ve Uyuşturucu Bağımlılığı Anlaşması (1989), Sınır Müdahale Grubu (1990), Uyuşturucu Kontrolü Üst Düzey Temas Grubu (1996) ve Amerika Birleşik Devletleri ile Meksika arasındaki Uyuşturucu Kaçakçılığıyla Mücadele Stratejisi (1997). Önceki işbirliği anlaşmaları, Meksika ile ABD arasındaki uyuşturucu kaçakçılığıyla ilgili ilişkilerin net bir şekilde ifade edilmesini sağlayacaktı. ABD uyuşturucu üretimi konusunda uyarıda bulunup ortadan kaldırılmasını vurgularken, Meksika uyum ve işbirliği vaatleriyle karşılık vermiştir.

Merida Planı, Meksika'da organize suçla mücadele amacıyla 2008 yılından bu yana uygulanan bir stratejidir. Ekim 2007'de ABD ve Meksika, üç yıla yayılacak 1.4 milyar dolarlık bir uyuşturucuyla mücadele ve suçla mücadeleye yardım paketi üzerinde anlaşmıştır. İlk aşamada 4 programı vardı: Narkotikle Mücadele Programı, Terörle Mücadele ve Sınır Güvenliği, Kamu Güvenliği ve Kolluk Programı, Kurumsal Yapılanma ve Kanun Uygulama ve son olarak Destek Programı. Böylece Merida Planı'nın stratejileri Meksika'dan ABD'ye uyuşturucu kaçakçılığını ve silah kaçakçılığını durdurmayı hedeflemiştir. Planda Meksika'da karteller arasındaki anlaşmazlıklardan kaynaklanan şiddetin durdurulması veya yolsuzluğun azaltılması gibi konular da yer almıştır. Merida Planı USAID aracılığıyla Dışişleri Bakanlığı tarafından finanse edilmektedir.

Devlet, Meksika'ya verilen desteğin üç kurum arasında dağıtılmasından sorumlu olmuştur: "Uluslararası Narkotik Kontrol ve Yasa Uygulama, INCLE, "Yabancı Askeri Finansman Programı, FMF" ve "Ekonomik Destek Fonu, FSE. Ayrıca, ilkinde, Mérida Planı'nın bir parçası olarak, ABD hükümetinin kaynakları Meksika topraklarındaki uyuşturucu kartelleriyle mücadele etmek için kullanılmıştır. Kaynakların çoğu Meksika ordusu için teknoloji ve teçhizata yatırılmıştır. Örnek olarak Meksika silahlı kuvvetlerine helikopter ve özel bilgisayar donanımı sağlanmıştır. Uyuşturucuyla mücadele operasyonlarında özel eğitim de bu alana dahil edilmiştir.

Uygulanmasından bu yana, Mérida Planı'nın finansmanının amacı, Meksika hükümetinin adaleti uygulamaktan sorumlu kurumlarını güçlendirmek için gerekli ortamı yaratmasına destek olmak olmuştur. Aynı zamanda ceza süreçlerini ve hukukun üstünlüğünü iyileştirmeyi de amaçlamıştır. Tüm projeler, her ülkenin hükümetleri ve devlet kurumları tarafından kabul edilmiştir. Meksika'da kullanılan devlet kurumları SEGOB, SEDENA, PGR, INAMI, PF'dir ve polis, müfettişler, analistler ve sınır ve göç personeli gibi güvenlik ve adalet kurumlarıdır.

Meksika, karşılaştığı sorunlara rağmen Kolombiya Planı'na benzer bir militarizasyon politikası benimsemiştir. Kolombiya Planı'na gelince, Meksika'ya hiçbir zaman model olmaması gerektiği söylenebilmektedir. ABD hükümetinin birçok Latin Amerika ülkesinde uyuşturucuyla mücadele stratejilerinin teşvik edilmesi ve uygulanması, uyuşturucu kaçakçılığıyla standart bir şekilde mücadele edilebileceği yönünde yanlış bir algıya yol açmıştır. Bu, iki ülkenin farklı siyasi bağlamlara sahip olması nedeniyle ters etki yaratan bir önlem olmuştur. Örnek olarak Kolombiya, hükümeti devirmek isteyen silahlı grupların ortaya çıkmasına neden olan bir iç çatışma yaşamıştır. İsyancı gruplar hızla gerilla gruplarına dönüşmüş ve bunlardan bazıları terör eylemleri düzenlemiştir.

Buna karşılık Meksika'da hiçbir zaman iç çatışma ya da terörizm yaşanmamıştır. Meksika'da PRI (Kurumsal Devrimci Parti) 71 yıl boyunca Meksika'yı yönetmiş ve hatta uyuşturucu kartellerini "saldırmazlık" modeliyle korumuştur. Ancak toprak kontrolü ve uyuşturucu kaçakçılığı rotaları üzerindeki anlaşmazlıklar sonucunda bu gruplar Meksika'daki şiddetin nedeni olmaya başlamıştır. ABD hükümeti, kartelleri durdurmak için Kolombiya'da uygulanan karşı ayaklanma stratejilerini desteklemiştir. Ancak yanlış bir strateji uyguladı, zira Plan Kolombiya uyuşturucu savaşının yarattığı yıkımdan hala zarar gören bu ülkede beklendiği kadar başarılı olmamıştır.

Eski Meksika Cumhurbaşkanı Felipe Calderon'un 2006-2012 yılları arasında kullandığı güvenlik stratejilerine bakıldığında, bunların kısmi sonuçlar verdiği ifade edilmektedir. Altı yıllık görev süresi boyunca ulusal güvenliği garanti altına almak en önemli önceliği olmuştur. Bu nedenle Mérida Planı'nın imzalanması dış

politikadaki başlıca başarılarından biri olmuştur. Bu daha sonra Calderon'un uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadele önlemlerini güçlendirmenin ve geliştirmenin bir yolu haline gelmiştir. Calderon, Mérida Planını, organize suçlara karşı stratejileri için Meksika halkının onayını almak ve uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadele etmek ve ülkede istikrarı sağlamak için güçlü ve yetenekli bir devlet imajı göstermek için bir yöntem olarak kullanmaya çalışmıştır.

Güvenlik önlemleri başlıca kartel figürlerinin yakalanmasıyla sonuçlanırken, kartellerin parçalanması ve güç kaybetmesi kısa süre içinde stratejilerin doğru bir şekilde uygulandığına dair şüpheler doğurmuştur. Sonuç olarak, yeni kartellerin ortaya çıkması (özellikle yerel düzeyde), federal polisin kartellerle yüzleşecek yetki ya da kapasiteden yoksun olduğu bir sorun teşkil etmiştir. Silahlı kuvvetlerin profesyonelleşmemiş olması nedeniyle strateji güç kullanmak olmuştur. Ancak bu durum kartellerin yeniden yapılanmasına ve yasadışı faaliyetlerinin çeşitlenmesine yol açmıştır.

Eski Meksika Cumhurbaşkanı Enrique Peña Nieto (2012-2018) başlangıçta uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadelede strateji değişikliğine gideceğine dair güvence vermiş olsa da, kısa süre sonra 2013 yılında Michoacan gibi Meksika Cumhuriyeti'nin çeşitli bölgelerine asker göndererek karşılık vermiştir. Devletin programları esas olarak önleme ve yaptırım programlarına dayanmaktadır. Bu programlar aynı zamanda ceza ve yargı sisteminde reformları da içermektedir. Reformların nedeni adalet dağıtmakla görevli kurumların etkisizliği idi. Kurumlar profesyonel değildi ve güvensizliği azaltmak için modası geçmiş modellere sahipti. İşte bu noktada Mérida Planı'nın stratejileri çeşitlendi ve *Beyond Mérida* ile yeni yaklaşımlar benimsenmeye başlamıştır.

2023 yılında, Meksika Cumhurbaşkanı AMLO ve mevkidaşı Joe Biden suçun önlenmesi, savunmasız gençlerin desteklenmesi ve ekonomik eşitsizlik gibi şiddetin nedenlerine yönelik programları benimsediklerini ifade etmiştir. Önümüzdeki aylarda iki taraf arasındaki işbirliğinin artması ve İki Yüzüncü Yıl Anlaşmasının sadece iki taraf arasındaki bir anlaşmadan ibaret kalmaması beklenmektedir. Öte yandan Meksika'da yerel, eyalet ve federal düzeylerde yüksek düzeyde yolsuzluk

bulunmaktadır. Bu durum suç örgütleriyle mücadeleyi toplu olarak etkisiz hale getirmektedir. Devletler (yerel, eyalet veya federal düzeyde) yeterli bir kurumsal sistemden yoksundur ve yetkililer genellikle karteller tarafından rüşvet almaktadır. Buna ek olarak, adalet dağıtımından sorumlu kurumların hesap verebilir ve şeffaf olmaması, uyuşturucu kartelleri ile devlet arasında yakın bir ilişki olup olmadığı konusunda şüphe uyandırmaktadır.

Mérida Planı stratejileri çerçevesinde yapılan çalışmalara rağmen şiddet azalmış gibi görünmemektedir. Meksika'daki şiddet sarmalının artması nedeniyle sonuçlar pek cesaret verici de görünmemektedir. Özellikle Chihuahua, Sinaloa, Nuevo León, Zacatecas, Guanajuato kendine özgü bir coğrafyaya sahip eyaletlerdir. Konumu ve denizden ve karadan kolay ulaşımı nedeniyle bu devletler karteller arasındaki iktidar mücadelesinin kurbanı olmaktadır. Ancak kartelleri dağıtma çabaları eyalet ve yerel düzeylerde yaygın şiddete yol açmıştır. Bu durum, federal silahlı kuvvetlerin desteğiyle suç örgütlerine saldırmak için kullanılan stratejilerin anlatımını değiştirmiştir. Yukarıdakiler, federal politikacılara göre daha düşük rütbeli ve güçteki politikacıların uyuşturucu kartelleri tarafından daha kolay ikna edilmesine neden olmuştur. Ayrıca uyuşturucu kartelleri çalışma şekillerini dönüştürerek yeni ortamlara uyum sağlamıştır. Uyuşturucu kaçakçılığına karşı mücadele sonucunda bu kartellerden bazıları Orta Amerika'ya kadar genişlemiş ve Meksika silahlı kuvvetlerinin operasyonlarından kaçınarak faaliyetlerini sürdürmüştür.

Meksika'daki insan hakları durumu İnsan Hakları İzleme Örgütü, Uluslararası Af Örgütü, CNDH (Comisión Nacional de Derechos Humanos/ Ulusal İnsan Hakları Komisyonu), Amerikan Devletleri Örgütü (Organization of American States/ OAS) ve Birleşmiş Milletler gibi çeşitli uluslararası kuruluşlar tarafından incelenmiş ve endişe ile ele alınmıştır. Bu kuruluşların hepsi, federal hükümetin insan haklarına saygıyı garanti altına almak ve halkın temel ihtiyacı olan güvenliği sağlamak için yapması gereken tavsiyeleri dile getirdikleri raporlar hazırlamıştır. Yetkililer tarafından aşırı güç kullanımı, zorla kaybetmeler ve gözaltılar, Mérida Planının politikalarının uygulanmasında daha fazla önem verdiği nedenlerden bazıları olmuştur. Tehdit edilen ve hatta öldürülen gazeteciler ve insan hakları aktivistlerinin vahim durumu, ülkede hukukun üstünlüğü ve demokrasinin derecesi konusunda

şüphe uyandırmaktadır. Meksika kendi adına, uluslararası hukuka ve taraf olduğu anlaşmalara uygun olarak vatandaşlarının haklarını güçlendirmeli, güvence altına almalı ve korumalıdır.

Meksika-ABD sınırında sınır güvenliği yeteneklerinin geliştirilmesine ilişkin olarak aşağıdaki hususlar öne çıkmaktadır. Mérida Planı kapsamında geliştirilen programlara uygun olarak sınır denetim sistemlerinde daha fazla eğitim ve profesyonelleşme sağlanmıştır. Bu programlarla gümrükler ve INAMI gibi yararlanan kuruluşlar, denetim ve el koyma işlemlerini gerçekleştirmeye yönelik teknolojilerini geliştirmiştir. Ayrıca giriş limanlarında insan ticareti ve göçmen kaçakçılığı örgütlerini tespit etme ve ortadan kaldırma kapasitesi geliştirilmiştir. Her iki ülkenin sınır görevlileri arasındaki bilgi alışverişi yoluyla göçmenlerin yasal olarak korunmasına yönelik mekanizmalar garanti altına alınmıştır.

Mérida Planı'nın müzakere edilmesinin ardından göç, Meksika-ABD ilişkilerinde öncelikli konulardan biri haline gelmiştir. Göç krizleriyle karşı karşıya kalan göçmenler, sınır polisi için bir tehdit veya silah ve rüşvet unsuru olarak görülmeye başlanmıştır. Dönemin Cumhurbaşkanı Felipe Calderón (2006-2012), göçün ekonomik eşitsizliğin ve siyasi istikrarsızlığın nedeni olduğunu söylemiştir. Meksika bu dönemde göçü bir iç mesele olarak ele almış ve ABD ile bir göç anlaşmasına varamamıştır. Ancak PRI, sınır dışı edilme sayısını azaltmak için ABD ile birlikte göç sorununa bir çözüm aramıştır. “Paisano Programı”, “Yurtdışı Topluluklar ve Konsolosluk Sicili” gibi konsolosluk koruma programları, ABD'indeki Meksika topluluğunun destek ağını genişletmek için uygulanmıştır.

2018 yılının başında Meksika ile ABD arasındaki göç gündemi yabancı düşmanı söylemlerle şekillenirken, AMLO yönetimi (2018-2024) göç olgusunu yoksulluk ve şiddetten muzdarip sektörlerle yapılan ekonomik ve sosyal yatırımlarla ele almıştır. AMLO, göçün temel nedeninin fırsat eşitsizliği olduğunu savunmuş ve ABD'deki Meksikalı göçmenlerin haklarını savunacağına söz vermiştir. “Hayat Ekme” veya “Geleceği İnşa Eden Gençler” gibi programlar, sosyal programlar aracılığıyla kitlesel göçle mücadelede başarılı olmuştur. Bu programlar yalnızca Meksika topraklarında değil Orta Amerika'da da başlatılmıştır. Her ne kadar bunu durdurmaya

yönelik başarılar elde edilse de, Meksika sınırlarında durdurmaya yönelik baskılar uygulanmaya devam etmektedir. Örnek olarak 2022 yılında, 2021 yılına göre 258.007 sınır dışı edilme kaydedilmiş olup, bu sayı 160.689'dur, yani %60,5 daha fazladır (El Economista, 2023b).

Ayrıca nüfusun istikrarını garanti altına alan bir ekonomik modelin uygulanması da gereklidir. Bir yandan eşitsizlik, yoksulluk ve dışlanma şiddetin sebepleri ve birçok insanın, özellikle de gençlerin uyuşturucu ticaretine katılmaya karar vermelerinin nedenidir. İki Yüzyıl Anlaşması olarak adlandırılan Mérida Planının çeşitli dönüşüm aşamaları, ortak çabaların bir göstergesidir. Buna ek olarak, ortak sorumluluk kavramı yasama ve yargı iletişim mekanizmaları arasında giderek daha önemli hale gelmiştir. İki Yüzyıl Anlaşması'nın çabaları, adaletin sağlanması ve bir değil iki düşmanla mücadele stratejilerine odaklanmaya devam etmelidir: uyuşturucu kaçakçılığı ve yolsuzluk.

ABD Kongresi'nde Meksika'ya yardım etme girişimini destekleyenler ve reddedenler arasında sürekli bir mücadele olmasına rağmen, Amerikan siyasi seçkinleri sonunda Mérida Planını kabul etmiştir. Geline nokta da güvenlik yeni bir kavram haline gelmiş ve ABD dışarıdan tehditlere maruz kalabileceğinin farkına varmıştır. Dolayısıyla uyuşturucu kaçakçılığı yalnızca Meksika için gerçek bir tehdit teşkil etmekle kalmıyor, aynı zamanda başka boyutlara ulaşp sınırı da geçebilmektedir. ABD'nin Meksika'ya yardım teklif etmeyi kabul etmesi, ABD'nin kendi güvenliğinin bir kısmını güney komşusu Meksika'nın güvenliğine bağılı olarak gördüğü görüşünü desteklemektedir. Uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadelede Meksika'yı "tek başına" bırakmaktansa, Meksika ile güçlerini birleştirmeyi ve işbirliği yapmayı tercih etmiştir. Belirsizlik ABD'yi ulusal çıkarlarını korumak için Meksika ile işbirliği yapmaya yöneltmiştir.

Amerikan bakış açısından Mérida Planı, sadece Meksika'dan ABD'ye uyuşturucu kaçakçılığını azaltmayı veya sona erdirmeyi amaçlamamıştır. Plan, güvenlik konularında bir işbirliği kültürü geliştirmenin bir süreci veya yolu olarak önerilmiştir. 2008'deki lansmanından sonra ABD devleti, girişimin stratejilerini uygulamak için neredeyse yirmi yıl boyunca Meksikalı yetkililerle yakın işbirliği içinde çalışmıştır.

Örnek olarak George W. Bush döneminde (2001-2009) Meksika ile ABD arasındaki güvenlik anlaşmalarının kurumsallaştırılması temel önemde olmuştur. Organize suçla karşı işbirliği anlaşması imzalandığında her iki ülke arasındaki ortak sorumluluk vurgulanmıştır. ABD, devleti döneminde organize suçla mücadelede uzmanlaşmış kurum ve kuruluşlara sahip olmasını sağlayarak rol almaya çalışmıştır. Son olarak, kaynakların verimli bir şekilde dağıtılmasını garanti ettiğinden bütçeye dikkat etmek çok önemli olmuştur.

Barak Obama (2009-2017) ile birlikte Meksika ile işbirliği daha olumlu bir hal almıştır ve Meksika'da adaleti yönetmekle görevli kurumlara yönelik reformlar öncelik haline gelmiştir. Dahası, cezai ve federal konulardaki reformlar, Meksika'yı ABD ile daha şeffaf ve daha kolay bir işbirliği sürdürmeye itmiştir; çünkü bu reformlar, Amerikan adalet sistemiyle uyum sağlamaya çalışmıştır. Ancak Donald Trump yönetimi (2017-2021), önceki yönetimlerde ulaşılan işbirliği düzeyini baltalamaya ve reddetmeye çalışmıştır. Meksika'ya yönelik yabancı düşmanı konuşması Meksika hükümetinde eleştiri konusu olmuştur. ABD'nin çıkarları, Meksika ile işbirliği yapmaktan, sınırdaki güvensizlik ve göç krizinden Meksika'yı sorumlu tutmaya doğru değişmiştir. Önceliklerin ve yaklaşımların yönetimi, ABD yetkililerinin yolsuzluk ve beceriksizlikle suçladıkları Meksika yetkililerine karşı bir güvensizlik havasına yol açmıştır. Ayrıca Cienfuegos davası güvenlikle ilgili ikili ilişkilerin acilen yeniden başlamasına yol açmıştır.

Başkan Joe Biden (2021-2025) ile birlikte ABD, suç örgütlerinin çok yönlülüğüne uyum sağlayarak stratejilerinin odağını sürekli değiştirmiştir. Merida Planı'nın ilk gözlemi budur. ABD'deki hükümet kurumları (Meksika kurumlarının desteğiyle birlikte) Meksika kuvvetlerine eğitim sağlamaktan sorumlu olmasına rağmen, strateji eğitim sağlamaya ve Meksika'daki güvensizliğin nedenlerini ele almaya odaklanmamıştır. Örnek olarak, karteller tarafından silah altına alınmaya karşı savunmasız olan gençlerin eğitim ve öğretiminden ziyade askeri teçhizatın desteklenmesine daha fazla önem verilmiştir.

Başkanlar açısından bir kıyaslama yapıldığında Mérida Planı, George W. Bush'un desteğinden doğmuş ve Felipe Calderon'un organize suçla mücadeledeki güvenlik

stratejilerini askeri olarak desteklemeye odaklanmıştır. Ana odak noktası olarak her iki ülke de organize suç gruplarını engelleme konusunda anlaşmıştır. Obama dönemi boyunca ABD Kongresi, insan haklarının korunmasına daha fazla öncelik vermek amacıyla hukukun üstünlüğünü kurumsallaştırmaya yönelik bir tutum sergilemiştir. Bu aşamada, polis ve yargı sektörünün eğitimi, hapisane reformları ve adli tıp teşhizatı, daha az askeri bir yaklaşıma ulaşmak için çok önemli olmuştur. Trump ile Mérida Planı'nın stratejileri öncelikle göçü azaltmaya odaklanmıştır. Sınırın korunması Trump döneminde önceliklerden biriydi çünkü hükümet uyuşturucu kaçakçılığının Meksika'da fazla olduğuna ve ABD için de tehdit oluşturabileceğine inanmıştır. Öte yandan Biden, uyuşturucu kaçakçılığının köklerinin hukuksuzluk ve adaletsizlikten kaynaklandığına inanmaktadır ve bu nedenle ABD, Meksika ortaklığının yanı sıra organize suça katılmaktan kaçınmak için ekonomik açıdan daha istikrarlı topluluklar oluşturmak için işbirliği yapmaktadır.

Mevcut Mérida Planı stratejileri, ilerlemeyi değerlendirecek bir çerçeveden yoksundur. Programların denetlenmemesi ve yerel yönetimlerin bilgi eksikliği, stratejilerinin başarısını sorgulamaktadır. Programların finansmanının devamı için devletin yerel yönetimlerle işbirliği yapması gerekmektedir. Stratejilerin uygulanması ve değerlendirilmesi hakkındaki yanlış bilgiler, Meksika ile ABD arasındaki mevcut güvenlik işbirliği çabalarını riske atmaktadır. Ayrıca, Mérida Planı'nın demokratik olmayan özellikleri, örneğin müzakerelerin gizliliği, Mérida Planı'nın uygulanması konusunda Meksika'daki vatandaşlara hiçbir zaman danışılmaması veya Meksika halkının finansman miktarları hakkında bilgi sahibi olmaması, Mérida Planı'na verilen desteğe olan güvensizliği arttırmaktadır. Mevcut durum, her iki devlet için de işbirliği yolunu mu izleyecekleri yoksa daha tek taraflı ve bağımsız önlemler mi benimseyeceklerine karar vermeleri gereken bir zorluk sunmaktadır.

Bununla birlikte, ABD'deki opioid salgını benzeri görülmemiş boyutlara ulaşırken, ABD devletinin uyuşturucu talebini azaltmak için daha kararlı bir yaklaşım benimsemesi gerekmektedir. Mérida Planı, Meksika'daki şiddet ve istikrarsızlık dalgasını durdurmak için bir temel oluşturdu, ancak sonuçlar kısmi olmuştur. Göç ve silah kaçakçılığının artması nedeniyle bölgesel güvenlik ve her iki ülke arasındaki

güvenlik ilişkisi kötüleşmektedir. Bu iki gerçeğe karşı karşıya kalan ABD devleti, Mérida Planı'nın değiştirileceği beklentisini benimsemiştir.

İki Yüzyıl Anlaşması'nın ilk tedbiri önceki ilişkilerdeki eksiklikleri güçlendirmektir. Ancak Dışişleri Bakanlığı, 2021 yılında askerden arındırma ve programların uygulanması konusunda çok az ilerleme kaydedildiğini duyurmuştur. İki Yüzyıl Anlaşması'nın açıkça ifade edilememesi, savunmasız grupların ekonomik durumlarını iyileştirmeyi amaçlayan stratejiler ve Meksika'daki adalet kurumlarında yapılacak reformlarla bile başvuruyu askeri güçle ayırmanın imkansız olduğu anlamına gelmektedir (The Dialogue: Leadership for the Americas, 2021). İki Yüzyıl Anlaşması aracılığıyla ABD hükümeti, ikili ilişkilerde önemli değişiklikler elde etmek için aşağıdaki önlemleri uygulayabilir: 1) Meksika kurumları tarafından yürütülen programları desteklemek, 2) Meksika topraklarındaki faaliyetlerin geliştirilmesinde askeri rolü ve militarizasyonu azaltmak 3) ABD silahlarının Meksika'ya akışını durdurmak böylece ABD hükümetinin kendi bünyesinde daha sert kısıtlama politikalarıyla gerçekleştirilmesi ve 4) Göçmenlerin yaşamlarını ve bütünlüklerini tehlikeye atan önlemleri bırakması.

Ayrıca Mérida Planı, yalnızca uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadeleye yönelik bir plan olarak değil, aynı zamanda bunun nedenlerine yönelik bir mekanizma olarak da görülmelidir. Mérida Planı'nın şiddet ve organize suç gibi sorunlara son verecek bir reçete olarak tasarlanmadığı açıktır. Ancak bu olguları etkili bir şekilde azaltmak için uyuşturucu kullanımı ve etkileri konusunda farkındalığın artırılması gerekmektedir. Mérida Planı, ABD'nin Meksika'ya uyuşturucu ve şiddetle mücadelede yardım etme sözü verdiği bir güvenlik anlaşması olarak başlamıştır. Kısa süre sonra, yolsuzlukla mücadele ve Meksika'daki insan hakları durumunun iyileştirilmesine odaklanan stratejiler eklenmiştir.

Bu çalışma, Mérida Planı'ndaki güvenlik politikalarının uygulanmasının Meksika'nın suç örgütleriyle mücadele etme ve onları zayıflatma kapasitesiyle orantılı olmadığını savunmaktadır. ABD'nin Meksika silahlı kuvvetlerine ve adalet kurumlarına yaptığı yardımın etkinliğini ölçmek için sağlam bir ölçüt bulunmamaktadır. Medyanın uyuşturucu kullanımını teşvik etme biçimi ve suç gruplarının idolleştirilmesi,

insanları ekonomik durumlarından kolay bir kaçış yolu aramaya yatkın hale getirmektedir. Ayrıca, çalışma ve stratejileri uygulama konusunda anlaştığı bütçe, uyuşturucu kaçakçılığı gibi büyük bir olguyla başa çıkmak için yeterli olmamaktadır. Uzun vadeli sonuçlar elde etmek için sadece iki uluslu düzeyde anlaşmalar yapmak değil, aynı zamanda eyalet ve yerel düzeyde işbirliğini teşvik etmek de gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Abu-Hamdeh S (2011) The Merida Initiative: An Effective Way Of Reducing Violence In Mexico? *Pepperdine University, Pepperdine Policy Review* (4) 5: 37-52.

Advocacy For Human Rights In The Americas (2021) *The Bicentennial Framework: Opportunities And Challenges As U.S.-Mexico Security Cooperation Begins A New Chapter*. <https://www.wola.org/analysis/the-bicentennial-framework-opportunities-and-challenges-as-u-s-mexico-security-cooperation-begins-a-new-chapter/> (23 Subat 2023).

Alcocer Vega, M. M. (2016). Profesionalización Y Capacitación De Elementos De La Policía Federal En El Marco De La Iniciativa Mérida (2009-2012) En El Contexto De La Reforma Policial En México: Estándares, Mejores Prácticas Y Rendición De Cuentas En La Democracia.

Alvarado, A., & Serrano, M. (2010). Los Grandes Problemas De México. *Seguridad Nacional Y Seguridad Interior*. T-XV. El Colegio De Mexico AC.

America's Navy (2023) *U.S. Coast Guard, U.S. Navy, Mexican Navy And Royal Canadian Navy Participate In North American Maritime Security Initiative* <https://www.navy.mil/Press-Office/Press-Releases/DisplayPressreleases/Article/3355742/Us-Coast-Guard-Us-Navy-Mexican-Navy-And-Royal-Canadian-Navy-Participate-In-Nort#:~:Text=First%20instituted%20in%202008%2C%20NAMSIForces%20of%20the%20three%20nations> (28 Ekim 2023).

AMLO (2023) *Atender Causas De La Migración Garantiza Bienestar A Los Pueblos De América, Afirma Presidente*. <https://lopezobrador.org.mx/2023/01/09/atender-causas-de-la-migracion-garantiza-bienestar-a-los-pueblos-de-america-afirma-presidente/> (08 Nisan 2023).

Amnistía Internacional (2008) *México: La Iniciativa De Mérida Sólo Puede Aportar Seguridad Con Derechos Humanos* (Amnistía Internacional, Londra).

Amnistía Internacional (2019) *Estados Unidos: Los Insultos Racistas De Trump Se Traducen En Políticas Degradantes Y Deshumanizadoras*. <https://www.amnesty.org/es/latest/press-release/2019/07/usa-trumps-racist-slurs-translates-into-degrading-dehumanizing-policies/>. (19 Kasım 2022).

Apnews (2023) *Mexico President Slams US 'Spying' After Traffickers Charged*. <https://apnews.com/article/mexico-cartel-violence-drugs-lopez-obrador-0151fa0f418c62aac1738fbffefec8b5>. (19 Nisan 2023).

Arámbula Reyes, A. (2008). Iniciativa Mérida Compendio. *México, Dirección De Servicios De Investigación Y Análisis De La Subdirección De Política Exterior De La Cámara De Diputados*.

Arellanes Jiménez, P. E. (2009). La Seguridad De América Del Norte A Través De México: Del TLCAN Plus Pasando Por El ASPAN Y Llegando A La Iniciativa Mérida. *Cuadernos Sobre Relaciones Internacionales, Regionalismo Y Desarrollo*, 4(8), 51-80.

Arteaga, N (2009) The Merida Initiative: Security-Surveillance Harmonization In Latin America. *European Review Of Latin American And Caribbean Studies / Revista Europea De Estudios Latinoamericanos Y Del Caribe*, 87, 103–110.

Associated Press (2023). *Mexican Capo's Arrest A Gesture To US, Not Signal Of Change*. <https://apnews.com/article/Biden-Mexico-Andres-Manuel-Lopez-Obrador-Crime-Medication-C4b7625503207540c2e821d8bf0e3ca6>. (09 Subat 2022).

Astorga, L. (1999). Drug Trafficking In Mexico: A First General Assessment.

Astorga, L. (2003). México, Colombia Y Las Drogas Ilegales: Variaciones Sobre Un Mismo Tema. *Análisis Histórico Del Narcotráfico En Colombia*, 40, 40-65.

Astorga, L. (2015). Drogas Sin Fronteras. *Debolsillo*.

Astorga, L., & Shirk, D. A. (2010). Drug Trafficking Organizations And Counter-Drug Strategies In The US-Mexican Context.

Bagley, B. M. (2012a). *Drug Trafficking And Organized Crime In The Americas: Major Trends In The Twenty-First Century*. Woodrow Wilson International Center For Scholars, Latin American Program. P. 22.

Barrera P (2014) *La Cooperación Bilateral México-Estados Unidos Contra La Delincuencia Organizada Transnacional En El Marco De La Iniciativa Mérida*. *Revista IUS Scielo* (8) 34 42-60. Puebla, México.

BBC News Mundo (2016a) *Capturan En México A Joaquín "El Chapo" Guzmán, Líder Del Cartel De Sinaloa*. https://www.bbc.com/mundo/noticias/2016/01/160106_Joaquin_El_Chapo_Guzman_Detenido_Mexico_Az. (05 Haziran 2022).

BBC News Mundo (2016b) *Drogas, Contrabando Y Miles De Personas Entre México Y Estados Unidos: Cómo Es Un Día En La Frontera Terrestre Más Transitada Del Mundo*. <https://www.bbc.com/mundo/noticias-internacional-37699844> (02 Şubat 2023).

BBC News Mundo (2017) Los Mapas Que Muestran Los Radicales Cambios De Influencia Territorial De Los Carteles Del Narcotráfico En México. <https://www.bbc.com/mundo/noticias-america-latina-40576103>. (23 Ekim 2023).

Becerra M (2006) *Adopción De La Alianza Para La Seguridad Y La Prosperidad De América Del Norte (Tlcan-Plus)*

<https://Revistas.Juridicas.Unam.Mx/Index.Php/Derecho-Internacional/Article/View/182/301> (12 Haziran 2023).

Beittel, J. (2017). Mexico: Organized Crime And Drug. In *Trafficking Organizations, Congressional Research Service Report, Committees Of Congress, Washington, April*.

Benítez Manaut, R. (2007). La Iniciativa Mérida: Desafíos Del Combate Al Crimen Y El Narcotráfico En México. *Boletín Elcano*, Madrid, Ispanya (98), 7.

Benítez Manaut, R. (2010). México 2010. Crimen Organizado, Seguridad Nacional Y Geopolítica. *Crimen Organizado E Iniciativa Mérida En Las Relaciones México-Estados Unidos*, 9-30.

Benítez Manaut, R (2018) La Seguridad Trinacional Y Sus Desafíos: La Ofensiva De Donald Trump En 2017. Universidad Nacional Autónoma De México, Centro De Investigaciones Sobre América Del Norte. 137-156. Ciudad De México.

Benítez, R., & Rodríguez, Á. A. (2009). Iniciativa Mérida, Seguridad Nacional Y Soberanía. *La Iniciativa Mérida: ¿ Nuevo Paradigma De Cooperación Entre México Y Estados Unidos En Seguridad*, 37-54.

Benítez, R., Vélez, S., Macouzet, R., Rodríguez, A., & Ayala, A. (2008). La Iniciativa Mérida: Seguridad, Soberanía Y Migración En La Relación México-Estados Unidos. *Serie Cuadernos De Trabajo Del Instituto Para La Seguridad Y La Democracia AC (Insyde)*, (22), 13.

Bosworth J, Hxagon LLC (2021) *Mexican Cartel Territory And Conflict Zones*. In *Mexico: Organized Crime And Drug Trafficking Organization. Congressional Research Service*. <https://Crsreports.Congress.Gov/Product/Pdf/R/R41576/47>. (23 Haziran 2023).

Cadena Montenegro, J. L. C. (2010). Nuevos Actores De La Geopolítica, Plan Colombia Y Plan Mérida: Dos Guerras Ajenas. *Revista CIFE: Lecturas De Economía Social*, 12(17), 167-170.

Cámara De Diputados (2006) *Alianza Para La Seguridad Y La Prosperidad De América Del Norte (ASPAN)*. <https://Www.Diputados.Gob.Mx/Sedia/Sia/Spe/SPE-ISS-02-06.Pdf>. (13 Nisan 2022).

Canales Lizaola, L., & Lizárraga Salas, F. (2019). El Efecto Trump: La Migración Mexicana En La Agenda Mediática De La Prensa De México Y Estados Unidos: La Jornada, El Universal Y La Opinión. *Inter Disciplina*, 7(18), 127-147.

Cárdenas Sánchez, E. (2018). Política Hacendaria En México De 2013 A 2017. Una Primera Aproximación Al Sexenio. *El Trimestre Económico*, 85(340), 887-923.

Carpenter, T. G. (2003). *Bad Neighbor Policy: Washington's Futile War On Drugs In Latin America*. New York, N.Y.: Palgrave Macmillan. P. 282.

Carpenter, T. G. (2012). *The Fire Next Door: Mexico's Drug Violence And The Danger To America*. Cato Institute. P. 307.

Castaneda, J. (2010). De-Narcotize US-Mexico Relations. *New Persp. Q.*, 27, 54.
Castañeda, J. 2008 "Morning In Latin America: The Chance For A New Beginning", *Foreign Affairs*, Vol. 87, No. 5.

Center For Migration Studies (CMS) (2021) *Real Needs, Not Fictitious Crises Account For The Situation At US-Mexico Border* (Center For Migration Studies, New York).

Chabat J (2010) La Iniciativa Mérida Y La Relación México-Estados Unidos: En Busca De La Confianza Perdida *Centro De Investigación Y Docencia Económicas* 195: 1-13.

Chabat, J. (2009). El Narcotráfico En Las Relaciones México-Estados Unidos: Las Fuentes Del Conflicto.

Chaidez A, Valle E (2010). Seguridad Nacional, Crimen Organizado Y Opinión Pública (7) *Publicaciones CASEDE*.

Chalk P (2013). *Mexico's New Strategy To Combat Drug Cartels: Evaluating The National Gendarmerie*. Combating Terrorism Center. <https://Ctc.Westpoint.Edu/Mexicos-New-Strategy-To-Combat-Drug-Cartels-Evaluating-The-National-Gendarmerie/>. (06 Temmuz 2022).

Chanona, A. (2009). La Iniciativa Mérida, Y El Congreso Mexicano. *La Iniciativa Mérida: ¿ Nuevo Paradigma De Cooperación Entre México Y Estados Unidos*, 61.
CNDH (2023) *Antecedentes*. <https://Www.Cndh.Org.Mx/Cndh/Antecedentes>. (09 Mart 2023).

CNDH México (2023). *Desaparición De 43 Estudiantes De La Escuela Normal Rural "Raúl Isidro Burgos", Ayotzinapa*. <https://Www.Cndh.Org.Mx/Noticia/Desaparicion-De-43-Estudiantes-De-La-Escuela-Normal-Rural-Raul-Isidro-Burgos-Ayotzinapa-0> (11 Mayıs 2023).

Comisión Nacional Contra Las Adicciones (2022) *México Atiende El Consumo De Sustancias Psicoactivas Con Un Enfoque De Salud Pública: Conadic*. <https://Www.Gob.Mx/Salud/Conadic/Prensa/Mexico-Atiende-El-Consumo-De-Sustancias-Psicoactivas-Con-Un-Enfoque-De-Salud-Publica-Conadic?Idiom=Es>. (04 Haziran 2023).

Committee On Foreign Affairs. H.R.6028 - 110th Congress (2007-2008): Merida Initiative To Combat Illicit Narcotics And Reduce Organized Crime Authorization Act Of 2008. (2008, Junio 11). <https://Www.Congress.Gov/Bill/110th-Congress/House-Bill/6028>. (09 Ekim 2022).

Conference Of Latin American Geography (2017) *What Does The Trump Administration Mean For The Mérida Agreement?* <https://Clagscholar.Org/What->

Does-The-Trump-Administration-Mean-For-The-Merida-Agreement/. (20 Haziran 2023).

Congressional Research Service (2009) *Security And Prosperity Partnership Of North America: An Overview And Selected Issues*. <https://sgp.fas.org/crs/row/RS22701.pdf>. (10 Mart 2022).

Congressional Research Service (2010) *Mérida Initiative For Mexico And Central America: Funding And Policy Issues*. https://www.files.ethz.ch/isn/116160/2010-04-19_Merida.pdf. (14 Haziran 2023).

Congressional Research Service (2011) *U.S.-Mexican Security Cooperation: The Merida Initiative And Beyond*. <https://www.semanticscholar.org/paper/U.S.-Mexican-Security-Cooperation%3A-The-Merida-And-Seelke-Finklea/8205ecc577ba035eb7b968d7cfa0f511b030822b>. (23 Eylül 2023).

Congressional Research Service (2012). *Mexican Migration To The United States: Policy And Trends*. <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R42560>. (13 Haziran 2023).

Congressional Research Service (2017) *U.S.-Mexican Security Cooperation: The Mérida Initiative And Beyond*. https://www.everycrsreport.com/reports/R41349.html#_Toc528059479. (18 Ekim 2023).

Congressional Research Service (2018) *Mexico: Background And U.S. Relations*. <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R42917/43>. (19 Nisan 2023).

Congressional Research Service (2019) *Mexico: Evolution Of The Mérida Initiative, 2007-2019* <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/IF/IF10578/12> (23 Ekim 2021).

Congressional Research Service (2020) *Mexico: Organized Crime And Drug Trafficking Organizations*. <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R41576/45> (04 Nisan 2023).

Congressional Research Service (2021a) *U.S.-Mexico Security Cooperation: From The Mérida Initiative To The Bicentennial Framework*. <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/IF/IF10578/19> (10 Mart 2023).

Congressional Research Service (2021b) *U.S. Assistance To Mexico State And USAID Should Strengthen Risk Management For Programs Under The Mérida Initiative*. <https://www.gao.gov/assets/gao-21-335.pdf> (05 Aralık 2022).

Congressional Research Service (2022) *Mexico: Organized Crime And Drug Trafficking Organizations*. <https://sgp.fas.org/crs/row/R41576.pdf>. (04 Nisan 2023).

Congressional Research Service (2023a). *Mexico: Background And U.S. Relations*. <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R42917> (10 Mart 2023).

Congressional Research Service (2023b). U.S.-Mexico Security Cooperation: From The Mérida Initiative To The Bicentennial Framework. <https://sgp.fas.org/crs/row/IF10578.pdf> (20 Temmuz 2023).

Contreras R (2008) *La Iniciativa Mérida Como Recurso Integral Que Subsana Deficiencias Del Plan Colombia: La Lucha Por La Seguridad Nacional De Los Estados Unidos Ante Las Amenazas Provenientes De América Latina*. Lisans Tez. Escuela De Ciencias Sociales, Artes Y Humanidades, Universidad De Las Américas Puebla, México. Contexto Internacional, Vol. 39, N. 3, Pp. 609-631.

Cook, C. W. (2007). *Mexico's Drug Cartels*. Washington, D.C.: Congressional Research Service, Octubre 16.

Cooper J. (2018). The United States, Mexico, And The War On Drugs In The Trump Administration. *Willamette Journal Of International Law And Dispute Resolution*, 25(2), 234–301. <https://www.jstor.org/stable/26787265>.

Corchado A, Connolly T (2008) “U.S. Anti Drug Aid Proposal Could Heighten Violence In Mexico”, *The Dallas Morning News*, 2 De Enero De 2008, En http://www.dallasnews.com/sharedcontent/dws/News/World/Mexico/Stories/DN-Initiative_02int.ART.State.Edition2.16075.html. (14 Mart 2022).

Cordovez, D. (2001). La Política Exterior De George W. Bush. *Comentario Internacional. Revista Del Centro Andino De Estudios Internacionales*, (2), 11-26.

Crandall, R. (2002a). Clinton, Bush And Plan Colombia. *Survival*, 44 (1): 159-172.

Crandall, R. (2002b). *Driven By Drugs: U.S. Policy Toward Colombia*. Boulder, CO: Lynne Publishers. P. 192.

Cross Border Xpress (2014) *¿Qué Es El Cross Border Xpress?* <https://www.crossborderxpress.com/es/what-is-cbx> (29 Mart 2023).

CRS Report For Congress (2008a) *Mexico-U.S. Relations*:

Cuellar H, Charles R, Jacobson R, Peschard-Sverdrup A, Brennan T (2008) Cinco Perspectivas Acerca De La Iniciativa Mérida: Qué Es Y Por Qué Debe Alcanzar El Éxito. *American Enterprise Institute For Public Policy Research* 1: 1-9.

CRS Report For Congress (2008b) *Mexico – U.S. Relations: Issues For Congress*. https://www.everycrsreport.com/files/20080228_RL32724_B268499b9a9281a850697c2782610ad38acb90f2.pdf. (09 Ekim 2022).

Cuéllar, P. G., Del Río, G. M., & Rivas, V. Y. (2010). Violencia, Estado Y Crimen Organizado En México. *El Cotidiano*, (163), 105-114.

Daza E, “El Plan Colombia: Made In USA”, *Revista Deslinde*, Centro De Estudios Del Trabajo, Bogotá, Disponible En [Http://Cedetrabajo.Org/Wp-Content/Uploads/2012/08/40-1.Pdf](http://Cedetrabajo.Org/Wp-Content/Uploads/2012/08/40-1.Pdf). (20 Nisan 2022).

De La Paz Meléndez, G. (2002). George W. Bush: Una Política Exterior Unilateral. *Revista De Humanidades: Tecnológico De Monterrey*, (12), 15-36.

Del Alizal, L (2012). *¿Qué Marcó El Gobierno De Felipe Calderón?* Univisión Noticias. [Https://Bit.Ly/2wkvs7v](https://Bit.Ly/2wkvs7v). (20 Haziran 2022).

Delgado-Ramos, G. C., & Romano, S. M. (2011). Political-Economic Factors In U.S. Foreign Policy: The Colombia Plan, The Mérida Initiative, And The Obama Administration. *Latin American Perspectives*, 38(4), 93-108.

Department of Homeland Security (2009a) *Mark Koumans’ Testimony On The Secure Border Initiative And Response Border Violence*. [Https://Www.Dhs.Gov/News/2009/03/16/Mark-Koumans-Testimony-Secure-Border-Initiative-And-Response-Border-Violence](https://www.dhs.gov/news/2009/03/16/mark-koumans-testimony-secure-border-initiative-and-response-border-violence). (23 Nisan 2023).

Department of Homeland Security (2009b) *Secretary Napolitano Announces Major Southwest Border Security Policy*. [Https://Www.Dhs.Gov/News/2009/03/24/Press-Briefing-Secretary-Napolitano-Us-Mexico-Border-Security-Policy](https://www.dhs.gov/news/2009/03/24/press-briefing-secretary-napolitano-us-mexico-border-security-policy). (23 Nisan 2023).

Department of Homeland Security (2009c) *Secretary Napolitano Highlights U.S-Mexico Cooperation On Cocaine Seizure In Mexico City*. [.Https://Www.Dhs.Gov/News/2009/05/21/Secretary-Napolitano-Highlights-Us-Mexico-Cooperation-Cocaine-Seizure-Mexico-City](https://www.dhs.gov/news/2009/05/21/secretary-napolitano-highlights-us-mexico-cooperation-cocaine-seizure-mexico-city). (23 Nisan 2023).

Department of Homeland Security (2017) *Annual Report Immigration Enforcement Actions: 2017*. [Https://Www.Dhs.Gov/Sites/Default/Files/Publications/Enforcement_Actions_2017](https://www.dhs.gov/sites/default/files/publications/enforcement_actions_2017.pdf). Pdf. (25 Nisan 2023).

Diariocrítico (2010) *El Secretario De Estado Adjunto Para Asuntos Antinarcóticos De EE.UU., David Johnson, Inició Hoy Una Visita A México Para Evaluar El Avance De La Iniciativa Mérida Contra Las Drogas Y El Crimen Organizado, Informó El Departamento De Estado*. [Https://Www.Diariocritico.Com/Noticia/225247/Noticias/El-Secretario-De-Estado-Adjunto-Para-Asuntos-Antinarcoticos-De-Ee.Uu.-David-Johnson-Inicio-Hoy-Una-Visita-A-Mexico-Para-Evaluar-El-Avance-De-La-Iniciativa-Merida-Contra-Las-Drogas-Y-El-Crimen-Organizado-Informo-El-Departamento-De-Estado..Html](https://www.diariocritico.com/noticia/225247/noticias/el-secretario-de-estado-adjunto-para-asuntos-antinarcoticos-de-ee.uu.-david-johnson-inicio-hoy-una-visita-a-mexico-para-evaluar-el-avance-de-la-iniciativa-merida-contra-las-drogas-y-el-crimen-organizado-informo-el-departamento-de-estado..html) (03 Mart 2022).

Drug Enforcement Administration (2007) *“Operation Imperial Emperor” Uncovers Sandbag Bridge Over River At U.S./Mexico Border* [Https://Www.Dea.Gov/Sites/Default/Files/Divisions/Sd/2007/Sd022807p.Html](https://www.dea.gov/sites/default/files/divisions/sd/2007/sd022807p.html) (04 Aralık 2023).

Drug Enforcement Administration (2015) *Dozens Of Alleged Members Of Sinaloa Cartel Charged; List Includes Kingpin "El Mayo," His Sons And Other Top Leaders.* <https://www.dea.gov/press-releases/2015/01/16/dozens-alleged-members-sinaloa-cartel-charged-list-includes-kingpin-el>. (14 Temmuz 2022).

Durand, J. (2013). La "Desmigratización" De La Relación Bilateral: Balance Del Sexenio De Felipe Calderón. *Foro Internacional*, 750-770.

El Economista (2018) *Estrategia De Seguridad De Peña Nieto Eliminó La SSP Y Acciones De Prevención.* <https://www.eleconomista.com.mx/Politica/Estrategia-De-Seguridad-De-Pena-Nieto-Elimino-La-SSP-Y-Acciones-De-Prevencion-20180728-0013.html>. (23 Temmuz 2022).

El Economista (2019) *Iniciativa Mérida, ¿En La Opacidad?* <https://www.eleconomista.com.mx/Politica/Iniciativa-Merida-En-La-Opacidad-20190507-0182.html> (17 Nisan 2022).

El Economista (2021a) *Con AMLO, Fondos De La Iniciativa Mérida Han Sido De Más De 400 Millones De Dólares.* <https://www.eleconomista.com.mx/Politica/Con-AMLO-Fondos-De-La-Iniciativa-Merida-Han-Sido-De-Mas-De-400-Mdd-20210827-0005.html> (20 Aralık 2022).

El Economista (2021b) *México Y EU Le Dicen Adiós A La Iniciativa Mérida Y Hola Al Entendimiento Bicentenario* <https://www.eleconomista.com.mx/Politica/Mexico-Y-EU-Le-Dicen-Adios-A-La-Iniciativa-Merida-Y-Hola-Al-Entendimiento-Bicentenario-20211008-0060.html> (07 Kasım 2023).

El Economista (2023a) *AMLO Defiende Su Estrategia De Seguridad; Niega Que Se Esté Militarizando Al País* <https://www.eleconomista.com.mx/Politica/AMLO-Defiende-Su-Estrategia-De-Seguridad-Niega-Que-Se-Este-Militarizando-Al-Pais-20230901-0051.html> (19 Mart 2022).

El Economista (2023b) *Sube 60% Expulsión De Mexicanos Desde Estados Unidos* <https://www.eleconomista.com.mx/Politica/Sube-60-Expulsion-De-Mexicanos-Desde-Estados-Unidos-20230212-0060.html>. (05 Nisan 2024).

El Economista (2023c) *Ven Poca Efectividad En Actividades De La Guardia Nacional En El País* <https://www.eleconomista.com.mx/Politica/Ven-Poca-Efectividad-En-Actividades-De-La-Guardia-Nacional-En-El-Pais-20230705-0006.html> (20 Mart 2022).

El Financiero (2023a) *'Los Chapitos': ¿A Qué Se Dedicaba Cada Uno De Los Hijos Del 'Chapo' Guzmán?* <https://www.elfinanciero.com.mx/Nacional/2023/04/15/Los-Chapitos-A-Que-Se-Dedicaba-Cada-Uno-De-Los-Hijos-Del-Chapo-Guzman/> (15 Ekim 2023).

El Financiero (2023b) *Cooperación México Y EU Vs. Tráfico De Fentanilo Se 'Enfría' En El Peor Momento Posible.*

<https://www.elfinanciero.com.mx/Bloomberg-Businessweek/2023/05/15/Trafico-De-Fentanilo-Cooperacion-Mexico-Eu-Se-Enfria/>. (04 Ekim 2023).

El Heraldo De México (2023) *México Aplaude A Biden Por Aumentar Los Controles En La Venta De Armas*. <https://heraldodemexico.com.mx/Nacional/2023/3/15/Mexico-Aplaude-Biden-Por-Aumentar-Los-Controles-En-La-Venta-De-Armas-489386.html>. (18 Haziran 2023).

El Informador (2008) “Rechazan Diputados Condiciones Para Iniciativa Mérida”, 23 De Mayo De 2008. <http://www.informador.com.mx/Primera/2008/14148/6/Rechazan-Diputados-Condicion-Para-Iniciativa-Merida.htm>. (09 Ekim 2022).

El Mundo (2007) *El Ejército Mexicano Entra En Tijuana En Una Operación Del Gobierno Contra El Narcotráfico*. <https://www.elmundo.es/elmundo/2007/01/04/Internacional/1167895567.html> (05 Haziran 2022).

El País (2020) *El Gobierno De Peña Nieto Aumentó Sin Control El Uso De Una Partida Secreta De Seguridad Del Presupuesto*. <https://elpais.com/mexico/2020-07-03/el-gobierno-de-pena-nieto-aumento-sin-control-el-uso-de-una-partida-secreta-de-seguridad-del-presupuesto.html>. (19 Mart 2023).

El País (2021a) *La Frontera Más Transitada De México Y Estados Unidos Vuelve A Su Frenética Normalidad* <https://elpais.com/internacional/2021-11-09/la-frontera-mas-transitada-de-mexico-y-estados-unidos-vuelve-a-su-frenetica-normalidad.html> (04 Şubat 2023).

El País (2021b) *México Y EE.UU Sellan Un Plan De Seguridad Para Fortalecer La Lucha Contra El Narco Y El Tráfico De Armas*. <https://elpais.com/mexico/2021-10-08/mexico-y-ee-uu-esclenifican-el-comienzo-de-una-nueva-etapa-adios-merida-bienvenido-entendimiento-bicentenario.html> (19 Eylül 2023).

El País (2023) *Biden Aumenta La Militarización De La Frontera Con México Ante El Potencial Incremento De La Inmigración* <https://elpais.com/internacional/2023-05-02/biden-aumenta-la-militarizacion-de-la-frontera-con-mexico-ante-el-potencial-incremento-de-la-inmigracion.html> (19 Kasım 2023).

El Universal (2009) *Obama: Una Agenda Regresiva*. <https://archivo.eluniversal.com.mx/nacion/167133.html>. (19 Haziran 2022).

El Universal (2015). *EU Quita Recursos De Iniciativa Mérida* <https://www.eluniversal.com.mx/articulo/nacion/seguridad/2015/10/20/eu-quita-recursos-de-iniciativa-merida/>. (19 Ekim 2022).

Embajada Y Consulados De Estados Unidos En México (2020) *Alerta De Salud – Actualización De Covid-19 En México*. <https://mx.usembassy.gov/es/alerta-de-salud-actualizacion-de-covid-19-en-mexico-3/>. (02 Haziran 2023).

Embajada Y Consulados De Estados Unidos En México (2022a) Declaración Del Embajador De Estados Unidos En México, Ken Salazar, Respecto A Traficantes De Armas. <https://Mx.Usembassy.Gov/Es/Declaracion-Del-Embajador-De-Estados-Unidos-En-Mexico-Kenneth-Salazar-Respecto-A-Traficantes-De-Armas/> (19 Mart 2023).

Embajada Y Consulados De Estados Unidos En México (2022b). Los Que Trafican Con Armas Lo Van A Pagar En México Y Los Estados Unidos. <https://Mx.Usembassy.Gov/Es/Los-Que-Trafican-Con-Armas-Lo-Van-A-Pagar-En-Mexico-Y-Los-Estados-Unidos/> (10 Mart 2023).

Embajada Y Consulados De Estados Unidos En México (2022c). *Resumen-Plan De Acción Para Marco Bicentenario E.U.-México Para Seguridad, Salud Pública Y Comunidades Seguras*. <https://Mx.Usembassy.Gov/Es/Resumen-Del-Plan-De-Accion-Para-El-Marco-Bicentenario-Ee-Uu-Mexico-Para-La-Seguridad-La-Salud-Publica-Y-Comunidades-Seguras/>. (09 Haziran 2023).

Estrada, C. (2012). La Iniciativa Mérida Y El Combate Al Narcotráfico. Cooperación Bajo Concepciones Inadecuadas. *Revista De El Colegio De San Luis*, (3), 266-279.

Estrada, F., Moscoso Duran, F. F., & Andrade Valbuena, N. A. (2016). Políticas De Seguridad Contra El Narcotráfico: México, Brasil Y Colombia. *Análisis Político*, 29(86), 3-34.

EPA (Agencia De Protección Ambiental De Estados Unidos) (2023) *Programa Fronterizo: Proyectos Del Programa México-Estados Unidos*. <https://Www.Epa.Gov/Usmexicoborder/2023-11-08-Arizona-Sonora-Regional-Task-Force-Environmental-Healthenvironmental>. (29 Haziran 2023).

Expansión (2017) *10 Años De La Iniciativa Mérida: Un Recuento De La Cooperación Entre México Y EU*. <https://Expansion.Mx/Nacional/2017/04/09/10-Anos-De-La-Iniciativa-Merida-Un-Recuento-De-La-Cooperacion-Entre-Mexico-Y-Eu>. (23 Kasım 2022).

Fainaru S & Booth, W. (2009). A Mexican Cartel's Swift And Grisly Climb, Washington Post, P-3, Retrieved On, October 31, 2010, From <http://Www.Banderasnews.Com/0906/Edat-Cartelsswiftclimb.Htm>. (09 Temmuz 2022).

Federal Bureau Of Investigation (FBI) (2008) *Combating Gangs Through The Merida Initiative*. <https://Www.Fbi.Gov/News/Testimony/Combating-International-Gangs-Through-The-Merida-Initiative>. (06 Mart 2023).

Federal Register. *Border Security And Immigration Enforcement Improvements*. (2017, January 30). <https://Www.Federalregister.Gov/Documents/2017/01/30/2017-02095/Border-Security-And-Immigration-Enforcement-Improvements>. (02 Mart 2023).

Federal, P. E. (2001). *Plan Nacional De Desarrollo 2001-2006* (Vol. 200, No. 1). México.

Felbab-Brown, V. (2014). Changing The Game Or Dropping The Ball. *Mexico's Security And Anti-Crime Strategy Under President Enrique Peña Nieto*. Washington, DC: Latin America Initiative-Foreign Policy At Brookings.

Felbab-Brown, V. (2021). The US-Mexico Security Relationship In 2021. (23 Ekim 2022).

Flores Pérez, C. A. (2009) *El Estado En Crisis: Crimen Organizado Y Política. Desafíos Para La Consolidación Democrática*. México: Publicaciones De La Casa Chata.

Forbes (2020) *ICE Deportations And Arrests Plummeted In 2020. Here's Why*. <https://www.forbes.com/sites/Joewalsh/2020/12/23/ice-deportations-and-arrests-plummeted-in-2020-heres-why/?sh=24c81a8426a7> (27 Eylül 2023).

Forbes México (2016) *Gobierno Recaptura Al 'Chapo' Guzmán: Peña Nieto*. <https://www.forbes.com.mx/gobierno-recaptura-al-chapo-guzman/>. (10 Ağustos 2023).

Foreign Assistance (2022) *U.S. Foreign Assistance By Country: Mexico* <https://www.foreignassistance.gov/cd/mexico/2022/obligations/2> (21 Ocak 2023).

Foreign Policy (2021) *The U.S.-Mexico Drug War Gets A Rebrand*. <https://foreignpolicy.com/2021/10/15/mexico-united-states-drug-war-security-cooperation-merida-initiative-bicentennial-framework-biden-amlo/>. (20 Ekim 2022).

Forné, C. S. (2012). Policía Y Uso De La Fuerza: Centro De Su Mandato, Información Marginal. *Revista Electrónica Métodos*, 7.

Gaceta Del Senado (2010) LXI/2PPO-195-948/28064 <https://www.diputados.gob.mx/sedia/sia/spe/SPE-CI-A-02-08.pdf> (20 Eylül 2022).

Gallaher C. (2017). What Does The Trump Administration Mean For The Mérida Agreement? *Journal Of Latin American Geography*, 16(2), 179–183. <http://www.jstor.org/stable/44861341>.

García Cruz, G. M. (2017). Cooperación Y Seguridad En La Guerra Contra Las Drogas: El Plan Colombia Y La Iniciativa Mérida García Pinzón Viviana. 2015. Bogotá: Universidad Nacional De Colombia. *Análisis Político*, 30(91), 164-167.

Gobierno De La República De Colombia (1999) *Plan Colombia*. Bogota. <https://www.derechos.org/nizkor/colombia/doc/planof.html>. (19 Mart 2022).

Gobierno De México (2014) *Iniciativa Mérida: Avances Registrados Durante Septiembre 2014*. <https://www.gob.mx/sre/documentos/iniciativa-merida-avances-registrados-durante-septiembre-2014>. (20 Eylül 2022).

Gobierno De México (2013) *Iniciativa Mérida. Avances Registrados Durante Febrero De 2013*. <https://www.gob.mx/cms/uploads/attachment/file/8693/avimfeb2013.pdf> (20 Eylül 2022).

Gobierno De México (2014) *Presenta El Presidente Enrique Peña Nieto, Diez Medidas Para Mejorar La Seguridad, La Justicia Y El Estado De Derecho*. <https://www.gob.mx/epn/prensa/presenta-el-presidente-enrique-pena-nieto-diez-medidas-para-mejorar-la-seguridad-la-justicia-y-el-estado-de-derecho>. (20 Ekim 2022).

Gobierno De México (2016) *Justicia Cotidiana, Reformas E Iniciativas*. <https://www.gob.mx/justiciacotidiana/articulos/justicia-cotidiana-reformas-e-iniciativas-29921?idiom=es>. (23 Ekim 2022).

Gobierno De México (2021). *México Y Estados Unidos Dan Inicio Al Entendimiento Bicentenario*. <https://www.gob.mx/sre/prensa/entendimiento-bicentenario>. (19 Ekim 2023).

Gobierno De México (2022) *Estrategia Nacional Para La Prevención De Adicciones*. <https://www.gob.mx/salud/conadic/acciones-y-programas/campana-nacional-contral-as-adicciones-en-tiempos-de-covid-19-y-salud-mental> (29 Ekim 2022).

González Estevez, L. N., & Reyes Roque, L. C. (2017). *Estudio De Factibilidad De La Iniciativa Mérida Como Un Tratado Internacional Bilateral*. (08 Temmuz 2022).

Gouvernement Du Canada (2006). *Les États-Unis, Le Canada Et Le Mexique Lancent Le Conseil Nord-Américain De La Compétitivité*. <https://www.canada.ca/fr/nouvelles/archive/2006/06/etats-unis-canada-mexique-lancent-conseil-nord-americain-competitivite.html>. (23 Mart 2022).

Government Accountability Project (2020) *Government Accountability Project Commends Appeals Decision On “Remain In Mexico” Policy* Government Accountability Project (26 Şubat 2023).

Grimmett, R. F., & Sullivan, M. P. (2001, April). *US Army School Of The Americas: Background And Congressional Concerns*. Congressional Research Service, Library Of Congress.

Guevara I (2016) *Understanding The Mexican Military And U.S.-Mexican Military Cooperation*. Wilson Center Mexico Institute https://www.casade.org/bibliotecacade/novedades-pdf/inigoguevara_mexican_military.pdf (20 Kasım 2022).

Gutiérrez R (2007) George W. Bush And Mexican Immigration Policy *Revue Française D'Études Américaines* 3(113): 70-76.

Hardt, Michael, Antonio Negri (2000) *Empire*. Cambridge: Harvard University Press.

Heinle, Rodríguez Ferreira Ve Shirk (2017). Drug Violence In Mexico: Data And Analysis Through 2016. *Justice In Mexico. Department Of Political Science & International Relations*, San Diego, ABD.

Hernández De Gante, A. (2017). Reforma Penal En México, Mayor Seguridad O Mayor Violencia?. *Revista De Derecho (Universidad Católica Dámaso A. Larrañaga, Facultad De Derecho)*, (16), 137-163.

Hernández Hernández, A. (2020). La Frontera México-Estados Unidos: Asimetrías Y Transgresiones. *Nueva Sociedad*, (289), 59-69.

Herrera D (2010) *Bases Para La Comprensión De La Iniciativa Mérida*. Boletín De Política Exterior De México Nueva Época. Fcpys UNAM (2) 3-7.

House Of Representatives 110th Congress. (2008). *Serial No. 110-176 (House Hearing) - Central America And The Merida Initiative. [Government]. U.S. Government Printing Office*. <https://www.govinfo.gov/app/details/CHRG-110hhrg42297/CHRG-110hhrg42297> (09 Temmuz 2023).

House Of Representatives 114th U.S. Congress (2016) *Cross-Border Trade Enhancement Act Of 2016* (H. R. 875), <https://www.congress.gov/bills/114th-congress/house-bill/875> / 16 Aralık 2022).

House Of Representatives 117th U.S. Congress (2021) *Drug Cartel Terrorist Designation Act* (H.R.2600), <https://www.congress.gov/bills/117th-congress/house-bill/2600/text> / 20 Ocak 2022).

House Of Representatives 117th U.S. Congress (2022a) *Consolidated Appropriations Act 2022* (H. R. 2642), <https://www.congress.gov/bills/117th-congress/house-bill/2471> / 05 Ekim 2023).

House Of Representatives 117th U.S. Congress (2022b) *State, Foreign Operations, And Related Programs Appropriations Bill 2022* (S.3075) <https://www.congress.gov/bills/117th-congress/senate-bill/3075> /16 Ocak 2022).

House Of Representatives 117th U.S. Congress (2023) *Consolidated Appropriations Act 2023* (H.R. 2617), <https://www.congress.gov/bills/117th-congress/house-bill/2617> /19 Ocak 2022).

House Of Representatives 118th Congress (2023) *AUMF CARTEL Influence Resolution*. <https://www.congress.gov/bills/118th-congress/house-joint-resolution/18>. (23 Ekim 2022).

House Of Representatives 118th Congress (2024) *Senate Report. 118-71 - Department Of State, Foreign Operations, And Related Programs Appropriations Bill 2024*. (2024, Febrero 17). <https://www.congress.gov/congressional-report/118th-congress/senate-report/71/1>. (10 Ekim 2022).

Human Rights Watch (2001) *Military Injustice Mexico's Failure To Punish Army Abuses*. (Human Rights Watch, Washington). <https://www.hrw.org/report/2001/12/05/military-injustice/mexicos-failure-punish-army-abuses>. (09 Nisan 2023).

Human Rights Watch (2009a) *Clinton: Debe Exigir Cumplimiento De Condiciones De Derechos Humanos En La Iniciativa Mérida* (Human Rights Watch, Washington).

Human Rights Watch (2009b) *Mexico: Hold Military To Account On Rights Abuses* (Human Rights Watch, Washington).

Human Rights Watch (2022) *World Report 2022: Mexico Events Of 2021*. (Human Rights Watch, Washington).

Human Rights Watch (2008) *La Comisión Nacional De Los Derechos Humanos De México*. <https://www.hrw.org/es/report/2008/02/13/la-comision-nacional-de-los-derechos-humanos-de-mexico/una-evaluacion-critica>. (07 Haziran 2023).

Hurtado Noriega, C., & Doria Velarde, A. J. (2020). *Nuevos Roles De Las Fuerzas Armadas En Seguridad. Experiencias De México, Colombia Y Perú*.

INEGI (2009) *Subsistema De Información De Gobierno, Seguridad Pública E Impartición De Justicia*. <https://www.inegi.org.mx/programas/Ensi/2009/#documentacion>. (10 Nisan 2023).

INEGI (2018) *Homicidios A Nivel Nacional Serie Anual De 2008 A 2017*. https://www.inegi.org.mx/contenidos/programas/mortalidad/doc/defunciones_homicidio_2017_nota_tecnica.pdf (20 Eylül 2022).

INEGI (2023) *Defunciones Por Homicidio De Enero A Junio De 2022*. <https://www.inegi.org.mx/contenidos/saladeprensa/boletines/2023/DH/DH-Ene-Jun2022.pdf> (23 Temmuz 2023).

Inter-American Defense College (2022) *Home*. <https://iadc.edu/>. (20 Nisan 2022).

Izcara S (2009) *Militarización De La Frontera E Inmigración Ilegal: Los Jornaleros Tamaulipecos*. *Estudios Fronterizos* 10(20): 9-45.

Jara Solenar, D. E., & Morales Brito, J. (2021). *Política Y Discurso En El Tratamiento Al Tema Migratorio De La 4T*. *Revista IUS*, 15(47), 182-207.

Johnson, J. (2007). When The Poor Police Themselves: Public Insecurity And Extralegal Criminal Justice Administration In Mexico. *Legitimacy And Criminal Justice: International Perspectives*, 167-185.

Just Security (2018) *Why We Need To Rethink The Mérida Initiative As A Function Of National Security*. <https://www.justsecurity.org/50749/rethink-merida-initiative-function-national-security/> (09 Ocak 2023).

La Jornada (2007a) *ASPAN: Riesgo Para México*. <https://www.jornada.com.mx/2007/03/22/index.php?section=opinion&article=026a2pol> (09 Nisan 2022).

La Jornada (2007b) *Mientras No Haya Tropa De EU En México La Iniciativa Mérida Pasará: Jim Jones* <https://www.jornada.com.mx/2007/10/30/index.php?section=politica&article=013n1pol> (19 Nisan 2022).

La Jornada (2008a) *Detienen A 35 Policías De Torreón Que Daban Protección A Narcotraficantes*. <https://www.jornada.com.mx/2008/09/09/index.php?section=politica&article=012n1pol>. (19 Mart 2022).

La Jornada (2008b) *Por Violencia Del Narco Se Desploma Turismo En Los Estados Fronterizos* <https://www.jornada.com.mx/2008/06/06/index.php?section=politica&article=012n2pol> (18 Temmuz 2022).

La Jornada (2020) *Intermestic: El Nuevo Intervencionismo De EU* <https://www.jornada.com.mx/2020/12/13/opinion/013a1pol> (27 Ekim 2023).

Labardini R (2002) *México Y La Extradición De Nacionales*. (Secretaría De Relaciones Exteriores, Ciudad De México).

Latin America Working Group (2018) *President Bush Sings The Merida Initiative Into Law* (Latin America Working Group Education Fund (LAWGEF), Washington). Ley 508 De 1999 Congreso De La República De Colombia. <https://www.alcaldiabogota.gov.co/sisjur/normas/norma1.jsp?dt=s&i=184>. (04 Ocak 2022).

Ley De La Policía Federal Preventiva, Publicada El 4 De Enero De 1999, Y Abrogada El 1 De Junio De 2009, Fuente: http://www.diputados.gob.mx/Leyesbiblio/Abro/Lpfp/LPFP_Abro.Pdf. (06 Nisan 2022).

Long T (2017) Coloso Fragmentado: La Agenda “Intermística” Y La Política Exterior Latinoamericana. *Foro Internacional* 227, LVII, 2017 (1): 5-54

Lupsha P A (1991). Drug Lords And Narco-Corruption: The Players Change But The Game Continues. *Crime, Law And Social Change, Volume 16* (1), 41-58.

Lyon, David (2003) *Surveillance After September 11*. Cambridge: Polity Press.

Magaloni, B., Magaloni, A. L., & Razu, Z. (2018). La Tortura Como Método De Investigación Criminal. El Impacto De La Guerra Contra Las Drogas En México. *Política Y Gobierno*, 25(2), 223-261. (20 Haziran 2023).

Manaut, R. B. (2009). La Iniciativa Mérida: Nuevo Paradigma En La Relación De Seguridad México-Estados Unidos-Centroamérica. *Revista Mexicana De Política Exterior*, (87), 215-242.

Mata P (2016) ¿Y La Iniciativa Mérida? *Instituto De Investigaciones Estratégicas De La Armada De México* 9(16): 1-5.

Mattelart, Armand (2007) *La Globalisation De La Surveillance. Aux Origines De L'ordre Sécuritaire*. Paris: La Découverte.

Medina F (2015) *La Iniciativa Mérida: Un Problema Común De Seguridad*. De Raíz Diversa. Revista Especializada En Estudios Latinoamericanos. (2) 3: 161-197. Ciudad De México.

Méndez, J. L. (2015). El Liderazgo Político En La Presidencia De Felipe Calderón (2006-2012). *Foro Internacional*, 55(1), 116-170.

Mérida Initiative For Mexico And Centralmamerica: Funding And Policy Issues (2010) <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R40135>. (03 Temmuz 2022).

Mexico: Evolution Of The Mérida Initiative, 2007-2021 (2021) <https://apps.dtic.mil/sti/pdfs/AD1172031.pdf> (09 Eylül 2023).

México. Presidente (2006-2012 : Calderón Hinojosa), México. Presidencia De La República, & Calderón Hinojosa, F. (2009). Tercer Informe De Gobierno: 1 De Septiembre De 2009. México: Presidencia De La República.

Meyer, L. (2015). Felipe Calderón O El Infortunio De Una Transición. *Foro Internacional*, 55(1), 16-44.

Meyer, M. (2010). Obama Y La Iniciativa Mérida: ¿ El Inicio De Un Cambio O Continuidad De La Fallida Guerra Contra Las Drogas. *Crimen Organizado E Iniciativa Mérida En Las Relaciones México-Estados Unidos*, 31-68.

Migration Policy Institute (2014) *Rising Child Migration To The United States* (Migration Policy Institute, Washington).

Mohar G (2004) *México Ante La Propuesta Migratoria Del presidente George W. Bush: Un Incierto Camino Por Recorrer* (Revista Mexicana De Política Exterior, Ciudad De México).

Moloeznik, M. P. (2008). Las Fuerzas Armadas En México: Entre La Atipicidad Y El Mito. *Nueva Sociedad*, 213, 156-169.

Moloeznik, M. P. (2008). Luis Astorga, Seguridad, Traficantes Y Militares. (El Poder Y La Sombra.) *Tiempo De Memoria. Estudios Fronterizos*, 9(17), 189-195.

Moncada A, Rojas E (2022) Militarización De La Política Migratoria En México. *Fundación Para La Justicia Y El Estado Democrático De Derecho*. México Mayo 2022.

Morales L (2016) Percepciones De México Y Estados Unidos En El Combate Al Tráfico De Droga Bajo El Esquema De La Iniciativa Mérida, 2006-2012. Doktora Tezi, Benémerita Universidad Autónoma De Puebla, Instituto De Gobierno Y Desarrollo Estratégico, Puebla.

Morales Navarrete, Roberto, 2009, “El Mecanismo De La ASPAN Llega A Su Fin,

Moreno-Brid, J. C., & Ros, J. (2009). *Development And Growth In The Mexican Economy: A Historical Perspective*. Oxford University Press.

Morton, A. D. (2002). La Resurrección Del Maíz': Globalisation, Resistance And The Zapatistas. *Millennium*, 31(1), 27-54.

Muñoz Ríos Patricia (2009). “*Libera EU 197 Millones De Dólares Para El Inicio De La Iniciativa Mérida En 2009*”, La Jornada, 4 De Diciembre De 2008. <https://www.jornada.com.mx/2008/12/04/index.php?section=politica&article=006n1pol>. (14 Mart 2022).

Nájar Alberto, “Iniciativa Mérida: ¿Ha Servido El Plan Contra Las Drogas En México Financiado Por EE.UU.?” BBC Mundo, 2015 http://www.bbc.com/mundo/noticias/2015/02/150213_mexico_eeuu_iniciativa_merida_narcotrafico_an. (09 Haziran 2022).

National Center For Drug Abuse Statistics (2023) *Drug Overdose Death Rates*. <https://drugabusestatistics.org/drug-overdose-deaths/>. (08 Kasım 2023).

National Institute On Drug Abuse (2022) *What Is The Scope Of Methamphetamine Use In The United States?* <https://nida.nih.gov/publications/research-reports/methamphetamine/what-scope-methamphetamine-misuse-in-united-states> (05 Nisan 2023).

National Security Archive (2020) *U.S. Prosecutions Bring Mexico Corruption Into Focus* <https://nsarchive.gwu.edu/briefing-book/mexico/2020-12-09/us-prosecutions-bring-mexico-corruption-focus> (19 Temmuz 2022).

National Security Archive (2022) Ayotzinapa Investigations. George Washington University, Washington, ABD.

Navarro S (2021a) *Administración Biden Inyecta 800 Millones De Dólares A La Iniciativa Mérida En México*. <https://avispa.org/administracion-biden-inyecta-800-millones-de-dolares-a-la-iniciativa-merida-en-mexico/> (23 Eylül 2022).

Navarro S (2021b) *Continuidad De La Iniciativa Mérida En El Gobierno De López Obrador* <https://Avispa.Org/Continuidad-De-La-Iniciativa-Merida-En-El-Gobierno-De-Lopez-Obrador/> (23 Eylül 2022).

Noticieros Televisa (2017). *Destruyen Casi Un Millón De Plantas De Amapola En Guerrero*. <https://Noticieros.Televisa.Com/Ultimas-Noticias/Destruyen-Casi-Millon-Plantas-Amapola-Guerrero/> (12 Mart 2023).

O'Neil S (2010) Moving Beyond Merida In U.S.-Mexico Security Cooperation *United States House Of Representatives 111th Congress, 2nd Session*. Washington, USA May 2010.

O'Neil, S. (2009) "The Real War In Mexico: How Democracy Can Defeat The Drug Cartels", *Foreign Affairs* 88, 4: 63–77.

Ochoa, Luis; Y Rodríguez, Myrna. (2009). "Política Exterior Y Opinión Pública: La Recepción De La Iniciativa Mérida En México". En *La Iniciativa Mérida: ¿Nuevo Paradigma De Cooperación Entre México Y Estados Unidos En Seguridad?* Op. Cit. Pp. 119-136.

Office Of National Drug Control Policy (2011) *National Southwest Border Counternarcotics Strategy* https://Obamawhitehouse.Archives.Gov/Sites/Default/Files/Ondcp/Policy-And-Research/Swb_Counternarcotics_Strategy11.Pdf (13 Ekim 2022).

Office Of The Federal Register, National Archives And Records Administration. (2017, February 9). *DCPD-201700106 - Executive Order 13773-Enforcing Federal Law With Respect To Transnational Criminal Organizations And Preventing International Trafficking*. [Government]. Office Of The Federal Register, National Archives And Records Administration. <https://Www.Govinfo.Gov/App/Details/DCPD-201700106>. (10 Subat 2023).

Oficina De Las Naciones Unidas Contra La Droga Y El Delito (2019a) *Evaluación Independiente Del Proyecto MEXK54 "Sistema De Monitoreo De Cultivos Ilícitos En El Territorio Mexicano"*. https://Www.Unodc.Org/Documents/Evaluation/Independent_Project_Evaluations/2019/MEXK54_Final_Independent_Project_Evaluation_Final_Report.Pdf (08 Nisan 2022).

Oficina De Las Naciones Unidas Contra La Droga Y El Delito (2019b). *Profesionalización Policial En México: Realidades, Posibilidades Y Prioridades*. https://Www.Cdeunodc.Inegi.Org/Mx/Unodc/Wp-Content/Uploads/2022/03/ENECAP_Website/Documentos/UNODC_Profesionalizacionpolicial_Nacional.Pdf. (17 Ekim 2023).

Oficina De Las Naciones Unidas Contra La Droga Y El Delito (2022) *El Informe Mundial Sobre Las Drogas 2022 De La UNODC Destaca Las Tendencias Del Cannabis Posteriores A Su Legalización, El Impacto Ambiental De Las Drogas Ilícitas Y El Consumo De Drogas Entre Las Mujeres Y Las Personas Jóvenes*.

<https://www.unodc.org/unodc/es/press/releases/2022/june/unodc-world-drug-report-2022-highlights-trends-on-cannabis-post-legalization--environmental-impacts-of-illicit-drugs--and-drug-use-among-women-and-youth.html> (21 Kasım 2023).

Olson E (2017) *The Evolving Mérida Initiative And The Policy Of Shared Responsibility In U.S.-Mexico Security Relations*. <https://www.wilsoncenter.org/sites/default/files/media/documents/publication/the-evolving-merida-initiative-and-the-policy-of-shared-responsibility-in-u.s.-mexico-security-relations.pdf>. (Wilson Center Mexico Institute, Washington).

Olson, E. L., Shirk, D. A., & Selee, A. D. (Eds.). (2010). *Shared Responsibility: US-Mexico Policy Options For Confronting Organized Crime*. Woodrow Wilson International Center For Scholars, Mexico Institute.

Olvera, A. J. (2018). La Crisis Política, Los Movimientos Sociales Y El Futuro De La Democracia En México. *La Crisis Política, Los Movimientos Sociales Y El Futuro De La Democracia En México*, 481-507.

Organización De Los Estados Americanos (OEA) (2015) *CIDH Expresa Preocupación Ante El Plan Frontera Sur De México* Organización De Los Estados Americanos (25 Ekim 2022).

Ortega O, Somuano Ma. Fernanda (2015). El Periodo Presidencial De Felipe Calderón Hinojosa. *Foro Internacional*, 55(1), 5-15.

Ortega O, Yunuen R (2019) Seguridad, Migración Y Comercio En Las Relaciones México-Estados Unidos Durante La Presidencia De Donald Trump. *Foro Internacional Scielo* (59) 3-4 (FI), LIX, 2019 Ciudad De México.

Paniego Gámez, B. (2019). *Lucha Contra El Narcotráfico: Un Análisis Comparativo Del Plan Colombia Y La Iniciativa Mérida*. Madrid: CEU Ediciones, 2019.

Pastor, M., & Wise, C. (2005). The Lost Sexenio: Vicente Fox And The New Politics Of Economic Reform In Mexico. *Latin American Politics And Society*, 47(4), 135-160.

Pellicer, O. (2007). La Política Exterior" Responsable". *Proceso*, (1611), 53-54.

Pérez Ricart, C. A., & Ibarrola García, A. (2023). La Transición Hacia El Fentanilo Cambios Y Continuidades Del Mercado De Drogas En México (2015-2022). *Revista De Ciencias Sociales*, 36(53), 15-36.

Perlez J (2000) "Change In Leadership Is Welcomed As An Opportunity For Greater U.S.-Mexican Cooperation", *The New York Times*. (13 Eylül 2022).

Pew Research Center (2020) *How Border Apprehensions, ICE Arrests And Deportations Have Changed Under Trump* <https://www.pewresearch.org/short-reads/2020/03/02/how-border-apprehensions-ice-arrests-and-deportations-have-changed-under-trump/> (27 Eylül 2023).

Pew Research Center (2021) *What's Happening At The U.S.-Mexico Border In 7 Charts* <https://www.pewresearch.org/short-reads/2021/11/09/whats-happening-at-the-u-s-mexico-border-in-7-charts/> (27 Eylül 2023).

Poppa, T. (2010). *Drug Lord: A True Story: The Life And Death Of A Mexican Kingpin*. Cinco Puntos Press.

Presidencia De Colombia (2006) *Plan Nacional De Desarrollo 2002-2006*. <https://colaboracion.dnp.gov.co/Cdt/Pnd/Pnd.Pdf>. (19 Mart 2022).

Proceso (2022) *Tráfico Ilegal De Armas A México: El Inexacto Parámetro De Los Aseguramientos*. <https://www.proceso.com.mx/nacional/2022/1/20/trafico-illegal-de-armas-mexico-el-inexacto-parametro-de-los-aseguramientos-279514.html>. (09 Eylül 2022).

Quintana M (2021) *¿Qué Era La Iniciativa Mérida Y Qué Cambia Con El Entendimiento Bicentenario?* https://www.swissinfo.ch/spa/m%C3%A9xico-eeuu_-qu%C3%A9-era-la-iniciativa-m%C3%A9rida-y-qu%C3%A9-cambia-con-el-entendimiento-bicentenario-/47014932 (15 Ekim 2022).

Radioformula (2022). *5 Datos Sobre El Caso Fernando Martí, A 14 Años De Su Secuestro Y Asesinato*. <https://www.radioformula.com.mx/nacional/2022/9/5/datos-sobre-el-caso-fernando-marti-14-anos-de-su-secuestro-asesinato-730446.html>. (12 Kasım 2022).

Ramos J (2009) *Obama En México*. <https://jorgeramos.com/obama-en-mexico/>. (12 Ağustos 2023).

Ramos, J. M. (2011). Gestión De La Seguridad En La Frontera Norte E Iniciativa Mérida: Antecedentes Y Desafíos. *Migración Y Seguridad: Nuevo Desafío En México*, 73-90.

Rangel, J. (2016). ¿De Qué Hablamos Cuando Hablamos De La "Securitización" De La Migración Internacional En México?: Una Crítica. *Foro Internacional*, 56(2), 253-291.

Red Mexicana De Acción Frente Al Comercio (2003) *¿Qué Es La ASPAN?* <http://www.rmalc.org/historico/aspan/index.htm> (03 Haziran 2023).

Reuters (2021) *U.S. Team Led By Blinken To Hold Security Talks In Mexico On Friday*. <https://www.reuters.com/world/americas/us-team-led-by-blinken-hold-security-talks-mexico-friday-white-house-2021-10-04/>. (13 Ekim 2022).

Revista Armas (2023) <http://www.revistaarmas.com.mx>. (10 Kasım 2022).

Ribando C, Finklea K (2011) U.S.-Mexican Security Cooperation: The Mérida Initiative And Beyond. *Congressional Research Service*

https://www.everycrsreport.com/files/20110815_R41349_Fc727a70306d9822d728f2068377942ec03faca9.pdf (12 Kasım 2023).

Ribando C, Finklea K (2014) U.S.-Mexican Security Cooperation: The Mérida Initiative And Beyond. *Congressional Research Service* https://www.everycrsreport.com/files/20140408_R41349_5afb131fc9217e2ce00daf7191300e327b2d6f14.pdf (11 Kasım 2023).

Ribando C, Finklea K (2017) *U.S.-Mexican Security Cooperation: The Mérida Initiative And Beyond*. <https://sgp.fas.org/crs/row/R41349.pdf> (19 Mart 2022).

Ríos F (2019) El Debate Sobre Derechos Humanos Y La Apuesta De Amlo En Materia De Seguridad. ITESO, Universidad Jesuita De Guadalajara, México. <https://rei.iteso.mx/handle/11117/5922>.

Riva Palacio Raymundo (2007) “*Incluye Plan Antinarco Asistencia Militar: SRE*”, El Universal, 20 De Agosto De 2007.

Robinson C (2014) The Merida Initiative And US Border Security: An Assessment. *McNair Scholars Journal* (18) 1: 40-47.

Rodrigues, T Ve Caiuby B. (2019) México E A Narcoanálise: Uma Genealogia Das Políticas De Drogas Nos Governos Calderón E Peña Nieto. *Colombia Internacional*. 100. 39-65. 10.7440/ColombiaInt100.2019.03. (20 Kasım 2022).

Rodrigues, Thiago; Kalil, Mariana; Zepeda, Roberto; Rosen, Jonathan D. Rodríguez A (2010) *La Iniciativa Mérida Y La Guerra Contra Las Drogas: Pasado Y Presente*. Colectivo De Análisis De La Seguridad Con Democracia, Ciudad De México.

Rodríguez Muñoz S. F. (2013). La Implementación De La Iniciativa Mérida En México En El Periodo 2007-2012: Una Visión Desde El Enfoque De La Gobernanza.

Rodríguez, A. (2010). La Iniciativa Mérida Y La Guerra Contra Las Drogas. Pasado Y Presente. *Crimen Organizado E Iniciativa Mérida En Las Relaciones México-Estados Unidos*, 31-68.

Rosen, J. D., & Zepeda Martínez, R. (2015). La Guerra Contra El Narcotráfico En México: Una Guerra Perdida. *Revista Reflexiones*, 94(1), 153-168.

Rosen, J. D., & Zepeda Martínez, R. (2014). La Guerra Contra Las Drogas En Colombia Y México: Estrategias Fracasadas. *ÁNFORA*, 21(37), 179–200. <https://doi.org/10.30854/anf.v21.n37.2014.30>.

Rosen, J., & Zepeda, R. (2016). Una Década De Narcoviolencia En México: 2006-2016. *Atlas De La Seguridad Y La Defensa De México*, 59, 55-65.

Rubio R, “El Plan Colombia. Repercusiones Para La Seguridad Hemisférica.” *Colegio Interamericano De Defensa*, Washington D.C., 2001.

Saavedra, M. A. E. (2009). Reseña De "¡Todos Somos Zapatistas! Alianzas Y Rupturas Entre El EZLN Y Las Organizaciones Indígenas De México" De Maya Lorena Pérez Ruiz. *El Colegio De México*, A.C. (19 Temmuz 2022). M

Saénz I (2008) *La Iniciativa Mérida: Seguridad, Soberanía Y Migración En La Relación México-Estados Unidos*. Serie Cuadernos De Trabajo Del Instituto Para La Seguridad Y la Democracia A.C. (Insyde) (22) 1-14.

Santa Cruz, A. (2019). La Política De Enrique Peña Nieto Hacia América Del Norte: Normalización E Institucionalización. *Foro Internacional*, 59(3-4), 703-731.

Sarukhan A (2021) *A Reset In U.S.-Mexico Relations Also Requires Re-Engagement On Global And Regional Issues* (Wilson Center Mexico Institute, Washington).

Schiavon, J. A., & Velázquez Flores, R. (2009). La Iniciativa Mérida En El Marco De La Relación México-Estados Unidos.

Secretaría De Gobernación (SEGOB) (2014) *Decreto Por El Que Se Crea La Coordinación Para La Atención Integral De La Migración En La Frontera Sur*. https://www.dof.gob.mx/Nota_Detalle.php?Codigo=5351463&Fecha=08/07/2014#Gsc.Tab=0 (20 Ekim 2022).

Secretaría De Relaciones Exteriores (2021) *Entendimiento Bicentenario Sobre Seguridad, Salud Pública Y Comunidades Seguras Entre México Y Los Estados Unidos*. <https://www.gob.mx/sre/documentos/hoja-informativa-entendimiento-bicentenario>. (09 Ekim 2023). Pp. 1-3.

SEGOB (Secretaría De Gobernación) (2011), *Iniciativa Mérida*, [En Línea], México. Disponible En: www.iniciativamerida.gob.mx/. (23 Temmuz 2022).

Senado De La República (2005) *Gaceta Del Senado*. https://www.senado.gob.mx/65/Gaceta_Del_Senado/Documento/7140 (17 Mayıs 2023).

Senado De La República (2008). *Comisión De Relaciones Exteriores América Del Norte (CREAN)*. <https://infosen.senado.gob.mx/Sgsp/Gaceta/60/3/2008-10-10-1/Assets/Documentos/Info.Pdf>. (09 Nisan 2022).

Senado De La República (2010) *Gaceta Del Senado*. LXI/2PPO-195-948/28064/. https://www.senado.gob.mx/65/Gaceta_Del_Senado/Documento/28064. (19 Mayıs 2023).

Senado De La República (2013) Primer Informe De Gobierno. https://consulmex.sre.gob.mx/Detroit/Images/Comunicados_SRE/2013/20130903_02_Primer_Informe_De_Gobierno_Staffpresidencia.Pdf (10 Eylül 2022).

Senado De La República (2017a) La Cooperación En Materia De Seguridad Entre México Y Estados Unidos: Antecedentes, Diagnóstico Y Prospectiva.

https://Centrogilbertobosques.Senado.Gob.Mx/Docs/DI_Cooperacionmxeeuu_230317.Pdf (28 Eylül 2022).

Senado De La República (2017b). *Gaceta Del Senado. LXIII/2SPO-106-2060/69858.*

https://www.Senado.Gob.Mx/65/Gaceta_Del_Senado/Documento/69858. (11 Ağustos 2023).

Senado De La República, LXII Legislatura (2014a) *Dictamen Iniciativa Mérida*. https://infosen.Senado.Gob.Mx/Sgsp/Gaceta/62/2/2014-04-01-1/Assets/Documentos/Dic_Iniciativa_Merida.Pdf. (20 Haziran 2022).

Senado De La República, LXII Legislatura (2014b) *Iniciativa Mérida. Avances Registrados Durante Agosto De 2014*. <https://www.Gob.Mx/Cms/Uploads/Attachment/File/8720/Avancesimagosto2014.Pdf> (19 Eylül 2022).

Serrano Carreto, M. D. C. (2019). La Estrategia De Seguridad De AMLO. ¿De La Pacificación A La Militarización?. *Revista IUS*, 13(44), 207-228.

Serrano, M. (2007). Narcotráfico Y Gobernabilidad En México. *Pensamiento Iberoamericano*, (1), 251-278.

Shareamerica (2023) *About America*. <https://share.america.gov/>. (11 Mart 2023).

Sistema Nacional Anticorrupción (2023). <https://www.sna.org.mx/>. (01 Ağustos 2023).

Stephen, L. (2017). Mexico, Immigration, And Trump: Towards Transborder Thinking.

Tapias (2016) General Fernando En Julio Sánchez Cristo, *El País Que Se Hizo Posible*, Editorial Planeta Colombiana S. A., Bogotá, P. 56.

Tello Peón J (1997) El Control Del Narcotráfico: Operaciones Estratégicas E Intereses Nacionales De México Y Estados Unidos En El Periodo Posterior A La Guerra Fría. En Sergio Aguayo Y John Bailey (Coordinadores) *Las Seguridades De México Y Estados Unidos En Un Momento De Transición. Siglo XXI*. Pp. 169-183.

Texas Department Of Transportation (2015) *Texas-Mexico International Bridges And Border Crossings*. <https://ftp.dot.state.tx.us/pub/txdot-info/Iro/International-Bridges.Pdf>. (18 Ekim 2023).

The Dialogue: Leadership for the Americas (2021) *Has the Mérida Initiative Failed the U.S. and Mexico?*, <https://www.thedialogue.org/analysis/has-the-merida-initiative-failed-the-u-s-and-mexico/>. (09 Mayıs 2024).

The Ledger (2010). *Chief Of Violent Mexican Drug Cartel Captured After Six-Month Hunt*. <https://www.theledger.com/story/news/2010/01/12/Chief-Of-Violent->

Mexican-Drug-Cartel-Captured-After-Six-Month-Hunt/26242292007/. (03 Aralık 2022).

The Merida Initiative: United States - Mexico - Central America Security Cooperation (2007) *Joint Statement On The Merida Initiative: A New Paradigm For Security Cooperation.* <https://2001-2009.State.Gov/R/Pa/Prs/Ps/2007/Oct/93800.Htm>. (23 Temmuz 2022).

The New York Times (2012). *Mexico's Drug War Bloodies Areas Thought Safe.* <https://www.nytimes.com/2012/01/19/world/americas/mexico-drug-war-bloodies-areas-thought-safe.html>. (09 Mart 2022).

The New York Times (2021a) *3 Million People Were Deported Under Obama. What Will Biden Do About It?* <https://www.nytimes.com/2021/01/23/opinion/sunday/immigration-reform-biden.html> (20 Eylül 2023).

The New York Times (2021b) *México Aprueba La Legalización De La Marihuana.* <https://www.nytimes.com/es/2021/03/10/espanol/mexico-ley-cannabis.html> (17 Temmuz 2023).

The Progressive Magazine (2020) *The United States Is Sticking To What Doesn't Work In The Mexican Drug War.* <https://progressive.org/latest/united-states-sticking-to-mexican-drug-war-hunt-200305/>. (04 Şubat 2023).

The Texas Tribune (2021) *In First Trip To U.S.-Mexico Border As Vice President, Kamala Harris Focuses On Causes Of Immigration* <https://www.texastribune.org/2021/06/25/kamala-harris-texas-mexico-border-immigration/> (07 Ekim 2023).

The Washington Post (2021a) *Mexico Declares \$3 Billion U.S. Security Deal 'Dead,' Seeks Revamp.* <https://www.washingtonpost.com/world/2021/07/29/mexico-merida-initiative-violence/>. (02 Subat 2023).

The Washington Post (2021b). *The U.S. Has Spent Billions Trying To Fix Mexico's Drug War. It's Not Working.* <https://www.washingtonpost.com/politics/2021/03/15/us-has-spent-billions-trying-fix-mexicos-drug-war-its-not-working/> (24 Kasım 2023).

The Washington Post (2022) *They Call Him The Eagle: How The U.S. Lost A Key Ally In Mexico As Fentanyl Took Off.* <https://www.washingtonpost.com/investigations/interactive/2022/the-eagle-mexico-drug-cartels/> (04 Ocak 2023).

The White House (2004) *El Presidente Bush Y El Presidente Fox Se Reúnen Con Reporteros En México* <https://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2004/01/20040112-7.es.html> (25 Nisan 2022).

The White House (2007) *Publicación De La Estrategia De Estados Unidos Para Combatir Las Pandillas Criminales De Centroamérica Y México*. <https://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2007/07/20070720-2.es.html> (19 Ekim 2023).

The White House (2008) *National Drug Control Strategy Annual Report 2008*. https://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2008/03/national_drug_control_strategy_2008.pdf (25 Nisan 2023).

The White House (2009) *National Drug Control Strategy Annual Report 2009*. <https://www.ogp.gov/pdffiles1/ondcp/2009ndcs.pdf> (25 Nisan 2023).

The White House (2010) *National Drug Control Strategy 2010 Annual Report* <https://obamawhitehouse.archives.gov/sites/default/files/ondcp/policy-and-research/ndcs2010.pdf> (19 Ekim 2023).

The White House (2011) *National Drug Control Strategy 2011 Annual Report* <https://obamawhitehouse.archives.gov/sites/default/files/ondcp/ndcs2011.pdf> (01 Kasım 2023).

The White House (2012) *National Drug Control Strategy 2012 Annual Report* https://obamawhitehouse.archives.gov/sites/default/files/ondcp/2012_ndcs.pdf (29 Ekim 2023).

The White House (2016) *National Drug Control Strategy 2016 Annual Report*. https://obamawhitehouse.archives.gov/sites/default/files/ondcp/policy-and-research/2016_ndcs_final_report.pdf. (17 Nisan 2023).

The White House (2021) *Fact Sheet: U.S. – Mexico Bilateral Cooperation* <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2021/03/01/fact-sheet-u-s-mexico-bilateral-cooperation/>. (10 Mart 2023).

The White House (2022a) *Fact Sheet: White House Releases 2022 National Drug Control Strategy That Outlines Comprehensive Path Forward To Address Addiction And The Overdose Epidemic*. <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2022/04/21/fact-sheet-white-house-releases-2022-national-drug-control-strategy-that-outlines-comprehensive-path-forward-to-address-addiction-and-the-overdose-epidemic/> (01 Ekim 2023).

The White House (2022b) *Joint Statement: 2022 U.S.-Mexico High-Level Security Dialogue*. <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2022/10/14/joint-statement-2022-u-s-mexico-high-level-security-dialogue/>. (24 Nisan 2023).

The White House (2022c) *National Drug Control Strategy*. <https://www.whitehouse.gov/ondcp/the-administrations-strategy/national-drug-control-strategy/> (09 Temmuz 2023).

The White House: Office Of Press Secretary (2010) *Joint Statement From President Barack Obama And President Felipe Calderón*. <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/joint-statement-president-barack-obama-and-president-felipe-calderon>. (09 Şubat 2023).

The White House (2023) *Consolidated Appropriations Act, 2023 Summary Of Appropriations Provisions By Subcommittee*. <https://appropriations.house.gov/sites/democrats.appropriations.house.gov/files/fy23%20summary%20of%20appropriations%20provisions.pdf> (24 Ocak 2023).

The White House (Y.Y.A) *Quick Facts About The U.S.-Mexico Border*. <https://georgewbush-whitehouse.archives.gov/infocus/usmxborder/quickfacts.html>. (10 Mart 2022).

The White House (Y.Y.B) *U.S. – Mexico Border Map*. <https://georgewbush-whitehouse.archives.gov/infocus/usmxborder/map.html>. (25 Eylül 2023).

Toro María Celia, “Estrategias Mexicanas De Negociación: El Caso Del Narcotráfico”, En Ilán Bizberg (Compilador), México Ante El Fin De La Guerra Fría, El Colegio De México, México, 1998, Pp. 330-331.

Toro, C. (1990). Narcotráfico: Lo Que La Interdependencia No Nos Explicó. *La Política Exterior De México: Enfoques Para Su Análisis*.

Treverton, G. F. (1989). The Defense Debate. *Foreign Affairs*, 69(1), 183-196.
Treviño L., E., Salgado, J. & Kuri C., A. (2006). Acciones Y Retos En Materia De Seguridad Pública: *Hacia La Rendición De Cuentas*. México: Fundar, Centro De Análisis E Investigación A.C.

United States Government Accountability Office. *U.S. Assistance To Mexico*. <https://www.gao.gov/assets/gao-23-106871.pdf>. (03 Haziran 2023).

U.S Customs And Border Protection (2023) *CBP Releases September 2023 Monthly Update*. <https://www.cbp.gov/newsroom/national-media-release/cbp-releases-september-2023-monthly-update>. (07 Ekim 2023).

U.S. Department Of Justice (2017). 2017 National Drug Threat Assesment. *Drug Enforcement Administration*. https://www.dea.gov/sites/default/files/2018-07/DIR-040-17_2017-NDTA.pdf. (09 Nisan 2023).

U.S. Department Of Justice (2021) *Attorney General Announces Initiatives To Combat Human Smuggling And Trafficking And To Fight Corruption In Central America*. <https://www.justice.gov/opa/pr/attorney-general-announces-initiatives-combat-human-smuggling-and-trafficking-and-fight> (04 Haziran 2023).

U.S. Department Of State (2007) *The Merida Initiative: U.S.-Mexico-Central America Security Cooperation*. <https://20012009.state.gov/p/wha/rls/rm/07/q4/95529.htm> (18 Nisan 2022).

U.S. Department Of State (2008a) *The Budget In Brief: Fiscal Year 2009*. <https://2009-2017.State.Gov/Documents/Organization/100033.Pdf>. (01 Ekim 2023).

U.S. Department Of State (2008b) *The Mérida Initiative*. https://Pdf.Usaid.Gov/Pdf_Docs/PCAAB861.Pdf (03 Nisan 2022).

U.S. Department Of State (2008c) *The Merida Initiative: Proactive Border Security* <https://2001-2009.State.Gov/P/Inl/Rls/Fs/112517.Htm> (07 Ocak 2022).

U.S. Department Of State (2009a) *Joint Statement On The Merida Initiative: A New Paradigm For Security Cooperation* <https://2001-2009.State.Gov/R/Pa/Prs/Ps/2007/Oct/93817.Htm> (22 Ekim 2021).

U.S. Department Of State (2009b) *Merida Initiative* <https://2001-2009.State.Gov/P/Inl/Merida/> (22 Ekim 2021).

U.S. Department Of State (2009c) *The Merida Initiative*. <https://2009-2017.State.Gov/P/Wha/Rls/Rm/2009/120229.Htm> (12 Nisan 2022).

U.S. Department Of State (2010a) *Eighth U.S.-Mexico Bi-National Drug Demand Reduction Policy Meeting* <https://2009-2017.State.Gov/J/Inl/Rls/Rm/137237.Htm> (25 Ekim 2023).

U.S. Department Of State (2010b) *Merida Initiative Bilateral Implementation Office Opens* <https://2009-2017.State.Gov/R/Pa/Prs/Ps/2010/08/146528.Htm> (19 Temmuz 2022).

U.S. Department Of State (2013a) Bureau Of International Narcotics And Law Enforcement Affairs 2016 International Narcotics Control Strategy Report (INCSR) Report. <https://2009-2017.State.Gov/J/Inl/Rls/Nrcrpt/2016/Vol1/253288.Htm> (20 Ekim 2023).

U.S. Department Of State (2013b) *Bureau Of International Narcotics And Law Enforcement Affairs: Demand Reduction Programs*. <https://2009-2017.State.Gov/J/Inl/Rls/Fs/209453.Htm> (19 Kasım 2023).

U.S. Department Of State (2016a) *Addressing Illicit Drug Challenge*. <https://2009-2017.State.Gov/J/Inl/Focus/Counternarcotics/Index.Htm> (15 Kasım 2023).

U.S. Department Of State (2016b) Bureau For International Narcotics And Law Enforcement Affairs International Narcotics Control Strategy Report: Volume 1: Drug And Chemical Control. <https://2009-2017.State.Gov/Documents/Organization/253655.Pdf> (19 Aralık 2022).

U.S. Department Of State (2016c) *Bureau Of International Narcotics And Law Enforcement Affairs: Demand Reduction*. <https://2009-2017.State.Gov/J/Inl/Rls/Nrcrpt/2016/Vol1/253213.Htm>. (20 Kasım 2023).

U.S. Department Of State (2016d) *Fact Sheets*. <https://2009-2017.State.Gov/J/Inl/Merida/C30128.Htm> (15 Mart 2023).

U.S. Department Of State (2016e) *Merida Initiative*. <https://2009-2017.State.Gov/J/Inl/Merida/#:~:Text=Under%20the%20Merida%20Initiative%2C%20the,Build%20strong%20and%20resilient%20communities> (09 Nisan 2023).

U.S. Department Of State (2016f) *Merida Initiative*. <https://2009-2017.State.Gov/J/Inl/Merida/Index.Htm>. (18 Mart 2023).

U.S. Department Of State (2017) *Department Of State Operations Congressional Budget Justification*. <https://2009-2017.State.Gov/S/D/Rm/Rls/Statecbj/> (09 Mart 2023).

U.S Department Of State (2019) *Mexico: Evolution Of The Merida Initiative, 2007-2019*. <https://Crsreports.Congress.Gov/Product/Pdf/IF/IF10578/12>. (19 Nisan 2023).

U.S Department Of State (2020) *U.S. Relations With Mexico: Bilateral Relations Fact Sheet*. <https://2017-2021.State.Gov/U-S-Relations-With-Mexico/>. (13 Haziran 2023).

U.S. Department Of State (2021) *United States-Mexico Bilateral Executive Steering Committee Of The 21st Century Border Management Process* <https://www.State.Gov/United-States-Mexico-Bilateral-Executive-Steering-Committee-Of-The-21st-Century-Border-Management-Process/> (29 Mart 2023).

U.S. Department Of State (2022a) *National Drug Control Strategy*. <https://www.Whitehouse.Gov/Wp-Content/Uploads/2022/04/National-Drug-Control-2022Strategy.Pdf> (20 Kasım 2023).

U.S. Department Of State (2022b) *Summary Of The Action Plan For U.S.-Mexico Bicentennial Framework For Security, Public Health, And Safe Communities* <https://www.State.Gov/Summary-Of-The-Action-Plan-For-U-S-Mexico-Bicentennial-Framework-For-Security-Public-Health-And-Safe-Communities/> (08 Aralık 2023).

U.S. Department Of State (2023) *Mexico: Background And U.S. Relations*. <https://Crsreports.Congress.Gov/Product/Pdf/R/R42917>. (08 Haziran 2023).

U.S Customs And Border Protection (2013) *Summary*. https://www.Cbp.Gov/Bulletins/Vol_47_No_7_Title.Pdf. (11 Ekim 2023).

U.S. Embassy & Consulates In Mexico (2020) *The 21st Century Border Management Initiative*. <https://mx.usembassy.gov/the-21st-century-border-management-initiative/>. (19 Mart 2023).

U.S. Embassy & Consulates In Mexico (2021) *The Merida Initiative: Overview*. <https://mx.usembassy.gov/the-merida-initiative/>. (20 Mart 2022).

U.S. Governmental Accountability Office (GAO) (1993). Comptroller General's Annual Report 1993. <https://www.gao.gov/assets/150666.pdf>. (20 Şubat 2022).

U.S. Immigration And Customs Enforcement (2023). *ICE Releases FY 2022 Annual Report*. <https://www.ice.gov/news/releases/ice-releases-fy-2022-annual-report> (30 Ekim 2023).

U.S. Mexican Security Cooperation (2017) *The Mérida Initiative And Beyond. Congressional Research Service*. <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R41349> (29 Mart 2023).

U.S. Mission To Mexico (2021) *Five Key Points To Understanding The Merida Initiative*. <https://mx.usembassy.gov/five-key-points-to-understanding-the-merida-initiative/> (19 Mart 2023).

United States Government Accountability Office (GAO) (1993) *War On Drugs Federal Assistance To State And Local Drug Enforcement*. <https://www.gao.gov/assets/ggd-93-86.pdf>. (02 Mart 2023).

United States Government Accountability Office (GAO) (1999) *Drug Control Narcotics Threat From Colombia Continues To Grow*. <https://www.gao.gov/assets/nsiad-99-136.pdf>. (09 Ekim 2022).

United States Government Accountability Office (2009) *Subject: Status Of Funds For The Mérida Initiative* <https://www.gao.gov/assets/gao-10-253r.pdf> (07 Mart 2023).

United States Government Accountability Office (GAO) (2010a) *Mérida Initiative*. <https://www.gao.gov/assets/gao-10-837.pdf> (20 Temmuz 2023).

United States Government Accountability Office (2010b). *Merida Initiative: The United States Has Provided Counternarcotics And Anticrime Support But Needs Better Performance Measures*. <https://www.gao.gov/products/gao-10-837>. (19 Haziran 2023).

United States Government Accountability Office (GAO) (2012) *Border Security: State Department Should Take Steps To Assess Overall Progress*. <https://www.gao.gov/products/gao-23-103795>. (11 Haziran 2023).

United States Government Accountability Office (GAO) (2013) *Status Of Funding, Equipment, And Training For The Caribbean Basin Security Initiative*. <https://www.gao.gov/assets/gao-13-367r.pdf>. (09 Ağustos 2023).

United States Government Accountability Office (2009). *Status Of Funds For The Merida Initiative*. <https://www.gao.gov/products/gao-10-253r>. (08 Nisan 2023).

United States Government Accountability Office (2023). *U.S. Assistance To Mexico: Additional Actions Needed To Strengthen CBP Efforts To Mitigate Risk Of Employee*

Corruption And Misconduct. <https://www.gao.gov/products/Gao-13-59>. (03 Haziran 2023).

United States Navy (2023) *U.S. Coast Guard, U.S. Navy, Mexican Navy And Royal Canadian Navy Participate In North American Maritime Security Initiative.* <https://www.navy.mil/press-office/press-releases/display-pressreleases/article/3355742/us-coast-guard-us-navy-mexican-navy-and-royal-canadian-navy-participate-in-nort/>. (16 Haziran 2023).

USAID From The American People (2013) *Mexico Crime And Violence Prevention Program (Cvpp) Monitoring And Evaluation Report* https://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PA00JJJ4.pdf (24 Kasım 2023).

USAID From The American People (2016) *Mexico: Working With AMEXCID.* https://www.usaid.gov/sites/default/files/2022-05/AMEXCID%20Fact%20Sheet_November2016_ENG.pdf. (19 Haziran 2023).

USAID From The American People (2019) *Inventory Of USAID Security Sector Governance And Institution Building Programs* https://www.usaid.gov/sites/default/files/2022-05/SSG_Inventory_Of_USAID-SSR-Projects_1.19ab.pdf (24 Kasım 2023).

USAID From The American People (2023) *Our Work* <https://www.usaid.gov/mexico/our-work> (24 Kasım 2023).

Valdez, A., Cepeda, A., Kaplan, C. D., & Yin, Z. (1998). The Legal Importation Of Prescription Drugs Into The United States From Mexico: A Study Of Customs Declaration Forms. *Substance Use & Misuse*, 33(12), 2485-2497.

Vanguardia. (2010) *Critica CNDH El 'Modelo Coahuila* http://www.vanguardia.com.mx/critica_cndh_el_modelo_coahuila-478500.html. (08 Nisan 2022).

Velasco R (2022) Mexico's Strategy Toward The United States. *Revista Mexicana De Política Exterior* 124: 103-115.

Velázquez R (2011) La Política Exterior De Estados Unidos Hacia México Bajo La Administración De Barack Obama: Cambios Y Continuidades *Scielo: Norteamérica* 6(2): 85-113.

Villafuerte D, Del Carmen G (2017) La Política Antimigrante De Barack Obama Y El Programa Frontera Sur: Consecuencias Para La Migración Centroamericana. *Centro De Estudios Superiores De México Y Centroamérica-Universidad De Ciencias Y Artes De Chiapas, México* 15(28): 39-64.

Villafuerte Solís, D., & García Aguilar, M. D. C. (2017). La Política Antimigrante De Barack Obama Y El Programa Frontera Sur: Consecuencias Para La Migración Centroamericana. *Migración Y Desarrollo*, 15(28), 39-64.

Watt, P., & Zepeda, R. (2012). *Drug War Mexico: Politics, Neoliberalism And Violence In The New Narcoeconomy*. Bloomsbury Publishing.

Withers, G., Isacson, A., Haugaard, L., Olson, J., & Fyke, J. (2008). *La Política Exterior Se Viste De Camuflado*. Washington DC, CIP, Wola, *Latin America Working Group Education Fund*. (17 Şubat 2023). M

Wolf, S., & Morayta, G. C. (2011). La Guerra De México Contra El Narcotráfico Y La Iniciativa Mérida: Piedras Angulares En La Búsqueda De Legitimidad. *Foro Internacional*, 51(4 (206)), 669–714.

Youngers, C., & Rosin, E. (Eds.). (2005). *Drugs And Democracy In Latin America: The Impact Of US Policy*.

Zepeda Martínez, R. (2021). La Transición De Trump A Biden: Implicaciones Para La Relación México-Estados Unidos. Un Análisis Desde Un Enfoque Nacional Y Subnacional. *Norteamérica*, 16(1), 247-268.

Zepeda Patterson J (2009). El Crimen Es La Mayor Amenaza A Los Derechos Humanos. *El Universal*, Caracas, Entrevista Con Felipe Calderón, 27.

ÖZGEÇMİŞ

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Tarihi
Lisans	Universidad Autónoma de Baja California Campus Tijuana	2018

YABANCI DİL

İspanyolca

İngilizce

Portekizce

Türkçe

Fransızca